

เนื้อหาและวิธีการนำเสนอของรายการ “พ.ศ.พอเพียง”
และการรับรู้ประโยชน์ และการเปิดรับรายการของผู้ชม

นางสาวอำภา มิตรภูษามรณ

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาโทศาสตรพัฒนการ ภาควิชาประชาสัมพันธ์

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE CONTENT PRESENTATION OF “PORPIANG GENERATION” TV PROGRAM,
AND PERCEIVED UTILITY AND EXPOSURE BY THE AUDIENCES

Miss Ampa Mitphusaporn

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Development Communication

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2007

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

เนื้อหาและวิธีการนำเสนอของรายการ "พ.ศ.พอเพียง"
และการรับรู้ประโยชน์ และการเปิดรับรายการของผู้ชม

โดย

นางสาวอัมภา มิตรภูษาภรณ์

สาขาวิชา

นิเทศศาสตร์พัฒนาการ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ พัชนี เขยจรรยา

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารบัณฑิต

.....คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบญจรงค์กิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อูบลวรรณ เปรมศรีรัตน์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ พัชนี เขยจรรยา)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ดร.ศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้ว)

อำภา มิตรภูษาภรณ์ : เนื้อหาและวิธีการนำเสนอของรายการ "พ.ศ.พอเพียง" และการรับรู้ประโยชน์และการเปิดรับรายการของผู้ชม (THE CONTENT PRESENTATION OF "PORPIANG GENERATION" TV PROGRAM, AND PERCEIVED UTILITY AND EXPOSURE BY THE AUDIENCES) อ. ที่ปรึกษา : รศ. พัทธนี เขยจรรยา, 248 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเนื้อหาและวิธีการนำเสนอของรายการ "พ.ศ.พอเพียง" และการรับรู้ประโยชน์และการเปิดรับรายการของผู้ชม การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพประกอบด้วยการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการผลิตรายการ "พ.ศ.พอเพียง" และวิเคราะห์เนื้อหารายการ "พ.ศ.พอเพียง" และส่วนที่ 2 การวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ผู้ชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" จำนวน 500 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว โดยวิธีการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้วิธีทางสถิติทดสอบความแตกต่างระหว่างประชากรสองกลุ่ม (T-Test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) การคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ซึ่งประมวลผลโดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows

ผลการวิจัย พบว่า

1. พฤติกรรมการเปิดรับรายการ "พ.ศ.พอเพียง" ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างเพศ แต่มีความแตกต่างกันระหว่างอายุ อาชีพ ระดับการศึกษาและรายได้
2. การรับรู้ประโยชน์จากรายการ "พ.ศ.พอเพียง" มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง"
3. รายการ "พ.ศ.พอเพียง" เป็นการนำเสนอสิ่งที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ปรากฏในรายการ ประกอบด้วย 1) หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข 2) เนื้อหารายการที่นำมาวิเคราะห์จำนวน 37 ตอน 3) เนื้อหาของกลุ่มในการปฏิบัติการกิจ ประกอบด้วย 1) ภาคธุรกิจ 2) วิถีชาวบ้าน 3) กลุ่มสังคมเมือง และวิธีการนำเสนอของรายการ "พ.ศ.พอเพียง" ประกอบด้วย 1) ช่วงแนะนำเปิดตัวรายการ 2) ช่วงเรียลลิตีและสนทนากับแขกรับเชิญ (VTR) 3) ช่วงสรุปภารกิจเพื่อโยงเข้าหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีองค์ประกอบได้แก่ 1) พิธีกร 2) ผู้ร่วมรายการ 3) บรรยายภาค 4) รูปแบบในการนำเสนอรายการแตกต่างจากรายการเรียลลิตี ทอล์กโชว์รายการอื่น โดยทุกช่วงของรายการจะนำเสนอแบบสบายๆ ไม่มีรูปแบบตายตัวและมีความสอดคล้องกันตลอดรายการ

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์

สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ

ปีการศึกษา 2550

ลายมือชื่อนิสิตอำภา.....มิตรภูษาภรณ์.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

4985183128: MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD: THE CONTENT PRESENTATION / PERCEIVED UTILITY / EXPOSURE

AMPA MITPHUSAPORN : THE CONTENT PRESENTATION OF "PORPIANG GENERATION" TV PROGRAM, AND PERCEIVED UTILITY AND EXPOSURE BY THE AUDIENCES. THESIS ADVISOR: ASSOC. PROF. PATCHANEE CHEYJUNYA, 248 pp.

The objective of this research is to study the contents and presentations of "Porpiang Generation" TV program and the beneficial perception and tuning in of its audiences. The operation of the research is divided into 2 parts. The first part is the qualitative research consisting of interviews with the people who involve in the production of the program. The second part is the quantitative research using observation method. The sample group is 500 program's audience and questionnaires are used to collect data. In order to analyze the data, the researcher uses percentage, mean, variance, statistic method, T-Test, one-way ANOVA, Pearson product moment correlation coefficient are used to test the differences between 2 population groups, and SPSS for windows program is used to analyze gathered data.

The findings of this research were as follow:

1. The study showed no difference in tuning in behavior between genders but it showed the differences in age, occupation, level of education and income.
2. The beneficial perception of the program related to tuning in behavior.
3. The program presented the principle of sufficient economic philosophy, consisted of 1) 3 chains 2 conditions, 2) The 37 shows of the program contents which were used as analyzing data and 3) The contents of the group in accomplishing missions, consisting of 1) business sector, 2) rural way of life and 3) urban society. And the presentation of the program consisted of 3 parts which were 1) the program introductory, 2) reality and interview (VTR) and 3) the mission conclusion in order to link to the sufficient economic principle consisting of 1) its host, 2) its participants, 3) its atmosphere and 4) its presentation which was different from the existing reality programs. Every breaks of the program were casual and there were no absolute forms for each break but consistent through out the program.

Department: Public Relations

Field of Study: Development Communication

Academic Year: 2007

Student's Signature... Ampa... Mitphusaporn

Principal Advisor's Signature... Patchanee

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์พัชรี เษยจรรยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ และช่วยเหลือในการทำวิจัยมาโดยตลอด ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์ และ ดร.ศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้ว ที่กรุณาเป็นกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ พร้อมให้คำแนะนำแนวทางการทำวิจัย ถ้ามถึงความก้าวหน้าด้วยความหวังใยเสมอมา

ขอขอบคุณคุณวิฑูรย์ แก้วประสม หัวหน้าฝ่ายผลิตรายการ “พ.ศ.พอเพียง” บริษัท เจเอสแอล จำกัด ผู้เชื้อเพื่อสำเนา CD และบทโทรทัศน์ของรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ที่ได้สละเวลาให้สัมภาษณ์แก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณคุณยุ้ย เจ้าหน้าที่บริษัท เจเอสแอล จำกัด ผู้ให้ความช่วยเหลือในการทำสำเนา CD รายการ “พ.ศ.พอเพียง”

ขอขอบพระคุณพี่แอ๊ด ที่ช่วยเหลือผู้วิจัยในการรวบรวมแบบสอบถาม ทำให้งานวิจัยสมบูรณ์ครบถ้วน ขอขอบคุณพี่จอย พี่หนุ่ม น้องจูน ที่ช่วยผู้วิจัยในการประมวลผลแบบสอบถาม ขอขอบคุณพี่นิก พี่ชายที่ช่วยออกแบบ Powerpoint ทั้งยังให้คำปรึกษา และให้กำลังใจเสมอมา ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ ร่วมรุ่นนิเทศศาสตร์พัฒนาการ รุ่นที่ 29 ที่คอยเป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน ขอขอบคุณจำ กิพท์ เพื่อนรักที่เป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยในยามที่ท้อแท้ที่สุด ขอขอบคุณที่ไม่เคยทิ้งกันและยังช่วยงานเอกสารงานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี ขอขอบพระคุณอาจารย์นก อาจารย์น้อง ผู้ที่ช่วยประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัยกระทั่งมีโอกาสได้รับการศึกษา ณ สถาบันแห่งนี้

ท้ายที่สุดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้ซึ่งให้โอกาสทางการศึกษาและคอยดูแลสุขภาพของผู้วิจัยระหว่างการทำวิจัยด้วยความรักและความห่วงใย คอยเป็นกำลังใจในยามที่ผู้วิจัยท้อแท้กับอุปสรรคปัญหาต่างๆ ขอขอบคุณครอบครัว “มิตรภูษามารณ์” น้องจิบ น้องแจ๊ค น้องแอม น้องๆ ที่คอยเป็นห่วงสุขภาพพี่สาวคนนี้เสมอมา ขอขอบคุณสำหรับกำลังใจที่มีให้อย่างสม่ำเสมอ ถึงแม้จะไม่ได้อยู่ด้วยกันก็ตาม แต่ก็ทำให้ผู้วิจัยรู้สึกอบอุ่นใจทุกครั้งทีนึกถึง ซึ่งเป็นกำลังใจสำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยสามารถประสบความสำเร็จในครั้งนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	12
ปัญหำนำการวิจัย.....	12
สมมติฐานการวิจัย.....	13
ขอบเขตของการวิจัย.....	13
นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง.....	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	17
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง.....	18
แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร.....	34
แนวคิดเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของแหล่งสาร.....	39
แนวคิดเกี่ยวกับผลของการสื่อสาร.....	41
แนวคิดเกี่ยวกับรายการสารบันเทิง (Edutainment).....	44
แนวคิดเรื่องการรับรู้ประโยชน์ (Perceived Utility).....	50
แนวความคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหา.....	51
แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร.....	56
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	59

สารบัญ

หน้า

กรอบแนวความคิดในการวิจัย.....	63
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	64
ส่วนที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ	64
แหล่งข้อมูล.....	64
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
ส่วนที่ 2 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research).....	76
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	77
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	77
การวัดค่าตัวแปรและเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบ.....	78
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย.....	79
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	80
การประมวลผลข้อมูล.....	81
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	84
ส่วนที่ 1 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	84
ส่วนที่ 2 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research).....	150
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	172
ส่วนที่ 1 สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ	173

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ 2 สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ.....	177
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	188
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	190
รายการอ้างอิง.....	191
ภาคผนวก.....	197
ภาคผนวก ก.....	198
ภาคผนวก ข.....	204
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	248

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 1 ตารางแสดงผลการสื่อสารในการเปลี่ยนแปลงบุคคล ทั้ง 3 ด้าน.....	41
ตารางที่ 2 ตารางแสดงระดับผลของสื่อมวลชนในระดับต่างๆ.....	42
ตารางที่ 3 ตารางวิเคราะห์เนื้อหารายการ “พ.ศ.พอเพียง”.....	91
ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	151
ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	152
ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา.....	152
ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ.....	153
ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้.....	154
ตารางที่ 9 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความบ่อยครั้ง ในการเปิดรับชมสื่อโทรทัศน์ โดยทั่วไป.....	155
ตารางที่ 10 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลา การเปิดรับชมสื่อโทรทัศน์โดยเฉลี่ยต่อวัน.....	155
ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามช่วงเวลา ที่รับชมรายการโทรทัศน์ในวันธรรมดา (วันจันทร์-วันศุกร์) โดยเฉลี่ยต่อวัน.....	156.
ตารางที่ 12 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามช่วงเวลา ที่รับชมรายการโทรทัศน์ในวันหยุด (วันเสาร์-วันอาทิตย์) โดยเฉลี่ยต่อวัน.....	157
ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลา ที่ติดตามรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง”.....	158
ตารางที่ 14 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความบ่อยครั้ง ในการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง”.....	158

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 15 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลา การเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” เฉลี่ยต่อครั้ง.....	159
ตารางที่ 16 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพฤติกรรม ในการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง”.....	160
ตารางที่ 17 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการมีส่วนร่วมกับรายการ “พ.ศ.พอเพียง”	160
ตารางที่ 18 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะของการมีส่วนร่วมกับ รายการ “พ.ศ.พอเพียง”.....	161
ตารางที่ 19 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามแหล่งหรือช่องทางการเปิดรับ ต่างๆ ที่ทำให้รู้จักรายการ “พ.ศ.พอเพียง”	161
ตารางที่ 20 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามช่วงของรายการ “พ.ศ. พอเพียง” ที่เปิดรับชม.....	162
ตารางที่ 21 แสดงจำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการรับรู้ประโยชน์จาก รายการ “พ.ศ.พอเพียง”.....	163
ตารางที่ 22 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จากการรับชมรายการ “พ.ศ. พอเพียง”.....	165
ตารางที่ 23 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมเปิดรับชมรายการ “พ.ศ. พอเพียง” ของกลุ่มผู้ชมรายการที่มีเพศต่างกัน.....	167
ตารางที่ 24 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมเปิดรับชมรายการ “พ.ศ. พอเพียง” ระหว่างผู้ชมที่มีอายุต่างกัน.....	167

สารบัญตาราง

ตาราง

หน้า

ตารางที่ 25 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมกา เปิดรับชม รายการ "พ.ศ.พอเพียง" ระหว่างผู้ชมที่มีระดับการศึกษาต่างกัน.....	168
ตารางที่ 26 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมกา เปิดรับชม รายการ "พ.ศ.พอเพียง" ระหว่างผู้ชมที่มีอาชีพต่างกัน.....	169
ตารางที่ 27 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมกา เปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" ระหว่างผู้ชมที่มีรายได้ต่างกัน.....	170
ตารางที่ 28 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างพฤติกรรมกาเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" กับการรับรู้ประโยชน์จากรายการ.....	170

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 ภาพกระบวนการสื่อสาร 3 ขั้นตอน

35

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคปัจจุบันสังคมโลกกำลังก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นยุคสมัยแห่งสังคมข่าวสาร (Information Society) ที่มีการโยงใยเครือข่ายการสื่อสารซึ่งกันและกัน โดยเทคโนโลยีด้านการสื่อสารนี้เป็นส่วนหนึ่งที่มีส่วนต่อและเปลี่ยนแปลงสังคม จากการที่มนุษย์ในทุกส่วนต่างๆ ของมุมโลกถูกเชื่อมโยงเข้าหากันด้วยการสื่อสารสมัยใหม่ ทำให้สามารถรับรู้ข่าวสาร เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ไม่ว่าจะคนเหล่านั้นจะอยู่แห่งใดก็ตาม ซึ่งในยุคสังคมข่าวสารนี้ ข้อมูลกลายเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์อย่างยิ่ง ที่จะต้องพึ่งพาอาศัยกันในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำให้โลกทั้งโลกกลายเป็นโลกที่ไร้พรมแดนระหว่างกันอีกต่อไป ด้วยการปฏิบัติทางด้านการสื่อสาร และโทรคมนาคม โดยบางครั้งพฤติกรรมของมนุษย์ได้ถูกกำหนดโดยข้อมูลข่าวสารทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

การสื่อสารมีความสำคัญ และมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับสังคม “การสื่อสารเป็นสายใยของสังคม และเป็นส่วนประกอบที่แนบแน่นกับกระบวนการสังคมอย่างต่อเนื่อง” วิวัฒนาการของสังคมจากกำเนิดจนถึงสภาพปัจจุบันและการเปลี่ยนแปลงไปสู่อนาคต ซึ่งอาศัยการสื่อสารเป็นปัจจัยพื้นฐานทั้งสิ้น อาจกล่าวได้ว่า สังคมเกิดจากการสื่อสาร สังคมดำรงอยู่ได้ด้วยการสื่อสาร และเมื่อสังคมจะพัฒนาต่อไปสังคมก็ต้องอาศัยการสื่อสารเป็นเครื่องมืออย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ หากปราศจากการสื่อสาร สมาชิกของสังคมก็จะไม่สามารถรับทราบข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนา และย่อมไม่สามารถเปลี่ยนเป็นคนที่ทันสมัยได้ สังคมโดยส่วนรวมก็ไม่สามารถที่จะพัฒนาได้ (ปรมะ สตะเวทิน , 2533: 73)

การสื่อสารสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อกับมวลชนได้ทุกระดับ และยังเป็นพื้นฐานในการเชื่อมโยงความเห็นพ้องต้องกันของปัจเจกชนในส่วนต่างๆ ของโครงสร้างทางสังคมเข้าด้วยกัน เป็นมวลชน หรือสาธารณมติ ตลอดจนให้ความรู้ และสารสนเทศ เพื่อสร้างความเข้าใจดี และถูกต้องให้เกิดขึ้นภายในหน่วยย่อยต่างๆ ในมวลชน (นันทวัน สุชาโต ประมวลบุญ บุญยะโหดระ ,2531: 471)

สภาพปัจจุบันของสิทธิการสื่อสารในประเทศไทย ได้เน้นความสำคัญที่สิทธิการสื่อสารย่อยของบุคคล 3 ประการ คือสิทธิของมนุษย์ในการรับส่งข่าวสาร หรือสิทธิด้านข่าวสาร ,สิทธิที่บุคคลจะเข้าถึงและมีส่วนร่วมในกระบวนการสื่อสาร และสิทธิบุคคลในการพิทักษ์เรื่องส่วนตัวและวัฒนธรรมอันดี โดยถือว่าสื่อมวลชนเป็นกลไกสำคัญอย่างหนึ่งในสังคมที่ช่วยส่งข่าวสารไปสู่ประชาชนทั่วไป ขณะเดียวกันก็ช่วยเผยแพร่ข่าวสารระหว่างประชาชนด้วยตนเองให้แพร่หลายและสะท้อนกระแสข่าวสารนั้นกลับไปยังหน่วยงานและกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วย สื่อมวลชนจึงเป็นทั้ง “ตัวแทน” (Agent) ที่มีผลกระทบต่อสิทธิการสื่อสารของบุคคล และ “ดัชนี” (Index) สะท้อนสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิการสื่อสาร

สื่อมวลชนนับได้ว่าเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารที่สำคัญในปัจจุบัน และได้กลายเป็นสถาบันทางสังคมที่สำคัญและมีบทบาทเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ตามกระแสโลกยุคสังคมข่าวสาร ซึ่งมีความต้องการในข่าวสารต่างๆ มากขึ้นตามการพัฒนาของประเทศและของโลก และสำหรับสังคมไทยสมัยใหม่ที่มีการแสวงหา เปิดรับและมีความต้องการข่าวสารมากยิ่งขึ้นเพื่อให้ทันกับสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลง สื่อมวลชนยังมีบทบาทสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ เช่นกัน

ถ้าพิจารณาจากการดำเนินชีวิตประจำวันของคนไทยในยุคปัจจุบันจะพบได้ว่า ประชาชนโดยทั่วไปต่างก็มีพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อมวลชนจนกลายเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งในชีวิตประจำวันตามกระแสโลกของยุคสังคมข่าวสาร การที่ประชาชนกับสื่อมวลชนมีความเกี่ยวพันกันเช่นนี้ สื่อมวลชนจึงได้กลายเป็นสถาบันหลักอย่างหนึ่งของสังคม ที่ทำหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการของผู้คนที่มีความสนใจในการติดตามข่าวสาร ความเคลื่อนไหว หรือการแสวงหาความรู้ความบันเทิง เพื่อที่จะนำเอาข่าวสารเหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ นอกจากนั้นสื่อมวลชนยังได้แสดงบทบาทของการเป็นสถาบันทางสังคมที่มีภารกิจต่อสังคม โดยการเป็นสื่อกลางของเหตุการณ์สำคัญต่างๆ ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการรวบรวมข่าวสาร หรือการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวเหล่านั้นสู่สังคม รวมทั้งเป็นเวทีในการแสดงความคิดเห็นต่างๆ ที่เกิดขึ้นต่อประเด็นปัญหา หรือสถานการณ์ที่ผู้คนในสังคมกำลังให้ความสนใจอยู่ ผลจากการกระทำตามบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนเหล่านี้ จึงได้ส่งผลให้สื่อมวลชนกลายเป็นแหล่งของข้อมูลข่าวสารเป็นยามคอยตรวจสอบข้อเท็จจริง เป็นกระจกเงาสะท้อนความรู้สึก ความคิดเห็นของประชาชนไปยังหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งเป็นที่พึ่งสำคัญแหล่งหนึ่งของประชาชนในสังคม

สื่อมวลชนจึงทำหน้าที่เสมือนหนึ่งเป็น “ผู้เฝ้าประตู” (gatekeeper) ของสังคม โดยการทำหน้าที่ในการกำหนดหัวข้อข่าวที่สำคัญ หรือกำหนดวาระสาร (Agenda Setting) ให้กับสาธารณชนได้รับรู้ และเห็นความสำคัญจากการเสนอหรือไม่เสนอข่าวสารในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งจะมีผลให้สาธารณชนเกิดความเห็นคล้อยตามว่าเรื่องนั้นเป็นหัวข้อหรือประเด็นที่มีความสำคัญหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อสังคม หรือสาธารณชนได้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องต่างๆ ที่ควรสนใจ หรือนำมาอภิปรายพูดคุยกัน ซึ่งจะนำไปสู่การเกิดประชามติ และข้อสรุปในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ในที่สุด

จะเห็นได้ว่า หน้าที่ของสื่อมวลชนได้ถูกยึดถือปฏิบัติกันอยู่ทั่วไปในทุกสังคมที่มีกิจกรรมเกี่ยวกับการสื่อสารมวลชน แต่ความมากน้อยในทางปฏิบัติตามหน้าที่ดังกล่าวนั้นแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะยังมีปัจจัยอีกหลายประการที่เป็นข้อจำกัด ทำให้ไม่สามารถจะปฏิบัติตามหน้าที่ได้ เช่น ประเภทของสื่อมวลชน นโยบายของผู้บริหารสื่อมวลชน ความต้องการของผู้ใช้สื่อมวลชน ข้อจำกัดทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

ในสังคมที่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม บทบาทของสื่อมวลชนต่อชีวิตประจำวันจะเพิ่มขึ้นทุกวัน สื่อมวลชนเป็นแหล่งที่ให้สารและข่าวสารเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต การตัดสินใจ การคาดหวังต่อชีวิตมากขึ้นทุกวัน จนกระทั่งสื่อมวลชนเข้ามาเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของคน (ศิริชัย ศิริกาเยะ , 2520 : 137)

โดยหลักนิเทศศาสตร์พัฒนาการ สื่อ คือ ตัวการที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่างๆ การเปิดรับสื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สื่อมวลชน จะทำให้ผู้เปิดรับเป็นคนที่ทันสมัย แต่อย่างไรก็ดี สื่อมวลชนจะกระทำหน้าที่ได้ดีที่สุดก็คือ การถ่ายทอดข่าวสารความรู้ และกระตุ้นให้เกิดความคิดเห็นมากกว่าทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมโดยตรง (จุมพล รอดคำดี , 2532 : 35)

สื่อมวลชน คือ เวทีสำคัญที่จะให้ประชาชนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นตามสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษยชน คือ สิทธิในการพูด การเขียน และสิทธิการรับรู้อันเป็นหลักการพื้นฐานประชาธิปไตย (อรทัย ศรีสันติสุข , 2535 : 23)

การเข้าสู่ยุคสังคมข่าวสาร บุคคลจะถูกเชื่อมโยงด้วยระบบการสื่อสารสมัยใหม่ ทำให้ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะอยู่ในที่ใด สื่อมวลชนแขนงต่างๆ จะเข้ามา มีอิทธิพลอย่างเห็นได้ชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อโทรทัศน์ ซึ่งเป็นสื่อมวลชนที่แพร่หลายและมี

อิทธิพลสูง มีข้อได้เปรียบสื่ออื่นๆ เนื่องจากมีทั้งภาพและเสียง สามารถสร้างความประทับใจ ดึงดูดใจและความน่าเชื่อถือแก่ผู้ชม จากการฟังเสียงและการมองเห็นภาพที่มีสีสันและเคลื่อนไหวได้เหมือนจริงในเวลาอันรวดเร็วพร้อมกันทั่วประเทศ รวมทั้งเป็นสื่อที่มีพลังในการสร้างและปลูกฝังความรู้ ความคิดเห็น ทศนคติ ค่านิยม จนถึงในระดับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในที่สุด จนเกือบจะเรียกได้ว่าเป็นสถาบันการสื่อสารที่มีอิทธิพลมากที่สุดในสังคมไทยทีเดียว คำดังกล่าว ที่ว่า “โทรทัศน์” สถาบันทางวัฒนธรรมที่ทรงอิทธิพลมากยิ่งขึ้นเรื่อยๆ จนแม้กระทั่งสถาบันศาสนาและการศึกษา ก็ต้องขยายตบ แนวน้อมเช่นนี้จะชัดเจนยิ่งขึ้นในอนาคตทั้งนี้ด้วยข้อเท็จจริงง่ายๆ ว่า โครงสร้างของโทรทัศน์มีลักษณะของอุตสาหกรรมอย่างชัดเจน และการเติบโตของอุตสาหกรรมโทรทัศน์มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจรองรับอย่างหนักแน่น” (บุญรักษ์ บุญญะเขตมาลา , 2532 : 97)

โทรทัศน์ เป็นสื่อมวลชนแขนงหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนา (ปรมะ สตะเวทิน , 2540) เนื่องจากโทรทัศน์มีบทบาทในการนำเสนอข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิง แก่ประชาชนในประเทศ สอดคล้องกับที่ ชรามมส์ (Schramm , 1964) กล่าวว่าสื่อมวลชนมีศักยภาพในการช่วยส่งเสริมการพัฒนาสังคม เพราะมีบทบาทในการแจ้งข่าว การปลุกกระดมสำนึก และให้การศึกษ เป็นต้น เห็นได้ว่า สื่อโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนแขนงหนึ่งที่มีบทบาทต่อการรับผิดชอบภายในสังคม ในการเป็นสื่อกลางเพื่อบอกเล่าถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งในการรวบรวมข่าวสาร การเผยแพร่ความเคลื่อนไหวต่างๆ ให้สังคมได้รับทราบ อีกทั้งเป็นเวทีในการแสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น เปรียบเสมือนเป็นกระจกสะท้อนมติของมหาชน ที่เกี่ยวกับประเด็นต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นประเด็นทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและอื่นๆ เพื่อให้ได้รับการแก้ไขปฏิบัติตามจากมหาชน ทำให้สังคมสามารถดำรงอยู่ด้วยสันติ

ในบรรดาสื่อมวลชนทั้งหลาย “โทรทัศน์” ถือได้ว่าเป็นสื่อที่กลุ่มผู้ชมนิยมมากที่สุดในปัจจุบัน อีกทั้งยังมีอิทธิพลสูงต่อการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ในสังคม อาจเป็นเพราะโทรทัศน์นั้นมีความสมบูรณ์ที่นำเสนอใจ อันได้แก่ (วสันต์ อดิศักดิ์ , 2533 : 33)

1. โทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่รวมเอาสื่อประเภทอื่นๆ ไว้ในตัวเองไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุกระจายเสียง จึงทำให้มีประสิทธิภาพในการถ่ายทอดข่าวสารต่างๆ ได้เป็นอย่างดี
2. ภาพและเสียงที่แสดงออกมาจากโทรทัศน์ สามารถสร้างแรงจูงใจในการติดตามของผู้ชมเป็นอย่างมาก
3. ความสามารถทางเทคนิค ในการนำภาพพิเศษต่างๆ (Special Effects) ย่อมช่วยในการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพได้มากขึ้น

4. การเสนอเนื้อหาสาระทางโทรทัศน์ กระทำได้หลายรูปแบบและเหมาะสมกับกลุ่มผู้ชม
5. โทรทัศน์มีอิทธิพลต่อจิตใจ ไม่ว่าจะเป็นค่านิยมทางวัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจ สื่อโทรทัศน์สามารถทำให้ผู้ชมรู้สึกคล้อยตามได้
6. ผู้ชมสามารถรับชมรายการโทรทัศน์ได้หลายรูปแบบ ไม่ว่าจะจากการออกอากาศ การส่งตามสายเคเบิล การยืมเทปโทรทัศน์มาชมเอง ทำให้ผู้ชมมีทางเลือกได้ตามความเหมาะสมของแต่ละคน

ด้วยคุณลักษณะดังกล่าวนี้เอง โทรทัศน์จึงกลายเป็นสื่อที่ทรงอิทธิพลสูง และมีผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคม เมื่อพิจารณาถึงบทบาทหน้าที่ของโทรทัศน์ที่สำคัญประการหนึ่งในสังคมนระบบประชาธิปไตย นั่นคือ การเป็นองค์กรที่เป็นสื่อกลางส่งผ่านข่าวสาร ข้อมูล กฎระเบียบต่างๆ ระหว่างผู้ปกครองกับผู้อยู่ใต้ปกครอง ด้วยเหตุที่ว่าในสังคมอุตสาหกรรมซึ่งกำลังจะกลายเป็นสังคมข่าวสารนั้น ระบบสังคมมีความซับซ้อนมากขึ้น ระบบราชการเจริญเติบโตก้าวหน้าพร้อมๆ กับระยะทางระหว่างผู้นำประชาชนห่างไกลกันมากขึ้น สื่อมวลชนยุคปัจจุบันจึงเข้ามามีบทบาทในฐานะสื่อกลางที่ทำให้เกิดกระบวนการไหลของข่าวสาร 2 ทิศทาง คือจากประชาชนสู่รัฐและจากรัฐสู่ประชาชน รวมทั้งมีบทบาทในการตรวจสอบและคงไว้ซึ่งอำนาจทางการเมือง เพราะถ้าประชาชนไม่มีความรู้ทางสังคมและการเมืองดีพอ ก็จะไม่สามารถเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจของรัฐ ทำให้รัฐบาลทำงานง่ายขึ้นมีการบิดเบือนข้อมูลเสมอๆ โดยที่ประชาชนไม่สามารถให้แตกต่างจากที่รัฐบาลป้อนให้ และไม่สามารถเชื่อมโยงข่าวสารข้อมูลทางการเมือง (Gladays E.Lang, 1987 : 26 อ้างถึงใน ยุติกา อารีกุล , 2534 : 1-2)

โทรทัศน์ในปัจจุบันจึงได้ยกฐานะของตนเองเสมือนหนึ่งเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) เป็นกลไกที่จะเปลี่ยนแปลงสังคม ระบบทางด้านธุรกิจ เป็นระบบหนึ่งที่จะส่งเสริมให้สถานีโทรทัศน์ทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์ และการที่โทรทัศน์เป็น ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ก็เพราะ

1. โทรทัศน์เป็นแหล่งที่จะย่อโลกเข้ามาอยู่ใกล้ชิดกัน
2. โทรทัศน์ช่วยกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงปรับตัวของสังคมตลอดเวลาทำให้ประชาชนเกิดแรงบันดาลใจที่จะติดตามค้นหาหาข้อมูลต่างๆ เพิ่มมากขึ้น
3. โทรทัศน์ช่วยยกระดับความเป็นอยู่ หรือมาตรฐานการครองชีพของประชาชนทำให้ประชาชนเห็นปัญหาของสังคม และเร่งมือที่จะช่วยกันแก้ไข

4. โทรทัศน์ช่วยสะท้อนข่าวสารข้อมูล ความเป็นอยู่ของประชาชน ให้รัฐบาลได้รับทราบว่ามีปัญหาเกิดขึ้น ณ จุดใด จะได้เร่งปรับปรุงแก้ไข โดยรัฐบาลจะต้องเล็งเห็นบทบาทของโทรทัศน์ในทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ เป็นแหล่งหากิน หรือ เป็นช่องทางที่อยู่ได้ทางธุรกิจ (ประจวบ อินธิด , 2533 : 10-11)

โทรทัศน์จึงเป็นสื่อมวลชนที่มีอิทธิพลมากที่สุดสื่อหนึ่ง ถ้าพิจารณาในแง่ของเทคโนโลยีก็เป็นเทคโนโลยีการสื่อสารสมบูรณ์แบบกว่าสื่อมวลชนประเภทอื่นๆ เพราะมีทั้งภาพ สี และเสียงสามารถสื่อไปสู่ผู้รับให้เห็นจริงได้อย่างกว้างขวาง แพร่หลายในเวลาอันรวดเร็ว ซึ่งนำมายืนยันคตินิยมของคนไทยที่ว่า “ลือปากว่า ไม่เท่าตาเห็น” จากการที่โทรทัศน์ได้สะท้อนเหตุการณ์และสิ่งต่างๆ ออกมาจึงทำให้โดลกแคบเข้า สามารถจะรู้ได้ว่าอะไรเกิดขึ้นที่ไหนในช่วง 24 ชั่วโมง ในเสี้ยวนาที หรือเสี้ยววินาทีด้วยการพัฒนาระบบเทคโนโลยีการสื่อสาร (วิจิตร ศรีสอาน , 2533: 4)

การนำเสนอข่าวทางโทรทัศน์ สามารถเสนอข่าวสารต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว และสามารถเสนอข่าวสารให้ผู้ชมได้รับทราบทันทีที่เกิดเหตุการณ์นั้นขึ้น ข่าวเป็นสินค้าหลักของสื่อมวลชน ข่าวช่วยในการสร้างชาติโดยทำให้ประชาชนที่มีความแตกต่างกันในภาษา วัฒนธรรม และอื่นๆ มาสนใจปัญหา และผลประโยชน์ของชาติร่วมกัน (เสถียร เขยประทับ, 2526) เนื่องจากข่าวโทรทัศน์มีบทบาทในสังคมสูง ข่าวที่เสนอต้องมีความน่าสนใจ รวดเร็ว เนื้อข่าวถูกต้อง เชื่อถือได้ หลากหลาย ไม่ว่าผู้ดูผู้ชมจะเป็นใคร อยู่ที่ไหน เมื่อใดที่ได้ดูข่าว สารย่อมต้องมองเห็นข้อเท็จจริงที่มีอยู่ในข่าวนั้น และข้อเท็จจริงนี้ย่อมส่งผลถึงความน่าเชื่อถือของผู้ดูผู้ชม หารายการข่าวโทรทัศน์ขาดความน่าเชื่อถือจากผู้ดูผู้ชมแล้ว รายการข่าวก็ไม่แตกต่างจากรายการบันเทิง หรืองานโฆษณาชวนเชื่อ (ดวงทิพย์ วรพันธุ์ , 2532)

หน้าที่การเสนอข่าวนับเป็นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของโทรทัศน์ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนสามารถประมวลเหตุการณ์ต่างๆ มาช่วยตัดสินใจในเรื่องสำคัญๆ ทางด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องปัญหาทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมได้ด้วยตนเอง การตัดสินใจจะถูกต้องหรือไม่ขึ้นอยู่กับข้อมูลข่าวสาร ซึ่งสื่อโทรทัศน์ส่งผ่านมายังประชาชน หากข้อมูลข่าวสารอุดมไปด้วยความถูกต้องไม่บิดเบือน มีข้อมูลหลายด้าน ประชาชนจึงจะสามารถวิเคราะห์และตัดสินใจด้วยตนเองอย่างถูกต้อง แต่หากข้อมูลข่าวสารที่ส่งผ่านทางโทรทัศน์ไม่ตรงกับสิ่งที่ประชาชนเคยเห็น เคยรู้ และบางครั้งรับรู้มาด้วยสายตาตนเอง โทรทัศน์นำเสนอข่าวสารเพียงด้านเดียว ไม่เสนอข้อมูลที่ทำให้ประชาชนสามารถวิเคราะห์เหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างแจ่มชัดความคลางแคลงใจนี้เองทำให้ประชาชนเกิดความมั่นใจในความน่าเชื่อถือของสื่อมวลชน

อย่างโทรทัศน์ ในขณะที่เดียวกันประชาชนก็ปรารถนาที่จะมีสิทธิในการรับรู้ข่าวสารที่ถูกต้อง มีสิทธิในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารต่างๆ จากโทรทัศน์

อาจกล่าวได้ว่า โทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์ เพราะโทรทัศน์เป็นแหล่งที่ย่อโลกเข้ามาอยู่ใกล้กัน สามารถกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงปรับตัวของสังคมตลอดเวลา และยังช่วยถ่ายทอดมรดกทางสังคม คือ ทำหน้าที่ถ่ายทอดความคิดเห็น ความเชื่อ และค่านิยมในช่วงยุคหนึ่งไปสู่อีกยุคหนึ่ง ได้มีผู้กล่าวว่า “วิทยุโทรทัศน์ เปรียบเสมือนหน้าต่างโลกของประชาชน จอโทรทัศน์นั้นเสมือนกับ“บานหน้าต่าง” เมื่อเราเปิดโทรทัศน์ก็เสมือนเปิดหน้าต่างออกชมเหตุการณ์และสภาพแวดล้อมทั้งใกล้ตัว คือ ภายในชุมชน ภายในชาติ และที่อยู่ไกลตัวออกไปในประเทศต่างๆ หน้าต่างบานนั้น นอกจากจะได้พบโลกในแง่ของรูปธรรมแล้ว ยังได้สัมผัสเรื่องราวทางนามธรรม คือ แง่คิด แง่วิจารณ์ ทัศนคติต่างๆ นอกจากนั้น โทรทัศน์ มีบทบาทโดยตรงต่อการยกระดับการศึกษาของประชาชนให้สูงขึ้น เช่น เป็นเครื่องมือแพร่กระจายความรู้ไปสู่คนทุกกลุ่ม แพร่กระจายการค้นพบใหม่ๆ ไปยังประชาชน ทำให้ประชาชนสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้โทรทัศน์ยังช่วยให้ประชาชนคุ้นเคยและรู้เรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับประเทศชาติ ตลอดจนกิจการต่างๆ นับเป็นการกระตุ้นให้คนในชาติ มีความสามัคคีกัน และยังส่งเสริมให้ประชาชนอยู่ดีกินดี โดยการเรียนรู้จากโทรทัศน์ นำไปประยุกต์ให้เข้ากับตนเอง เพื่อเพิ่มพูนรายได้ (วิจิตร ภัคศิริรัตน์, 2529, น. 215-220) ดังนั้นเราสามารถกล่าวได้ว่า สื่อโทรทัศน์ มีหน้าที่สำคัญหลักๆ (อรทัย ศรีสันติสุข, 2529, น. 116) ดังนี้ คือ

- หน้าที่ในการเสนอข่าวสาร : จากความต้องการที่ต้องมีผู้คอยเฝ้ายาม คอยดูแลความปลอดภัยในการเฝ้าคอยดูแลเหตุการณ์ต่างๆ นั้น โทรทัศน์ต้องมีหน้าที่รายงานเหตุการณ์ หรือส่งข่าวสารให้ผู้อื่นได้ทราบด้วย

- หน้าที่ในการเสนอความคิดเห็น : มนุษย์ต้องมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งโทรทัศน์สามารถตอบสนองความต้องการนี้ได้เป็นอย่างดี

- หน้าที่บริการบันเทิง : ความรื่นเริงบันเทิงใจ ความสนุกสนานเป็นสิ่งที่คุณคนแสวงหากันอย่างมาก เพื่อเป็นการพักผ่อนหย่อนใจจากการทำกิจกรรมการงานต่างๆ ให้แก่ทุกคนในหลายรูปแบบ

- หน้าที่บริการการศึกษา : โทรทัศน์จะทำหน้าที่ส่งเสริมความรู้และการศึกษา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ศิลปะวิทยาการต่างๆ ในการนำไปใช้ประกอบอาชีพและเพื่อการอยู่ดีมีสุข

สถานีโทรทัศน์จึงควรมีส่วนร่วมในการเสนอเรื่องราวที่มีคุณค่าสู่สังคมไทย ดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ที่น่าภูมิใจของคนไทย ไม่ว่าจะเป็นภาษา ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี ฯลฯ งบประมาณด้านวิทยุวิทยุที่เน้นความพึงเพื่อ ฟุ่มเฟือย พร้อมปลูกจิตสำนึกให้กับประชาชนในเรื่องของการเอื้อเฟื้อ แบ่งปันเสริมเข้าไปด้วย เพื่อมุ่งหวังให้สังคมไทยรู้จักคำว่าพอเพียงมากขึ้น ไม่หลงตามไปกับกระแสบริโภคนิยมตามแนวพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในเรื่อง ความพอเพียง อันเปรียบเสมือนเข็มทิศ เพื่อนำไปสู่หนทางการตัดสินใจที่ถูกต้องและยั่งยืนแก่สังคมไทยต่อไป

“รายการ พ.ศ.พอเพียง” ที่แพร่ภาพออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 จัดเป็นอีกรายการหนึ่ง ที่น้อมนำแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตแก่ปวงพสกนิกรชาวไทยในเรื่อง “ความพอเพียง” เพื่อให้ประชาชนสามารถนำมาปรับใช้ได้ในทุกสาขาอาชีพในหลากหลายรูปแบบ มีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนคนไทย

อาจกล่าวได้ว่า สำหรับประเทศไทยแล้ว นวัตกรรมเชิงแนวคิดหลายอย่างไม่ค่อยถูกนำมาใช้ปฏิบัติให้เป็นที่ยอมรับ เพราะ นวัตกรรมเชิงแนวคิดมีความเป็นนามธรรมสูง เข้าใจยาก มีความเกี่ยวข้องกับการตีความ ซึ่งอาจทำให้นวัตกรรมเชิงแนวคิดไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร โดยแต่เดิมนั้น นวัตกรรมเชิงแนวคิดมักจะถูกถ่ายทอดจากพ่อแม่ ปราชญ์ชาวบ้าน มาสู่คนในสังคม สื่อมวลชนซึ่งเป็นสื่อใหม่ที่ตีบทบาทมากในการเป็นตัวกลางในการแพร่กระจายนวัตกรรมจากผู้สร้างนวัตกรรมไปยังประชาชนที่มีความหลากหลายแตกต่างกัน นวัตกรรมจึงจึงถูกนำไปใช้ในวงที่กว้างขึ้นกับทุกภาคส่วนพื้นที่ของสังคม ทำให้ลักษณะของการตีความนวัตกรรมมีความแตกต่างกันออกไปตามมุมมองของผู้ถ่ายทอด ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นนักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติการไปยังสื่อมวลชนและประชาชน และทำให้มีผลต่อความสำเร็จของการแพร่กระจายนวัตกรรมในเชิงแนวคิดในระยะหลังเป็นเวลาดต่อมา

จากที่ได้กล่าวแล้วว่า มีนวัตกรรมเชิงแนวคิดเกิดขึ้นมากมายในประเทศไทยและนวัตกรรมเชิงแนวคิดที่สำคัญส่วนหนึ่งเป็นแนวคิดที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงเป็นปราชญ์ของแผ่นดินไทย ได้พระราชทานแก่ปวงชนชาวไทย เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาและแก้ปัญหาของประเทศอย่างสม่ำเสมอ แล้วเมื่อประเทศไทยต้องตกอยู่ในสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในช่วงปี พ.ศ.2539 – พ.ศ.2540 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานแนวพระราชดำริใหม่ให้แก่พสกนิกรชาวไทย แนวพระราชดำรินี้ คือ “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวคิดที่ทรงออกมาเตือนสติ

และทรงชี้แนะให้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ในการดำเนินธุรกิจ หรือแม้แต่จะเป็นการพัฒนาประเทศ ซึ่งกล่าวได้ว่า “แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวความคิดที่เหมาะสมกับสังคมไทยในช่วงเวลาแห่งวิกฤตนั้น พสกนิกรชาวไทยทุกหมู่เหล่าล้วนยินดีที่จะปฏิบัติตามแนวพระราชดำรินี้ เพราะต่างตระหนักดีว่า แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงที่ทรงพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะพาให้พ้นวิกฤตได้

แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมากกว่า 30 ปี จนหลังเกิด "วิกฤติเศรษฐกิจ" ปี 2540 พระองค์ได้ทรงเน้นย้ำให้มีการนำ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางรับมือกับการเปลี่ยนแปลง ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ เพื่อคนไทยและสังคมไทยสามารถดำรงอยู่ และมีความก้าวหน้าอย่างสมดุล ยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ แต่ทำได้เพียงแคในระดับหนึ่ง เหตุเพราะ คนจำนวนมากบอกไม่รู้เรื่อง ส่วนใหญ่เคยได้ยิน “เศรษฐกิจพอเพียง” คิดว่าเป็นเรื่องประหยัด ใช้ในแต่ภาคเกษตรกรรมแก้ไขได้แต่เพียงความยากจนเท่านั้น แต่นับแต่นั้นต่อไป เมื่อเผยแพร่แล้วว่าใช้ได้กับทุกคน ก็จะทำให้ทุกคนมีชีวิตที่ดีขึ้น การปลูกจิตสำนึกให้มีความรู้สึกพอเพียงสำคัญที่สุด เศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วยสามห่วง คือ พอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ในสองเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม ให้คิดตัดสินใจในทางถูกต้อง ทุกอย่างพอประมาณ พอเพียง หากนำไปไว้ในจิตใจ การทำอะไรแม้กระทั่งการพาอารมณ์ของตัวเอง จะไม่สุดโต่งไม่เบียดเบียนคนอื่น

รายการ “พ.ศ.พอเพียง” เป็นรายการประเภทเรียลลิตี้ ทอล์กโชว์ ที่ใช้สื่อโทรทัศน์เป็นช่องทางในการส่งข่าวสารไปยังประชาชนผู้รับสาร ออกอากาศเป็นประจำทุกวันอาทิตย์ เวลา 18.05 – 19.00 น. ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 และแพร่ภาพผ่านโทรทัศน์ดาวเทียม (Thai TV.5 Global Network) ไปยัง 158 ประเทศทั่วโลก โดยมีผู้ดำเนินรายการ คือ คุณสุวิภา กุลตั้งวัฒนา ออกอากาศเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2550 โดยบริษัท เจ เอส แอล จำกัด เป็นผู้ผลิตรายการ รายการนี้มุ่งเสนอเนื้อหาสาระเรื่องราวการน้อมนำแนวพระราชดำรัสเศรษฐกิจพอเพียงในองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาปรับประยุกต์ใช้ในวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยรุ่นใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ด้วยความปลอดภัย ยั่งยืนอย่างไม่เดือดร้อนตนเองและผู้อื่น

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิต ที่มั่นคงและยั่งยืนให้พสกนิกรชาวไทยทุกคนอย่างมีศักดิ์ศรี สามารถ

พึ่งพาตนเองได้และพร้อมรับกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ภายใต้กระแสสังคมยุคโลกาภิวัตน์และจะเป็นหลักที่จะทำให้ประเทศไทยอยู่รอดได้ในสถานการณ์วิกฤตต่างๆ กล่าวคือ ที่มาของการจัดทำโครงการ "พ.ศ.พอเพียง" นี้ สืบเนื่องมาจากการเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจเมื่อปี พ.ศ.2540 ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงเน้นย้ำให้มีการนำ "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" เพื่อเป็นแนวทางในรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ เพื่อให้คนไทยและสังคมไทยสามารถดำรงอยู่ได้ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ต่อมาในปี พ.ศ. 2542 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต นำบทความพระราชดำรัสเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงไปเผยแพร่ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของ สศช. ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และประชาชนทั่วไป ซึ่งต่อมา ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เผยแพร่ได้เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2542 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้น้อมนำ "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" มาเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (2545-2549) และต่อเนื่องมาถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (2550-2554) โดย สศช. ได้แต่งตั้ง "คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง" ขึ้นในปี พ.ศ. 2546 เพื่อเป็นแกนกลางในการดำเนินการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับหน้าที่และบทบาทของแต่ละบุคคลได้อย่างเหมาะสม

ดังนั้น เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และให้เห็นตัวอย่างการน้อมนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น และเป็นการเทิดพระเกียรติในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษา 80 พรรษา ในวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2550 นี้ ทางคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ร่วมกับบริษัท เจ เอส แอล จำกัด จึงได้จัดทำโครงการ "พ.ศ.พอเพียง" (Be Porpiang Generation) ขึ้น เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักและแนวทาง "ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง" แก่ประชาชน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เกิดจิตสำนึก และน้อมนำแนวทางไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อสานต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและขยายผล รวมทั้งจุดประกายให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องอันจะนำไปสู่การยอมรับและก่อให้เกิดการประยุกต์ใช้ในทุกภาคส่วนของสังคมอย่างจริงจัง

"โครงการ พ.ศ.พอเพียง" จึงเกิดขึ้นเพื่อเป็นหนึ่งในกิจกรรมเผยแพร่ให้ประชาชนโดยทั่วไปได้เข้าใจว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร มีประโยชน์ต่อตนเองและชุมชนอย่างไร รวม

ไปถึงการชี้แนะแนวทางเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง “โครงการ พ.ศ.พอเพียง” จะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยกระตุ้นให้ประชาชนทุกคนน้อมนำหลักปรัชญาไว้ในจิตสำนึก และตั้งปณิธานที่จะนำแนวความคิดนี้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและหน้าที่การงานของตนเอง

โครงการ “พ.ศ.พอเพียงสัญจร” เป็นอีกส่วนหนึ่งของโครงการที่ต้องการให้ประชาชนทุกคนมุ่งเน้นความพอเพียงอย่างมีความสุข ได้อันเชิญหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศในทุกๆระดับ รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินชีวิต โดยให้ตั้งอยู่บน “สายกลาง” บนหลักของ “ความพอประมาณ” และมีเหตุมีผลมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ภายใต้เงื่อนไขคุณธรรมและความรู้ รัฐบาลจึงจัดโครงการ “รวมพลังคน พ.ศ.พอเพียงสัญจร” เพื่อเดินสายจัดกิจกรรม พ.ศ.พอเพียง ให้ความรู้กับประชาชนทั่วไปในจังหวัดต่างๆ

บริษัท เจ เอส แอล จำกัด จึงได้สร้างสรรคงานอย่างครบวงจรและยังได้บูรณาการสื่อโดยใช้ศักยภาพของสื่อเพื่อเผยแพร่ให้เข้าถึงประชาชนคนไทยอย่างเป็นรูปธรรม โครงการนี้ประกอบไปด้วย 5 ส่วน คือ

1. **รายการโทรทัศน์ “พ.ศ.พอเพียง”** ออกอากาศทุกวันอาทิตย์ เวลา 18.05 – 19.00 น. ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 เริ่มออกอากาศครั้งแรกตั้งแต่วันอาทิตย์ที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2550
2. **สารคดี “แผ่นดินพอเพียง”** สารคดีความยาวตอนละ 2 นาที ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย เริ่มออกอากาศ วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2550
3. **กิจกรรมสัญจร** กิจกรรมใหญ่ ใน 3 แห่ง คือ เชียงใหม่ ขอนแก่น และกรุงเทพมหานคร โดยประกอบไปด้วยส่วนสำคัญ คือ นิทรรศการ สัมมนา และการแสดงเทิดพระเกียรติ “พระมหาชนก”
4. **สายรัดข้อมือและหนังสือคู่มือพอเพียง** เพื่อเป็นการเตือนตนให้ตระหนักถึงการเป็นคนพอเพียง ซึ่งหนังสือคู่มือพอเพียง จะมีคำอธิบายถึงหลักปรัชญาและมีบันทึก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ให้บททวนก่อนตัดสินใจ
5. **www.pp-gen.com** เว็บไซต์เพื่อให้ข้อมูลเศรษฐกิจพอเพียงและโครงการ “พ.ศ.พอเพียง” รวมถึงการประชาสัมพันธ์ การติดต่อสื่อสาร การสมัครสมาชิก และไขข้อข้องใจเพื่อสร้างให้เป็นชุมชนคนพอเพียงที่แข็งแกร่ง

จากลักษณะการผสมผสานทั้งในเชิงสาระทางวิชาการและความบันเทิงของรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ดังกล่าวมาข้างต้นนี้ อีกทั้งรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ได้ออกอากาศมาเป็นระยะเวลา ประมาณเกือบ 1 ปี โดยยังไม่มีผลการประเมินผลจากผู้ชมรายการเท่าใดนัก ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะ ศึกษาว่า ผู้ชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” มีพฤติกรรมกรรมการเปิดรับชมรายการมากน้อยเพียงใด ผู้ชม มีการรับรู้ประโยชน์จากรายการ “พ.ศ.พอเพียง” อย่างไร การนำเสนอรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ใน ด้านเนื้อหารายการ และการดำเนินรายการเป็นอย่างไร ซึ่งผลการวิจัยที่ได้นั้น จะนำไปใช้เป็น ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการผลิตรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ให้เป็นรายการที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อตอบสนองให้ตรงกับความต้องการของผู้ชม อันจะเป็นประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับชมรายการและ สังคมโดยรวมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์รูปแบบ เนื้อหาและวิธีการนำเสนอรายการ “พ.ศ. พอเพียง”
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ. พอเพียง” ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ กองทัพบกช่อง 5 ของผู้ชมรายการ
3. เพื่อศึกษาการรับรู้ประโยชน์จากการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ. พอเพียง” ทางสถานีวิทยุ โทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 ของผู้ชมรายการ
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากร ของผู้ชมกับพฤติกรรมกรรมการเปิด รับชม รายการ “พ.ศ. พอเพียง” ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ประโยชน์ที่มีต่อรายการ “พ.ศ. พอเพียง” กับ พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ. พอเพียง” ของผู้ชมในด้านเนื้อหารายการ และการดำเนิน รายการ

ปัญหานำการวิจัย

1. รูปแบบ เนื้อหา และวิธีการนำเสนอรายการ “พ.ศ. พอเพียง” เป็นอย่างไร
2. พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ พ.ศ. พอเพียง ของผู้ชม เป็นอย่างไร
3. การรับรู้ประโยชน์ของผู้ชมที่มีต่อรายการ “พ.ศ.พอเพียง” เป็นอย่างไร

4. ผู้ชมรายการ “พ.ศ. พอเพียง” ที่มีลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ แตกต่างกัน จะมีการรับรู้ประโยชน์จากรายการ “พ.ศ. พอเพียง” แตกต่างกัน หรือไม่

5. ผู้ชมรายการ “พ.ศ. พอเพียง” ที่มีลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการเปิดรับชมต่อรายการ พ.ศ. พอเพียง แตกต่างกันหรือไม่

6. การรับรู้ประโยชน์ ที่มีต่อรายการ “พ.ศ. พอเพียง” ของผู้ชม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ. พอเพียง” ในด้านเนื้อหารายการ และการดำเนินรายการอย่างไร

สมมติฐานของการวิจัย

1. ประชาชนที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” แตกต่างกัน

2. การรับรู้ประโยชน์จากรายการ “พ.ศ.พอเพียง” มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง”

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาเฉพาะผู้ชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 เท่านั้น เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษา 80 พรรษา ในวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2550 และเป็นกลุ่มเป้าหมายที่เปิดรับชมรายการโดยเฉพาะ ทำให้สามารถได้ข้อมูลที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

1. **เศรษฐกิจพอเพียง** หมายถึง ปรัชญาตามแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงพระราชทานให้แก่ประชาชนชาวไทยใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ถึง 3 ครั้ง คือ

เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2541 และวันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2542 ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ ได้ยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงว่ามีความหมาย ดังนี้

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้แนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ **ความพอเพียง** หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่ จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากความเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการ ทุกขั้นตอนและขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

2. **การนำเสนอ** หมายถึง วิธีการถ่ายทอดเนื้อหารายการผ่านรูปแบบ เนื้อหา และวิธีการ เพื่อสร้างความสุข ความสนุกสนาน ความบันเทิง ให้กับผู้ชมในแต่ละช่วงของรายการ “พ.ศ.พอเพียง”

3. **รายการ พ.ศ.พอเพียง** คือ รายการแนวเรียลลิตี้ ทอล์กโชว์ ที่นำเสนอแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามรอยพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มาปรับใช้ เพื่อให้ประชาชนทุกสาขาอาชีพสามารถนำมาปรับประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างพอเพียงโดยการเชิญดารา นักแสดง และบุคคลที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักของสังคม มาเป็นแขกรับเชิญเพื่อปฏิบัติภารกิจความพอเพียง ภายใต้หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ก่อให้เกิดความน่าสนใจแก่รายการ ซึ่งจะทำให้ประชาชนผู้รับชมรายการเกิดความรู้ ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตจริงได้ และเพื่อร่วมเทิดพระเกียรติในวโรกาสทรงเจริญพระชนมายุครบ 80 พรรษา ในปี พ.ศ. 2550 ออกอากาศทุกวันอาทิตย์ เวลา 18.05 – 19.00 น. ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 โดยดำเนินรายการมาเป็นระยะเวลาเกือบ 1 ปี และมีคุณหม่อม - สุรวิภา กุลดั่งวัฒนา เป็นผู้ดำเนินรายการ ซึ่งรายการนี้นอกจากจะออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์แล้ว ยังมีการจัดโครงการ พ.ศ.พอเพียง ระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ. 2550 – มกราคม พ.ศ. 2551 ประกอบด้วยกิจกรรม 5 ส่วน

ได้แก่ รายการเรียลลิตี้ ทอล์กโชว์ทางโทรทัศน์ “พ.ศ.พอเพียง” , รายการสารคดีสั้นทางโทรทัศน์ “แผ่นดิน...พอเพียง”, กิจกรรมพอเพียงสัญจร จ.เชียงใหม่ , จ.ขอนแก่นและกรุงเทพมหานคร, เว็บไซต์ www.pp-gen.com และสายรัดข้อมือและหนังสือคู่มือพอเพียง

4. **ผู้ชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง”** หมายถึง ประชาชนที่เปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5

5. **พฤติกรรม的开รับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง”** หมายถึง ระดับความถี่หรือความบ่อยในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากการรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ในแต่ละสัปดาห์ และระยะเวลาที่ชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ในแต่ละครั้ง

6. **การรับรู้ประโยชน์จากการชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง”** หมายถึง ความรู้สึกที่ผู้ชมได้รับการตอบสนองจากการนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับชมจากรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ไปใช้ประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งตามความต้องการของแต่ละบุคคล อันได้แก่ ประโยชน์ด้านข้อมูลข่าวสาร การเรียนรู้ และความรู้ คือ ได้รับความรู้ข่าวสารที่ทันเหตุการณ์ รวดเร็ว ทันสมัย ในด้านต่างๆ ดังนี้

- เพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับประเด็นปัญหาต่างๆ ในสังคม
- ทราบข้อเท็จจริงของเรื่องราวที่น่าเสนอมากขึ้น
- ทราบถึงประเด็นทางสภาพปัญหาต่างๆ อย่างเจาะลึกและชัดเจน
- นำข้อมูลไปเป็นแหล่งอ้างอิงที่น่าเชื่อถือ
- ตอบสนองความสนใจต่อประเด็นปัญหาที่อยากรู้
- นำสาระในรายการไปเป็นหัวข้อสนทนากับผู้อื่นในสังคม
- นำข้อมูลหรือแนวคิดที่ได้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
- เกิดความรู้สึกร่วมว่า เราคือส่วนหนึ่งที่ช่วยแก้ไขปัญหาสังคม
- เป็นการเรียนรู้และศึกษาด้วยตนเอง
- มีความรอบรู้เท่าทันบุคคลรอบข้างหรือสังคมมากขึ้น
- นำสาระหรือความรู้ที่ได้รับจากรายการไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่น
- นำความรู้ที่ได้รับมากเป็นแนวทางป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาต่างๆ ขึ้นอีก
- เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

7. 3 ห่วง 2 เงื่อนไข คือ หลักสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย

1) **ความพอประมาณ** คือ ความพอดี ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

2) **มีเหตุผล** คือ การคิดทบทวนอย่างรอบคอบซึ่งต้องพิจารณาจากเหตุทุกอย่างที่เกี่ยวข้อง และต้องคำนึงถึงผลที่ตามมาด้วย

3) **ภูมิคุ้มกันที่ดี** คือ การรู้จักจัดการกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

4) **มีความรู้** คือ ความรอบรู้ ในสิ่งที่จะทำอย่างถ่องแท้และรอบด้าน

5) **มีคุณธรรม** คือ ศักดิ์ศรีที่จะทำให้เกิดความภาคภูมิใจ มีความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร และใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต รู้จักการแบ่งปัน ไม่โลภ และไม่ตระหนี่ ทั้งยังเอื้อประโยชน์แก่ตนเองและสังคมด้วย

8. **ภาคธุรกิจ** หมายถึง กลุ่มคนที่ทำงานในกลุ่มองค์กรที่เน้นหลักการบริหารงานเป็นหลัก

9. **วิถีชาวบ้าน** หมายถึง กลุ่มคนกลุ่มหนึ่งที่ทำงานในเชิงเกษตรกร เป็นกลุ่มคนที่ไม่ได้อาศัยในเมือง

10. **สังคมเมือง** หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยและดำเนินชีวิตอยู่ในเมือง เป็นกลุ่มคนที่ไม่ได้อาศัยอยู่ในชนบท

11. **ลักษณะทางประชากร** หมายถึง ลักษณะของผู้ชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลอ้างอิง หรือเป็นแนวทางในการปรับปรุงรายการให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาคั้งนี้ไปประยุกต์ใช้กับรายการรูปแบบอื่นๆ อีกทั้งเป็นแนวทางในการตัดสินใจและกำหนดนโยบายการผลิตรายการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคมต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

แนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “เนื้อหาและวิธีการนำเสนอของรายการ “พ.ศ.พอเพียง” และการรับรู้ประโยชน์ และการเปิดรับรายการของผู้ชม” ผู้วิจัยได้นำทฤษฎี แนวความคิด ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง
2. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร
3. แนวคิดเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของแหล่งสาร (Source Credibility)
4. แนวคิดเกี่ยวกับผลของการสื่อสาร
5. แนวคิดเกี่ยวกับรายการสาระบันเทิง (Edutainment)
6. แนวคิดเรื่องการรับรู้ประโยชน์ (Perceived Utility)
7. แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
8. แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร
9. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

“แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง”

“แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นนวัตกรรมเชิงแนวคิดที่มีคุณประโยชน์ต่อประเทศอย่างมหาศาล เกิดจากพระราชวินิจฉัย และประสบการณ์ในการครองราชย์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงงานมาตลอดเวลากว่า 50 ปี ซึ่งเป็นที่ประจักษ์ชัดแก่ประชาชนคนไทยทั้งหมดว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นพหุสูต และทรงเป็นนักปฏิบัติพัฒนาผู้ยิ่งใหญ่ คราวที่ประเทศไทยต้องประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจอันเกิดขึ้นจากการพัฒนาประเทศที่ผิดทาง จึงพระราชทานแนวคิดแนวปฏิบัติใหม่ให้สังคมเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนความรู้ ความคิด และแนวปฏิบัติตนใหม่ ให้พ้นจากความทุกข์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยพระราชทานหลายครั้ง ครั้งแรกเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 ดังนี้

ความจริงเคยพูดเสมอในที่ประชุมอย่างนี้ว่า การจะเป็นเสือนั้นไม่สำคัญสำคัญอยู่ที่เรามี **เศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้นหมายความว่า อุ่มชูตัวเองได้ให้มีพอเพียงกับตัวเอง** อันนี้ก็เคยบอกว่า **ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่า ทุกรอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง** อย่างนั้นมันเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอ **จะต้องมีความพอเพียงพอสมควร** บางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มากกว่าความต้องการ ก็ขายได้แต่ขายในที่ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก อย่างนี้ท่านนักเศรษฐกิจต่างๆ ก็มาบอกว่าล้ำสมัย จริง อาจจะมีล้ำสมัย **คนอื่นเขาต้องมีการเศรษฐกิจ ที่ต้องมีการแลกเปลี่ยน เรียกว่าเป็นเศรษฐกิจการค้าไม่ใช่เศรษฐกิจความพอเพียงเลยรู้สึกว่ามันไม่หรูหรา แต่เมืองไทยเป็นประเทศที่มีบุญอยู่ว่า ผลิตให้พอเพียงได้**

อย่างข้าวที่ปลูก เคยสนับสนุนให้ปลูกข้าวให้พอเพียงกับตัวเอง แต่ละครอบครัวเก็บเอาไว้ในยุ้งเล็ก ๆ แล้วถ้ามีพอก็ขาย แต่คนอื่นกลับบอกว่าไม่สมควร โดยเฉพาะในทางภาคอีสาน เขาบอกว่าต้องปลูกข้าวหอมมะลิเพื่อจะขาย อันนี้ถูกต้อง ข้าวหอมมะลิขายได้ดี แต่เมื่อขายแล้ว จะบริโภคเองต้องซื้อ ต้องซื้อจากใคร ทุกคนก็ปลูกข้าวหอมมะลิ ในภาคอีสานส่วนมากเขาชอบบริโภคข้าวเหนียว ซึ่งใครจะเป็นคนปลูกข้าวเหนียว เพราะประกาศโฆษณาว่า คนที่ปลูกข้าวเหนียวเป็นคนโง่ อันนี้เป็นสิ่งสำคัญ เลยได้สนับสนุนบอกว่าให้เขาปลูกข้าวบริโภค เขาจะชอบข้าวเหนียวก็ปลูกข้าวเหนียว เขาจะชอบปลูกข้าวอะไรก็ตามให้เขาปลูกข้าวอย่างนั้น และเก็บไว้เพื่อที่จะบริโภคตลอดปี ถ้ามีที่ที่จะทำนาปรัง หรือมีที่มากพอสำหรับปลูกข้าว ก็ปลูกข้าวหอมมะลิ เพื่อที่จะขายที่พูดอย่างนี้ก็เพราะว่า ข้าวที่ปลูกสำหรับบริโภค ไม่ต้องเที่ยวรอบโลก ถ้าข้าวที่ซื้อมา ต้องเที่ยวอาจจะไม่ถึงรอบโลก แต่ก็ต้องข้ามจังหวัด หรืออาจจะข้ามประเทศ ค่าขนส่งนั้นก็บวกเข้าไปในราคาข้าว ตกลงเขาจะต้องขายข้าวในราคาถูก เพราะว่าข้าวนั้นต้องขนส่งไปสู่ต่างประเทศ ที่จะขายได้กำไรก็ต้องบวกค่าขนส่ง ค่าใช้จ่ายต่างๆ ก็บวกเข้ามาในราคาข้าว หมายความว่า ราคาข้าวของเกษตรกรจะถูกตัด เขาบอกว่าขายข้าวหอมมะลิได้ราคาแพง จริง ตอนขายถึงผู้บริโภคในต่างประเทศ แต่ต้นทุนก็ไม่ได้ค่าตอบแทนมากนัก และยังต้องไปซื้อข้าวบริโภค ซึ่งจะแพงกว่า เพราะว่าจะต้องขนส่งมา

ในข้อนี้ได้ทราบดีเพราะเมื่อมีภัยธรรมชาติ จะเป็นที่ไหนก็ตาม สมมติว่าเกิดที่เชียงราย มีเจ้าหน้าที่ออกไปสงเคราะห์ แล้วก็ขอข้าวเพื่อไปแจก เราก็ซื้อข้าว ซื้อข้าวในราคากรุงเทพฯ หมายความว่า ข้าวนั้นมาจากเชียงราย เพราะเชียงรายเป็นอู่ข้าวอู่น้ำ ขนส่งมาถึงกรุงเทพฯ ซื้อที่กรุงเทพฯ แล้วก็ส่งไปเชียงราย เสียค่าขนส่งเท่าไร แท้จริงไปซื้อที่

เชียงรายได้ ชื่อที่กรุงเทพฯ นี้ แต่ให้เขาจ่ายที่เชียงรายได้ ชำนาญไม่ต้องเดินทาง แต่ว่าราคานั้น “เดินทาง” คือพ่อค้าเขานำข้าวมาในนาม - ในเอกสาร - นำเข้ากรุงเทพฯ และเมื่อเราส่งข้าว คำสั่งนั้นต้องเดินทางไปเชียงรายได้ แต่ไม่ใช่เอกสารสั่งข้าวเท่านั้นที่เดินทางไป เขายังเอาค่าขนส่งข้าวจากเชียงรายได้เข้ากรุงเทพฯ และค่าขนส่งจากกรุงเทพฯ กลับไปเชียงรายได้ บวกเข้าไปอีก ลงท้าย ต้องเสียราคาข้าวแพง ผู้บริโภคข้าวในภาคเหนือก็ต้องเสียราคาแพง ทางภาคใต้ก็เช่นเดียวกันนั้นใกล้เคียงน้อย อย่างนราธิวาสซื้อข้าวจากพัทลุง

สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องของ “เศรษฐกิจแบบการค้าขาย” ภาษาฝรั่งเขาเรียก TRADE ECONOMY ไม่ใช่ “แบบพอเพียง” ซึ่งฝรั่งเรียก SELF - SUFFICIENT ECONOMY ที่ไหนทำแบบ SELF - SUFFICIENT ECONOMY คือ เศรษฐกิจแบบพอเพียงกับตัวเอง เราก็อยู่ได้ไม่ต้องเดือดร้อน อย่างทุกวันนี้เราเดือดร้อนสำหรับข้าวก็เห็นชัด สำหรับสิ่งอื่นประชาชนก็ต้องใช้ มีสิ่งของจำเป็นที่จะใช้ หลายอย่างที่เรทำได้ในเมืองไทย แล้วก็สามารถที่จะเป็นสินค้าส่งออก ใช้เองด้วยและเป็นสินค้าส่งนอกด้วย แต่ว่าสำหรับส่งนอกนั้น ก็มีพิธีการที่จะต้องผ่านมากมาย ลงท้ายกำไรเกือบไม่เหลือ แต่สามารถติดต่อโดยตรง ก็อย่างกลองนี้ เขาติดต่อโดยตรง ก็ส่งไปลงเรือ CONTAINER ส่งไปเต็ม CONTAINER และค่าขนส่งนั้นก็ไม่แพงนัก

ที่พูดกลับไปกลับมาในเรื่องการค้า การบริโภค การผลิตและการขายนี้ ก็นึกว่าท่านทั้งหลายกำลังกลุ่มใจในวิกฤตการณ์ ตั้งแต่คนที่มีเงินน้อยจนกระทั่งคนที่มีเงินมาก ล้วนเดือดร้อน แต่ถ้าสามารถที่จะเปลี่ยนไป ทำให้กลับเป็นเศรษฐกิจแบบพอเพียง ไม่ต้องทั้งหมด แม้แค่ครึ่งก็ไม่ต้อง อาจจะสักเศษหนึ่งส่วนสี่ ก็จะสามารถอยู่ได้ การแก้ไขอาจจะต้องใช้เวลา ไม่ใช่ง่าย ๆ โดยมากคนก็ใจร้อนเพราะเดือดร้อน แต่ว่าถ้าทำตั้งแต่เดี๋ยวนี้ ก็สามารถที่จะแก้ไขได้ ที่จริงในที่นี้ ก็มีนักเศรษฐกิจต่างๆ ก็ควรจะเข้าใจที่พูดไปดังนี้

และเมื่อมีการเผยแพร่พระราชดำรัสออกไป ประกอบการให้ความหมายตีความต่างๆ โดยผู้นำความคิด สร้างความไม่เข้าใจขึ้น พระองค์จึงได้พระราชทานซ้ำเป็นครั้งที่ 2 ในวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2541 ดังนี้

เรื่องที่ได้กล่าวเมื่อปีที่แล้ว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง คำว่าเศรษฐกิจพอเพียง นี้ ไม่มีในตำรา ไม่เคยมี ระบบเศรษฐกิจพอเพียง มีอย่างอื่นแต่ไม่ใช่คำนี้ ปีที่แล้วพูดว่า เศรษฐกิจพอเพียง เพราะหาคำอื่นไม่ได้ และได้พูดอย่างหนึ่งว่า เศรษฐกิจพอเพียงนี้ ให้ปฏิบัติ

เพียงครั้งเดียว คือไม่ต้องทั้งหมด หรือแม้จะเศษหนึ่งส่วนสี่ก็พอ ในคราวนั้น เมื่อปีที่แล้วนี้กว่าเข้าใจกัน แต่เมื่อไม่นานเดือนที่แล้ว มีผู้ที่ควรจะรู้ เพราะว่าได้ปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนา มาช้านานแล้ว มาบอกว่าเศรษฐกิจพอเพียงนี่ดีมาก แล้วก็เข้าใจว่าปฏิบัติเพียงเศษหนึ่งส่วนสี่ก็พอนั้น หมายความว่า ถ้าทำได้เศษหนึ่งส่วนสี่ของประเทศก็จะพอ **ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง และทำได้เพียงเศษหนึ่งส่วนสี่ก็พอนั้น ไม่ได้แปลว่า เศษหนึ่งส่วนสี่ของพื้นที่ แต่เศษหนึ่งส่วนสี่ของการกระทำ**

ต้องพูดเข้าใจในเรื่องเลย เพราะหนักใจว่า แม้แต่คนที่เป็นคนเตอร์ก็ไม่ใช่ใจอาจจะพูดไม่ชัด แต่เมื่อกลับไปดูที่เขียนจากที่พูด ก็ชัดแล้วว่าควรจะต้องปฏิบัติเศรษฐกิจพอเพียงไม่ต้องทั้งหมด เพียงครั้งหนึ่งก็ใช้ได้ แม้จะเป็นเศษหนึ่งส่วนสี่ก็พอ หมายความว่าวิธีปฏิบัติเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ไม่ต้องทำทั้งหมด และขอเตือนว่าถ้าทำทั้งหมดก็จะทำไม่ได้ ถ้าครอบครัวหนึ่ง หรือแม้แต่หมู่บ้านหนึ่งทำเศรษฐกิจพอเพียงร้อยเปอร์เซ็นต์ก็จะเป็นการถอยหลังถึงสมัยหิน สมัยคนอยู่ในอุโมงค์หรือในถ้ำ ซึ่งไม่ต้องอาศัยหมู่อื่น เพราะว่าหมู่อื่นก็เป็นศัตรูทั้งนั้น ตีกัน ไม่ใช่ร่วมมือกัน จึงต้องทำเศรษฐกิจพอเพียง แต่ละคนต้องหาที่อยู่ ก็หาอุโมงค์หาถ้ำ ต้องหาอาหาร คือไปเด็ดผลไม้หรือไปไม้ตามที่มี หรือไปใช้อาหารที่ได้สร้างได้ ประดิษฐ์เองไปล่าสัตว์ กลุ่มที่อยู่ในอุโมงค์ในถ้ำนั้น ก็มีเศรษฐกิจพอเพียง 100 เปอร์เซ็นต์ ก็ปฏิบัติได้

แต่ต่อมาเมื่อออกจากถ้ำ ในสมัยต่อมา ที่สร้างบ้านเป็นที่อาศัย ก็เริ่มจะเป็นเศรษฐกิจพอเพียงเหลือประมาณ 80 เปอร์เซ็นต์ เพราะว่ามีคนไปผ่านมา ซึ่งไม่ได้เป็นศัตรู เอาอะไร ๆ มาแลกเปลี่ยนกัน เช่น คนที่มาจากไกล ผ่านมามีหนังสือที่เหมาะสมที่จะใช้เป็นเครื่องนุ่งห่ม ก็ซื้อด้วยการแลกเปลี่ยนด้วยอาหาร เช่น ปลาที่จับได้ในบึง อย่างนี้ก็ไม่ใช่เศรษฐกิจพอเพียงแล้ว เวลาก้าวล่วงไปอีก มาถึงปัจจุบันนี้ ถ้าคนที่อยู่ทั้งข้างนอกทั้งข้างในนี้ จะปฏิบัติเศรษฐกิจพอเพียง 100 เปอร์เซ็นต์ คงทำไม่ได้ และถ้าสำรวจตัวเอง หรือเศรษฐกิจของตัวเอง ก็เข้าใจว่า จะเห็นได้ว่าไม่ได้ทำ เข้าใจว่าทำได้ไม่ถึง 25 เปอร์เซ็นต์ ไม่ได้ถึงเศษหนึ่งส่วนสี่ เพราะว่าสิ่งที่ตนผลิตหรือทำ ส่วนใหญ่ก็เอาไปแลกเปลี่ยนกับคนอื่นที่มีความจำเป็น ฉะนั้นจึงพูดว่าเศรษฐกิจพอเพียง ปฏิบัติเพียงเศษหนึ่งส่วนสี่ ก็ควรจะพอและทำได้ อันนี้เป็นข้อหนึ่ง ที่จะอธิบายคำพูดที่พูดมาเมื่อปีที่แล้ว

คำว่า **พอเพียงมีความหมายอีกอย่างหนึ่ง** มีความหมายกว้างออกไปอีก **ไม่ได้หมายถึงการมีพอสำหรับใช้เองเท่านั้น แต่มีความหมายว่าพอมีพอกิน** พอมีพอกินนี้ ถ้าใครได้มาอยู่ที่นี้ ในศาลานี้ เมื่อปี พ.ศ. 2517 ถึง พ.ศ. 2541 นี้ก็ 24 ปี

ใช้ใหม่ วันนั้นได้พูดว่า เราควรจะปฏิบัติให้พอมีพอกิน พอมีพอกินนี้ก็แปลว่า เศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง ถ้าแต่ละคนพอมีพอกิน ก็ใช้ได้ ยิ่งถ้าทั้งประเทศพอมีพอกินก็ยิ่งดี และประเทศไทยเวลานั้น ก็เริ่มจะไม่พอมีพอกิน บางคนก็มีมาก บางคนก็ไม่มีเลย สมัยก่อนนี้พอมีพอกิน มาสมัยนี้ชักจะไม่พอมีพอกิน จึงต้องมีนโยบายที่จะทำเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อที่จะให้ทุกคนมีพอเพียงได้ ให้พอเพียงนี้ก็หมายความว่า มีกินมีอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหราก็ได้ แต่ว่าพอ แม้บางอย่างอาจจะดูฟุ่มเฟือย แต่ถ้าทำให้มีความสุข ถ้าทำได้ก็สมควรที่จะทำ สมควรที่จะปฏิบัติ อันนี้ก็หมายความอีกอย่างของเศรษฐกิจ หรือระบบพอเพียง เมื่อปีที่แล้วตอนที่พูดพอเพียง แปลในใจ แล้วก็พูดออกมาด้วย ว่าจะแปลเป็น Self – Sufficiency (พึ่งตนเอง) ถึงได้บอกว่าพอเพียงแก่ตนเอง แต่ความจริงเศรษฐกิจพอเพียงนี้ กว้างขวางกว่า Self – Sufficiency นั้น หมายความว่า ผลิตอะไรที่มีพอที่จะใช้ไม่ต้องไปขอซื้อคนอื่น อยู่ได้ด้วยตนเอง (พึ่งตนเอง)

บางคนแปลจากภาษาฝรั่งว่า ให้ยืนบนขาตัวเอง คำว่ายืนบนขาตัวเองนี้ มีคนบางคนพูดว่าชอบกล ใครจะมายืนบนขา เราก็โกรธ แต่ตัวเองยืนบนขาตัวเองก็ต้องเสียหลักหกล้มหรือล้มลง อันนี้ก็ เป็นความคิดที่อาจจะเพียงพอไปหน่อย แต่ว่า เป็นตามที่เขาเรียกว่า ยืนบนขาของตัวเอง (ซึ่งแปลว่าพึ่งตนเอง) หมายความว่าสองขาของเราเนี่ย ยืนบนพื้น ให้อยู่ได้ไม่หกล้ม ไม่ต้องไปขอยืมขาของคนอื่นมาใช้สำหรับยืน แต่พอเพียงนี้มีความหมายกว้างยิ่งกว่านี้อีก คือคำว่าพอก็เพียงพอ เพียงนี้ก็พอดังนั่นเอง คนเราถ้าพอใจในความต้องการ ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิด - อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ - มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่าพอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ พูดจาก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง

เคยพูดว่า ท่านทั้งหลายที่นั่งอยู่ตรงนี้ ถ้าอยากจะไปนั่งบนเก้าอี้ของผู้ที่อยู่ข้างๆ เช่นนี้ไม่พอเพียง และทำไม่ได้ ถ้าอยากนั่งอย่างนั้นก็เดือดร้อนกันแน่เพราะว่าอึดอัด จะทำให้ทะเลาะกัน เมื่อมีการทะเลาะกัน ก็ไม่เกิดประโยชน์อะไรเลย ฉะนั้นควรที่จะปฏิบัติสิ่งที่พอเพียง ทางความคิดก็เหมือนกัน ไม่ใช่ทางกายเท่านั้น ถ้ามีใครมีความคิดอย่างหนึ่ง และต้องการบังคับให้คนอื่นคิดอย่างเดียวกับตัว ซึ่งอาจจะเป็นความคิดที่ไม่ถูก ก็ไม่สมควรทำ ปฏิบัติอย่างนี้ก็ไม่ใช่การปฏิบัติแบบพอเพียง ความพอเพียงในความคิดก็คือ แสดงความคิดของตัวเอง ความเห็นของตัวเอง และปล่อยให้คนอื่นพูดบ้าง และ

มาพิจารณาว่าที่เขาพูดกับที่เราพูด อันไหนพอเพียง อันไหนเข้าเรื่อง ถ้าไม่เข้าเรื่องก็แก้ไข เพราะว่าถ้าพูดกันโดยที่ไม่รู้เรื่องกัน ก็จะกลายเป็นการทะเลาะกัน จากการทะเลาะด้วยวาจาก็กลายเป็นการทะเลาะด้วยกาย ซึ่งในที่สุดก็นำมาสู่ความเสียหายเสียหายแก่ผู้ที่เป็นตัวละครทั้งสองคน ถ้าเป็นหมุกก็เลยเป็นการตีกันอย่างรุนแรงได้ ซึ่งจะทำให้คนอื่นอีกมากเดือดร้อน

ฉะนั้นความพอเพียงนี้ก็แปลว่า ความพอประมาณและความมีเหตุผล ที่พูดอย่างนี้ก็เพราะต้องอธิบายคำว่าพอเพียงที่คนไม่เข้าใจเมื่อปีที่แล้ว และไม่เข้าใจจนกระทั่งถึงประมาณ 2-3 อาทิตย์นี้ ที่แปลกที่สุด คนที่เขาพูดก็นึกว่าเขาเข้าใจ เพราะว่าเป็นคนที่เคยได้คุยด้วยมาก และก็คุยในเรื่องพรรณานี้ เรื่องเศรษฐกิจ เรื่องความหมายของคำต่างๆ แต่ก็ยังไม่วาย ฉะนั้นจึงต้องอธิบายอย่างกว้างขวางพอใช้ ไม่ทราบว่ามันพูดเข้าใจหรือไม่ ถ้าพูดไม่เข้าใจวันนี้ก็ต้องอธิบายต่อไปหน้า เพราะน่าเบื่อถ้าต้องอธิบายต่อไปอย่างนี้ คนที่อยู่ต่อหน้าก็ชักจะง่วง แต่ว่านี่ก็ได้อธิบาย ที่ท่านทั้งหลายหัวเราะ ก็คงแปลว่าท่านก็เริ่มเข้าใจนิดหน่อย ก็ดีแล้ว เข้าใจนิดหน่อย ดีกว่าไม่เข้าใจ

จากนั้น “แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง” ก็ถูกนำมาเผยแพร่ซ้ำอย่างมีความระมัดระวังยิ่งขึ้น จนกระทั่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ประกาศว่า จะยึด “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญานำอยู่ในนโยบาย การวางแผน และการจัดทำแผนปฏิบัติการในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (2544 - 2549) จึงได้จัดให้มีการประชุมสัมมนาทางวิชาการหลายครั้งในระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาเศรษฐกิจและสาขาอื่น เพื่อประมวลและกลั่นกรองพระราชดำรัส “เศรษฐกิจพอเพียง” รวมทั้งพระราชดำรัสอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นข้อความที่กะทัดรัด มีความชัดเจน เพื่อเป็นกรอบความคิดให้ทุกฝ่ายมีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน และสามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยเรียบเรียงขึ้นมาเป็น “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และได้ขอพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัยในบทความเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งทรงพระกรุณาปรับปรุงแก้ไข และได้พระราชทานพระบรมราชานุญาต เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542 ให้นำมาใช้เป็นแนวปฏิบัติและให้เผยแพร่ให้ทราบกัน ดังนี้

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่แนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากความเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

“เศรษฐกิจพอเพียง” จึงเป็นปรัชญาในการดำเนินชีวิต อย่างพอประมาณ มีเหตุผล มีสติ ซื่อสัตย์ ไม่โลภอย่างมาก ไม่เบียดเบียนผู้อื่น จะสามารถอยู่รอด และดำรงตนอยู่ได้อย่างมั่นคงภายใต้การเปลี่ยนแปลงต่างๆ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ “แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง” พบว่า มีการศึกษาที่เกี่ยวกับ “แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง” และทฤษฎีใหม่ ควบคู่กัน และมีเพียง การศึกษาด้านเศรษฐศาสตร์ การบริหารพัฒนาเป็นส่วนใหญ่ ดังนี้

ดร. มณีวรรณ ฉัตรอุทัย : การศึกษาทฤษฎีใหม่ในแง่มุมมองของการบริหารการพัฒนา ผลการศึกษาของคณะสำนักต่างๆ มีความเห็นพ้องต้องกันว่า ทฤษฎีใหม่เป็นแนวทางหนึ่งที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับลักษณะนิเวศน์เศรษฐกิจและสังคมวัฒนธรรมไทย ศักยภาพของการพัฒนาที่ยั่งยืนของเกษตรกร ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ คือ ทุน (Capital) ทุนเพื่อการพัฒนาในที่นี้แบ่งออกเป็นสองส่วน หนึ่งทุนที่จับต้องได้ (Tangible Capital) ได้แก่ น้ำและโครงสร้างพื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตและการตลาดและทุนที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Capital) ได้แก่ ทุนบุคคล (Human Capital) ที่มีคุณภาพ เกษตรกรจะต้องสั่งสม

ความรู้เชิงวิชาการและประสบการณ์ในการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความเข้าใจถึงแก่นแท้ของทฤษฎีใหม่และสามารถร่วมคิด ร่วมวางแผน รวมทั้งร่วมตัดสินใจ ประยุกต์ใช้ทฤษฎีใหม่กับเกษตรกรด้วยกันและกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ และผู้ประกอบการธุรกิจได้ดี เพื่อนำไปสู่การสร้างมูลค่าและคุณค่าเพิ่มให้กับครอบครัวและชุมชนอย่างยั่งยืน กล่าวโดยรวม เป็นการพัฒนาที่ต้องอาศัยทั้ง “ทุน” ทางกายภาพและทางสังคมอย่างมีคุณภาพ ตลอดจนความสามารถในการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประสิทธิผล และประสิทธิภาพมากที่สุด

แตงอ่อน มั่นใจตน, สุภา กীরติบุตร และอรวรรณ พฤกษ์ชาติศิริ ได้ศึกษาทฤษฎีใหม่บทวิเคราะห์ในแง่การพัฒนาสังคม: กรณีศึกษาเกษตรกรตำบลเขาหินพัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี โดยมุ่งศึกษาถึงความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีใหม่การเปลี่ยนแปลง การใช้ปัจจัยการผลิต การเปลี่ยนแปลงฐานะทางเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงในคุณภาพชีวิตของเกษตรกร โดยศึกษาจากเกษตรกรในโครงการทฤษฎีใหม่ 20 รายการ จากทั้งหมด 21 รายการ ผลการศึกษาความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ประมาณ 4 ใน 5 ของเกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับประเภทของพืชที่ควรปลูกและกิจกรรมที่ควรทำ และเกือบทั้งหมดรู้เกี่ยวกับเป้าหมายการผลิตตามทฤษฎีใหม่ และการจัดสรรพื้นที่ในการทำกิจกรรมต่างๆ และกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นความจำเป็นในการร่วมกันในชุมชนสำหรับการเปลี่ยนแปลงการใช้ปัจจัยการผลิต

วีรวิธ ส่งสาย, จุมพล ไชยวงศ์, นครา สุขประเสริฐ, นฤเบท จารุจันทร์, สุบรรณ ดวงดี ได้ศึกษาวิจัยประเมินผลโครงการเกษตร น้ำฝนทฤษฎีใหม่ อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 50 คน ผลการวิจัยพบว่า ด้านคุณภาพชีวิต จากข้อมูลที่ปรากฏทั้งการจัดระเบียบในและนอกบ้าน ร้อยละ 80 การมีด้าม ร้อยละ 100 มีน้ำสะอาดดื่มตลอดทั้งปี ร้อยละ 100 รวมไปถึงการรับรู้ข่าวสาร ร้อยละ 90 ด้านเศรษฐกิจสมาชิกโครงการมีรายได้จากผลผลิตที่เหลือจากการบริโภค ร้อยละ 50 ผลผลิตของสมาชิกโครงการมีปริมาณสูงขึ้น สามารถลดค่าใช้จ่ายในการบริโภค ร้อยละ 66 ของจำนวนสมาชิกที่เข้าร่วม โครงการ และยังสามารถนำผลผลิตไปขายได้ มีผลทำให้ภาวะหนี้สินของสมาชิกโครงการลดลงร้อยละ 50 ของจำนวนสมาชิกโครงการ และยังมีภาวะปลอดหนี้ถึง ร้อยละ 44 ด้านความเข้มแข็งของกลุ่มและการย้ายถิ่นฐาน มีสมาชิกโครงการเข้าร่วมกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร้อยละ 72 ในการจัดกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกโครงการเข้าร่วมครบจำนวนมากถึงร้อยละ 97 แสดงให้เห็นถึงความร่วมมือร่วมใจ ความใส่ใจในการกิจกรรมเพื่อมุ่งไปสู่ผลลัพธ์สุดท้าย คือ ความสำเร็จของการดำเนินกิจกรรมทั้งส่วนตัวและส่วนรวม

สรวริชญ์ เปรมชื่น ได้ทำวิจัยเรื่อง เศรษฐศาสตร์การพัฒนาประเทศ ตามแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ด้วยพระมหากรุณาธิคุณ กอปรด้วยสายพระเนตรอันกว้างไกลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการแก้ไขปัญห เศรษฐกิจจึงได้พระราชทานแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่ เพราะทรงถือว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแม้จะทำให้ประเทศถอยหลังลงบ้าง แต่ก็จำเป็นเพื่อที่จะก้าวเดินในเศรษฐกิจโลกได้ต่อไปในอนาคต และทรงเห็นว่า ความพออยู่พอกินของคนส่วนใหญ่ในประเทศเป็นหลักการสำคัญ ที่จะให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจของชาติในอนาคต และการพัฒนาเพิ่มบทบาทให้เกษตรกรได้รับการสนับสนุนจากระบบอุตสาหกรรมต่อเนื่อง และระบบการเงินการคลังที่มีประสิทธิภาพ ที่จะมาปรับเปลี่ยนแนวคิดตามระบบเกษตรยั่งยืน รวมทั้งเกษตรทฤษฎีใหม่ที่ก้าวหน้าพ้นจากขั้นที่หนึ่งไปสู่ขั้นที่สอง ที่สาม ที่สูงขึ้นตามเป้าหมายการพัฒนาที่ได้กำหนดไว้ ส่วนในภาคการผลิตในสาขาอื่นๆ ให้ใช้หลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความรอบรู้ รอบคอบ การสร้างระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เป็นแนวคิดที่สำคัญยิ่งของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทรงเน้นให้รักษาความซื่อสัตย์สุจริตเป็นหลักสำคัญในการพัฒนาอย่างบูรณาการ ส่วนการพัฒนาการเกษตรควรประยุกต์ใช้ รูปแบบเกษตรกรรมจากโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริหกศูนย์เป็นแม่แบบ รวมทั้งโครงการนำร่องเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งเป็นกลไกการบริหารการพัฒนาโดยใช้สหวิทยาการที่เป็นประโยชน์แก่เกษตรกรที่มีที่ดินผืนเล็ก ยากจน แต่พอจะมีที่ดินทำกินกว่า 80 ล้านคน และเป็นการเพิ่มการจ้างงานในอุตสาหกรรมต่อเนื่องได้อีกมาก

ในส่วนการเพิ่มรายได้และการพัฒนาในชนบทด้วยการขยายผลโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ในภาคีรัฐและเอกชนที่ดำเนินอยู่ในขณะนี้ ผลการศึกษาได้พบอุปสรรคในการพัฒนาซึ่งหากมิได้จัดวินัยในการบริหารงบประมาณ และการรวมพลังองค์กรของชุมชนที่สอดคล้องต่อบริบทสังคม การเมือง การปกครองส่วนท้องถิ่น ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาอาจถูกเบี่ยงเบนจนห่างไกลจากหลักการเดิม นอกจากนั้นการมุ่งหาความดีความชอบของหน่วยงานต่างๆ ในระบบราชการและมุ่งหวังที่จะเพิ่มงบประมาณรายจ่ายของหน่วยงานตนเองได้มากขึ้น โดยการเพิ่มจำนวนโครงการขยายผล จึงเข้าข่ายลักษณะการจัดตั้งโดยหน่วยงานนั่นเอง โครงการพระราชดำริมิได้ก่อตัวจากความต้องการด้วยความพร้อมอย่างแท้จริงของราษฎร เป็นลักษณะการพัฒนาที่ไม่ก่อให้เกิดการพึ่งตนเอง อันเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะให้สอดคล้องกับหลักการที่ทรงใช้ในการบริหารการพัฒนาโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ นับแต่ปี พ.ศ. 2493 มากกว่า 2,500 โครงการหลายโครงการในจำนวนดังกล่าว จำเป็นต้องจัดเสริมความพออยู่พอกิน หรือถึงขั้นที่จะป้องกันอุทกภัยหรือความแห้งแล้งกันดารที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่ได้ โดยใช้เทคโนโลยีระดับสูง อาทิ การสร้างเขื่อนกั้นน้ำ เป็นต้น ดังพระราชกระแสว่า “เศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า”

“ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ถือได้ว่าเป็นหลักยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ และตรงกับมติการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (อังค์ถัด) จำนวน 190 ประเทศ ที่ได้ยกย่องไว้ให้เป็นแม่แบบของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในสหัฐวรรษใหม่ เพราะปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นสหวิทยาการ (Interdisciplinary) ที่ทรงคุณค่า เป็นทฤษฎีระบบที่ครอบคลุมเศรษฐศาสตร์ มหภาค – จุลภาค การพัฒนาชนบท และยังอาศัยความรู้ทางสังคมศาสตร์หลายสาขาเข้ามาใช้ในการบริหารและแก้ปัญหา นอกจากนี้ได้อาศัยหลักการจัดการที่ดีของสาขาวิชา เกษตรศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ การสาธารณสุขมูลฐาน ที่สำคัญได้แฝงไว้ด้วยการใช้รัฐประศาสนนโยบายที่ลึกซึ้ง มีความกลมกลืนในกระบวนการกำหนดและบริหารนโยบาย ที่จะลดความขัดแย้งในแผนปฏิบัติการให้น้อยที่สุด ซึ่งคุณลักษณะนี้ เป็นพระอัจฉริยภาพโดยเฉพาะองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มหาราช

อย่างไรก็ดี การหวังผลสำเร็จจากการปฏิบัติตามขั้นตอนของเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่ในทุกระดับชั้น ต้องอาศัยความสนับสนุนของผู้บริหารประเทศโดยไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก จะต้องมีการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจในภาพรวม มีการพัฒนาเงินออมในท้องถิ่น การพัฒนาจะต้องใช้กลยุทธ์โดยพัฒนาจากฐานล่าง โดยยึดภูมิปัญญาชาวบ้าน ระดับองค์การบริหารส่วนตำบลมีการสนับสนุนโครงสร้างกฎหมายชุมชน และการพัฒนาจะต้องปฏิบัติตามแผนแม่บทการเงิน การคลัง เพื่อสังคม และมีการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง มิใช่กำหนดแผนเฉพาะกิจเพียง 2 – 3 ปี จะต้องมีการศึกษาวิจัยเชิงประเมินผลปฏิบัติการเพื่อกำหนดทิศทางการปรับตัวพร้อมไปกับการที่รัฐกำลังดำเนินการปรับโครงสร้างภาคเศรษฐกิจหลักอยู่ในขณะนี้ เพื่อให้ทุกกององคาพยพในโครงสร้างเศรษฐกิจสังคมไทยและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับศักยภาพโดยรวมอย่างสมดุลกลไกการพัฒนาตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่นี้ จึงจะประสบความสำเร็จมีผลก้าวหน้าต่อเนื่องดังที่มุ่งหวังไว้

และในการศึกษาคั้งนี้ เพื่อให้สามารถมองเห็นภาพและประเด็นในการถ่ายทอด แนวพระราชดำริ “เศรษฐกิจพอเพียง” จะใช้หลักการเนื้อหาของแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่พระราชทานยังสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มาเป็นกรอบในการศึกษาวิเคราะห์ด้านเนื้อหา ว่าครบถ้วน มากน้อยอย่างไร

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัส เรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียง” เมื่อวันที่เฉลิมพระชนมพรรษา 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 ซึ่งได้มีการขานรับนำแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติกันหลายหน่วยงาน แต่คนส่วนมากมักเข้าใจว่าเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องของเกษตรกรในชนบทเท่านั้น แต่แท้ที่จริงผู้ประกอบการอื่น เช่น พ่อค้า ข้าราชการ และพนักงานบริษัทต่างๆ สามารถนำแนวพระราชดำรัสเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ได้

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัส ความตอนหนึ่งว่า “...ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงและทำได้เศษหนึ่งส่วนสี่เท่านั้น ไม่ได้แปลว่าเศษหนึ่งส่วนสี่ของพื้นที่ แต่เป็นเศษหนึ่งส่วนสี่ของการกระทำ...”

จากนั้น ได้ทรงขยายความ คำว่า “พอเพียง” เพิ่มเติมต่อไปว่า

หมายถึง “พอมีพอกิน”

...พอมีพอกิน ก็แปลว่า เศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง ถ้าแต่ละคนมีพอกินก็ใช้ได้ ยิ่งถ้าทั้งประเทศพอกินก็ยิ่งดี...

...ประเทศไทยสมัยก่อนนี้ พอมีพอกิน มาสมัยนี้อิสระ ไม่มีพอกิน จึงจะต้องเป็นนโยบายที่จะทำเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อที่จะให้ทุกคนพอเพียงได้ พอเพียงนี้ก็หมายความว่า มีกิน มีอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหราก็ได้ แต่ว่าพอ...

...Self-Sufficiency นั้น หมายความว่า ผลิตอะไร มีพอที่จะใช้ไม่ต้องไปขอยืมคนอื่น อยู่ได้ด้วยตนเอง ...เป็นไปตามที่เค้าเรียกว่ายืนบนขาของตัวเอง...

คนส่วนมากมักเข้าใจว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องของ เกษตรกรในชนบทเท่านั้น แต่แท้ที่จริง ผู้ประกอบการอื่น เช่น พ่อค้า ข้าราชการ และพนักงานบริษัทต่างๆ สามารถนำแนว พระราชดำรัสเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ได้...

...ฉะนั้น ความพอเพียงนี้ก็แปลว่าความพอประมาณและความมีเหตุผล...

เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง พอเพียงในอย่างน้อย 7 ประการ คือ

1. พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน
2. จิตใจพอเพียง ทำให้รักและเอื้ออาทรคนอื่นได้ คนที่ไม่พอจะรักคนอื่นไม่เป็น และทำลายมาก
3. สิ่งแวดล้อมพอเพียง การอนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อม ทำให้ยังชีพและทำมาหากินได้ เช่น การทำเกษตรผสมผสาน ซึ่งได้ทั้งอาหารได้ทั้งสิ่งแวดล้อมและได้ทั้งเงิน
4. ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง การรวมตัวกันเป็นชุมชนที่เข้มแข็งจะทำให้สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ เช่น ปัญหาสังคม ปัญหาความยากจน หรือปัญหาสิ่งแวดล้อม
5. ปัญหาพอเพียง มีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ และปรับตัวได้อย่างต่อเนื่อง
6. อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง วัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิตของกลุ่มที่สัมพันธ์อยู่กับสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย ดังนั้นเศรษฐกิจจึงควรสัมพันธ์และเติบโตขึ้นจากฐานทางวัฒนธรรม จึงจะมั่นคง เช่น เศรษฐกิจของจังหวัดตราด ขณะนี้ไม่กระทบกระเทือนจากพองสบู่แต่ไม่มีคนตกงาน เพราะอยู่บนพื้นฐานของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เอื้อต่ออาชีพการทำสวนผลไม้ ทำการประมง และการท่องเที่ยว
7. มีความมั่นคงพอเพียง ไม่ใช่ดูวาบ เดี่ยวรวยแบบกะทันหัน เดี่ยวตกงานไม่มีกินไม่มีใช้ ถ้าเป็นแบบนี้ประชาชนมนุษย์คงทนไม่ไหวต่อความผันผวนที่เร็วเกิน จึงทำให้สุขภาพจิตเสีย เครียด เพียวน รุนแรง ฆ่าตัวตาย ตัดยา เศรษฐกิจพอเพียงที่มั่นคงจึงทำให้สุขภาพจิตดีเมื่อทุกอย่างพอเพียงก็เกิดความสมดุล ความสมดุลคือ ความเป็นปกติ และยั่งยืน ซึ่งเราอาจเรียกเศรษฐกิจพอเพียงในชื่ออื่นๆ เช่น เศรษฐกิจพื้นฐาน, เศรษฐกิจสมดุล, เศรษฐกิจบูรณาการ, เศรษฐกิจศีลธรรม

เศรษฐกิจพอเพียง มิได้จำกัดเฉพาะของเกษตรกรหรือชาวไร่ชาวนาเพียงเท่านั้น แต่เป็นเศรษฐกิจของทุกคนทุกอาชีพ ทั้งที่อยู่ในเมืองและอยู่ในชนบท เช่น ผู้ที่เป็นเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมและบริษัทในระบบเศรษฐกิจพอเพียง ถ้าจะต้องขยายกิจการเพราะความเจริญเติบโตจากเนื้อของงาน โดยอาศัยการขยายตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป หรือหากจะกู้ยืมก็กระทำตามความเหมาะสม ไม่ใช่กู้มาลงทุนจนเกินตัวไม่เหลือที่มั่นให้ยืนอยู่ได้ เมื่อภาวะของเงินผันผวนประชาชนก็จะต้องไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเกินตัว สำหรับเกษตรกรนั้นก็ทำไร่ทำนา ปลูกพืชแบบผสมผสานในที่แห้งแล้งตามแนว “ทฤษฎีใหม่” ได้สำเร็จ หากไม่มีความพอประมาณในใจตน นี้ก็แต่จะซื้อรถปิคอัพคันใหม่ หรือเครื่องอำนวยความสะดวกอื่นๆ อยู่ร่ำไป ก็ยอมไม่ถือว่าประพัตินอยู่ในระบบเศรษฐกิจ

พอเพียงตามแนวพระราชดำรัสเศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นพระราชดำรัสที่พระราชทานให้ประชาชน ดำเนินตามวิถีแห่งการดำรงชีพที่สมบูรณ ศานติสุข โดยมีธรรมะเป็นเครื่องกำกับกายและใจตนเป็น ที่สำคัญ ซึ่งที่พระองค์ทรงรับสั่งมานั้น แท้ที่จริง คือ วิถีชีวิตไทยนั่นเอง วิถีชีวิตไทยที่ยึดเส้นทางสาย กลางของความพอดี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงปลูกฝังแนวพระราชดำริให้ประชาชน ยอมรับไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง โดยให้วงจรรการพัฒนาดำเนินไปตามครรลองธรรมชาติ กล่าวคือ

ทรงสร้างความรู้ความตระหนักแก่ประชาชนให้รับรู้ (Awareness) ในทุกคราเมื่อ เสด็จพระราช ดำเนินไปทรงเยี่ยมประชาชนในทุกภูมิภาคต่างๆ จะทรงมีพระราชปฏิสันถารให้ประชาชนได้รับ ทราบถึงสิ่งที่ควรรู้ เช่น การปลูกหญ้าแฝกจะช่วยป้องกันดินพังทลาย และใช้ปุ๋ยธรรมชาติจะช่วย ประหยัดและบำรุงดิน การแก้ไขดินเปรี้ยวในภาคใต้สามารถกระทำได้ การตัดไม้ทำลายป่าจะทำให้ ผลแล้ง เป็นต้น ตัวอย่างพระราชดำรัสที่เกี่ยวกับการสร้างความตระหนักให้แก่ประชาชน ได้แก่

“... ประเทศไทยนี้เป็นที่ที่เหมาะสมมากในการตั้งถิ่นฐาน แต่ที่ต้องรักษาไว้ ไม่ทำให้ประเทศ ไทยเป็นสวนเป็นนากลายเป็นทะเลทราย ก็ป้องกันทำได้...” ทรงสร้างความสนใจแก่ประชาชน (Interest) หลายท่านคงได้ยินหรือรับฟัง โครงการอันเนื่อง มาจากพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่มีนามเรียกขานแปลกหู ชวนฉงน น่าสนใจติดตามอยู่เสมอ เช่น โครงการแก้มลิง โครงการแก่งดิน โครงการเส้นทางเกลือ โครงการน้ำดีไล่น้ำเสีย หรือโครงการน้ำสามรส ฯลฯ เหล่านี้ เป็นต้น ล้วนเชิญชวนให้ ติดตามอย่างใกล้ชิด แต่พระองค์ก็จะมีพระราชอธิบายแต่ละ โครงการอย่างละเอียด เป็นที่เข้าใจอย่างรวดเร็วแก่ประชาชนทั่วประเทศ

ในประการต่อมา ทรงให้เวลาในการประเมินค่าหรือประเมินผล (Evaluate) ด้วยการศึกษ าข้อมูลต่างๆ ว่าโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระองค์นั้นเป็นอย่างไรสามารถนำไป ปฏิบัติได้ในส่วนของตนเองหรือไม่ ซึ่งยังคงยึดแนวทางที่ให้ประชาชนเลือกการพัฒนาด้วยตนเอง ที่ว่า

...ขอให้ถือว่าการงานที่จะทำนั้นต้องการเวลา เป็นงานที่มีผู้ดำเนินมาก่อนแล้วท่าน เป็นผู้ที่จะเข้าไปเสริมกำลัง จึงต้องมีความอดทนที่จะเข้าไปร่วมมือกับผู้อื่นต้องปรองดองกับเขาให้ ได้ แม้เห็นว่ามีจุดหนึ่งจุดใดต้องแก้ไขปรับปรุงก็ต้องค่อยพยายามแก้ไขไปตามที่ถูกต้อง

ในขั้นทดลอง (Trial) เพื่อทดสอบว่างานในพระราชดำริที่ทรงแนะนำนั้นจะได้ผลหรือไม่ซึ่ง ในบางกรณีหากมีการทดลองไม่แน่ชัดก็ทรงมักจะมีให้เผยแพร่แก่ประชาชน หากมีผลการทดลอง จนแนวพระราชหฤทัยจึงจะออกไปสู่สาธารณชนได้ เช่น ทดลองปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ นั้น มีการค้นคว้าหาความเหมาะสมและความเป็นไปได้จนทั่วประเทศว่าดีจึงจึงนำออกเผยแพร่แก่ ประชาชน เป็นต้น

ชั้นยอมรับ (Adoption) โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินั้น เมื่อผ่านกระบวนการมาหลายขั้นตอน บ่มเพาะ และมีการทดลองมาเป็นเวลานาน ตลอดจนทรงให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริและสถานที่อื่นๆ เป็นแหล่งสาธิตที่ประชาชนสามารถเข้าไปศึกษาดูได้ถึงตัวอย่างแห่งความสำเร็จ ดังนั้น แนวพระราชดำริของพระองค์จึงเป็นสิ่งที่ราษฎรสามารถพิสูจน์ได้ว่าจะได้รับผลดีต่อชีวิต และความเป็นอยู่ของตนได้อย่างไร

แนวพระราชดำริทั้งหลายดังกล่าวข้างต้นนี้ แสดงถึงพระวิริยะอุตสาหะที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทุ่มเทพระสติปัญญา ตรากตรำพระวรกาย เพื่อค้นคว้าหาแนวทางการพัฒนาให้พสกนิกรทั้งหลายได้มีความร่มเย็นเป็นสุขถาวรยั่งยืนนาน นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอันใหญ่หลวงที่ได้พระราชทานแก่ปวงไทยตลอดเวลามากกว่า 50 ปี จึงกล่าวได้ว่าพระราชกรณียกิจของพระองค์นั้นสมควรอย่างยิ่งที่ทวยราษฎร์จักได้เจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท ตามที่ทรงแนะนำสั่งสอน อบรมและวางแนวทางไว้เพื่อให้เกิดการอยู่ดีมีสุขโดยถ้วนเช่นกัน โดยการพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้นตอนต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมี พอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อได้พื้นฐานที่มั่นคงพร้อมพอสมควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริม ความเจริญและฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นไปตามลำดับ จะก่อให้เกิดความยั่งยืนและจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน และสังคม สุดท้ายเศรษฐกิจดี สังคมไม่มีปัญหา การพัฒนายั่งยืน

หลักการพึ่งตนเอง หากขยายความออกไป อาจจะสามารถยึดหลักสำคัญของความพอได้ 5 ประการ คือ

1. ความพอดีด้านจิตใจ : ต้องเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้ มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร ประณีตประนอม นึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวม
2. ความพอดีด้านสังคม : ต้องมีความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน รู้จักฝึกฝนกำลัง และที่สำคัญมีกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากฐานรากที่มั่นคงและแข็งแรง
3. ความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดและรอบคอบ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด และที่สำคัญใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศ เพื่อพัฒนาประเทศให้มั่นคงอยู่เป็นขั้นเป็นตอนไป
4. ความพอดีด้านเทคโนโลยี : รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมให้สอดคล้องกับความต้องการ และควรพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้านของเราเอง และสอดคล้องกับประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมของเราเอง

5. ความพอดีด้านเศรษฐกิจ : เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ดำรงชีวิตอย่างพอควร พออยู่พอกิน สมควรตามอัตภาพ และฐานะของตน

กรอบแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงมาตั้งแต่เริ่มงานพัฒนาเมื่อ 30 ปีที่แล้ว และทรงยึดมั่นหลักการนี้มาตลอด โดยเฉพาะด้านการเกษตร เราเน้นการผลิตสินค้า เพื่อส่งออกเป็นเชิงพาณิชย์ คือ เมื่อปลูกข้าวก็นำไปขาย และก็นำเงินไปซื้อข้าว เมื่อเงินหมดก็จะไปกู้ เป็นอย่างนี้มาโดยตลอดจนกระทั่ง ชาวนาไทยตกอยู่ในภาวะหนี้สิน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักถึงปัญหาด้านนี้ จึงได้พระราชทานพระราชดำริให้จัดตั้ง ธนาคารข้าว ธนาคารโค-กระบือขึ้น เพื่อช่วยเหลือราษฎร นับเป็นจุดเริ่มต้นแห่งที่มาของ “เศรษฐกิจพอเพียง” นับตั้งแต่อดีตกาล แม้กระทั่งโครงการแรกๆ แถวจังหวัดเพชรบุรีก็ทรงกำชับหน่วยราชการมิให้นำเครื่องมือกลหนักเข้าไปทำงาน รับสั่งว่าหากนำไปเร็วนักชาวบ้านจะละทิ้งจอบ เสียม และในอนาคตกจะช่วยตนเองไม่ได้ ซึ่งก็เป็นจริงในปัจจุบัน

จากนั้นได้ทรงคิดค้นวิธีการที่จะช่วยเหลือ ราษฎรด้านการเกษตร จึงได้ทรงคิด “ทฤษฎีใหม่” ขึ้น เมื่อปี 2535 ณ โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณวัดมงคลชัยพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสระบุรี เพื่อเป็นตัวอย่างสำหรับการทำเกษตรให้แก่ราษฎร ในการจัดการด้านที่ดินและแหล่งน้ำในลักษณะ 30:30:30:10 คือ ขุดสระและเลี้ยงปลา 30 ปลูกข้าว 30 ปลูกพืชไร่ พืชสวน 30 และสำหรับเป็นที่อยู่อาศัย ปลูกพืชสวน และเลี้ยงสัตว์ใน 10 สุดท้าย

ต่อมาได้พระราชทานพระราชดำริเพิ่มเติมมา โดยตลอด เพื่อให้เกษตรกรซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศมีความแข็งแรงพอ ก่อนที่จะไปผลิตเพื่อการค้าหรือเชิงพาณิชย์ โดยยึดหลักการ “ทฤษฎีใหม่”

การส่งเสริมสนับสนุนเศรษฐกิจพอเพียง

การส่งเสริมสนับสนุนเศรษฐกิจพอเพียง สามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. นโยบายและกระแสสังคม รัฐบาลให้ความสนใจและทำให้เป็นเจตจำนงทางการเมือง เป็นแนวทางในการปฏิรูปการเมือง

2. ควรมีการตรวจศกยภาพชุมชน ว่าชุมชนใดเข้มแข็งอยู่แล้วบ้าง ในเรื่องอะไร จะได้สนับสนุนได้ถูกและส่งเสริมให้ชุมชนอื่นมาเรียนรู้เพื่อขยาย
3. ศูนย์บริการวิชาการชุมชนเบ็ดเสร็จ
4. บริษัทเชื่อมโยงธุรกิจชุมชน ให้โยงได้ไกลยิ่งขึ้น
5. กฎหมาย ออกกฎหมายส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน
6. กองทุน เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน
7. ปรับวิธีการงบประมาณ ของหน่วยงานราชการต่างๆ ให้เอาชุมชนเป็นตัวตั้ง
8. สื่อเพื่อสังคม สื่อเรื่องของชุมชน และโดยให้ชุมชนใช้เพื่อเรื่องของชุมชน และจัดให้มีวิทยุชุมชน
9. การวิจัยเพื่อชุมชน จะสร้างความรู้ ให้ความจริง การใช้ความจริงทำให้เสร็จ ฉะนั้นรัฐบาลหรือเอกชนควรสนับสนุนงบประมาณวิจัยให้มากขึ้น แต่ต้องมีการจัดการวิจัยที่ดี ส่วนใหญ่ขณะนี้ยังจัดการไม่ดี

กล่าวคือ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ถือได้ว่าเป็นหลักยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ และตรงกับมติการประชุมสหประชาชาติว่าด้วย การค้าและการพัฒนา (อังค์ถัด) จำนวน 190 ประเทศ ที่ได้ยกย่องไว้ให้เป็นแม่แบบของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในสหัสวรรษใหม่ เพราะปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นสหวิทยาการ (Interdisciplinary) ที่ทรงคุณค่า เป็นทฤษฎีที่ระบบที่ครอบคลุมเศรษฐศาสตร์ มหภาค-จุลภาค การพัฒนาชนบท และยังอาศัยความรู้ทางสังคมศาสตร์ หลายสาขาเข้ามาใช้ในการบริหารและแก้ปัญหา นอกจากนี้ได้อาศัยหลักการจัดการที่ดีของสาขาวิชา เกษตรศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ การสาธารณสุขมูลฐาน ที่สำคัญได้แฝงไว้ด้วยการใช้รัฐประศาสตร์นโยบายที่ลึกซึ้ง มีความกลมกลืนในกระบวนการกำหนด และบริหารนโยบาย ที่จะลดขัดแย้งในแผนปฏิบัติการให้น้อยที่สุด ซึ่งคุณลักษณะนี้เป็นพระอัจฉริยภาพโดยเฉพะองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร

ข่าวสารเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตของมนุษย์ มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องการอาศัยการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ข่าวสารจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อมนุษย์เกิดความไม่แน่ใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากเท่าใด ความต้องการข่าวสารก็จะยิ่งเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น

โรเจอร์ และ สเวนนิ่ง (Roger and Svenning , 1969) ศึกษาและขยายแนวความคิดเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อมวลชนให้กว้างขวางออกไปอีกโดยให้นิยามว่า “สื่อมวลชนนั้น คลุมถึงสื่อ 5 ประเภท คือ หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุ นิตยสาร และโทรทัศน์ เหตุนี้ดัชนีในการวัดการเปิดรับสื่อมวลชนในความหมายของเขาทั้งสอง จึงต้องประกอบด้วยจำนวนรายการวิทยุที่รับฟังต่อสัปดาห์ การอ่านหนังสือพิมพ์ต่อสัปดาห์ ภาพยนตร์ที่ดูต่อปี และอื่นๆ

สรุปได้ว่า การเปิดรับสื่อ คือความบ่อยครั้งในการเปิดรับ ระยะเวลา รวมถึงจำนวนสื่อในการเปิดรับอีกด้วย

ผู้รับสารมีความคาดหวังจากสื่อมวลชนว่าการบริโภคข่าวสารจากสื่อมวลชน จะช่วยตอบสนองความต้องการของเขาได้ ซึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ หรือเปลี่ยนแปลงนิสัยและพฤติกรรมบางอย่างได้ โดยที่การเลือกบริโภคสื่อมวลชนนั้นจะขึ้นอยู่กับความต้องการหรือแรงจูงใจของผู้รับสารเอง เพราะบุคคลแต่ละคนย่อมมีวัตถุประสงค์ และความตั้งใจในการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนที่แตกต่างกันไป แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารที่สำคัญด้วยการกลั่นกรอง 3 ชั้น ดังนี้ (Joseph T: Klapper, 1960 : 19-25)

1. การเลือกเปิดรับ (Selective Exposure)

หมายถึง แนวโน้มที่ผู้รับสารจะเลือกสนใจหรือเปิดรับข่าวสารที่สอดคล้องกับความคิดเห็นที่ควรสนใจที่มีอยู่เดิมและพยายามหลีกเลี่ยงข่าวสารที่ไม่สอดคล้องกับทัศนคติและความคิดเห็นเดิมของตน ทั้งนี้เพราะการได้รับข่าวสารที่ไม่สอดคล้องกับความรู้ ความเข้าใจ หรือทัศนคติที่มีอยู่เดิมก็จะก่อให้เกิดภาวะความไม่สมดุลทางจิตใจที่เรียกว่า “Cognitive Dissonance” ซึ่งบุคคลอาจจะลดภาวะความไม่สมดุลนี้ได้โดยการเปลี่ยนทัศนคติ ความรู้ หรือพฤติกรรมการแสดงออก หรือเลือกสรรเฉพาะข่าวสารที่สอดคล้องกับความคิดเห็นเดิมของตน

2. การเลือกรับรู้ (Selective Perception)

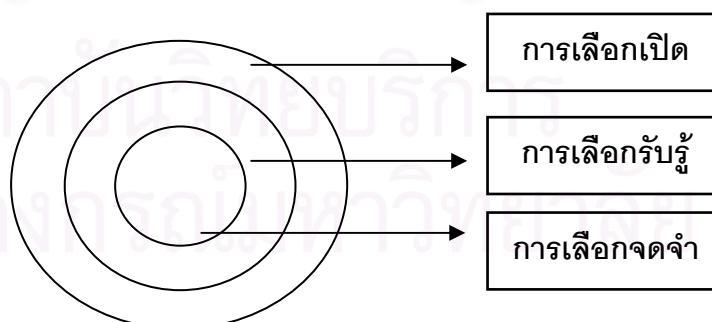
เมื่อบุคคลเลือกเปิดรับข่าวสารจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งแล้ว ผู้รับสารจะเลือกรับหรือเลือกตีความหมายของสารนั้นตามทัศนคติ ประสบการณ์ ความเชื่อ ความต้องการ ความคาดหวัง แรงจูงใจ สภาวะร่างกาย หรือ สภาวะอารมณ์ในขณะนั้น เป็นต้น ดังนั้น ผู้รับสารจะตีความผิดพลาด หรือบิดเบือนข่าวสารให้มีทิศทางที่ตนเองพอใจ ให้สอดคล้องกับความคิดเห็น ความสนใจหรือทัศนคติที่มีอยู่เดิม

3. การเลือกจดจำ (Selective Retention)

เป็นแนวโน้มในการเลือกจดจำข่าวสารเฉพาะที่ตรงกับความพอใจ ความต้องการ ทัศนคติ เป็นต้น ของตนเองและมักจะลืมในส่วนที่ตนเองไม่สนใจ เรื่องที่ขัดแย้งหรือเรื่องที่ค้านกับความคิดเห็นของตนเอง ดังนั้นการเลือกจดจำเนื้อหาของสารที่ได้รับ จึงเป็นการช่วยเสริมทัศนคติหรือความเชื่อเดิมของผู้รับสารให้มีความมั่นคงยิ่งขึ้น และเปลี่ยนแปลงยากขึ้น กล่าวคือ ความพร้อมที่จะจดจำสารของผู้รับสารจึงมักเกิดขึ้นกับคนที่พร้อมจะเข้าใจ และพร้อมที่จะลืมสำหรับคนที่ไม่พร้อมที่จะเข้าใจ ดังนั้น กระบวนการเลือกสรรของมนุษย์จึงเปรียบเสมือนเครื่องกรอง (Filter) ข่าวสารในการรับรู้ของมนุษย์เราซึ่งสามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 1

กระบวนการเลือกสรร 3 ชั้น

นอกจากพฤติกรรมกรรมการเลือกเปิดรับข่าวสารดังกล่าวแล้ว ยังมีองค์ประกอบอื่นๆ ดังที่วิลเบอร์ ชรามม์ (Wilbur Schramm, 1973) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีบทบาทสำคัญต่อการเลือกสรรของมนุษย์ ได้แก่

1. **ประสบการณ์** เนื่องจากผู้รับสารย่อมมีประสบการณ์เกี่ยวกับข่าวสาร วัตถุ สิ่งของ แตกต่างกันไป ประสบการณ์จึงเป็นตัวแปรที่ทำให้ผู้รับสารแสวงหาข่าวสารที่เคยเห็นแตกต่างกัน

2. **การประเมินสาระประโยชน์ของข่าวสาร** เนื่องจากผู้รับสารจะแสวงหาข่าวสารที่ต้องการเพื่อสนองจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง การประเมินสาระประโยชน์ของข่าวสารจึงช่วยให้ผู้รับสารได้เรียนรู้ว่า ข่าวสารอย่างหนึ่งมีประโยชน์แตกต่างจากข่าวอีกอย่างหนึ่งด้วย จึงก่อให้เกิดพัฒนาการและปรับปรุงอุปนิสัยและรูปแบบการแสวงหาข่าวสาร

3. **ภูมิหลังที่แตกต่างกัน** เนื่องจากธรรมชาติของมนุษย์ที่มักจะสนใจสิ่งที่ไม่เคยพบเห็นมาก่อน รวมทั้งสนใจในความแตกต่างหรือการเปลี่ยนแปลงจากสภาพที่เป็นอยู่ขณะนั้น ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางวัตถุ สิ่งของหรือเรื่องราวต่างๆ

4. **การศึกษาและสถานภาพทางสังคม** นับเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่ก่อให้เกิดประสบการณ์ขึ้นในตัวบุคคลและเป็นตัวชี้พฤติกรรมการสื่อสารของผู้นั้น ทั้งพฤติกรรมในการเลือกรับสื่อและเลือกเนื้อหาของข่าวสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษาจะมีส่วนช่วยให้บุคคลมีความสามารถในการอ่านและกระหายที่จะเพิ่มพูนด้วยการแสวงหาความรู้ให้กว้างขวางขึ้น

5. **ความสามารถในการรับสาร** ซึ่งเกี่ยวกับสภาพร่างกายและจิตใจ ที่ทำให้พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของบุคคลแตกต่างกัน โดยสภาพร่างกายในที่นี้หมายถึง สภาพร่างกายที่สมบูรณ์ ผู้รับสารที่มีอวัยวะของร่างกายครบถ้วน ประสาทสัมผัสทุกอย่างทำงานได้ปกติ ย่อมอยู่ในสภาพที่จะรับข่าวสารได้ดีกว่าผู้ที่บกพร่องทางร่างกายและประสาทสัมผัส นอกจากนี้ สภาพร่างกายยังมีส่วนสัมพันธ์กับสติปัญญาของคนอีกด้วย การเปลี่ยนแปลงอายุที่สูงขึ้น ระยะเวลาที่ได้รับการศึกษา รวมทั้งการเจริญเติบโตทางความคิดย่อมมีความสัมพันธ์ทั้งทางบวกและลบต่อการโน้มน้ำหนัก

6. **บุคลิกภาพ** ของผู้รับสารแต่ละคนเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสาร ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การโน้มน้ำหนักและพฤติกรรมของผู้รับสารอีกต่อหนึ่ง ทำนองเดียวกับองค์ประกอบในเรื่องความสามารถของบุคคล มีหลักฐานทางการวิจัยที่แสดงว่าความนับถือตนเอง (Self Esteem) และความวิตกกังวล (Anxiety) ของบุคคลล้วนเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับอิทธิพลทางสังคม กล่าวคือ ผู้ที่มีความวิตกกังวลหรือตื่นเต้นมักได้รับอิทธิพลทางสังคมง่าย และมีความโน้มเอียงที่จะไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับค้นหาเพื่อที่ว่าจะได้หลีกเลี่ยงอิทธิพลทางสังคมนั่นเอง

7. **อารมณ์** สภาพทางอารมณ์ของผู้รับสารแต่ละคนเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้ผู้รับสารเข้าใจความหมายของสารหรืออาจเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจความหมายในข่าวสารของผู้รับ ถ้าผู้รับสารมีอารมณ์ปกติ มีความพร้อม มุ่งมั่นและมีสมาธิต่อข่าวนั้น สัมฤทธิ์ผลของการสื่อสารจะมียมากกว่าผู้รับที่ไม่มีอารมณ์กับข่าวสารนั้น

8. **ทัศนคติ** เป็นตัวแปรที่มีอยู่ระหว่างการรับและการตอบสนองต่อข่าวสารหรือสิ่งเร้าต่างๆ ด้วยการแสดงออกทางพฤติกรรมของผู้รับที่มีต่อข่าวสารแต่ละประเภทที่พบ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เป็นคุณสมบัติหรือท่าทีที่ผู้รับสารแต่ละคนมีอยู่ก่อนที่จะรับข่าวสารอย่างใดอย่างหนึ่งโดยปกติทัศนคติของผู้รับสารเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ เมื่อทัศนคติเปลี่ยนแปลงไป การส่งข่าวสารหรือการโน้มน้าวใจของผู้ส่งสารจะแตกต่างกันไป ในทำนองเดียวกันกับการตอบสนองของผู้รับจะเปลี่ยนไปตามสิ่งเร้าหรือข่าวสารที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

พฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารของประชาชน เป็นแรงผลักดันให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเลือกรับสื่อซึ่งเมอร์ริลล์ และโรเวนสไตน์ (John C. Merrill and Ralph L. Lowenstein, 1971 : 134-135) ได้สรุปไว้ว่า มีปัจจัยหลายประการที่เป็นแรงผลักดันให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดได้มีการใช้สื่อดังนี้

1. ความเหงา ด้วยเหตุผลที่ว่าโดยปกติบุคคลไม่ชอบที่จะอยู่ตามลำพัง เพราะจะเกิดความรู้สึกสับสน วิดกกังวล หวาดกลัว และการمينเฉยจากสังคม บุคคลจะมีการรวมกลุ่มกันอยู่เพื่อสังสรรค์กับผู้อื่นเท่าที่โอกาสจะเอื้ออำนวยให้ แต่ถ้าไม่สามารถจะติดต่อสังสรรค์กับบุคคลได้โดยตรง บุคคลก็จะอยู่กับสื่อต่างๆ ที่ใช้ในการสื่อสารและแท้จริงแล้วคนบางคนพอใจที่จะอยู่กับสื่อมวลชนมากกว่าสื่อบุคคลด้วย เพราะสื่อมวลชนเป็นเพื่อนแก้เหงาได้ดี ไม่สร้างแรงกดดันในการสนทนา หรือทางสังคมแก่ผู้รับสาร

2. ความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งต่างๆ เป็นคุณสมบัติพื้นฐานของมนุษย์และเมื่อเป็นเช่นนั้นสื่อมวลชนจึงถือเอาความอยากรู้อยากเห็นเป็นหลักสำคัญอย่างหนึ่งในการเสนอข่าวสาร ซึ่งปกติมนุษย์อยากรู้อยากเห็น โดยเริ่มจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเองที่สุดไปจนถึงสิ่งที่อยู่ห่างตัวเองมากที่สุดตามลำดับ ทั้งนี้มีไ้เป็นเพราะว่าสิ่งเหล่านั้นจะมีผลกระทบต่อตนเองทั้งทางตรงและอ้อมเท่านั้น แต่เป็นความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งที่เกิดขึ้นในแง่ต่างๆ เช่น สาเหตุของเหตุการณ์ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้น รวมทั้งผลกระทบซึ่งอาจจะเกิดขึ้นกับตนเองหรือผู้อื่นด้วย

3. ประโยชน์ใช้สอยของตนเอง (Self – aggrandizement) เพราะมนุษย์ต้องการแสวงหา และใช้ข่าวสารเพื่อเป็นประโยชน์แก่ตนเอง ทั้งเพื่อนเสริมสร้างบารมีของตนเอง เพื่อให้ได้รับความ สะดวกสบาย หรือเพื่อความสนุกสนานบันเทิง ซึ่งข่าวสารเหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นประโยชน์ทางด้าน ไหน ก็ล้วนแล้วแต่จะสามารถหาได้จากสื่อมวลชน วิลเบอร์ ชแรมม์ (Wilbur Schramm , 1954 : 23-26) ได้ให้หลักทั่วไปอันเป็นเหตุผลการเลือกที่คนยอมจะเลือกสื่อที่ใช้ความพยายามน้อยที่สุด (Least Effort) และได้รับประโยชน์ตอบแทนที่ดีที่สุด (Promise of Reward) โดยผู้รับสารมักจะ แสวงหาข่าวสารที่มาสันนิษฐานความคิดเห็นที่มีอยู่ก่อน (Preconceptions) แล้ว รวมทั้งอคติของ ตนเองอย่างไม่รู้ตัวเสมอ ดังนั้น ผู้รับข่าวสารจึงแสวงหาข่าวสารที่สอดคล้องกับท่าทีทางจิตใจที่มี อยู่ก่อนหน้านั้นแล้ว (Predispositions) ข่าวสารที่แสวงหาจึงจะไม่ใช่ข่าวสารที่ขัดแย้งกับความ เชื่อของตนเอง

4. ลักษณะเฉพาะของสื่อมวลชนโดยทั่วไป กล่าวคือ นอกจากองค์ประกอบเกี่ยวกับ อายุ เพศ การศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม หรือองค์ประกอบอื่นที่ไม่สามารถเห็นเด่นชัด เช่น ทักษะ ความคาดหวัง ความกลัว เป็นต้น ของผู้รับสาร จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการใช้สื่อ แล้ว สื่อมวลชนแต่ละอย่างก็มีลักษณะเฉพาะที่ผู้รับข่าวสารแต่ละคนแสวงหาและได้ประโยชน์ไม่ เหมือนกัน ทั้งนี้เพราะว่าผู้รับข่าวสารแต่ละคนย่อมจะหันเข้าหาลักษณะเฉพาะบางอย่างจากสื่อที่ จะสนองความต้องการและทำให้ตนเองเกิดความพึงพอใจ

แม็คคอมบ์ส และเบ็คเคอร์ (McCombs and Becker, 1979) ได้ให้ความเห็นว่าบุคคล เปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน เพื่อตอบสนองความต้องการ 4ประการ คือ

1. เพื่อต้องการรู้เหตุการณ์ (Surveillance) โดยการติดตามความเคลื่อนไหวและ สังเกตการณ์สิ่งต่างๆ รอบตัวจากสื่อมวลชน เพื่อจะได้รู้ทันเหตุการณ์ ทันสมัย และรู้ว่าอะไรเป็น สิ่ง สำคัญที่ควรรู้
2. เพื่อต้องการช่วยตัดสินใจ (Decision) โดยเฉพาะการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้อง กับชีวิตประจำวัน การเปิดรับข่าวสารทำให้บุคคลสามารถกำหนดความเห็นของตนต่อสภาวะ หรือ เหตุการณ์ต่างๆ รอบตัวได้
3. เพื่อการพูดคุยสนทนา (Discussion) การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ทำให้บุคคลมี ข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการพูดคุยกับผู้อื่นได้
4. เพื่อความต้องการมีส่วนร่วม (Participation) เพื่อรับรู้ และมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ ความเป็นไปต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมและรอบๆ ตัว

5. ต้องการเสริมความคิดเห็นหรือสนับสนุนการตัดสินใจที่ตนเองได้กระทำไปแล้ว (Reinforcement)

6. ต้องการความบันเทิง (Relaxing and Entertaining) เพื่อความเพลิดเพลินและผ่อนคลายอารมณ์ของผู้รับสาร

จากแนวความคิดนี้ สามารถสรุปได้ว่า แนวคิดการเปิดรับข่าวสาร ซึ่ให้เห็นว่ามนุษย์มีความจำเป็นที่จะต้องติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน และจะเปิดรับสารก็ต่อเมื่อต้องการข่าวสาร ข้อมูลต่างๆ ที่ตนเองสนใจและเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง จากแนวความคิดนี้จะช่วยให้เราสามารถอธิบายพฤติกรรมกรรมการเปิดรับรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ว่า ผู้รับสารแต่ละคนมีจุดมุ่งหมายและการเลือกเปิดรับสารแตกต่างกันไปตามที่ตนเองต้องการ

แนวคิดเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของแหล่งสาร

เมื่อพิจารณาถึงกระบวนการสื่อสาร ตามแนวความคิด ของ เดวิด เคเบอโล (David K. Berlo, 1973) จะเห็นได้ว่าการที่กระบวนการสื่อสาร ประกอบด้วยแหล่งสาร สาร ช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร จะดำเนินการครบวงจรอย่างมีประสิทธิภาพได้ต้องคำนึงถึงรายละเอียดปลีกย่อยในแต่ละส่วน โดยเฉพาะส่วนของผู้ส่งสารในกระบวนการแพร่กระจายนวัตกรรมนั้น นอกจากจะเป็นผู้ประดิษฐ์คิดค้นแล้ว ผู้นำทางความคิดก็เป็นผู้ส่งสารด้วย เพราะเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญที่มีอิทธิพลทางความคิดต่อผู้รับสาร ดังนั้นบทบาทของผู้นำทางความคิดในฐานะของผู้ส่งสาร จึงมีความสำคัญในกระบวนการแพร่กระจายนวัตกรรม เพราะเป็นผู้ทำให้บุคคลรู้และเข้าใจ ตามแนวความคิดนี้จึงจะต้องศึกษาผู้นำทางความคิดว่าจะมีลักษณะอย่างไร มีบทบาทอย่างไร ในกระบวนการแพร่กระจายนวัตกรรม ซึ่งความน่าเชื่อถือเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของผู้นำทางความคิด ยิ่งคนใกล้ชิดแหล่งข้อมูลเท่าใด ยิ่งมีความน่าเชื่อถือมากเท่านั้น โดยผู้นำทางความคิดในการแพร่กระจายแนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงมีหลายกลุ่ม และต่างมีผลต่อการแพร่กระจายแนวความคิดไปยังผู้รับสาร จึงจำเป็นต้องศึกษาถึงความน่าเชื่อถือของผู้นำทางความคิดด้วย

คุณลักษณะของกลุ่มผู้นำทางความคิด จะต้องมีความรู้ มีทัศนคติ และความชำนาญ อันเพียงพอที่จะทำให้การสื่อสารบรรลุผลได้และรับสารสามารถเข้าใจในเนื้อหาสารนั้นอย่างครบถ้วนและด้วยความเต็มใจ การที่ผู้ส่งสารสามารถโน้มน้าวใจผู้รับสารได้นั้น นอกจากจะมี

ความรู้ ทักษะ ทักษะที่ดีแล้ว สิ่งจำเป็นอีกประการหนึ่งที่จะขาดเสียไม่ได้ก็คือ ผู้ส่งสารต้องมีความน่าเชื่อถือ และแหล่งข่าวที่มีความน่าเชื่อถือสูงจะมีผลในการสื่อสารชักจูงใจสูงกว่าแหล่งข่าวที่มีความน่าเชื่อถือต่ำกว่า

ความน่าเชื่อถือของแหล่งสารไม่ใช่คุณสมบัติที่มีอยู่จริงในตัวของแหล่งสารเอง แต่เป็นการรับรู้หรือเป็นความรู้สึกนึกคิดของผู้รับสารที่มีต่อแหล่งสาร ดังนั้น การที่จะวัดความน่าเชื่อถือของแหล่งสารจึงต้องวัดจากความคิดเห็นของผู้รับสารที่มีต่อแหล่งสารนั้นๆ

คาร์ล ฮอฟแลนด์ (Carl Hovland) ได้กล่าวไว้ว่า ความน่าเชื่อถือของแหล่งสาร หมายถึงระดับของรับรู้ของผู้รับสาร ที่มีต่อแหล่งสารในด้าน ความรู้ความสามารถ (Expertness) และความน่าไว้วางใจ (Trust Worthiness) (Carl L. Hovland, L. Janis and Harold H. Kelly, 1953) และยอมรับผลการสื่อสารไประยะหนึ่งแล้ว ปรากฏว่าได้รับข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งอื่นหรือปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลทำให้ความน่าเชื่อถือข่าวสารจากแหล่งเดิมลดน้อยลงไป แหล่งข่าวสารเดิมก็จะมีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติอีกต่อไป

จากแนวคิดนี้ มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยเรื่อง “เนื้อหาและวิธีการนำเสนอของรายการ “พ.ศ.พอเพียง” และการรับรู้ประโยชน์ และการเปิดรับรายการของผู้ชม” ในด้านผู้นำความคิดซึ่งมีฐานะเป็นผู้ส่งสาร เพราะเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญที่มีอิทธิพลทางความคิดของผู้รับสารซึ่งในที่นี้ คือ ผู้รับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” จึงมีความสำคัญในกระบวนการแพร่กระจายนวัตกรรม เพราะ เป็นผู้ทำให้บุคคลรู้ และเข้าใจ ซึ่งความน่าเชื่อถือของแหล่งสารไม่ใช่คุณสมบัติที่มีอยู่จริงในตัวของแหล่งสารเอง แต่เป็นการรับรู้หรือเป็นความรู้สึกนึกคิดของผู้รับสารที่มีต่อแหล่งสาร ดังนั้น การที่จะวัดความน่าเชื่อถือของแหล่งสารจึงต้องวัดจากความคิดเห็นของผู้รับสารที่มีต่อแหล่งสารนั้นๆ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวคิดเกี่ยวกับผลของการสื่อสาร

การเปิดรับข่าวสารจากสื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบุคคลทั้ง 3 ด้าน ดังตาราง

ตารางที่ 1
แสดงผลการสื่อสารในการเปลี่ยนแปลงบุคคลทั้ง 3 ด้าน

ก่อนการสื่อสาร	หลังการสื่อสาร	เกิดขึ้นที่	เป็นการเปลี่ยนแปลงระดับ
ไม่รู้ (รู้น้อย)	รู้ (รู้มาก)	สมอง	ความรู้-ความคิด (ความรู้)
ไม่ผูกพัน (ผูกพันน้อย)	ผูกพัน (ผูกพันมาก)	หัวใจ	ความรู้สึก-ค่านิยม (ทัศนคติ)
ทำไม่ได้ (ทำได้น้อย)	ทำได้ (ทำได้มาก)	มือ	ทักษะการกระทำ (พฤติกรรม)

ที่มา: พรสิทธิ์ พัฒนานุรักษ์, “ผลของการสื่อสารต่อบุคคล,” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและ
ทฤษฎีการสื่อสาร ,หน่วยที่ 8 (พิมพ์ครั้งที่ 2 นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ,
2529น.433.)

ทั้งนี้ ยังสามารถจำแนกผลการสื่อสารดังกล่าวออกตามช่วงระยะเวลาที่ผลเกิดขึ้นได้เป็น 2
ประเภท คือ ผลที่เกิดขึ้นทันทีทันใดและผลที่เกิดขึ้นในระยะยาว ดังนี้ (ภัสวดี นิติเกษตรสุนทร ,
,2547 น.331 -332)

ตารางที่ 2
แสดงระดับผลของสื่อมวลชนในระดับต่างๆ

ระดับผลของสื่อมวลชน	ประเภทผลที่เกิดขึ้นทันทีทันใด	ประเภทของผลที่เกิดขึ้นในระยะยาว
ผลทางอารมณ์ (emotional effects)	- การตอบสนองแบบชั่วคราว (temporary reaction)	- การไม่มีความรู้สึกตอบสนอง (desensitization)
ผลทางกายภาพ (physiological effects)	- การถูกกระตุ้นแบบชั่วคราว (temporary arousal)	- การตอบสนองแบบชั่วคราว (temporary reaction)
ผลต่อความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive effects)	- การเรียนรู้แบบชั่วคราว (temporary learning) - การเรียนรู้สิ่งใหม่ (extensive learning) - การเรียนรู้ที่เสริมความรู้ความเข้าใจเดิมที่มีอยู่แล้ว (intensive learning)	- การระลึกได้ในระยะยาว (hypernesia) - การสรุปยอด (generalization) - การรับรู้ความจริงที่ไม่ปรากฏให้เห็น (exposing secrets) - กรอบในการดำเนินชีวิต (framing of life)
ผลต่อทัศนคติ (attitudinal effects)	- การสร้างทัศนคติ (attitude creation)	- ผลที่เกิดขึ้นอย่างเงียบงัน (sleeper effects) - การเสริมแรง)reinforcement) - การสะสมข้อมูลข่าวสารภายในบุคคล (internalization)
ผลต่อพฤติกรรม (behavioral effects)	- การเลียนแบบ (imitation) - การสนองตอบทางการกระทำ อย่างทันทีทันใด (activation)	- การสร้างนิสัย (habit formation) - การเปลี่ยนแปลงนิสัย (disinhabition)

ผลที่เกิดขึ้นทันทีทันใด

เป็นผลที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการเปิดรับหรือบริโภคสื่อ ซึ่งอาจจะส่งผลต่อผู้บริโภคสื่อเป็นช่วงระยะเวลาสั้นๆ หรือต่อเนื่องเป็นระยะเวลานานก็ได้ เป็นผลที่เกิดขึ้นเกือบจะตลอดเวลา เนื่องจากผู้ผลิตสื่อมุ่งสร้างการมีส่วนร่วม การกระตุ้นอารมณ์ ความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้บริโภคสื่อให้เกิดขึ้นในทันทีทันใด

ผลที่เกิดขึ้นในระยะยาว

เป็นผลการสื่อสารที่เกิดขึ้นเมื่อมีการเปิดหรือบริโภคในลักษณะเดียวกันเป็นเวลานานจนเกิดการสะสมและส่งผลต่อพฤติกรรมในที่สุด ถือเป็นอีกเป้าหมายขององค์กรต่างๆ ที่ต้องการสร้างความภักดีในตัวสินค้า บริการ และองค์กร โดยการสื่อสารกับผู้รับสารอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความชื่นชอบ การสนับสนุนกิจการขององค์กรตลอดไป

เป็นที่ยอมรับกันว่าสื่อเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสังคม และมีความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของคนเป็นจำนวนมาก เราจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยสื่ออย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ด้วยเหตุนี้สื่อจึงย่อมมีอิทธิพลและผลกระทบต่อความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมของคนเราไม่มากนักน้อยโดยไม่ทางตรงก็โดยทางอ้อม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์แวดล้อม ปัจจัยแทรกซ้อนทางสังคมและจิตวิทยา และปัจจัยอื่นๆ อีกมากมาย

จากแนวคิดนี้ การรับข่าวสารจากสื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบุคคลในด้านต่างๆ ซึ่งผลที่เกิดตามมาแบ่งได้เป็นระยะสั้นและระยะยาวขึ้นอยู่กับการที่ผู้เปิดรับบริโภคสื่อตามแต่ระยะเวลาที่มากน้อยต่างกันไปในนั่นเอง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวคิดเรื่องสารบันเทิง (The Entertainment – Education Approach)

แนวความคิดกลยุทธ์สารบันเทิงนี้ เกิดขึ้นในช่วงทศวรรษ 1970 พร้อมกับความตระหนักถึงข้อจำกัดบทบาทของสื่อมวลชนในการส่งเสริมการพัฒนาประเทศอันเนื่องมาจากการพัฒนาทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้บ่งชี้ว่าการพัฒนาใดๆ จะประสบความสำเร็จได้จำเป็นต้องมุ่งเน้นไปที่การให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชน รูปแบบการสื่อสารแบบสองทาง และสื่อที่ใช้ต้องมีความเฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น (Small media)

แต่อย่างไรก็ตาม จากการก้าวสู่ยุคของการสื่อสารที่ไร้พรมแดนของสื่อต่างๆ (The Globalization of media) ประกอบกับการเติบโตขึ้นของรายการเพื่อความบันเทิงและคำถามมากมายที่เกี่ยวกับอิทธิพลที่เกิดจากสื่อ (Singhal & Brawn, 1995) ตลอดจนความตระหนักของนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาถึงอิทธิพลในด้านบวกของสื่อมวลชนที่ให้ความสำคัญในการเผยแพร่เนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม ส่งเสริมสังคมไปยังผู้รับสาร (Windahl, Signitzer & Olson, 1992 ; Singhal & Rogers, 1989 ; Cambridge, 1992 ; Brown, 1992 ; Nariman, 1993 ; Singhal, Rogers & Brown, 1993 ; Singhal & Sverkerud, 1994 ; Sverkerud, Rahoi Singhal, 1995 อ้างถึงใน Kant Udornpim, 1997)

ถึงแม้ว่าแนวความคิดของการรวมเอาความบันเทิงเข้ากับข่าวสารที่เป็นความรู้ย่อมมีเป้าหมายและเป็นระบบในสื่อมวลชนสมัยใหม่นั้นจะเป็นแนวความคิดใหม่ (Singhal & Roger, 1989 ; Windahl, Singnizer, & Olson, 1992 ; Sevenkerud, Rahoi, & Singhal, 1995 อ้างถึงใน Kant Udornpim, 1997) แต่อันที่จริงแล้วการใช้สื่อบันเทิงในการถ่ายทอดข่าวสารความรู้นั้นได้มีมานานแล้ว โดยปรากฏในรูปของนิทานพื้นบ้าน ละครเด่น นิยาย และละครศีลธรรม (Singhal & Brown, 1995)

แรกเริ่มเดิมที แนวความคิดในการรวมเอาความบันเทิงมาศึกษาเข้าไว้ด้วยกันมีชื่อเรียกหลายชื่อด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นกลยุทธ์การสื่อสารแบบเอดูเทนเมนต์ (Pro-development, enter-educate or edutainment communication strategy) แต่อย่างไรก็ตามในภายหลังได้มีการบัญญัติคำว่า กลยุทธ์สารบันเทิง (entertainment – educatin strategy) ขึ้นมา เพื่อแสดงถึงกลยุทธ์ด้านการสื่อสารรูปแบบนี้ (Rogers, Aikat, Chang, Pope & Sopory, 1989 อ้างใน Kant Udornpim, 1997)

โดยทั่วไปกลยุทธ์สาระบันเทิงนี้ได้นำเอาข้อได้เปรียบของความบันเทิงที่มักจะได้รับความนิยมจากคนดูผสมผสานเข้ากับเรื่องราวที่มุ่งเน้นให้การศึกษาเพื่อเพิ่มความตระหนักและความรู้ในเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนเพื่อสร้างทัศนคติที่พึงปรารถนาในเรื่องราวนั้นๆ แก่ผู้ชม (Singhal & Rogers, 1989 ; Rogers et al., 1989 อ้างถึงใน Kant Udompim , 1997) นอกจากนี้กลยุทธ์สาระบันเทิงยังก่อให้เกิดความสมดุลระหว่างประสบความสำเร็จในเชิงธุรกิจของผู้ผลิตรายการกับความรับผิดชอบต่อสังคมที่ผู้ผลิตรายการมีต่อผู้ชมอีกด้วย (Kincaid, Rimon, Piotrow & Coleman, 1992 อ้างถึงใน Kant Udompim , 1997)

อย่างไรก็ตาม Singhal (อ้างถึงใน Kant Udompim , 1997) ได้ให้คำนิยามของคำว่า สาระบันเทิง เพื่อก่อให้เกิดความรู้ ทัศนคติและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่นำเสนอ และจากนิยามดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่า กลยุทธ์สาระบันเทิงนี้ประกอบสาระเพื่อความบันเทิง และการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่พึงปรารถนา นอกจากนี้ความตระหนักความรู้ และการโน้มน้าว ก็นับเป็นขั้นตอนทางจิตวิทยาที่มีความสำคัญก่อนที่จะเกิดการปรับเปลี่ยนและแสดงออกซึ่งพฤติกรรมตามเนื้อหาที่นำเสนอ (Rogers , 1995 อ้างถึงใน Kant Udompim , 1997)

Singhal & Brown (1995) ได้เสนอแนวทางสำหรับรายการประเภทสาระบันเทิงที่แตกต่างจากรายการเพื่อการศึกษาที่น่าเบื่อแบบเดิมๆ (a boredom – education programming) ได้ดังนี้

1. เปลี่ยนจากการมุ่งเน้นด้านการผลิตเป็นสำคัญ มาสู่การยึดชมเป็นหลักในการออกแบบรายการ
2. มุ่งเน้นที่ความกลมกลืนทางด้านวัฒนธรรมและมนุษยธรรมในการสำรวจและออกแบบรายการ ตลอดจนหันมาให้ความสำคัญในการประเมินผลกระทบของรายการทางด้านคุณค่าทางการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น
3. ขยายขอบเขตของการศึกษาในกานำเสนอรายการให้ครอบคลุมถึงทั้งในด้านการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและการโน้มน้าวใจ การตลาดเพื่อสังคม ตลอดจนด้านการใช้ข้อมูลข่าวสาร
4. มุ่งเน้นการสร้างสรรค์รายการที่สอดแทรกความต้องการในการพัฒนาประเทศในด้านอื่นๆ แทนการมุ่งไปยังเรื่องการวางแผนครอบครัวและการสาธารณสุขแต่เพียงอย่างเดียว
5. การพิจารณาถึงโอกาสความเป็นไปได้ในการที่จะนำกลยุทธ์สาระบันเทิงไปใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียน ตลอดจนการเรียนการสอนทางไกล

นอกจากนี้ จากข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับรายการ Sesame Street ที่สั่งสมเป็นเวลากว่า 30 ปี ยังให้ข้อคิดเกี่ยวกับสาระบันเทิง ดังนี้ (ปริชาติต สถาปิตานนท์ สโรบล , 2543)

1. รายการสาระบันเทิงทางโทรทัศน์สามารถใช้เป็นเครื่องมือที่เหมาะสมในการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้ชมรุ่นเยาว์ โดยที่ทำให้ผู้ชมรู้สึกยึดเยียดให้เรียน แต่กลับรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน ไปด้วยกับการเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ

2. การวิจัยประเมินผลระดับต้น เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการสร้างสรรค์งานเอดูเทนเมนท์ที่มีคุณภาพ และเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กับระดับความสำเร็จของงานเอดูเทนเมนท์

3. รายการเอดูเทนเมนท์จำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาในการเตรียมการที่ยาวนาน และใช้จำนวนเงินทุนสำหรับการผลิตที่สูงกว่ารายการบันเทิงทั่วไป ทั้งนี้เนื่องจากทีมผู้สร้างสรรค์รายการเอดูเทนเมนท์จำเป็นต้องอาศัยเวลาและงบประมาณในการทำการวิจัยประเมินผลระดับต้น แต่อย่างไรก็ตาม รายการเอดูเทนเมนท์สามารถให้ผลที่คุ้มค่าในด้านการกระตุ้นเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระของรายการ

4. การที่รายการเอดูเทนเมนท์จะประสบความสำเร็จได้ในระดับสูง จำเป็นต้องอาศัยทีมงานที่มีกระบวนการประสานงานเป็นอย่างดี ในการสร้างสรรค์ผลงานที่ประสานการสร้างสรรค์ในเชิงศิลป์เข้ากับกระบวนการศึกษาวิจัยด้านการสื่อสาร

5. กระบวนการวางแผน การดำเนินการ และการวิจัยเกี่ยวกับรายการเอดูเทนเมนท์ที่มีความเป็นสากล กระบวนการดังกล่าวสามารถนำมาประยุกต์ได้ในการสร้างสรรค์ผลงานเอดูเทนเมนท์ในประเทศต่างๆ

6. หากรายการเอดูเทนเมนท์สามารถแข่งขันกับคู่แข่งจนกลายเป็นรายการยอดนิยมได้ ก็มักจะพบว่ามีมูลค่า เมื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการผลิตต่ออัตราส่วนจำนวนผู้ชม

Everett M. Rogers นักวิชาการด้านการสื่อสารและการพัฒนา ยังได้คาดการณ์ว่ากลยุทธ์ดังกล่าวนี้ จะเป็นเครื่องมือหลักประการสำคัญของศตวรรษที่ 21 สืบเนื่องจากเหตุผลสำคัญ 2 ประการ คือ

ประการแรก ได้แก่ กระแสความนิยมรายการเอดูเทนเมนท์ในหมู่ผู้กำหนดนโยบาย นักวิชาชีพ และนักวิชาการในกลุ่มประเทศลาตินอเมริกา แอฟริกา เอเชียและสหรัฐอเมริกา โดยเราสามารถสังเกตเห็นการสนับสนุนของฝ่ายต่างๆ ในประเทศดังกล่าว ในการใช้เอดูเทนเมนท์เป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับประชาชนกลุ่มเป้าหมายกันอย่างกว้างขวาง และในขณะเดียวกัน ก็ได้มีการสนับสนุนให้ดำเนินการสรุปทเรียน พัฒนาองค์ความรู้ และประสานความร่วมมือกันทางด้านเทคนิคและวิชาการในระดับนานาชาติอย่างเป็นระบบ

ประการที่สอง ได้แก่ ความเชื่อมั่นที่ว่า เหตุเหตุนั้นเป็นเครื่องมือที่สามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมของบุคคลไปในทิศทางที่พึงปรารถนาในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของสังคมต่อไป (Singhal & Law , 1997 อ้างถึงใน ปาริชาติ สถาปิตานนท์ สโรบล , 2543)

ถึงในปัจจุบันได้มีผู้นำกลยุทธ์สาระนั้นไปใช้ในโครงการต่างๆ อย่างน้อย 75โครงการ ทั้งในลาตินอเมริกา เอเชีย และแอฟริกา เพื่อให้ความรู้แก่ผู้ชมทั้งในพัฒนาในเรื่องการวางแผนครอบครัว การรู้หนังสือ การสาธารณสุข และอื่นๆ (Rogers & Shefner – Rohers, 1994 อ้างถึง Kant Udornpim , 1997) ตัวอย่างเช่น ละครวิทยุเกี่ยวกับการพัฒนาการเกษตร เรื่อง The Archers ของสถานีวิทยุ BBC ในอังกฤษ ละครวิทยุเพื่อรณรงค์การวางแผนครอบครัวเรื่อง Naseberry Street ของสถานีวิทยุในจาไมกา และภาพยนตร์สารคดีเกี่ยวกับเพศศึกษาของวัยรุ่นเรื่อง Consequences ตลอดจนยังมีการนำเสนอเรื่องราวผ่านสื่อในรูปแบบอื่นๆ อีก เช่น หนังสือการ์ตูน ละครที่เล่นตามถนน หรือ Street Theatre และสื่อพื้นบ้านต่างๆ (Singhal & Rogers , 1994 อ้างถึง Kant Udornpim , 1997)

สำหรับการศึกษาวิจัยรายการประเภทสาระนั้นในประเทศไทยนั้น สิริวรรณ ลอพันธุ์ ไพบูลย์ (2532) ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบบทบาททางจริยธรรมของตัวละครในภาพยนตร์ชุดโทรทัศน์ไทย, จีน และญี่ปุ่น” พบว่า ภาพยนตร์ไทยมีการนำเสนอบทบาททางจริยธรรมทางด้านบวก 51.82 %และด้านลบ 48.18 %โดยจำแนกได้ดังนี้ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็น จริยธรรมด้านบวกที่ถูกรับรองมากที่สุด และความขยันหมั่นเพียรถูกนำเสนอรองลงมา ส่วนด้านลบที่ถูกรับรองมากที่สุด คือ ความซื่อสัตย์สุจริต และความอดทนอดกลั้นถูกนำเสนอรองลงมา

ภาพยนตร์จีนชุดทางโทรทัศน์ มีการนำเสนอบทบาททางจริยธรรมด้านบวก 65.96 %และด้านลบ 34.04 %โดยที่ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เป็นจริยธรรมด้านบวกที่ถูกรับรองมากที่สุด ในขณะที่ความซื่อสัตย์สุจริตถูกนำเสนอรองลงมา ส่วนจริยธรรมด้านลบที่ถูกรับรองมากที่สุด คือ ความซื่อสัตย์สุจริต และความอดทนอดกลั้นเป็นอันดับรองลงมา

ภาพยนตร์ญี่ปุ่นชุดทางโทรทัศน์มีการนำเสนอบทบาททางจริยธรรมด้านบวก 62.59 %ในขณะที่ด้านลบถูกนำเสนอ 37.14 %โดยที่ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ถูกนำเสนอมากที่สุดตามด้วยความขยันหมั่นเพียร ส่วนทางด้านลบที่ถูกรับรองมากที่สุด คือ ความอดทนอดกลั้นและความ

ชื่อเสียงเกียรติคุณนำเสนอรองลงมา ซึ่งจริยธรรมทั้งหมดนี้ ได้นำเสนอผ่านตัวละครหลักทั้งหมด ที่นำมาวิเคราะห์

การนำเสนอบทบาททางจริยธรรมของตัวละครในละครภาพยนตร์ชุดทางโทรทัศน์แต่ละชาติมีการนำเสนอแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในหัวข้อต่อไปนี้ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูทวดเวที ความอดทนอดกลั้น และความมีสติปัญญา

Kant Udompim (1997) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาผลกระทบของรายการประเภทสารบันเทิงที่ส่งเสริมการยอมรับแนวคิดเชิงวัฒนธรรม : กรณีศึกษาภาพยนตร์ญี่ปุ่นชุดทางโทรทัศน์ “โอชิน” ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ผู้ชมภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวได้เรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคมหลักๆ 4 ด้าน อันได้แก่ การเอาใจเขามาใส่ใจเรา การแสดงซึ่งพฤติกรรมที่เหมาะสม การอุทิศตนเพื่อสังคมและการมีความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ชมชาวไทยมีความเข้าใจในวัฒนธรรมที่นำเสนอในภาพยนตร์ญี่ปุ่นชุดดังกล่าว ผู้ชมชาวไทยมองโอชินซึ่งเป็นตัวละครหลักในฐานะตัวแบบการดำเนินชีวิต และผู้วิจัยยังพบว่า ระดับการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคม

เช่นเดียวกับ นฤบดี วรรณาคม (2541) ได้ทำการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาผลทางสังคมของภาพยนตร์จีนชุดทางโทรทัศน์ “เป่าปุ้นจิ้น” ต่อผู้ชมในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ชมมีการเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคม โดยที่ค่านิยมส่งเสริมสังคมที่ผู้ชมเรียนรู้มากที่สุดคือ ความกตัญญูทวดเวที นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ชมมีความเข้ากันได้กับวัฒนธรรมที่นำเสนอ มีการมองเป่าปุ้นจิ้นในฐานะตัวแบบในการดำเนินชีวิตและมีปฏิสัมพันธ์สัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับเป่าปุ้นจิ้นในระดับปานกลาง และพบว่า ระดับการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคมของผู้ชม รวมทั้งค้นพบว่า ระดับความเหมาะสมของวัฒนธรรมที่นำเสนอ การเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคม การมองเป่าปุ้นจิ้นในฐานะตัวแบบในการดำเนินชีวิต และการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับเป่าปุ้นจิ้นจะแตกต่างกันตามเพศและเชื้อชาติของผู้ชม

จากข้างต้นอาจสรุปได้ว่า กลยุทธ์สารบันเทิงเป็นเสมือนทางเลือกในการนำเสนอประโยชน์จากสื่อบันเทิงในโลกธุรกิจผนวกเข้ากับสาระความรู้ทางสังคม เป็นการเชื่อมประสานโลกบันเทิงและโลกสาระความรู้เข้าด้วยกัน โดยดึงเอาด้านความสนุกสนาน ความมีชีวิตชีวา อันเป็นเอกลักษณ์ของความบันเทิงมาใช้ในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารสู่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้เขา มีการ

ประพฤติปฏิบัติตนตามแนวทางที่เป็นที่พึงประสงค์ของสังคม หรือตั้งนั้นอาจกล่าวได้ว่ากลยุทธ์สาระบันเทิงเป็นเสมือนเครื่องมือที่นำพาทั้งสื่อบันเทิงในโลกธุรกิจและโลกแห่งสาระบันเทิงไปสู่สถานการณ์แบบ Win – Win หรือที่เรียกว่าเป็นสถานการณ์ที่ไม่มีผู้แพ้หรือผู้สูญเสีย แต่ทุกฝ่ายคือผู้ที่กำชัยชนะร่วมกัน

สื่อมวลชนนับเป็นสถาบันหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้คนในสังคมเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นสื่อที่มีความสามารถที่จะเข้าถึงผู้รับสารได้เป็นจำนวนมากและพร้อมกันในเวลาทีรวดเร็วตั้งนั้นรายการสาระบันเทิงทางโทรทัศน์ในฐานะที่เป็นสื่อมวลชนแขนงหนึ่ง ก็ย่อมมีผลต่อคนในสังคมไม่ทางใดก็ทางหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ผลของสื่อ หรือผลของการสื่อสาร หมายถึง การรับรู้อันเกิดจากสารที่มีความหมายร่วมกันระหว่างผู้รับสารและผู้ส่งสาร จากความหมายดังกล่าว ทำให้อาจแบ่งความหมายของผลของการสื่อสารได้เป็นใน 3 ลักษณะ คือ (พรสิทธิ์ พัฒนานุรักษ์ , 2529)

1. ผลของการสื่อสารที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือข้อแตกต่างในตัวผู้รับสาร อันสืบเนื่องมาจากสารที่ผู้สื่อสารสื่อสารกัน
2. ผลของการสื่อสารที่ผู้ส่งสารมุ่งก่อให้เกิดอิทธิพลต่อผู้รับสาร โดยผู้ส่งสารคาดหวังว่าสารที่ตนส่งไปนั้นจะมีอิทธิพลต่อผู้รับสาร
3. ผลของการสื่อสารในด้านสัมฤทธิ์ผลการสื่อสาร โดยผู้รับสารสามารถรับรู้ความหมายของสารตามที่ผู้ส่งสารทำการสื่อสารไปนั้น

จากแนวคิดนี้ มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยเรื่อง “การนำเสนอวิถีปฏิบัติตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงของรายการ “พ.ศ.พอเพียง” การรับรู้ประโยชน์ และการเปิดรับรายการของผู้ชม” ในด้านผลของการสื่อสาร ที่ผู้รับสารได้รับจากผู้ส่งสารว่าให้คุณประโยชน์มากน้อยเพียงใดจากการที่ผู้รับสารได้รับการเปิดรับรายการ “พ.ศ.พอเพียง” นี้

แนวคิดเรื่อง การรับรู้ประโยชน์ (Perceived Utility)

การศึกษาผลของสื่อมวลชน โดยเน้นผู้รับสารเป็นศูนย์กลางที่ผ่านๆ มา เน้นการศึกษาการใช้ประโยชน์และได้รับความพึงพอใจจากสื่อ ดังการศึกษาของ Katz และคณะ (1974) ที่ว่าการที่ผู้รับสารมีการใช้ประโยชน์และได้รับความพึงพอใจ เกิดจากจุดกำเนิดทางสังคมและจิตวิทยาทำให้เกิดความต้องการด้านต่างๆ จึงเกิดความหวังจากสื่อมวลชนหรือแหล่งสารอื่นๆ อันนำไปสู่รูปแบบต่างๆ กันของการมีโอกาสได้รับสารจากสื่อ ก่อให้เกิดผล คือ การได้รับความพึงพอใจสนองความต้องการจำเป็นและผลอื่นที่ตามมา ซึ่งบางครั้งเป็นผลที่ไม่ได้ผลที่ไม่ได้เจตนาเป็นส่วนใหญ่ (Katz, Blumler and Gurevitch, 1973-1974 : 509-510)

จุดอ่อนของการศึกษานี้ คือ เน้นการใช้สื่อและความพึงพอใจที่ได้รับเพื่อสนองความต้องการ แต่ไม่ได้กล่าวถึงการใช้สื่อกับการรับรู้ประโยชน์จากสื่อ ดังนั้น Kippax และ Murray (1980) จึงได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ประโยชน์จากสื่อ โดยนำแนวทางของ Katz และคณะในปี 1973 มาทำการศึกษา ทั้งนี้ เพราะ ต้องการหาความสัมพันธ์ของความต้องการใช้สื่อมวลชนกับความพอใจและการใช้สื่อกับการรับรู้ประโยชน์ พบว่า รูปแบบการใช้สื่อมีความสัมพันธ์อย่างชัดเจนกับการรับรู้ประโยชน์ มากกว่าสนองความพึงพอใจเกี่ยวกับความต้องการต่างๆ และปัจจัยด้านประชากรเป็นสิ่งกำหนดการใช้สื่อและการรับรู้ในประโยชน์ผลการศึกษาได้กล่าวถึง

- 1.) ปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ เป็นต้น เป็นตัวกำหนดการใช้สื่อและการรับรู้ประโยชน์ โดยเฉพาะปัจจัยเกี่ยวกับอายุ ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมาก คือ ตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จะเลือกใช้สื่อเพราะคำนึงถึงความสำคัญของสื่อมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยคือ 9-11 ปี และกลุ่มที่มีอายุน้อยจะใช้สื่อเพื่อความบันเทิง กลุ่มที่อายุมากจะใช้สื่อเพราะสนใจที่จะรับรู้เรื่องเกี่ยวกับสังคมและความต้องการของตนเอง
- 2.) คนที่มีการศึกษาสูง จะเลือกใช้สื่อมากกว่าคนที่มีการศึกษาต่ำ
- 3.) จากประเภทของสื่อที่ทำการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้สื่อโทรทัศน์มากที่สุด เพราะเห็นว่าเป็นสื่อที่มีประโยชน์โดยให้ข้อมูลต่างๆ ที่เขาสนใจ เช่น เหตุการณ์เกี่ยวกับโลกและเรื่องในประเทศ รวมทั้งให้ความบันเทิง ส่วนหนังสือพิมพ์ หนังสือ วิทยุ และภาพยนตร์ ถูกเลือกใช้เป็นอันดับรองตามเหตุของการเลือกใช้
- 4.) กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีการเลือกใช้สื่ออย่างมีจุดหมายและเข้าใจถึงคุณประโยชน์ของสื่อที่มีต่อผู้ใช้

จากแนวคิดดังกล่าวนี้ เน้นการศึกษาการใช้ประโยชน์และได้รับความพึงพอใจจากสื่อจึงเกิดความคาดหวังจากสื่อมวลชนหรือแหล่งสารอื่นๆ อันนำไปสู่รูปแบบต่างๆ กันของการมีโอกาสได้รับสารจากสื่อ ก่อให้เกิดผล คือ การได้รับความพึงพอใจสนองความต้องการจำเป็นและผลอื่นที่ตามมา ซึ่งบางครั้งเป็นผลที่ไม่ได้ผลที่ไม่ได้ตามเจตนาที่คาดหวังไว้ ซึ่งขึ้นอยู่กับรูปแบบการใช้สื่อ มีความสัมพันธ์อย่างชัดเจนกับการรับรู้ประโยชน์มากกว่าสนองความพึงพอใจเกี่ยวกับความต้องการต่างๆ

แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

1. ความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นระเบียบวิธีวิจัยประเภทหนึ่งที่นิยมใช้ในการวิจัยทางการสื่อสาร มีลักษณะผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งหมายถึง การนำเนื้อหาที่มีลักษณะเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้สามารถตอบปัญหาในการวิจัยได้อย่างมีความเป็นปรนัย (Objectivity) นอกจากนี้ ยังเป็นเทคนิคที่สามารถนำไปศึกษาสารจากสื่อทุกประเภททั้งสื่อบุคคลและสื่อมวลชน เช่น การวิเคราะห์บทวาทะ ข่าวจากหนังสือพิมพ์ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ และภาพยนตร์ เป็นต้น (มนตรา สายวิวัฒน์, 2545)

เบอร์เรลสัน (Berelson 1971 : 18) กล่าวถึงการวิเคราะห์เนื้อหาไว้ว่า การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นเทคนิคการวิจัยอย่างหนึ่ง เพื่ออธิบายเนื้อหาสาระของการสื่อความหมายอย่างมีหลักเกณฑ์ มีระบบและสามารถอธิบายในเชิงปริมาณได้ด้วย สอดคล้องกับแนวความคิดของ คาร์เนย์ (Carney 1972:24) ที่ว่า การวิเคราะห์เนื้อหา คือ วิธีการที่ใช้ในการศึกษาเอกสารอย่างมีระบบ มีหลักเกณฑ์และกำหนดขั้นตอนอย่างมีระบบ

คริปเพนดอร์ฟ (Krippendorff, 1980) ให้ความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหาไว้ว่า เป็นเทคนิคการวิจัยอย่างหนึ่งในการทำให้เครื่องมือมีความน่าเชื่อถือ และมีผลสรุปที่เที่ยงตรงจากข้อมูลไปสู่เนื้อหาของข้อมูล

สวรค์วี คุชาชีวะ (2525 : 5-6 อ้างถึงใน มนตรา สายวิวัฒน์, 2545) ได้สรุปความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหาไว้ดังนี้

1. การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นเทคนิคการวิจัยที่ศึกษาในเชิงวิทยาศาสตร์
2. การวิเคราะห์เนื้อหาต้องมีการสร้างเครื่องมือที่มีความเป็นปรนัย (Objectivity) และเชื่อถือได้ (Reliability) คือสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลชุดเดียวกันแต่ต่างสถานการณ์และผู้วิจัยต่างกัน แต่ได้ผลสรุปออกมาเหมือนกัน
3. การวิเคราะห์เนื้อหาควรอธิบายความหมายได้ทั้งในเชิงปริมาณ (Quantitative) และเชิงคุณภาพ (Qualitative) อย่างมีความเที่ยงตรงตามธรรมชาติของสาร (Validity) ทั้งความหมายนัยตรง (Denotation) และความหมายนัยประหวัด (Connotation)

2. องค์ประกอบในการวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์เนื้อหา มีองค์ประกอบดังนี้ (อุทุมพร จามรมาน 2531 : 11-12)

1. เนื้อหาที่จะวิเคราะห์ ไม่จำเป็นต้องอยู่ในรูปเอกสารสิ่งพิมพ์เสมอไป อาจอยู่ในรูปอื่นๆ เช่น รูปภาพ ละคร เพลง โฆษณา ภาพยนตร์ การสนทนา หลักฐานของประวัติศาสตร์ เป็นต้น
 2. วัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์เนื้อหา มี 3 ประการ คือ
 - 2.1 เพื่อสรุปข้อมูล
 - 2.2 เพื่อหารูปแบบหรือความสัมพันธ์ภายใน
 - 2.3 เพื่อหารูปแบบหรือความสัมพันธ์ภายนอก
 3. หน่วยในการวิเคราะห์ เพื่อให้ทราบปริมาณเนื้อหาที่ต้องการ อาจใช้หน่วยต่อไปนี้
 - 3.1 คำ (word)
 - 3.2 ประโยค (sentence)
 - 3.3 ข้อความ (statements)
 - 3.4 รายการหรือเรื่องราวทั้งหมด (items) เช่น บทความ บทบรรณาธิการ
 - 3.5 เนื้อที่และเวลา (space and time) เช่น คอลัมน์ นาทิ หน้า
 - 3.6 บุคคลที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา (characters) เช่น คนอเมริกัน คนเอเชีย
 - 3.7 หน่วยสภาวะแวดล้อม (content unit) เป็นหน่วยที่ใหญ่ที่สุดที่ใช้ในกรณีนี้ที่หน่วยย่อยๆ ไม่สามารถจัดวิเคราะห์ได้

อย่างไรก็ตาม Ole R. Holsi (1969 : 3-14 อ้างถึงใน ปรียานาฏ หงษ์จินดา, 2537) กล่าวว่า การวิจัยเชิงวิเคราะห์เนื้อหาองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ ความเป็นปรนัย ความเป็นระบบ การแสดงปริมาณตัวเลขได้ และความชัดเจน ซึ่งมีรายละเอียดพอสรุปได้ดังนี้

1. ความเป็นปรนัย หมายถึง การมีขอบเขตของเกณฑ์การวิเคราะห์ที่แน่นอน ผู้วิจัยแต่ละคนสามารถวิเคราะห์เนื้อหาประเภทเดียวกันได้ ได้ผลที่ได้จะออกมาเหมือนกัน
2. ความเป็นระบบ หมายถึง การคัดเลือกเนื้อหาที่จะทำการวิเคราะห์อย่างไรไม่มีอคติ ไม่มีการกะเกณฑ์ล่วงหน้าหรือเลือกเฉพาะเนื้อหาที่เหมาะสมหรือสอดคล้องกับสมมติฐาน
3. การแสดงปริมาณเป็นตัวเลขได้ หมายถึง การเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตัวเลข อาจใช้ค่าสถิติของการกระจายความถี่ อัตราความถี่ อัตราส่วนร้อยละ หรืออื่นๆ เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนโดยอาศัยภาษาทางคณิตศาสตร์
4. ความชัดเจน หมายถึง การลงรหัสในตารางวิเคราะห์ เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีเนื้อหานั้นๆ ปรากฏอยู่อย่างชัดเจน ตรงกับเกณฑ์การวิเคราะห์ที่กำหนดไว้

สิ่งสำคัญประการหนึ่งในการวิเคราะห์เนื้อหาได้แก่ การกำหนดหน่วยในการวิเคราะห์ ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดปริมาณเนื้อหาว่าเนื้อหาปริมาณเพียงใด จึงจะนับเป็น 1 หน่วยสำหรับการลงรหัสหน่วยในการวิเคราะห์ที่สำคัญ มี 5 หน่วย คือ คำ (word) สาระหรือแนวคิด (themes) ตัวละคร (characters) รายการ (items) และการวัดเนื้อที่และเวลา (space-and-time measures) การวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหาเรื่องหนึ่งอาจใช้หน่วยในการวิเคราะห์มากกว่าหนึ่งหน่วยก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมระหว่างหน่วยในการวิเคราะห์กับลักษณะปัญหำการวิจัยนั้นๆ

3. ขั้นตอนการวิเคราะห์เนื้อหา

หลังจากที่ได้ศึกษาองค์ประกอบของการวิเคราะห์เนื้อหาแล้ว ลำดับต่อไปคือการเริ่มต้นวิเคราะห์ ซึ่งมีขั้นตอนที่สามารถสรุปได้ดังนี้

1. กระบวนการข้อมูล (data making process)

ข้อมูลเป็นหน่วยหนึ่งของข่าวสารซึ่งบันทึกอยู่ในสื่อต่างๆ ที่เราต้องการศึกษา มีการวิเคราะห์ด้วยเทคนิคที่ชัดเจนและตรงกับปัญหาในการวิจัย ข้อมูลจะไม่ใช่ข้อเท็จจริงแต่เป็นการทำให้อยู่ในรูปหนึ่งเพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย เป็นการนำข่าวสารที่ไม่มีโครงสร้างทางภาษาที่ชัดเจนมาทำให้อยู่ในรูปของการวิเคราะห์ โดยแบ่งกระบวนการข้อมูลได้ดังนี้

ก. กำหนดหน่วยในการวิเคราะห์ (unit of analysis) แบ่งออกเป็น 4 หน่วย คือ

1) คำ (words) เป็นหน่วยที่เล็กที่สุดสำหรับการวิเคราะห์เนื้อหา อาจเป็นคำเดี่ยวหรือกลุ่มคำ ใช้ในการวิเคราะห์สัญลักษณ์ที่พบในเนื้อหา เช่น วิเคราะห์สัญลักษณ์ทางการเมืองในหนังสือพิมพ์

2) แนวคิดหลัก (themes) หรือข้อความ (assertions) อาจปรากฏอยู่ในข้อความประโยคเดี่ยวหรือประโยครวมที่แสดงแนวคิดหลัก 1 แนวคิด มักใช้ในการวิเคราะห์ค่านิยม ทศนคติและอิทธิพลของการสื่อสารที่มีต่อประชามติ

3) คุณลักษณะ (character) เป็นการกำหนดหน่วยโดยพิจารณาจากคุณลักษณะที่ปรากฏ เช่น บทความ บทละคร ซึ่งต้องพิจารณาจากเรื่องทั้งเรื่องก่อนจึงจะลงรหัสได้ เช่น การแสดงออกทางด้านจิตวิทยา สังคม และเศรษฐกิจของเรื่องนั้นๆ หรือบุคลิกภาพของผู้เขียน เป็นต้น

4) รายเรื่อง (items) เป็นหน่วยที่ใช้มากที่สุดในการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งจะแสดงลักษณะกว้างๆ เป็นการวิเคราะห์เรื่องทั้งหมด เช่น การวิเคราะห์เนื้อหาประเภทต่างๆ

5) การวัดเนื้อที่และเวลา (space and time) เป็นการวิเคราะห์ที่ใช้วัดลักษณะทางกายภาพของงานสื่อสาร เช่น ความกว้างของคอลัมน์ จำนวนหน้า ความยาวของบรรทัด หรืออาจวัดเป็นนาฬิกาสำหรับรายการวิทยุ และวัดเป็นคอลัมน์นิ้วสำหรับหนังสือพิมพ์

ข. กำหนดหน่วยในการระบุจำนวน เพื่อบ่งจำนวนหรือความถี่ของเนื้อหาตามที่แยกไว้ในหน่วยในการวิเคราะห์ หน่วยในการระบุจำนวน (enumeration) แบ่งเป็น 4 หน่วย คือ

1) เนื้อที่ (space) เป็นการวัดเนื้อหาของสิ่งพิมพ์ตามลักษณะทางกายภาพด้วยจำนวนเนื้อที่ เช่น คอลัมน์นิ้ว บรรทัด ย่อหน้า หน้า เป็นต้น

2) การปรากฏ (appearance) เป็นการนับคุณสมบัติของเนื้อหาของสารที่ต้องการนับจะนับการปรากฏของเนื้อหาว่าปรากฏหรือไม่ปรากฏ

3) ความถี่ (frequency) เป็นวิธีที่ใช้มากที่สุดในการวิเคราะห์เนื้อหา เช่น การนับความถี่ในการใช้คำหนึ่งๆ เป็นต้น

4) ความเข้ม (intensity) เป็นหน่วยในการระบุจำนวนที่ใช้ในการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมและทัศนคติที่ปรากฏในเนื้อหาของสาร แล้วจัดทำเป็นสเกล (scale) เรียงลำดับข้อความที่แสดงความเข้มในเรื่องค่านิยม และทัศนคติในเรื่องที่มีแนวคิดหลักเดียวกัน แต่มีการใช้คำ และส่วนประกอบของประโยคแตกต่างกันซึ่งจะเป็นตัวชี้ถึงความเข้มที่แตกต่างกัน

ข้อมูลที่ได้มาจะต้องเป็นตัวแทนที่ดีของปรากฏการณ์ โดย

- 1.1 ปรากฏการณ์ที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาต้องแยกออกเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ (unitizing)
- 1.2 จำนวนหน่วยที่จะบันทึกต้องผ่านการสุ่มตัวอย่าง (sampling) อย่างมีแบบแผน
- 1.3 หน่วยทุกหน่วยจะต้องมีการลงรหัสให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถวิเคราะห์ได้ ได้แก่ ขั้นตอนการบันทึกข้อมูล (recording)
2. การเปลี่ยนแปลงข้อมูล (data reduction) เป็นกระบวนการจัดทำข้อมูลให้อยู่ในลักษณะที่สามารถนำมาใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ได้
3. การอนุมานข้อมูล (inference) เป็นการพิจารณาข้อมูลอย่างมีเหตุผลและมีความเที่ยงตรง โดยผู้วิเคราะห์เนื้อหาจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับทิศทางของข้อมูลว่ามีความสัมพันธ์กับเนื้อหา
4. การวิเคราะห์ข้อมูล (analysis) เป็นกระบวนการในการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบที่สังเกตได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือมีการพรรณนาผลของการวิเคราะห์อย่างชัดเจน

โกวิท ประวาลพุกษ์ (2527 : 97) ได้เสนอขั้นตอนของการวิเคราะห์เนื้อหาไว้อย่างเป็นทางการทางวิทยาศาสตร์ และมีขั้นตอนต่อเนื่องอย่างเป็นทางการอย่างเป็นระบบ คือ

1. กำหนดเอกสารหรือเรื่องที่จะวิเคราะห์
2. กำหนดหัวข้อในการวิเคราะห์
3. จัดสร้างรายการของคำ วลี ประโยค ใจความสำคัญที่เป็นบรรทัดฐานในการวิเคราะห์
4. ทดลองใช้เกณฑ์ คือ คำ บรรทัดฐานที่จัดทำขึ้น ตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น
5. ดำเนินการวิเคราะห์โดยนำเอาตารางบรรทัดฐานเหล่านี้ไปแจกนับคำ ประโยค วลี ตามที่กำหนดไว้
6. เมื่อวิเคราะห์แล้วก็ดำเนินการใช้สถิติวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบหรือคาดหมายค่าที่ต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมาย
7. ดำเนินการเขียนรายงาน

นอกจากนี้ ขั้นตอนการวิเคราะห์เนื้อหายังสามารถดำเนินการได้ดังนี้ (สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2525)

1. กำหนดเกณฑ์สำหรับการคัดเลือกเนื้อหา และหัวข้อที่จะทำการวิเคราะห์

2. วางเค้าโครงข้อมูล โดยการทำรายชื่อคำหรือข้อความในเนื้อหาที่จะถูกนำมาวิเคราะห์ แบ่งไว้เป็นประเภทต่างๆ
3. คำนึงถึงสภาพแวดล้อมประกอบของข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ เช่น ใครเป็นผู้ผลิต เนื้อหา ผลิตเนื้อหาเหล่านี้ให้ใคร ช่วงเวลาที่ผลิต เป็นต้น
4. วิเคราะห์เนื้อหา โดยการวัดความถี่กับเนื้อหาตามที่ปรากฏ
5. สรุปข้อมูล บรรยายความตามข้อมูลที่วิเคราะห์ได้

ขั้นตอนการวิเคราะห์เนื้อหาสามารถสรุปได้ดังนี้ คือ เริ่มต้นด้วยการศึกษาเนื้อหาของข้อมูลที่ต้องการวิเคราะห์ จากนั้นจึงกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ให้ครอบคลุมเนื้อหา แล้วจึงกำหนดหน่วยวิเคราะห์ ก่อนวิเคราะห์เนื้อหาตามเกณฑ์ที่กำหนด เมื่อได้ผลแล้วจึงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยอาศัยค่าสถิติตามที่ต้องการสื่อความหมาย

4. ประโยชน์ของการวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์เนื้อหาสามารถใช้ประโยชน์ในการศึกษาแนวโน้มของเนื้อหา ไม่ว่าจะเป็นสาขาวิชาใดก็ตาม สามารถอธิบายถึงพัฒนาการของสาขาวิชาต่างๆ สะท้อนให้เห็นขอบเขตและลักษณะเนื้อหาในแต่ละช่วงเวลา และสามารถช่วยปรับปรุงเนื้อหาให้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

แนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร

ในการพิจารณาถึงลักษณะของผู้รับสารเราสามารถพิจารณาได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ลักษณะทางจิตวิทยาของมวลชนผู้รับสาร (Audience Psychographics or Psychographic Characteristics of Audiences) หมายถึง ลักษณะด้านอายุ เพศ สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ การศึกษา ศาสนา และภูมิสำเนา ลักษณะทางประชากรของมวลชน
2. ลักษณะทางประชากรมวลชนผู้รับสาร (Audience Demographics of Demographic Characteristics of Audiences) หมายถึง ลักษณะด้านอายุ เพศ สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ การศึกษา ศาสนา และภูมิสำเนา ลักษณะทางประชากรของมวลชน

ในทางปฏิบัติเมื่อผู้ส่งสารต้องการที่จะรู้จัก และเข้าใจมวลชนผู้รับสารที่เป็นเป้าหมายของตน ผู้ส่งสารจะใช้ลักษณะทางด้านจิตวิทยาและลักษณะทางด้านประชากรของมวลชนผู้รับสาร

ประกอบกัน ลักษณะทางด้านประชากรจะบอกว่าผู้รับสารเป็นใคร อายุเท่าใด เพศอะไร มีฐานะอย่างไร ในขณะที่ลักษณะทางด้านจิตวิทยาจะบอกว่าใครนั้น มีความรู้สึกนึกคิดอย่างไร มีรสนิยมและความต้องการอย่างไร วิธีการที่ใช้ในการวิเคราะห์มวลชนผู้รับสารนี้เรียกรวมกันว่า การวิเคราะห์มวลชนผู้รับสารตามลักษณะทางประชากร โดยมีสมมติฐานว่ามวลชนผู้รับสารที่อยู่ในกลุ่มลักษณะทางประชากรเดียวกันจะมีลักษณะทางจิตวิทยาคล้ายคลึงกัน และคนที่มีลักษณะทางประชากรต่างกันจะมีลักษณะทางจิตวิทยาแตกต่างกัน

1. อายุ (Age)

อายุของผู้รับสารเป็นลักษณะประการหนึ่ง ที่เราสามารถใช้ในการวิเคราะห์ผู้รับสาร อายุเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนมีความแตกต่างกันในเรื่องความคิดและพฤติกรรม โดยทั่วไปแล้ว คนที่มีอายุน้อยกว่ามักจะมีความคิดเสรีนิยมมากกว่า (More Liberal) คนที่มีอายุมาก ในขณะที่คนที่มีอายุมากมักจะมีความคิดอนุรักษ์นิยมมากกว่า (More Conservative) คนที่มีอายุน้อย คนที่มีอายุน้อยมักจะเป็นคนที่ยึดถืออุดมการณ์กว่า (More Idealistic) ใจร้อนกว่า (More Impatient) และมองโลกในแง่ดีกว่า (More Optimistic) มีความระมัดระวัง (Cautious) และมองโลกในแง่ร้าย (Pessimistic) สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก คนที่มีอายุมีประสบการณ์ในชีวิต ซึ่งเคยผ่านยุคเห็นต่าง ๆ ตลอดจนมีความผูกพันที่ยาวนานและมีผลประโยชน์ในสังคมมากกว่าคนที่มีอายุน้อย

ลักษณะของการใช้สื่อมวลชนก็แตกต่างกัน คนที่มีอายุมากมักจะใช้สื่อมวลชนเพื่อแสวงหาข่าวสารหนัก ๆ มากกว่าเพื่อความบันเทิง คนที่มีอายุมากมักจะอ่านจดหมายถึงบรรณาธิการ, ข่าวการบ้านการเมือง, หรือบทบรรณาธิการมากกว่าคนอ่านเรื่องตลกหรือข่าวกีฬา ในขณะที่คนที่อายุน้อยกว่า 20 ปี ไม่ค่อยจะอ่านบทบรรณาธิการ ในการฟังวิทยุก็เช่นกัน คนที่มีอายุมากมักจะฟังรายการหนัก ๆ เช่น ข่าว, การอภิปรายปัญหาสังคม, ดนตรีคลาสสิก, รายการศาสนาไม่ค่อยฟังดนตรีสมัยใหม่ คนที่มีอายุมากจะดูรายการโทรทัศน์ที่เกี่ยวกับการศึกษา, ข่าว และข่าวสารด้วย (ปรเม สตะเวทิน, 2540)

2. เพศ (Sex)

การวิจัยทางจิตวิทยาหลายชิ้นได้แสดงให้เห็นว่า ผู้หญิงกับผู้ชายมีความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่องความคิด, ค่านิยม และทัศนคติ ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมและสังคมกำหนดบทบาทและกิจกรรมของคนสองเพศไว้ต่างกัน ผู้หญิงจะมักจะเป็นคนที่มีจิตใจอ่อนไหวหรือเจ้าอารมณ์

(Emotion) โอนอ่อนผ่อนตาม (Submissive) และเป็นแม่บ้านแม่เรือน (Home-Oriented) นอกจากนี้ การวิจัยหลายชิ้นยัง พบว่า ผู้หญิงถูกชักจูงใจได้ง่ายกว่าผู้ชาย (ปรมะ สตะเวทิน, 2540)

3. สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ (Socio-Economic Status)

ซึ่งหมายรวมถึง อาชีพ รายได้ เชื้อชาติ ภูมิหลังของครอบครัว การวิจัยทางนิเทศศาสตร์ ได้ชี้ให้เห็นว่า สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้รับสารมีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อปฏิกริยาของผู้รับสารที่มีต่อผู้ส่งสารและสาร สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจทำให้คนมีวัฒนธรรมที่ต่างกัน มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนคติ ค่านิยมและเป้าหมายที่ต่างกัน ทฤษฎีทางสังคมวิทยาทั้งหลายได้ยอมรับอิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลกันโดยทั่วไป และถือครอบครัวเป็นสังคมแรกของบุคคล ในทำนองเดียวกันคนที่มีอาชีพต่างกัน ย่อมมองโลก มีแนวคิด มีอุดมการณ์ มีค่านิยมต่อสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกันไป งานวิจัยของ ชรามส์ และไวท์ (Schramm and White, 1949) ซึ่งศึกษาการเปิดรับสารของผู้รับสารและสังคมอเมริกัน พบว่าผู้ที่มีรายได้สูงมักจะเป็นผู้นิยมเปิดรับสิ่งพิมพ์ และนิยมเนื้อหาที่ค่อนข้างหนัก ไม่ค่อยสนใจเนื้อหา ด้านความบันเทิง แมคเนลลี่และคณะ (McNelly and Others, 1968) พบว่าคนมีฐานะดีและการศึกษาสูง เป็นกลุ่มที่ได้รับข่าวสารที่มีเนื้อหาสาระจากสื่อมวลชนมากที่สุด ผลที่ได้จากการวิจัยในลักษณะนี้ สามารถอธิบายได้เช่นเดียวกับกรณีของการศึกษาว่า ผู้ที่มีรายได้สูงมักจะเป็นคนมีการศึกษาสูงและมีตำแหน่งหน้าที่การงานที่ดี จึงมักถูกผลักดันให้จำเป็นต้องเรียนรู้ หาข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้ทันเหตุการณ์อยู่เสมอ (ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ, 2534)

4. การศึกษา (Education)

การศึกษาหรือความรู้ (Knowledge) เป็นลักษณะอีกประการหนึ่ง ที่มีอิทธิพลต่อผู้รับสาร ดังนั้นคนที่ได้รับการศึกษาในระดับที่ต่างกัน ในยุคสมัยที่ต่างกัน ในระบบการศึกษาต่างกัน ในสาขาวิชาที่ต่างกัน จึงย่อมมีความรู้สึกนึกคิด อุดมการณ์ และความต้องการที่แตกต่างกันไป นอกจากนี้ตัวครูผู้สอน ก็มีอิทธิพลต่อความคิดของผู้เรียนด้วย เพราะผู้สอนได้สอดแทรกความรู้สึนึกคิดของตัวเองให้กับผู้เรียน ในทำนองเดียวกันที่พ่อแม่ได้สอดแทรก ความคิดของตนให้แก่บุตรในการอบรมเลี้ยงดู คนที่มีการศึกษาสูง หรือมีความรู้ดีจะได้เปรียบอย่างมากในการที่จะเป็นผู้รับสารที่ดี ทั้งนี้เพราะคนเหล่านี้มีความรู้กว้างขวางในหลายเรื่อง มีความเข้าใจศัพท์มาก

และมีความเข้าใจสารได้ดี แต่คนเหล่านี้มักจะเป็นคนที่ไม่ค่อยเชื่ออะไรง่าย ๆ สารที่ไม่มีหลักฐานหรือเหตุผลสนับสนุนเพียงพอ มักจะถูกโต้แย้งจากคนเหล่านี้

โดยทั่วไปแล้วคนที่มีการศึกษาสูง มักจะใช้สื่อมวลชนมากกว่าคนที่มีการศึกษาน้อย และคนที่มีการศึกษาสูง มักจะใช้สื่อมวลชนประเภทสิ่งพิมพ์ ในขณะที่คนที่มีการศึกษาน้อย มักจะใช้สื่อประเภทวิทยุ โทรทัศน์ และภาพยนตร์ กล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือ หากผู้มีการศึกษาสูงมีเวลาว่างพอ คนเหล่านี้จะใช้ทั้ง สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ สื่อประเภทวิทยุ โทรทัศน์ และภาพยนตร์ แต่หากมีเวลาจำกัดผู้มีการศึกษาสูง มักจะแสวงหาข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ มากกว่าสื่อประเภทอื่น

จากแนวความคิดนี้ สามารถสรุปได้ว่า ลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกันเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้การเปิดรับรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ของผู้ชมแตกต่างกัน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

ปาล์มกรีน และเรย์เบิร์น (Palmgreen and Rayburn, 1979) ได้วิจัยเกี่ยวกับ การใช้สื่อเพื่อประโยชน์และความพึงพอใจในการรับสื่อโทรทัศน์ โดยการศึกษาในรัฐเคนตักกี ด้วย การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์จากกลุ่มตัวอย่างชายหญิงรวม 526 คน พบว่า ความคาดหวัง และความพึงพอใจของผู้ชมมีความแตกต่างกันสูง และมีความสัมพันธ์กันเชิงลบ คือ ความคาดหวังสูง ความพึงพอใจต่ำ หรือ ความคาดหวังต่ำ ความพึงพอใจสูง

โรนัลด์ (Ronald J. Compisie, 1980) ศึกษาถึงผู้ชมรายการโทรทัศน์ภาคกลางวัน โดยใช้วิธีการจัดกลุ่มความพึงพอใจที่ได้รับจากผู้ชมทั้งหมด 52 รายการ เพื่อจัดรวมเป็น 7 กลุ่ม และตีความหมายของแต่ละกลุ่ม รวมทั้งความสัมพันธ์กับกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ ที่ได้ผลคือ มี ผู้ชมที่ชมเพื่อ 1. ความบันเทิง 2. เป็นกิจวัตรอย่างหนึ่งในชีวิตประจำวัน 3. ชม เพราะอยู่ในช่วงเวลาที่เหมาะสมที่จะดู 4. นำไปใช้ประโยชน์ ในการติดต่อกับคนอื่น พูดคุยกับเพื่อน 5. ชมเพื่อการพักผ่อน หรือหลีกเลี่ยงจากปัญหา ลดความตึงเครียด 6. เพื่อหลีกเลี่ยงความเบื่อหน่าย หรือ ไม่มีอะไรจะทำ 7. ชมเพื่อช่วยแก้ปัญหาชีวิต หรือเป็นแหล่งอ้างอิงที่เป็นบุคคล หรือสะท้อนความเป็นจริงในสังคม วิจัยนี้เพื่อศึกษาถึง ผู้ชมโทรทัศน์ชมเพื่อสนองความพึงพอใจด้านใดบ้าง

ปาล์มกรีน เวเนอร์ และเรย์เบิร์น (Palmgreen, Wenner and Rayburn, 1981) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ ระหว่างความคาดหวัง กับความพึงพอใจจากการชมรายการข่าวโทรทัศน์ โดยการสุ่มตัวอย่างจากผู้ชมในเมืองเล็กซิงตัน รัฐเคนตักกี มาจำนวน 327 คน ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังจะได้รับประโยชน์ ในด้าน ความต้องการรู้ข่าวสารทั่วไป เพื่อประกอบการตัดสินใจที่เป็นประโยชน์ เพื่อความบันเทิง เพื่อการติดต่อระหว่างบุคคลและปฏิภพิรยาจากสังคม มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในประโยชน์ที่ได้รับจากการชมโทรทัศน์ดังกล่าว

รูบิน (Rubin, 1981) ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้สื่อโทรทัศน์ของผู้ชมซึ่งเป็นผู้สูงอายุ พบว่า การดูรายการโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์ในทางบวก กับความตั้งใจที่จะได้รับประโยชน์ในแง่ต่าง ๆ จากโทรทัศน์ เช่น ผู้มีความตั้งใจจะติดตามข่าวสารการเมือง จะเลือกดูรายการที่เสนอสาระต่าง ๆ มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ และยังพบความสัมพันธ์ในทางลบระหว่างผู้ที่มีความตั้งใจจะใช้สื่อเพื่อฆ่าเวลากับการดูรายการโทรทัศน์ด้วย

งานวิจัยภายในประเทศ

ยุบล เบญจรงค์กิจ (2534) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิต ความต้องการ และการใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์ของผู้ชม เพื่อศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในชีวิต และการเปลี่ยนแปลงความต้องการเช่นว่านี้ ยังเป็นผลให้การชมรายการโทรทัศน์เปลี่ยนแปลงไปด้วย นั่นคือ การนำเอาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตของบุคคล มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของการใช้สื่อโทรทัศน์ด้วย

อรวรรณ วิจักขณะ (2534) ได้ศึกษาการเปิดรับและการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนของนิสิต นักศึกษามหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร เพื่อทราบความสนใจ ความชื่นชอบต่อเนื้อหาของสื่อมวลชน การใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจจากสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ พบว่านิสิต นักศึกษา อ่านหนังสือพิมพ์ เพราะต้องการทราบข่าวสารและเนื้อหาในหนังสือพิมพ์รายวันบางส่วน ส่วนการชมรายการโทรทัศน์จะเป็นไปเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน และเพื่อติดตามรายการที่ตนชื่นชอบ นอกจากนี้พบว่า นิสิต นักศึกษา ได้นำเนื้อหามาสนทนากับเพื่อนอยู่เสมอ และสื่อมวลชนเหล่านี้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง ค่านิยม ความคิดเห็น และพฤติกรรม ในระดับพอสมควร

ชูศักดิ์ รองสวัสดิ์ (2537) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ รูปแบบเนื้อหาของรายการมอต่างมุ่กับทัศนคติ ความพึงพอใจ และการใช้ประโยชน์ของผู้ชมรายการมอต่างมุ่ทางสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย โดยช่อง 11 เพื่อทราบทัศนคติ ความน่าเชื่อถือ ความพึงพอใจ และการนำข่าวสารไปใช้ประโยชน์ของประชาชนผู้เข้าชมรายการมอต่างมุ่ พบว่า คุณลักษณะประชากรไม่มีความสัมพันธ์ต่อการเข้าชมรายการมอต่างมุ่ ยกเว้นด้านเพศ และอาชีพซึ่งจะมีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติในทางบวก และต่อการเข้าร่วมรายการมอต่างมุ่ นอกจากนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้สนใจเข้าร่วมรายการ จะนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และนำไปขยายผลทำให้ความนิยมและความสนใจของผู้ชมนั้นมีมากขึ้นตามลำดับ

พัชรินทร์ เสวตสุทธิพันธ์ (2537) ได้ศึกษา การสำรวจทัศนคติและพฤติกรรมการเลือกรับชมรายการข่าวโทรทัศน์ ของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่าลักษณะประชากรด้าน เพศ การศึกษา อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวโทรทัศน์ไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้ชมที่มีอายุแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวโทรทัศน์แตกต่างกัน

วิยดา เกียวกุล (2538) ได้ศึกษาการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการเปิดรับรายการข่าวสารทางโทรทัศน์ ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ลักษณะทางประชากรด้าน เพศ การศึกษา อาชีพ รายได้ มีความสัมพันธ์กับ การเปิดรับรายการ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ และการเปิดรับรายการข่าวโทรทัศน์มีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ

พรเพ็ญ พยัคฆาภรณ์ (2539) ได้ศึกษา การเปิดรับ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อมวลชน ของผู้สูงอายุไทยพบว่า เพศ ระดับการศึกษา รายได้ ต่างกัน มีการเปิดรับสื่อโทรทัศน์แตกต่างกัน รวมทั้งเพศ ต่างกันมีการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนต่างกัน และการเปิดรับสื่อโทรทัศน์มีความสัมพันธ์ทางลบกับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อมวลชน

ชนิษฐา สง่างศ์วิจิตร (2540) ได้ทำการศึกษาถึง การเปิดรับรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์ การรับรู้ประโยชน์และความพึงพอใจของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนที่มีลักษณะทางประชากรด้าน เพศ การศึกษา และรายได้ ต่างกัน มีการเปิดรับรายการที่แทรกอารมณ์ขันต่างกัน และการเปิดรับรายการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจรวมทั้งการเปิดรับรายการประเภทเกมโชว์ ละคร สารความรู้และตลกตลอดรายการ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์ระดับกลาง

นิชดา เตรียมชัยศรี (2542) ได้ศึกษาถึง การเปิดรับข่าวสาร การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจในการสื่อสารผ่านระบบเครือข่าย Intranet ของพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) พบว่า การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากข่าวสารผ่านระบบเครือข่าย Intranet

ลำยอง ดวงคำ (2542) ได้ศึกษาถึง พฤติกรรมการชมรายการโทรทัศน์กับการนำมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนของอาจารย์วิทยาลัยเอกชนในภาคเหนือ พบว่า พฤติกรรมการชมรายการ มีความสัมพันธ์กับระดับการนำเนื้อหามาใช้ประโยชน์ในการสอน อาจารย์ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการสอน และคณะที่สังกัด แตกต่างกัน มีการนำเนื้อหาจากรายการโทรทัศน์มาใช้ประโยชน์ในการสอนไม่แตกต่างกัน

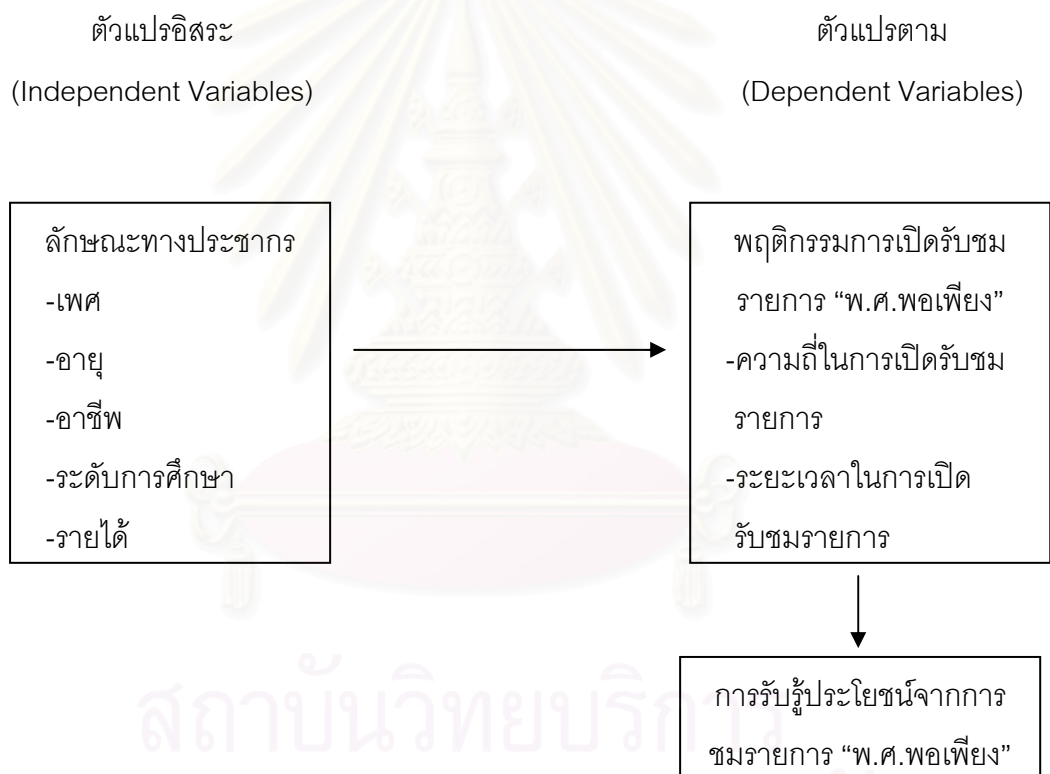
จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยพบว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ประโยชน์และการเปิดรับรายการนั้น เป็นการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางให้ทราบวิธีการนำเสนอรายการให้มีความน่าสนใจ และมีรูปแบบเนื้อหาสอดคล้องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเพื่อให้ผู้ชมสามารถเข้าใจได้ง่าย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาในประเด็นการรับรู้ประโยชน์และการเปิดรับรายการ“พ.ศ.พอเพียง” ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการถ่ายทอดและขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาในด้านต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยมุ่งเน้นที่จะศึกษาการนำเสนอวิถีปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยการนำเสนอเรื่องราววิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยรุ่นใหม่ ที่น้อมนำแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตแก่ปวงพสกนิกรชาวไทยในเรื่อง “ความพอเพียง” ในหลากหลายรูปแบบ มีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนคนไทย และให้เห็นตัวอย่างการน้อมนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น เพื่อให้ทราบถึงการรับรู้ประโยชน์จากการนำเสนอวิถีการปฏิบัติรูปแบบต่างๆ ตลอดจนวิธีการที่ใช้ในการดำเนินรายการเพื่อศึกษาการเปิดรับชมรายการของผู้ชมที่เปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง”

กรอบแนวคิดในการวิจัย

(Conceptual Framework)

แผนภาพที่ 2

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง เนื้อหาและวิธีการนำเสนอของรายการ “พ.ศ.พอเพียง” และการรับรู้ประโยชน์ และการเปิดรับรายการของผู้ชม ประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับ รูปแบบการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ความเที่ยงและความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูลตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย รายละเอียดเกี่ยวกับตัวแปร และการวัดตัวแปร ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยไว้ดังนี้

รูปแบบการวิจัย

ในบทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงวิธีการดำเนินการวิจัย โดยเริ่มตั้งแต่การวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยการสัมภาษณ์ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเตรียมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ และการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ

ในการศึกษาวิจัยทั้งสองส่วน มีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ

แหล่งข้อมูล

การศึกษาวิจัยในส่วนนี้ มีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล จากแหล่งข้อมูล ดังนี้

1. แหล่งข้อมูลประเภทเทปโทรทัศน์

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลรายการ “พ.ศ.พอเพียง” จากเทปโทรทัศน์ ซึ่งเป็นเทปต้นฉบับที่ฝ่ายผลิตรายการ “พ.ศ.พอเพียง” บริษัท เจ เอส แอล จำกัด เก็บรักษาไว้ ผู้วิจัยจะรวบรวมเทปที่ออกอากาศตั้งแต่วันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2550 – วันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2550 จำนวน 37 ตอน (51 ตอน) เพื่อนำมาทำการศึกษา

2. แหล่งข้อมูลประเภทเอกสารต่างๆ

2.1 บทรายการโทรทัศน์

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นบทรายการโทรทัศน์ (Script) ของฝ่ายรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ได้มีการเก็บรวบรวมไว้เป็นอย่างดี โดยจะแบ่งเก็บไว้เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนกลาง และส่วนของผู้ควบคุมการผลิตและผู้กำกับ , ซึ่งง่ายแก่การค้นคว้าวิจัย การเก็บรวบรวมบทรายการโทรทัศน์นี้ เพื่อที่จะนำมาวิเคราะห์พร้อมกับเทปโทรทัศน์ตามช่วงที่ต้องการศึกษา

บทความ / ข่าว

การค้นคว้าและรวบรวมบทความและข่าว จากสื่อสิ่งพิมพ์ทั้งหนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต และนิตยสารต่างๆ ที่มีการเขียนวิจารณ์รายการ “พ.ศ.พอเพียง” ซึ่งฝ่ายรายการได้รวบรวมไว้

3. แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล

ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคคล จะทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informant) คือ คุณ วิฑูรย์ แก้วประสม โดยการบันทึกเทประหว่างการสัมภาษณ์ มีสมุดจดข้อมูลสำคัญและข้อสังเกตที่ได้ขณะสัมภาษณ์

เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

1. แบบฟอร์มการจดบันทึกข้อมูล
2. การใช้เทปบันทึกเสียงขณะทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล
3. แบบฟอร์มการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล

ประเด็นในการสัมภาษณ์

1. ประเด็นสัมภาษณ์ผู้สร้างสรรค์รูปแบบรายการ
 - การกำหนดรูปแบบรายการ
 - ความเป็นมาของรายการ “พ.ศ.พอเพียง”
 - วัตถุประสงค์ของรายการ
 - หลักในการนำเสนอ

- นโยบายของรายการ
 - กลุ่มเป้าหมายของรายการ
 - องค์ประกอบของรายการ
2. ประเด็นเก็บข้อมูลจากผู้ควบคุมการผลิต
- หลักของการผลิตรายการนี้
 - การคัดเลือกเนื้อหาในการนำเสนอ
 - การควบคุมการผลิตรายการให้เป็นไปตามเป้าหมายและนโยบายของรายการ
 - การฟังความคิดเห็นจากผู้ชมรายการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้รวบรวมเนื้อหาที่ผู้ชมได้รับชมจากรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 51 ตอน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างที่ต้องการนำมาใช้ในการศึกษาเนื้อหาและวิธีการนำเสนอรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ซึ่งปรากฏในรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ในด้านการรับรู้ประโยชน์จากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งทางคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงได้มีหลักไว้ คือ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข มีจำนวนทั้งสิ้น 37 ตอน และวิเคราะห์เนื้อหาและวิธีนำเสนอของรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ในประเด็นสำคัญของภารกิจที่นำเสนอในรายการ ตามที่กำหนดในวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยได้รวบรวมเนื้อหาที่ผู้ชมได้รับชมจากรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 51 ตอน ได้แก่

ลำดับที่	ชื่อตอน	วันที่ออกอากาศ
1.	เปิดตัวรายการ พ.ศ.พอเพียง	7 มกราคม 2550
2.	ภารกิจ”เพนท์เสื้อและรองเท้าขายเพื่อช่วยเหลือเด็กกำพร้า”	14 มกราคม 2550
3.	ภารกิจ “เก็บขยะริมชายหาดพัทยา”	21 มกราคม 2550
4.	ภารกิจ”เรียนรู้การสร้างตนเองให้อยู่บนความสุขในอาชีพที่อยากทำ”	28 มกราคม 2550

ลำดับที่	ชื่อตอน	วันที่ออกอากาศ
5.	ภารกิจ “เรียนรู้ชีวิตพอเพียงที่หมู่บ้านปกากะญอ (ตอนที่ 1)”	4 กุมภาพันธ์ 2550
6.	ภารกิจ “เรียนรู้ชีวิตพอเพียงที่หมู่บ้านปกากะญอ (ตอนที่ 2)”	11 กุมภาพันธ์ 2550
7.	ภารกิจ “อากาศเปลี่ยน ห้องเรียนเปลี่ยน”	18 กุมภาพันธ์ 2550
8.	ภารกิจ “ทะเลเดียว หลายชีวิต”	25 กุมภาพันธ์ 2550
9.	ภารกิจ “ทำหนังสือพอเพียง”	4 มีนาคม 2550
10.	ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียงจากอาชีพคนขับแท็กซี่”	11 มีนาคม 2550
11.	ภารกิจ “พอเพียงกับสัตว์เลี้ยง”	18 มีนาคม 2550
12.	ภารกิจ ““คนเลี้ยงคน..คนเลี้ยงช้าง”	25 มีนาคม 2550
13.	ภารกิจ “เรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนตลาดน้ำท่าคา จ.สมุทรสงคราม”	1 เมษายน 2550
14.	ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียงโดยการทำไบโอดีเซล ที่ จ.ระยอง”	8 เมษายน 2550
15.	ภารกิจพอเพียง “นำขยะมาสร้างเป็นรูปปั้น”	15 เมษายน 2550
16.	ภารกิจ “ไกลกว่าที่ตาเห็น”	22 เมษายน 2550
17.	งานแถลงข่าวโครงการ พ.ศ.พอเพียง	29 เมษายน 2550
18.	ภารกิจ “เรียนรู้การทำธุรกิจแบบพอเพียง ในไร่ข้าวโพดที่ จ.กาญจนบุรี”	6 พฤษภาคม 2550
19.	ภารกิจ “เป็นเด็กวัดอย่างพอเพียง (ตอนที่ 1)”	13 พฤษภาคม 2550
20.	ภารกิจ “เป็นเด็กวัดอย่างพอเพียง (ตอนที่ 2)”	20 พฤษภาคม 2550
21.	กิจกรรมสัญจร จ.เชียงใหม่	27 พฤษภาคม 2550
22.	ภารกิจ “อาสาสมัครช่วยคืนชะนีสู่ป่า”	3 มิถุนายน 2550
23.	ถ่ายทอดเรื่องราวชีวิตจริงจากความไม่พอเพียง	10 มิถุนายน 2550
24.	ภารกิจ “เรียนรู้ชีวิตชาวประมง”	17 มิถุนายน 2550
25.	ภารกิจ “ภูมิคุ้มกันพอเพียง สร้างความสุขที่พอเพียง”	24 มิถุนายน 2550
26.	สัมภาษณ์ บุคคลในแวดวงสังคม (Young Celebrity) มาเป็น ทูตพอเพียง (Brand Ambassador)	1 กรกฎาคม 2550
27.	ภารกิจ “911 หนึ่ง..ก้าว..แห่งความพอเพียง”	8 กรกฎาคม 2550
28.	ภารกิจ “น้ำคือชีวิต”	15 กรกฎาคม 2550
29.	ภารกิจ “เรียนรู้ที่มาและกิจการการทำธุรกิจของแกรนด์สปอร์ต”	22 กรกฎาคม 2550

ลำดับที่	ชื่อตอน	วันที่ออกอากาศ
30.	ภารกิจ “เครื่องมือเดือนสติ ชีวิตที่พอประมาณ”	29 กรกฎาคม 2550
31.	ภารกิจ “คุณค่าแห่งชีวิต”	5 สิงหาคม 2550
32.	งดรายการ	12 สิงหาคม 2550
33.	งดรายการ	19 สิงหาคม 2550
34.	พ.ศ.พอเพียง สัญจร จ.ขอนแก่น	26 สิงหาคม 2550
35.	ภารกิจ “มะลิเพื่อแม่ ทำดีเพื่อพ่อ”	2 กันยายน 2550
36.	ภารกิจ “รอบรู้รอบคอบ สร้างภูมิกันเศรษฐกิจที่พอเพียง”	9 กันยายน 2550
37.	งดรายการ	16 กันยายน 2550
38.	ภารกิจเรียนรู้ความพอเพียง เป็นครู ตชด. โรงเรียนบ้านโคกแสง จ.สุรินทร์	23 กันยายน 2550
39.	ภารกิจ “โรงเรียนเพื่อชีวิต...พลิกฟื้นชีวิตใหม่”	30 กันยายน 2550
40.	ภารกิจ “สื่อทุกสัมพันธ์...ชัดทุกสัญญาณ”	7 ตุลาคม 2550
41.	ภารกิจ “3 วัน 1 ใจ กับความสุขที่พอเพียง”	14 ตุลาคม 2550
42.	ภารกิจ “ความพอเพียงการทำธุรกิจร้านไอศกรีม ร้านไอส์เบิร์ก จ.นครปฐม”	21 ตุลาคม 2550
43.	ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียงจากโครงการ “กล้าใหม่ ใฝ่รู้” ดูแลสุขภาพชาวบ้าน ในชุมชนที่ จ.นครสวรรค์ กับอาสาสมัครน้อย”	28 ตุลาคม 2550
44.	ภารกิจ “ส่งต่อความดี”	4 พฤศจิกายน 2550
45.	โปรโมต พ.ศ.พอเพียงสัญจร กรุงเทพมหานคร	11 พฤศจิกายน 2550
46.	พ.ศ.พอเพียงสัญจร กรุงเทพมหานคร ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ในชื่องาน “มหานครใจบุญ ระดมทุนหนุนพอเพียง”	18 พฤศจิกายน 2550
47.	ภารกิจ “รู้เก็บ รู้ออม รู้ความพอเพียง”	25 พฤศจิกายน 2550
48.	ภารกิจ “คิด-ทำ...ตามคำพ่อสอน”	2 ธันวาคม 2550
49.	ภารกิจ “เรียนรู้การอยู่ในสังคมเมืองอย่างพอเพียง”	9 ธันวาคม 2550
50.	ภารกิจ “บริหารองค์กรแบบพอเพียง”	16 ธันวาคม 2550
51.	สรุปภารกิจรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา	30 ธันวาคม 2550

กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยต้องการนำมาใช้ในการศึกษาเนื้อหาและวิธีการนำเสนอรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ที่ปรากฏในรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ในด้านการรับรู้ประโยชน์จากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งทางคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงได้มีหลักไว้ คือ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข มีจำนวนทั้งสิ้น 37 ตอน (51 ตอน) ได้แก่

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง
1.	ภารกิจ”เพนท์เสื้อและรองเท้าขายเพื่อช่วยเหลือเด็กกำพร้า”
2.	ภารกิจ “เก็บขยะริมชายหาดพัทยา”
3.	ภารกิจ”เรียนรู้การสร้างตนเอง ให้อยู่บนความสุขในอาชีพที่อยากทำ”
4.	ภารกิจ “เรียนรู้ชีวิตพอเพียงที่หมู่บ้านปกากะญอ”
5.	ภารกิจ “อากาศเปลี่ยน ห้องเรียนเปลี่ยน”
6.	ภารกิจ “ทะเลเดียว หลายชีวิต”
7.	ภารกิจ “ทำหนังสือพอเพียง”
8.	ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียงจากอาชีพคนขับแท็กซี่”
9.	ภารกิจ “พอเพียงกับสัตว์เลี้ยง”
10.	ภารกิจ ““คนเลี้ยงคน..คนเลี้ยงช้าง”
11.	ภารกิจ “เรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนตลาดน้ำท่าคา จ.สมุทรสงคราม”
12.	ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียงโดยการทำไบโอดีเซล ที่ จ.ระยอง”
13.	ภารกิจพอเพียง “นำขยะมาสร้างเป็นรูปปั้น”
14.	ภารกิจ”ไกลกว่าที่ตาเห็น”
15.	ภารกิจ “เรียนรู้การทำธุรกิจแบบพอเพียง” ในไร่ข้าวโพดที่ จ.กาญจนบุรี”
16.	ภารกิจ “เป็นเด็กวัดอย่างพอเพียง”
17.	ภารกิจ “คืนป่า คืนชีวิต”
18.	ถ่ายทอดเรื่องราวชีวิตจริงจากความไม่พอเพียง
19.	ภารกิจ”เรียนรู้ชีวิตชาวประมง”
20.	ภารกิจ “ภูมิคุ้มกันพอเพียง สร้างความสุขที่พอเพียง”
21.	ภารกิจ “911 หนึ่ง..ก้าว..แห่งความพอเพียง”

22. ภารกิจ “น้ำคือชีวิต”
23. ภารกิจ “เรียนรู้ที่มาและกิจการการทำธุรกิจของแกรนด์สปอร์ต”
24. ภารกิจ “เครื่องมือเตือนสติ ชีวิตที่พอประมาณ”
25. ภารกิจ “คุณค่าแห่งชีวิต”
26. ภารกิจ “รอบรู้รอบคอบ สร้างภูมิคุ้มเศรษฐกิจที่พอเพียง”
27. ภารกิจเรียนรู้ความพอเพียง เป็นครู ตชด.
โรงเรียนบ้านโคกแสง จ.สุรินทร์
28. ภารกิจ “โรงเรียนเพื่อชีวิต...พลิกฟื้นชีวิตใหม่”
29. ภารกิจ “สื่อทุกสัมพันธ์...ชัดทุกสัญญาณ”
30. ภารกิจ “3 วัน 1 ใจ กับความสุขที่พอเพียง”
31. ภารกิจ “ความพอเพียงการทำธุรกิจร้านไอศกรีม
ร้านไอส์เบิร์ก จ.นครปฐม”
32. ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียงจากโครงการ “กล้าใหม่ ใฝ่รู้”
ดูแลสุขภาพชาวบ้าน ในชุมชนที่ จ.นครสวรรค์
กับอาสาสมัครน้อย”
33. ภารกิจ “ส่งต่อความดี”
34. ภารกิจ “รู้เก็บ รู้ออม รู้ความพอเพียง”
35. ภารกิจ “คิด-ทำ...ตามคำพ่อสอน”
36. ภารกิจ “เรียนรู้การอยู่ในสังคมเมืองอย่างพอเพียง”
37. สรุปภารกิจรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา

ส่วนภารกิจอีกจำนวน 12 ตอน ที่มีได้นำมาศึกษาในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้แจกแจงถึงสาเหตุที่มีได้นำมาศึกษาในเนื้อหารายละเอียดของรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ดังต่อไปนี้

ในส่วนของภารกิจจำนวน 6 ตอนนี้ เป็นการประชาสัมพันธ์รายการ “พ.ศ.พอเพียง” เพื่อให้ประชาชนทุกภาคได้รู้จักรายการให้มากยิ่งขึ้น ทั้งยังจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการเปิดตัวรายการ โดยการสัญจรไปตามจังหวัดหลักๆ ของแต่ละภาค ได้แก่ จ.เชียงใหม่ จ.ขอนแก่น และกรุงเทพมหานคร และเน้นส่งเสริมการตลาดโดยจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกของโครงการ “พ.ศ.พอเพียง” ด้วย

ลำดับที่	ชื่อตอน	วันที่ออกอากาศ
1.	เปิดตัวรายการ พ.ศ.พอเพียง	7 มกราคม 2550
17.	งานแถลงข่าวโครงการ พ.ศ.พอเพียง	29 เมษายน 2550
21.	กิจกรรมสัญจร จ.เชียงใหม่	27 พฤษภาคม 2550
34.	พ.ศ.พอเพียง สัญจร จ.ขอนแก่น	26 สิงหาคม 2550
45.	โปรโมต พ.ศ.พอเพียงสัญจร กรุงเทพมหานคร	11 พฤศจิกายน 2550
46.	พ.ศ.พอเพียงสัญจร กรุงเทพมหานคร ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ในชื่องาน “มหานครใจบุญ ระดมทุนหนุนพอเพียง”	18 พฤศจิกายน 2550

ในส่วนของภารกิจจำนวน 3 ตอนนี้ เป็นการประชาสัมพันธ์รายการ “พ.ศ.พอเพียง” โดยนำบุคคลที่เป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงในสังคม มาช่วยประชาสัมพันธ์รายการ “พ.ศ.พอเพียง” และให้ความร่วมมือในการส่งเสริมการตลาดโดยรวมจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกของโครงการ “พ.ศ.พอเพียง” ด้วย

ลำดับที่	ชื่อตอน	วันที่ออกอากาศ
26.	สัมภาษณ์ บุคคลในแวดวงสังคม (Young Celebrity) มาเป็น ทูตพอเพียง (Brand Ambassador)	1 กรกฎาคม 2550
35.	ภารกิจ “มะลิเพื่อแม่ ทำดีเพื่อพ่อ”	2 กันยายน 2550
50.	ภารกิจ “บริหารองค์กรแบบพอเพียง”	16 ธันวาคม 2550

ในส่วนของภารกิจในรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ที่งดออกอากาศทางสถานี มีจำนวนทั้งสิ้น 3 ตอน คือ

ลำดับที่	ชื่อตอน	วันที่ออกอากาศ
32.	งดรายการ	12 สิงหาคม 2550
33.	งดรายการ	19 สิงหาคม 2550
37.	งดรายการ	16 กันยายน 2550

เหตุที่ผู้วิจัยมีได้นำภารกิจทั้ง 12 ตอน ดังที่กล่าวมาข้างต้นนี้ มาใช้ในการวิเคราะห์ในส่วนเนื้อหาของรายการ “พ.ศ.พอเพียง” นั้น เพราะ รายละเอียดของเนื้อหาของภารกิจดังกล่าวมิได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา คือ การศึกษาเนื้อหาที่สะท้อนหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข จากแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ปรากฏในแต่ละภารกิจ ของรายการ “พ.ศ.พอเพียง”

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แนวคิดการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นกรอบในการศึกษา โดยผู้วิจัยจะวิเคราะห์จากการชมรายการกลุ่มตัวอย่างจำนวน 37 ตอน (51 ตอน) แล้วพิจารณาจาก

- 1) บทนำเข้าสู่รายการและบทสรุปจบรายการ
- 2) บทสัมภาษณ์หรือบทสนทนาระหว่างพิธีกรและแขกรับเชิญ
- 3) ภาพและภาพเหตุการณ์ต่างๆ ที่ปรากฏในรายการ
- 4) กิริยาอาการหรือการกระทำของแขกรับเชิญ
- 5) กิริยาอาการหรือการกระทำของคนอื่นๆ
- 6) เสียงประกอบ
- 7) เสียงดนตรี

การวิเคราะห์เนื้อหาและวิธีการนำเสนอที่ปรากฏในรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ในด้านการรับรู้ประโยชน์จากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยนำหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข มาเป็นหลัก ในการวิเคราะห์เนื้อหารายการ “พ.ศ.พอเพียง” มีจำนวนทั้งสิ้น 37 ตอน (51 ตอน) โดยแบ่งเนื้อหา ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. แก่นของเรื่องและโครงเรื่อง
2. เนื้อหาที่สะท้อนหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข จากแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในแต่ละภารกิจ
3. สรุปผลการศึกษาที่ได้รับจากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

งานวิจัยนี้ใช้หน่วยในการวิเคราะห์ (unit of analysis) 2 หน่วย คือ

1. รายเรื่อง (items) หากเรื่องใดมีหลายตอนก็ให้นับรวมเป็นเรื่องเดียวกัน เช่น ภารกิจ “เรียนรู้ชีวิตพอเพียงที่หมู่บ้านปกากะญอ” ตอนที่ 1 และตอนที่ 2 งานวิจัยนี้จะนับทั้ง 2 ตอน รวมเป็น 1 เรื่อง คือ ภารกิจ “เรียนรู้ชีวิตพอเพียงที่หมู่บ้านปกากะญอ”

หน่วยในการวิเคราะห์เนื้อหาและวิธีการนำเสนอที่ปรากฏในรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ในด้านการรับรู้ประโยชน์จากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยนำหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข มาเป็นหลัก มีจำนวนทั้งสิ้น 37 ตอน (51 ตอน) ได้แก่

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง
1.	ภารกิจ”เพนท์เสื้อและรองเท้าขายเพื่อช่วยเหลือเด็กกำพร้า”
2.	ภารกิจ “เก็บขยะริมชายหาดพัทยา”
3.	ภารกิจ”เรียนรู้การสร้างตนเอง ให้อยู่บนความสุขในอาชีพที่อยากทำ”
4.	ภารกิจ “เรียนรู้ชีวิตพอเพียงที่หมู่บ้านปกากะญอ”
5.	ภารกิจ “อากาศเปลี่ยน ห้องเรียนเปลี่ยน”
6.	ภารกิจ “ทะเลเดียว หลายชีวิต”
7.	ภารกิจ “ทำหนังสือพอเพียง”
8.	ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียงจากอาชีพคนขับแท็กซี่”
9.	ภารกิจ “พอเพียงกับสัตว์เลี้ยง”
10.	ภารกิจ ““คนเลี้ยงคน..คนเลี้ยงช้าง”
11.	ภารกิจ “เรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนตลาดน้ำท่าคา จ.สมุทรสงคราม”
12.	ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียงโดยการทำไบโอดีเซล ที่ จ.ระยอง”
13.	ภารกิจพอเพียง “นำขยะมาสร้างเป็นรูปปั้น”
14.	ภารกิจ”ไกลกว่าที่ตาเห็น”
15.	ภารกิจ “เรียนรู้การทำธุรกิจแบบพอเพียง” ในไร่ข้าวโพดที่ จ.กาญจนบุรี”
16.	ภารกิจ “เป็นเด็กวัดอย่างพอเพียง”
17.	ภารกิจ “คืนป่า คืนชีวิต”
18.	ถ่ายทอดเรื่องราวชีวิตจริงจากความไม่พอเพียง
19.	ภารกิจ”เรียนรู้ชีวิตชาวประมง”

20. ภารกิจ “ภูมิคุ้มกันพอเพียง สร้างความสุขที่พอเพียง”
21. ภารกิจ “911 หนึ่ง..ก้าว..แห่งความพอเพียง”
22. ภารกิจ “น้ำคือชีวิต”
23. ภารกิจ “เรียนรู้ที่มาและกิจการการทำธุรกิจของแกรนด์สปอร์ต”
24. ภารกิจ “เครื่องมือเตือนสติ ชีวิตที่พอประมาณ”
25. ภารกิจ “คุณค่าแห่งชีวิต”
26. ภารกิจ “รอบรู้รอบคอบ สร้างภูมิคุ้มกันเศรษฐกิจที่พอเพียง”
27. ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียง เป็นครู ตชด. โรงเรียนบ้านโคกแสง จ.สุรินทร์”
28. ภารกิจ “โรงเรียนเพื่อชีวิต...พลิกฟื้นชีวิตใหม่”
29. ภารกิจ “สื่อทุกสัมพันธ์...ชัดทุกสัญญาณ”
30. ภารกิจ “3 วัน 1 ใจ กับความสุขที่พอเพียง”
31. ภารกิจ “ความพอเพียงการทำธุรกิจร้านไอศกรีม ร้านไอส์เบิร์ก จ.นครปฐม”
32. ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียงจากโครงการ “กล้าใหม่ ใฝ่รู้” ดูแลสุขภาพชาวบ้าน
ในชุมชนที่ จ.นครสวรรค์ กับอาสาสมัครน้อย”
33. ภารกิจ “ส่งต่อความดี”
34. ภารกิจ “รู้เก็บ รู้ออม รู้ความสุขที่พอเพียง”
35. ภารกิจ “คิด-ทำ...ตามคำพ่อสอน”
36. ภารกิจ “เรียนรู้การอยู่ในสังคมเมืองอย่างพอเพียง”
37. สรุปภารกิจรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา

หน่วยในการวิเคราะห์เนื้อหาและวิธีการนำเสนอที่ปรากฏในรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ในด้านการรับรู้ประโยชน์จากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยนำหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข มาเป็นหลัก มีกลุ่มผู้ปฏิบัติภารกิจพอเพียงทั้งสิ้น 37 คน / กลุ่มคน ได้แก่

ลำดับที่	ชื่อผู้ปฏิบัติภารกิจพอเพียง	
1.	บัวชมพู	ฟอร์ด (บัว)
2.	สิรินยา	บิซอพ (ซินดี้)
3.	ศรัณยู	วินัยพาณิชย์ (ไอซ์)
4.	สรวุฒิ	มาตรทอง (อ้น)
5.	วิทวัส	สิงห์ลำพอง (บอล)

6. วรสิทธิ์ อิศระ (ปลาวาฬ)
7. มนต์นันท์ พันธุ์เลิศวงศ์สกุล (โดนัท)
8. เกตุเสพย์สวัสดิ์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (เน็ค)
9. สุจิรา อรุณพิพัฒน์ (นุ้ย)
10. ไมค์ กิ่งโพยม (ไมค์)
11. วรฤทธิ์ ไวยเจียรนัย (เอส)
12. ปิติศักดิ์ เขาวนานนท์ (เต๋)
13. ศิริศิลป์ ไชติวิจิตร (กว้าง)
14. อภาพร นครสวรรค์ (ฮาย)
15. ปองศักดิ์ รัตนพงษ์ (ออฟ)
16. นักร้องวง Buddha Bless
17. ณัฐริกา ธรรมปรีดานันท์ (น้ำผึ้ง)
18. ณภัทร จาตุรัส
19. อาณัติพล ศิริชุมแสง (อาร์)
20. อชิตะ วนศาสตร์นันท์ (อิม)
21. พงษ์พัฒน์ วชิรบรรจง (ออฟ)
22. วิญญู วงศ์สุวรรณ (จอห์น) และ เปรมณ์ช สุวรรณานนท์ (เป็ก)
23. นินนาท ลินไชย (โจ)
24. ธรรมณธร ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (อู๋)
25. บริบูรณ์ จันทรเรือง (ต๊ก)
26. สุพจน์ จันทรเจริญ (ลิฟท์)
27. ภาวันยู โรจนวุฒิธรรม (แพค)
28. เกรช มหาดำรงกุล (เกรช)
29. อัครา อมาตยกุล (กอล์ฟ)
30. อนุชิต สหพันธ์พงษ์ (ไอ)
31. นพพล ไฉ่พิทักษ์พานิช (กลม)
32. รัฐศาสตร์ กรสูต (เปปเปอร์)
33. กุลนัดดา บัณฑิตสวัสดิ์ (นีน่า)
34. ลลนา ก้องธรนินทร์ (เจี๊ยบ)
35. พิเศก อินทรครวชิต (ตัน)
36. เซาวลิต ศรีมั่นคงธรรม (เซาเซา)

37. ปิติศักดิ์ เยาวนานนท์ (เต๋), เซาวลิต ศรีมั่นคงธรรม (เซาเซา),
 สุจีรา อรุณพิพัฒน์ (นุ้ย), ลลนา ก้องธรนินท์ (เจ็บบ)

2. แนวคิด (themes) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งทางคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงได้มีหลักไว้ คือ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข มาเป็นหลักสำคัญ ผู้วิจัยจะสำรวจแนวคิดดังกล่าวที่ปรากฏอยู่อย่างหลากหลายในแต่ละเรื่อง (items) และจะบันทึกในแบบวิเคราะห์ให้ชื่อว่า แนวคิดดังกล่าวปรากฏหรือไม่ปรากฏในรายการแต่ละเรื่อง

ในส่วนของ การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ฝ่ายผู้ผลิตรายการ “พ.ศ.พอเพียง”

โดยแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยชุดของคำถาม ดังนี้

1. หลักการและวิธีการในการเผยแพร่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและกิจกรรมในรายการ พ.ศ.พอเพียงเป็นอย่างไร
2. จุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ในการเผยแพร่เนื้อหาในรายการมีอะไรบ้าง
3. สภาพการณ์เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเนื้อหาของรายการของประชาชนชาวไทยหรือประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
4. วิธีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายของรายการ รวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างไรบ้าง
5. รูปแบบรายการและวิธีการนำเสนอในรายการมีอะไรบ้าง
6. แนวคิดในการเลือกเนื้อหา กลยุทธ์และการปรับประยุกต์เนื้อหาให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายเป็นอย่างไร
7. กระแสตอบรับจากกลุ่มเป้าหมายเป็นอย่างไรบ้าง

ส่วนที่ 2 การวิจัยเชิงปริมาณ

การศึกษา เรื่อง “เนื้อหาและวิธีการนำเสนอของรายการ “พ.ศ.พอเพียง และการรับรู้ประโยชน์ และการเปิดรับรายการของผู้ชม” โดยจะทำการวิจัยในรูปแบบ การวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการสำรวจ (Survey Research) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนซึ่งเป็นผู้ชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 จำนวน 21,472,000 คน (อ้างอิงแหล่งข้อมูลจาก AC Neilson, 2007)

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนซึ่งเป็นผู้ชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” การกำหนดกลุ่มตัวอย่างนั้น ผู้วิจัยได้ใช้การกำหนดโดยอาศัยตารางสำเร็จรูปขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) กำหนดว่า ประชากรเกิน 100,000 คน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความผิดพลาดไม่เกิน 5% จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้จะต้องไม่ต่ำกว่า 400 คน ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 500 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้ที่เปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” เท่านั้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่าง เป็นกลุ่มผู้ชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” จำนวน 500 คน ซึ่งผู้วิจัยเก็บข้อมูลกระจายไปตามเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่เป็นกลุ่มผู้ชมที่มีหลากหลายอาชีพ โดยเน้นที่กลุ่มนักเรียนเป็นหลัก เพราะ เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของรายการ “พ.ศ.พอเพียง” โดยสอบถามผู้ที่เคยเปิดชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ก่อน ซึ่งเคยชมรายการมาอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 3 เดือน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้สามารถจำแนกสมมติฐานของการวิจัย ได้ดังนี้

สมมติฐานข้อ 1	ประชาชนที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” แตกต่างกัน
ตัวแปรอิสระ	คือ ลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้
ตัวแปรตาม	คือ พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง”

สมมติฐานข้อ 2	การรับรู้ประโยชน์จากการรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง”
	มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง”
ตัวแปรอิสระ	คือ พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง”
ตัวแปรตาม	คือ การรับรู้ประโยชน์จากการรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง”

การวัดค่าของตัวแปรและเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบ

ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์การให้คะแนนในการวัดตัวแปร ดังนี้

1. พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง”

การวัดตัวแปรเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ได้มาจากการนับคะแนนของความบ่อยครั้งในการเปิดรับชมรายการมาคำนวณ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ชมทุกครั้ง (4 ครั้ง/เดือน)	=	5	คะแนน
ชมบ่อยมาก (3 ครั้ง/เดือน)	=	4	คะแนน
ชมบ่อย (2 ครั้ง/เดือน)	=	3	คะแนน
ชมบ้าง (1 ครั้ง/เดือน)	=	2	คะแนน
ชมบ้างนานๆครั้ง (น้อยกว่าเดือนละครั้ง)	=	1	คะแนน

การแปลความหมายค่าเฉลี่ย

ผู้วิจัยได้กำหนดคะแนนเพื่อจัดระดับออกเป็น 5 ระดับ นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย โดยผู้วิจัยได้กำหนดระดับการเปิดรับข่าวสารไว้ดังนี้ คือ คะแนนสูงสุด คือ 5 คะแนนต่ำสุด คือ 1 และจำนวนชั้นที่ต้องการ คือ 5 ชั้น เพื่อแบ่งระดับของการเปิดรับข่าวสาร ออกเป็น 5 ระดับ และนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ เพื่อหาค่าคะแนนเฉลี่ย โดยใช้ค่าเฉลี่ยทางสถิติการคำนวณหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และตั้งเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

คะแนน 1.00 - 1.80	คือ	ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารน้อยที่สุด
คะแนน 1.81 - 2.60	คือ	ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารน้อย
คะแนน 2.61 - 3.40	คือ	ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารปานกลาง
คะแนน 3.41 - 4.20	คือ	ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารมาก
คะแนน 4.21 - 5.00	คือ	ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารมากที่สุด

2. การรับรู้ประโยชน์ของผู้ชมรายการที่มีต่อเนื้อหาของรายการ “พ.ศ.พอเพียง”

การวัดตัวแปรเกี่ยวกับการรับรู้ประโยชน์ โดยวัดเป็นระดับการใช้ประโยชน์ ดังนี้

มากที่สุด	=	5	คะแนน
มาก	=	4	คะแนน
ปานกลาง	=	3	คะแนน
น้อย	=	2	คะแนน
น้อยที่สุด	=	1	คะแนน

เกณฑ์การจัดระดับความสัมพันธ์ของ Bartz (วิเชียร เกตุสิงห์, 2543)

0.00 - 0.20	ระดับความสัมพันธ์	ต่ำมาก
0.21 - 0.40	ระดับความสัมพันธ์	ต่ำ
0.41 - 0.60	ระดับความสัมพันธ์	ปานกลาง
0.61 - 0.80	ระดับความสัมพันธ์	สูง
0.81 - 1.00	ระดับความสัมพันธ์	สูงมาก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถามทั้งชนิดคำถามปลายปิด คำถามปลายเปิด และคำถามมาตราส่วนประมาณค่า โดยแบ่งคำถามออกเป็น 5 ส่วนดังนี้

- ส่วนที่ 1** เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของกลุ่มผู้ชมรายการ “พ.ศ. พอเพียง” ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้
- ส่วนที่ 2** เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์โดยทั่วไป ประกอบด้วย ความถี่ในการเปิดรับชมรายการต่อสัปดาห์ เวลาที่ใช้ในการเปิดรับชมต่อครั้ง ลักษณะการรับชมรายการ
- ส่วนที่ 3** เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ. พอเพียง” ประกอบด้วย ความถี่ในการเปิดรับชมรายการต่อสัปดาห์ เวลาที่ใช้ในการเปิดรับชมต่อครั้ง ลักษณะการรับชมรายการ การมีส่วนร่วมในรายการ
- ส่วนที่ 4** เป็นคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ประโยชน์ที่มีต่อรายการ “พ.ศ. พอเพียง”
- ส่วนที่ 5** เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อรายการ “พ.ศ. พอเพียง”

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. **การตรวจความเที่ยงตรง (Validity)** ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คณะกรรมการวิทยานิพนธ์ ในการเป็นผู้พิจารณาตรวจสอบในด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ เพื่อขอคำแนะนำ โดยเมื่อมีการปรับปรุงแก้ไขแล้ว จึงค่อยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจริง

2. **การทดสอบความเชื่อถือได้ (Reliability)** ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด ไปทดสอบก่อน (Pre-test) กับผู้รับชมรายการ “พ.ศ. พอเพียง” และจึงนำมาหาค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีแบบสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha-Coefficient) จากสูตร Cronbach Alpha Formula (เพ็ญแข แสงแก้ว, การวิจัยทางสังคมศาสตร์, น. 116) ดังนี้

$$\alpha = \frac{N}{N-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_T^2} \right]$$

โดย α = ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อถือได้
 $\sum S_i^2$ = ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนที่วัดได้จากแต่ละข้อ
 S_T^2 = ค่าความแปรปรวนของคะแนนจากข้อคำถามทุกข้อ
 N = จำนวนข้อคำถาม

จากการทดสอบความน่าเชื่อถือได้ผลออกมาดังนี้

ค่าความเชื่อถือของชุดคำถามที่วัดการรับรู้ประโยชน์ = 0.932

การประมวลผลข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยวิธีการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างกรอกคำตอบเอง (Self-Administered) เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน และทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว จึงดำเนินการในขั้นตอนต่อไป ดังนี้

1. ให้คะแนน และทำการลงรหัส ในแบบสอบถาม
2. นำแบบสอบถามไปเขียนลงในกระดาษสำหรับลงรหัส (Coding Form) ป้อนข้อมูล และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อคำนวณหาค่าสถิติที่ต้องการ
3. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ป้อนเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ จากข้อมูลที่พิมพ์ออกมา เพื่อตรวจสอบหาข้อผิดพลาดในการลงรหัส หลังจากนั้น จึงจัดทำตารางวิเคราะห์ทางสถิติ
4. แปลความหมายข้อมูลที่ได้ประมวลผลเรียบร้อยแล้ว เพื่อจัดทำรายงานและสรุป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายข้อมูลเกี่ยวกับ

ลักษณะทางประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

พฤติกรรมกรรมการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์ โดยทั่วไป

พฤติกรรมกรรมการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง”

การรับรู้ประโยชน์จากรายการ “พ.ศ.พอเพียง”

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรายการ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ จำนวน 2 ข้อ ดังนี้

สมมติฐานข้อ 1 ผู้ชมที่มีลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และ รายได้แตกต่างกัน มีพฤติกรรมเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” แตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ คือ T-Test เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่จำแนกตามตัวแปร เพศ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” จำแนกตามตัวแปรอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ซึ่งถ้าพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างน้อย 1 คู่ จะใช้การเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparison) ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญ (Least Significant Difference: LSD)

สมมติฐานข้อ 2 การรับรู้ประโยชน์จากรายการ “พ.ศ.พอเพียง” มีความสัมพันธ์กับ
พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง”

สถิติที่ใช้ คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ประโยชน์จากรายการ “พ.ศ.พอเพียง” กับพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4 ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ประกอบด้วยผลการศึกษาบทโทรทัศน์ของรายการ “พ.ศ. พอเพียง” ดังจะได้นำเสนอในรายละเอียดดังนี้

ที่มาและวัตถุประสงค์ของรายการ “พ.ศ. พอเพียง”

ที่มาของการผลิตรายการ “พ.ศ. พอเพียง” นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และให้เห็นตัวอย่างการน้อมนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น และเป็นการเทิดพระเกียรติในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษา 80 พรรษา ในวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2550 นี้ ทางคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ร่วมกับบริษัท เจ เอส แอล จำกัด จึงได้จัดทำโครงการ “พ.ศ. พอเพียง” (Be Porpiang Generation) ขึ้น เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักและแนวทาง “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” แก่ประชาชน เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เกิดจิตสำนึก และน้อมนำแนวทางไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อสานต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและขยายผล รวมทั้งจุดประกายให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องอันจะนำไปสู่การยอมรับและก่อเกิดการประยุกต์ใช้ในทุกภาคส่วนของสังคมอย่างจริงจัง

“โครงการ พ.ศ. พอเพียง” จึงเกิดขึ้นเพื่อเป็นหนึ่งในกิจกรรมเผยแพร่ให้ประชาชนโดยทั่วไป ได้เข้าใจว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร มีประโยชน์ต่อตนเองและชุมชนอย่างไร รวมไปถึงการชี้แนะแนวทางเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง “โครงการ พ.ศ. พอเพียง” จะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยกระตุ้นให้ประชาชนทุกคนน้อมนำหลักปรัชญาไว้ในจิตสำนึก และตั้งปณิธานที่จะนำแนวความคิดนี้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและหน้าที่การงานของตนเอง

รายการ “พ.ศ. พอเพียง” จัดเป็นส่วนหนึ่งของโครงการ พ.ศ. พอเพียง เป็นรายการประเภทเรียลลิตี้ ทอล์กโชว์ รูปแบบหนึ่ง ที่มีเนื้อหาระยะของรายการเชิงวิชาการ ที่น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาปรับประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตของคนไทยในทุกสาขาวิชาชีพ โดยการนำเสนอเนื้อหารายการผ่านทางดารา

นักร้อง นักแสดง และบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคม ซึ่งฝ่ายผู้ผลิตรายการได้มีแนวความคิดที่น่ากลุ่มบุคคลเหล่านี้มาเป็นตัวแทนในการแสดง ให้ผู้ชมรายการเกิดความรู้ความเข้าใจและสามารถนำข้อคิดที่ได้รับจากรายการไปปฏิบัติได้จริง โดยการให้แขกรับเชิญเดินทางลงพื้นที่เพื่อปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับความพอเพียง ภายใต้สถานการณ์ที่ทางรายการกำหนดให้โดยใช้หลักความพอเพียง คือ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ในการปฏิบัติภารกิจ ซึ่งผู้ชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” สามารถรับรู้และเข้าใจได้ง่ายเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่าไม่ใช่เรื่องไกลตัวแต่ทุกคนทุกสาขาอาชีพ เพื่อลดล้างค่านิยมด้านวัตถุนิยมที่เน้นความฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย พร้อมปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนมีความเอื้อเฟื้อแบ่งปัน เพื่อมุ่งหวังให้สังคมไทยรู้จักคำว่า “พอเพียง” มากขึ้น ไม่หลงตามไปกับกระแสบริโภคนิยม และเพื่อสานต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและขยายผล รวมทั้งจุดประกายให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องอันจะนำไปสู่การยอมรับและก่อให้เกิดการประยุกต์ใช้ในทุกภาคส่วนของสังคมอย่างจริงจัง สามารถนำมาปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ทั้งสิ้น โดยที่ผู้ชมรายการสามารถมองเห็นภาพรวมและเกิดความรู้สึกร่วมกับทางรายการผ่านการสะท้อนภาพการดำเนินชีวิตกับการปฏิบัติภารกิจความพอเพียงของแขกรับเชิญ ซึ่งเป็นภาพชีวิตจริงของคนในสังคมปัจจุบันที่ต้องต่อสู้ดิ้นรนกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วแต่สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขได้หากอยู่ภายใต้หลักความพอเพียง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมิได้ทรงพระราชทานเพียงเพื่อกลุ่มเกษตรกรเท่านั้น แต่พระองค์ทรงพระราชทานเพื่อพสกนิกรชาวไทยทุกคนให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นหากยึดหลักความพอเพียง

“จุดเริ่มต้นที่ว่าทำไมเราถึงเริ่มทำรายการนี้ เพราะ เกิดจากการจัดงานเฉลิมฉลองที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระชนมายุครบ 80 พรรษา เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2549 ที่ประเทศไทยเกิดปรากฏการณ์เสื้อเหลือง และได้เห็นพระองค์ท่านทรงยืนโบกพระหัตถ์ จึงเป็นการจุดประกายให้เราคิดว่า เราทุกคนทำอะไรเพื่อพระองค์ท่านบ้างไหม และคิดว่า เราทำรายการโทรทัศน์น่าจะจัดทำเป็นโครงการ ครั้งแรกที่คิดเป็นเรื่องของ “หน้าที่” แต่เมื่อประชุมกันแล้วได้ลงความเห็น ว่า เรื่องของ “ความพอเพียง” มีความน่าสนใจ เพราะ พระองค์ท่านได้ทรงพระราชดำรัสไว้เป็นระยะเวลานานกว่า 10 ปีแล้ว แต่ยังไม่มีการลงมือปฏิบัติอย่างจริงจังเสียที ”

(คุณวิฑูรย์ แก้วประสม , สัมภาษณ์ 30 ธันวาคม 2550)

จากวัตถุประสงค์ของรายการ “พ.ศ. พอเพียง” พร้อมทั้งความพยายามของผู้ผลิตรายการ จึงก่อเกิดรายการที่นำเสนอเรื่องราวที่น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาปรับประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตของคนไทยในทุก

สาขาวิชาชีพ ภายใต้การดูแลของบริษัท เจเอสแอล จำกัด ซึ่งในช่วงแรกๆ ที่ผลิตรายการ ผู้ผลิตมีความกังวลอย่างมากว่า รายการควรจะไปในทิศทางใด กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ชมนั้นจะเป็นไปตามที่ตั้งไว้หรือไม่

“เราคิดว่าคำว่า “พอเพียง” น่าจะเป็นคำที่มาแรงและสังคมยอมรับมากขึ้นต่อไปในอนาคต แต่คำว่า “พอเพียง” เรามีความเข้าใจมากขึ้นแค่นั้น ที่แรกทุกคนในกลุ่มที่ทำโครงการก็ยังไม่มีการทราบรายละเอียดเลยเหมือนกัน”

(คุณวิฑูรย์ แก้วประสม , สัมภาษณ์ 30 ธันวาคม 2550)

กลุ่มเป้าหมาย

ในเบื้องต้นของการผลิตรายการนี้ ผู้ผลิตรายการไม่ได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายของรายการไว้อย่างชัดเจน โดยต้องการนำเสนอรายการให้กับคนทุกเพศ ทุกวัย ไม่ได้เฉพาะเจาะจงเป็นกรณีพิเศษว่าเป็นคนกลุ่มใด ในช่วงที่รายการได้ออกอากาศไปในช่วงแรกๆ นั้น ยังไม่ได้รับเสียงตอบรับจากผู้ชมดีเท่าที่ควร ผู้ชมยังคงติดภาพลักษณ์ของรายการที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับหลักการและเนื้อหาทางวิชาการที่ผ่านๆ มา ว่ามักจะเป็นแบบมาตรฐาน และค่อนข้างน่าเบื่อ จนกระทั่งมีการลงข่าวประชาสัมพันธ์ตามสื่อต่างๆ เพิ่มขึ้น ทำให้รายการเป็นที่รู้จัก และได้รับความสนใจจากกลุ่มคนในวัยอื่นๆ เพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของกลุ่มคนที่ไม่ชอบดูละคร หรือรายการเกมส์โชว์ประเภทอื่นๆ

“ในระยะแรกๆ ที่รายการออกอากาศไปช่วงแรกๆ ก็ยังไม่ได้รับผลตอบรับจากผู้ชมดีเท่าที่ควร คงเป็นเพราะ เขาคงเห็นชื่อรายการเป็นพวกรายการเชิงวิชาการ ที่ดูแล้วน่าเบื่อ ”

(คุณวิฑูรย์ แก้วประสม, สัมภาษณ์ 30 ธันวาคม 2550)

ผู้ผลิตรายการมีความมุ่งมั่นที่จะดึงดูดให้คนทุกเพศ ทุกวัยหันมาให้ความสนใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้มากขึ้น เพราะ เป็นเรื่องที่ใกล้ตัวของคนทุกเพศ ทุกวัย และมีความจำเป็นต่อการนำมาเครื่องชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตในยุคที่สังคมโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งผู้ผลิตได้คิดรูปแบบรายการให้แตกต่างจากรายการอื่นๆ ที่

ผ่านมา โดยนำเสนอรายการ ในรูปแบบของเรียลลิตี้ ทอล์กโชว์ โดยให้ดารา นักแสดง และบุคคลที่เป็นที่รู้จักในสังคมมาปฏิบัติภารกิจ เพื่อให้ผู้ชมได้เข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ชัดเจนไปพร้อมกับความสนุกสนาน ซึ่งไม่ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย นอกจากนี้ ทางรายการยังได้เชิญนักวิชาการจากทางคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงมาให้ความรู้ความเข้าใจ ซึ่งได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ทุกคนจดจำได้ง่ายที่สุด นั่นคือ หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ซึ่งปัจจัยสำคัญที่เป็นแก่นแท้ ได้แก่

3 ห่วง คือ

1. ความพอประมาณ ไม่สุดโต่งจนเกินไป
2. การมีเหตุผล ที่จะคิดวิเคราะห์ทุกอย่างก่อนลงมือปฏิบัติ
3. มีภูมิคุ้มกันที่ดี เพื่อไม่ให้กระแสโลกาภิวัตน์เข้ามามีผลกระทบต่อชีวิตของเรามากเกินไป

เกินไป

ส่วน 2 เงื่อนไข คือ

1. ตอกย้ำความมีเหตุผล ใช้ความรู้อย่างรอบคอบและระมัดระวัง
2. มีคุณธรรม

“หลักการในการเผยแพร่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น หลังจากที่เราได้ประสานงานกับทางคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว เราก็ได้ยึดหลักว่า ต้องเผยแพร่ให้ทราบโดยทางคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ได้ขมวดคำเป็นคำจำกัดความไว้ให้ คือ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ประกอบด้วย มีเหตุผล ความพอประมาณ มีภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรู้คุณธรรม”

(คุณวิฑูรย์ แก้วประสม – สัมภาษณ์ 30 ธันวาคม 2550)

เนื้อหาและวิธีการนำเสนอรายการ “พ.ศ.พอเพียง”

ในการนำเสนอผลการวิจัยเรื่อง “เนื้อหาและวิธีการนำเสนอของรายการ “พ.ศ.พอเพียง” และการรับรู้ประโยชน์และการเปิดรับรายการของผู้ชม”นี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ 1 นี้ ซึ่งเป็นการนำเสนอผลการศึกษานี้เนื้อหา รูปแบบและวิธีการนำเสนอรายการ “พ.ศ.พอเพียง” จากการวิเคราะห์เนื้อหาและวิธีการนำเสนอที่ปรากฏในรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ในด้านการรับรู้ประโยชน์จากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยนำหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข มาเป็นหลัก ในการวิเคราะห์เนื้อหาของรายการ “พ.ศ.พอเพียง” มีจำนวนทั้งสิ้น 37 ตอน (51 ตอน) ซึ่งจะนำเสนอผลการศึกษาโดยแบ่งเนื้อหาดังหัวข้อต่อไปนี้

1. แก่นของเรื่องและโครงเรื่อง
2. เนื้อหาที่สะท้อนหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข จากแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละภารกิจ
3. สรุปผลการศึกษาที่ได้รับจากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1. แก่นของเรื่องและโครงเรื่อง

รายการ “พ.ศ.พอเพียง” เป็นรายการประเภทเรียลลิตี้ ทอล์กโชว์ ที่มีเนื้อหาสาระของรายการเป็นเชิงวิชาการ ที่ได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาปรับประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตของคนไทยในทุกสาขาอาชีพ โดยการนำเสนอเนื้อหารายการผ่านทางดารา นักร้อง นักแสดง และบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคม ซึ่งฝ่ายผู้ผลิตรายการได้มีแนวความคิดที่นำกลุ่มบุคคลเหล่านี้มาเป็นตัวแทนในการแสดง ให้ผู้ชมรายการเกิดความรู้ความเข้าใจและสามารถนำข้อคิดที่ได้รับจากรายการไปปฏิบัติได้จริง โดยการให้แขกรับเชิญเดินทางลงพื้นที่เพื่อปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับความพอเพียง ภายใต้ภารกิจที่ทางรายการกำหนดให้โดยใช้หลักความพอเพียง คือ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ในการปฏิบัติภารกิจ ซึ่งผู้ชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” สามารถรับรู้และเข้าใจได้ง่ายเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่าไม่ใช่เรื่องไกลตัวแต่ทุกคนทุกสาขาอาชีพ สามารถนำมาปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุขหากอยู่ภายใต้หลักความพอเพียง

แก่นของเรื่อง (หรือแนวคิดหลัก) ในรายการเรียลลิตี้ ทอล์กโชว์ คือ สิ่งที่เป็นตัวกำหนดทิศทางว่า ผู้ผลิตรายการจะนำเสนอรายการในแง่มุมใด และคือสิ่งที่ผู้ผลิตจะนำไปพัฒนาเป็น **โครงเรื่อง** ซึ่งเป็นเนื้อหาในรายละเอียดปลีกย่อยต่อไป

เพื่อทำความเข้าใจแก่นของเรื่องหรือแนวคิดหลักก่อนการวิเคราะห์เนื้อหาที่สะท้อนหลักความพอเพียง คือ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ที่ปรากฏในรายการนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแก่นของเรื่องและโครงเรื่องของรายการ “พ.ศ.พอเพียง” โดยใช้เกณฑ์การแบ่งประเภทแก่นของเรื่องตามเจตนารมณ์ของผู้ผลิตที่นำเสนอผ่านบทบาทการปฏิบัติภารกิจความพอเพียงของแขกรับเชิญ

ทั้งนี้ ผลการศึกษา **แก่นของเรื่อง** จากเนื้อหาของรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ของกลุ่มตัวอย่างรายการทั้ง 37 ตอน (51 ตอน) พบแก่นของเรื่อง ที่เกี่ยวกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ที่ปรากฏ

ในเนื้อหาของการนำเสนอในรายการ “พ.ศ.พอเพียง” สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลัก ในการปฏิบัติภารกิจความพอเพียง ได้แก่

1. **ภาคธุรกิจ** คือ กลุ่มคนที่ทำงานในกลุ่มองค์กรที่เน้นหลักการบริหารงานเป็นหลัก
ปรากฏใน

ภารกิจ “เรียนรู้การสร้างตนเองให้อยู่บนความสุขในอาชีพที่อยากทำ”

ภารกิจ “คนเลี้ยงคน..คนเลี้ยงช้าง”

ภารกิจ “เรียนรู้การทำธุรกิจแบบพอเพียง ในไร่ข้าวโพดที่ จ.กาญจนบุรี”

ถ่ายทอดเรื่องราวชีวิตจริงจากความไม่พอเพียง

ภารกิจ “เรียนรู้ที่มาและกิจการการทำธุรกิจของแกรนด์สปอร์ต”

ภารกิจ “รอบรู้รอบคอบ สร้างภูมิกันเศรษฐกิจที่พอเพียง”

ภารกิจ “ความพอเพียงการทำธุรกิจร้านไอศกรีม ร้านไอส์เบิร์ก จ.นครปฐม”

ภารกิจ “คิด-ทำ...ตามคำพ่อสอน

2. **วิถีชาวบ้าน** คือ กลุ่มคนกลุ่มหนึ่งที่ทำงานในเชิงเกษตรกร เป็นกลุ่มคนที่ไม่ได้
อาศัยอยู่ในเมือง ปรากฏใน

ภารกิจ “เรียนรู้ชีวิตพอเพียงที่หมู่บ้านปกากะญอ (ตอนที่ 1)”

ภารกิจ “เรียนรู้ชีวิตพอเพียงที่หมู่บ้านปกากะญอ (ตอนที่ 2)”

ภารกิจ “ทะเลเดี่ยว หลายชีวิต”

ภารกิจ “เรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนตลาดน้ำท่าคา จ.สมุทรสงคราม”

ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียง โดยการทำไบโอดีเซล ที่ จ. ระยอง”

ภารกิจพอเพียง “นำขยะมาสร้างเป็นรูปปั้น”

ภารกิจ “เป็นเด็กวัดอย่างพอเพียง (ตอนที่ 1)”

ภารกิจ “เป็นเด็กวัดอย่างพอเพียง (ตอนที่ 2)”

ภารกิจ “คืนป่า คืนชีวิต”

ภารกิจ “เรียนรู้ชีวิตชาวประมง”

ภารกิจ “น้ำคือชีวิต”

ภารกิจ “เครื่องมือเตือนสติ ชีวิตที่พอประมาณ”

ภารกิจเรียนรู้ความพอเพียง เป็นครู ตชด. โรงเรียนบ้านโคกแสง จ.สุรินทร์

ภารกิจ “โรงเรียนเพื่อชีวิต...พลิกฟื้นชีวิตใหม่”

ภารกิจ “สื่อทุกสัมพันธ์...ชัดทุกสัญญาณ”

ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียงจากโครงการ “กล้าใหม่ ใฝ่รู้” ดูแลสุขภาพชาวบ้าน ในชุมชน
ที่ จ.นครสวรรค์กับอาสาสมัครน้อย”

3. กลุ่มสังคมเมือง คือ กลุ่มคนที่อาศัยและดำเนินชีวิตอยู่ในเมือง เป็นกลุ่มคนที่ไม่ได้
อาศัยอยู่ในชนบท ปรากฏใน

ภารกิจ “เพนที่เสื้อและรองเท้าขายเพื่อช่วยเหลือเด็กกำพร้า”

ภารกิจ “เก็บขยะริมชายหาดพัทยา”

ภารกิจ “อากาศเปลี่ยน ห้องเรียนเปลี่ยน”

ภารกิจ “ทำหนังสือพอเพียง”

ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียงจากอาชีพคนขับแท็กซี่”

ภารกิจ “พอเพียงกับสัตว์เลี้ยง”

ภารกิจ “ไกลกว่าที่ตาเห็น”

ภารกิจ “ภูมิคุ้มกันพอเพียง สร้างความสุขที่พอเพียง”

ภารกิจ “911 หนึ่ง..ก้าว..แห่งความพอเพียง”

ภารกิจ “คุณค่าแห่งชีวิต”

ภารกิจ “3 วัน 1 ใจ กับความสุขที่พอเพียง”

ภารกิจ “ส่งต่อความดี”

ภารกิจ “รู้เก็บ รู้ออม รู้ความพอเพียง”

ภารกิจ “เรียนรู้การอยู่ในสังคมเมืองอย่างพอเพียง”

แก่นของเรื่องและโครงเรื่องทั้งหมดของรายการ “พ.ศ.พอเพียง” กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ
วิจัยในด้านการรับรู้ประโยชน์จากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยนำหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข มา
เป็นหลัก ในการวิเคราะห์เนื้อหารายการ “พ.ศ.พอเพียง” ในครั้งนี้ มีดังนี้

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
<p>ภารกิจ“เพนทื้ลื้อและรองเท้าขายเพื่อช่วยเหลือเด็กกำพร้า” วันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2550</p>	<p>มีคุณธรรม การแบ่งปัน</p>	<p>บัวชมพูเพนทื้ลื้อและรองเท้าไปขายที่สวนจตุจักรเพื่อนำเงินไปเลี้ยงน้องๆเด็กกำพร้า</p>
<p>ภารกิจ“เก็บขยะริมชายหาดพัทยา” วันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2550</p>	<p>มีคุณธรรม</p>	<p>ชินดี้เก็บขยะริมชายหาดพัทยาเพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดี โดยไม่ทิ้งขยะในที่สาธารณะ</p>
<p>ภารกิจ“เรียนรู้การสร้างตนเองให้อยู่บนความสุขในอาชีพที่อยากทำ” วันที่ 28 มกราคม พ.ศ.2550</p>	<p>มีความพอประมาณ มีภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรู้</p>	<p>ไอซ์ได้ค้นพบตัวเองว่าตนเองต้องการอะไรหรืออยากทำอะไรและมีสติในการรู้จักพอ ที่สำคัญคือ ไอซ์มีความสุขในสิ่งที่ทำได้อย่างพอเพียง ไอซ์ได้เรียนรู้การเก็บออมจัดสรรปันส่วนเงินในการซื้อของทำก๋วยเตี๋ยวและรู้จักการวางแผนก่อนนำก๋วยเตี๋ยวไปขาย ไอซ์ได้เรียนรู้อาชีพขายก๋วยเตี๋ยวจากคุณลุงป๊อก ป๊อก เช่น การเลือกวัตถุดิบในการทำก๋วยเตี๋ยว</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
<p>ภารกิจ“เรียนรู้ชีวิตพอเพียงที่หมู่บ้านปกากะญอ (ตอนที่ 1)” วันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2550</p>	<p>มีคุณธรรม มีความพอประมาณ รู้คุณค่าของเงิน มีความรู้</p>	<p>ไอซ์ได้เรียนรู้จรรยาบรรณของคนขายกล้วยเตี๋ยจากคุณลุงป๊อก ป๊อก ว่า ไม่ควรขายทับเส้นทางกัน ขึ้นสอนน้องมิกซ์เซอร์,น้องชอปเปอร์และน้องวาว ให้รู้คุณค่าของข้าว โดยพาน้องๆ ไปลองฝัดข้าว ขึ้นสอนให้น้องๆ รู้จักการใช้เงิน รู้จักคุณค่าของเงินมากขึ้น โดยให้เงินแค่ 200 บาทแต่ต้องซื้อกับข้าวให้พอกิน 4 คนและให้เหลือเงินด้วย อันยอมรับว่า ขาดความรู้และการวางแผนที่ดี เมื่อพาเด็กๆไปเที่ยวน้ำตก เพราะ ขาดการศึกษาข้อมูลที่ดี จึงทำให้ไปเล่นน้ำผิดที่และผิดเวลา น้ำที่พาเด็กๆไปเล่นในขณะนั้นจึงเย็นจัด</p>
<p>ภารกิจ“เรียนรู้ชีวิตพอเพียงที่หมู่บ้านปกากะญอ (ตอนที่ 2)” วันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2550</p>	<p>มีคุณธรรม รู้จักการให้และการแบ่งปัน มีการวางแผนที่ดี</p>	<p>ขึ้นจัดงานเลี้ยงวันเกิดให้เด็กๆ ชาวปกากะญอ เพราะช่วงนั้นอยู่ในช่วงวันเกิดพอดี ขึ้นวางแผนการจัดงานวันเกิด โดยแบ่งหน้าที่ให้น้องๆ คือ ให้น้องมิกซ์เซอร์และน้องชอปเปอร์รับผิดชอบในส่วนของการจัดงาน และสถานที่ ส่วนน้องวาวก็รับอาสาไปช่วยเรื่องการทำอาหาร</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
<p>ภารกิจ “อากาศเปลี่ยน ห้องเรียนเปลี่ยน” วันที่18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550</p>	<p>มีคุณธรรม การแบ่งปัน</p> <p>มีความพอประมาณ</p> <p>มีความรู้ มีความรอบคอบ มีการวางแผนที่ดี</p>	<p>บอเลื่ออกที่จะช่วยทาสีโรงเรียนที่ ถูกน้ำท่วมอย่างหนัก และน้องๆ ที่ ถูกทอดทิ้งที่โรงเรียนวัดตาลเจ็ดช่อ จ.อ่างทอง</p> <p>บอเลื่ออกที่จะทาสีบูรณะอาคาร เรียนหลังเล็ก เพราะ คิดว่า ทำคน เดียวในระยะเวลาเพียง 2 วัน งาน คงไม่สำเร็จ</p> <p>บอเลื่ออกที่จะซื้อสีกันน้ำซึ่งราคาสูง กว่า เพราะ เป็นสีที่ทนน้ำได้เป็น อย่างดี เพื่อให้งานออกมาดีที่สุด ให้ น้องๆมีห้องเรียนสวยๆไว้ใช้นานๆ</p>
<p>ภารกิจ“ทะเลเดียว หลายชีวิต” วันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2550</p>	<p>มีความพอประมาณ มีเหตุผล</p> <p>มีคุณธรรม</p>	<p>คุณปลาวาฬได้เรียนรู้ความ พอเพียงจากชีวิตชาวประมง คือ มี วิถีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่โลภ รู้จักใช้ ทรัพยากรธรรมชาติอย่าง พอประมาณ พอเลี้ยงชีพได้</p> <p>ชาวประมงจับปลาพอประมาณแค่ พอดำรงชีพได้ หากจับได้ปลาตัว เล็กก็จะปล่อยไปเพื่อให้ปลาได้มี โอกาสโตเต็มที่ก่อน</p> <p>ชาวประมงมีวิถีชีวิตประมงพื้นบ้าน ที่เรียบง่าย ไม่เบียดเบียนใคร ไม่ทำ ให้ทะเลเสียหายและยังช่วยดูแล อนุรักษ์ทะเลด้วย</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
	<p>มีภูมิคุ้มกันที่ดี</p> <p>มีความรู้</p>	<p>ชาวประมงจะปลูกป่าชายเลนกัน เพราะ ป่าชายเลนเป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำ ทำให้ปริมาณสัตว์น้ำมีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นกรมองระยะยาวเพื่ออนาคตข้างหน้า</p> <p>ชาวประมงใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านที่สั่งสมกันมานาน เช่น การนำสาขายางมาใช้ทำเป็นสายออกซิเจน การหาหอยโดยดูจากรอยของมัน</p>
<p>ภารกิจ “ทำหนังสือโปสเตอร์เพียง”</p> <p>วันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2550</p>	<p>มีภูมิคุ้มกันที่ดี</p> <p>มีการวางแผน</p> <p>มีความรู้</p> <p>มีความรอบคอบ</p>	<p>โดนัทรู้จักเรียนรู้ที่จะวางแผนมากขึ้นภายหลังจากได้รับมอบหมายภารกิจ โดยเริ่มต้นจากการคิดหา กลุ่มที่ทำงาน หานักแสดง เลือกสถานที่ถ่ายทำ และติดต่อ จนถึงขั้นโทรปรึกษาและขอคำแนะนำจากเพื่อนเพื่อขอความช่วยเหลือในการถ่ายทำ</p> <p>โดนัทได้เรียนรู้ถึงความสามัคคี พร้อมใจที่จะทุ่มเทที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อช่วยให้หนังสือสำเร็จลุล่วงด้วยดี</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
<p>ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียง จากอาชีพคนขับแท็กซี่” วันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2550</p>	<p>มีภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรู้ มีการวางแผน มีเหตุผล มีความรอบคอบ</p>	<p>น้ำเน็คต้องศึกษาเส้นทางเดินรถ ก่อนออกเดินทางมากขึ้น โดย สอบถามจากพี่ๆ ที่อุร์ถแท็กซี่ เกี่ยวกับเทคนิคการขับรถว่าควรขับ รถเลนไหนอย่างไร, เทคนิคการดู ผู้โดยสาร มีการวางแผนในการขับรถครบ 2 กะ คือ คิดก่อนออกรถว่าจะวิ่งรถไป เส้นทางไหนอย่างไร,มีการวางแผน จุดหมายของเส้นทางให้ตัวเอง อย่างไร,มีการเตรียมแลกเศษเงิน สำหรับทอนให้ผู้โดยสาร น้ำเน็คมีเหตุผลในการกำหนด เส้นทางก่อนออกรถวิ่งรับผู้โดยสาร ในแต่ละครั้งมากขึ้น เพราะ ทราบ แล้วว่า ช่วงเวลาใดควรวิ่งเส้นทาง ไหน อย่างไร ได้เรียนรู้การใช้จ่ายจัดสรรปันส่วน รายได้และ รู้จักอดออม น้ำเน็คต้องมีความรอบคอบในการ ใช้จ่ายการกินอยู่ในแต่ละมื้อของ 3 ชีวิตในครอบครัว</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
	<p>มีคุณธรรม</p> <p>มีความพอประมาณ</p>	<p>น้ำเนื้เคยเรียนรู้และรู้สึกได้ด้วยตนเอง ถึงการมีน้ำใจบนท้องถนนจากการ ขับรถอยู่บนถนนและสังเกตเห็น ตลอดทั้งวัน ซึ่งพบพฤติกรรมและ มารยาทของคนขับรถที่ขาดน้ำใจให้ กัน เช่น มีการปาดหน้าแซงซ้ายขวา ไม่สามารถรอหรือให้ทางกันได้ ต่างคนต่างเกี่ยงกันเสียสละ ในการแสดงน้ำใจและต่อว่าอีกฝ่าย ว่าไม่มีน้ำใจ</p> <p>ปัญหาความไม่พอที่ไม่ได้เกิดจาก ท้องถนนแต่เกิดจากคน คือการที่ ครอบครัวยุคหนึ่งมีรถหลายคัน แต่ต่าง คนต่างขับไม่เคยคิดจะไปด้วยกัน</p>
<p>ภารกิจ “พอเพียงกับสัตว์เลี้ยง”</p> <p>วันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2550</p>	<p>มีคุณธรรม</p> <p>การแบ่งปัน</p> <p>การสร้างจิตสำนึกที่ดี</p>	<p>นุ้ยได้เรียนรู้การช่วยเหลือสุนัขโดย มีธนาคารเลือดไว้ช่วยเหลือในยาม ฉุกเฉิน ซึ่งถือว่า เป็นการแบ่งปันซึ่ง กันและกัน</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
	<p>มีความรู้</p>	<p>นุ้ยได้นำความรู้ที่ได้เรียนรู้จากคุณหมอมมาใช้ในการช่วยเหลือสุนัขซึ่งมีอาการหลังปูดขึ้นมาเหมือนโหนก โดยนวดเพื่อช่วยให้น้ำเกลือซึมได้เร็วยิ่งขึ้น</p> <p>นุ้ยได้เรียนรู้ว่า ก่อนที่เราจะเอาสัตว์ชนิดใดมาเลี้ยง เราควรจะต้องมีความรอบรู้ในเรื่องธรรมชาติของสัตว์ชนิดนั้น มิใช่คิดแต่จะเลี้ยงเท่านั้น</p>
<p>ภารกิจ “คนเลี้ยงคน..คนเลี้ยงช้าง”</p> <p>วันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2550</p>	<p>มีความรู้</p> <p>มีภูมิคุ้มกันที่ดี</p>	<p>ไม่เคยได้เรียนรู้ว่าการจะทำธุรกิจจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในความต้องการของลูกค้า ศึกษาว่าลูกค้าชอบแบบใด ไม่ชอบแบบใด</p> <p>ไม่เคยได้เรียนรู้หลักการเป็นความรู้อ้างเป็นครั้งแรก แต่เพื่อความปลอดภัยจึงต้องมีความรู้อ้างอยู่ข้างๆ เสมอ เพราะ ช้างจะเชื่อฟังความรู้อ้างเท่านั้น</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
	<p data-bbox="746 353 844 394">มีเหตุผล</p> <p data-bbox="730 1099 860 1211">มีคุณธรรม การแบ่งปัน</p>	<p data-bbox="1023 349 1433 1061"> ไมค์เรียนรู้ว่า ที่หมู่บ้านข้างพัทยานี้ มีการบริหารรายรับรายจ่ายในเรื่อง ต้นทุนค่าอาหารของข้างเป็นอย่างดี แต่ก็ต้องดูสถานการณ์ก่อน เพราะ การเลี้ยงข้างมีค่าใช้จ่ายที่สูง หากดู สถานการณ์แล้วเงินที่ได้จาก นักท่องเที่ยวไม่คุ้มกับค่าใช้จ่ายที่ จะมีข้างเพิ่มขึ้น ก็ยังคงไม่ลงทุน ใดๆ เพิ่ม เรียกได้ว่า มีเหตุมีผลใน การทำธุรกิจที่ดี </p> <p data-bbox="1023 1099 1433 1883"> การทำธุรกิจของหมู่บ้านข้างพัทยา นี้ เจ้าของหมู่บ้านข้างพัทยา คือ คุณไพรัตน์ เลือกที่จะเลี้ยงคน อยู่แบบพึ่งพาอาศัยกัน โดยเจ้าของให้ ค่าจ้างที่สมน้ำสมเนื้อตามอัตรภาพ ของธุรกิจที่มี ดูแลกันและกัน เหมือนครอบครัวเดียวกัน เป็นธุรกิจ ที่ทำให้ความอยู่ข้างอยู่ได้ ข้างก็จะอยู่ ได้ด้วย ทำให้ทุกคนในหมู่บ้านข้าง พัทยานี้มีความสุข และพร้อมที่จะ เติบโตไปด้วยกัน </p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
<p>ภารกิจ “เรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนตลาดน้ำท่าคา จ.สมุทรสงคราม วันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2550</p>	<p>มีคุณธรรม</p> <p>การแบ่งปันช่วยเหลือเกื้อกูลกัน</p> <p>มีภูมิคุ้มกันที่ดี</p> <p>มีการวางแผน</p>	<p>เอสได้เรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนตลาดน้ำท่าคา ที่มีการรวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็ง ชาวบ้านมีความสามัคคีกัน ช่วยกันสร้างรายได้ให้ชุมชน เช่น การทำโฮมสเตย์ หรือตลาดน้ำ และจากความร่วมมือร่วมใจนี้ ทำให้ทุกคนมีรายได้หมุนเวียนภายในชุมชน และยังก่อตั้งกองทุนหมู่บ้านเพื่อช่วยเหลือคนในชุมชนด้วย</p> <p>เอสได้เรียนรู้ เรื่องการขาดความระมัดระวัง เมื่อเรียวกะอากาซ่าข้ามไปเอาน้ำตาลที่ชาวบ้านให้นำไปเคี้ยวทำขนม จนทำให้พลาดตกน้ำซึ่งเกิดจากความประมาท</p> <p>เอสเลือกที่จะไม่เสี่ยงทำขนมไปขายจำนวนมาก แต่เลือกที่จะทำขนมขายอย่างละเลียด เพราะ เอสกลัวว่าหากขายในวันธรรมดาที่ไม่ใช่วันเสาร์-อาทิตย์ แล้วนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำมีจำนวนน้อย ถ้าขนมเหลืออาจจะขาดทุนได้</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
	<p data-bbox="678 353 911 389">มีความพอประมาณ</p> <p data-bbox="710 1464 879 1500">มีภูมิคุ้มกันที่ดี</p> <p data-bbox="683 1547 906 1583">การรู้คุณค่าของเงิน</p>	<p data-bbox="1027 353 1414 389">การที่เอสทำขนมขายอย่างละถาด</p> <p data-bbox="1027 434 1390 470">เพราะกลัวว่าจะขายไม่หมดอาจ</p> <p data-bbox="1027 510 1433 546">ขาดทุน นับว่าเป็นการพอประมาณ</p> <p data-bbox="1027 586 1433 622">กับความสามารถของตน ที่ไม่ทำ</p> <p data-bbox="1027 663 1422 698">อะไรที่มากเกินไปกำลังความสามารถ</p> <p data-bbox="1027 739 1134 775">จนเกินไป</p> <p data-bbox="1027 815 1433 851">ชาวบ้านที่ตลาดน้ำท่าคันโท เขา</p> <p data-bbox="1027 891 1414 927">ประมาณตนในการประกอบอาชีพ</p> <p data-bbox="1027 967 1433 1003">คือ ทำเท่าที่กำลังมี บ้านไหนมี</p> <p data-bbox="1027 1043 1433 1079">กำลังมากก็ทำมาก แต่ถ้าบ้านไหน</p> <p data-bbox="1027 1120 1433 1155">มีคนช่วยทำน้อย ก็จะไม่จ้างคนเพิ่ม</p> <p data-bbox="1027 1196 1433 1232">เพียงเพราะคิดว่า ต้องการให้ได้เงิน</p> <p data-bbox="1027 1272 1433 1308">มามากๆ ชาวบ้านที่นี้จึงไม่</p> <p data-bbox="1027 1348 1337 1384">เดือดร้อนและอยู่กันอย่างมี</p> <p data-bbox="1027 1424 1126 1460">ความสุข</p> <p data-bbox="1027 1500 1422 1536">ภายหลังการทำภารกิจทำให้เอสได้</p> <p data-bbox="1027 1576 1374 1612">เรียนรู้คุณค่าของเงินมากยิ่งขึ้น</p> <p data-bbox="1027 1653 1433 1688">เพราะ กว่าที่จะได้ขนมแต่ถาด เงิน</p> <p data-bbox="1027 1729 1433 1765">แต่ละบาท ต้องใช้ทั้งเวลาและ</p> <p data-bbox="1027 1805 1166 1841">ความอดทน</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
<p>ภารกิจ “เรียนรู้ความ พอเพียง โดยการทำให้ ไบโอดีเซล ที่ จ. ระยอง” วันที่ 8 เมษายน พ.ศ.2550</p>	<p>มีความรู้</p> <p>มีภูมิคุ้มกันที่ดี</p>	<p>แต่ได้เรียนรู้การทำไบโอดีเซลจาก เมล็ดสบู่ดำ ซึ่งเป็นภูมิปัญญา ความรู้ชาวบ้านที่ในชุมชนมีอยู่ ที่ สามารถนำมาเป็นพลังงานทดแทน เพื่อลดปริมาณการนำเข้าน้ำมัน จากต่างชาติ ได้ ซึ่งชาวบ้านจะใช้ ทุกส่วนของสบู่ดำได้อย่างคุ้มค่า อาทิ กากที่ได้ก็เอามาทำปุ๋ย ส่วน น้ำมันที่ได้จากสบู่ดำ ก็สามารถ นำไปเติมใส่เครื่องยนต์ดีเซลรอบต่ำ เช่น รถไถ เครื่องยนต์สูบน้ำ โดยไม่ ต้องผ่านกระบวนการใดๆ นอกจากนี้ ชาวบ้านในชุมชนยังนำ น้ำมันพืชที่ใช้แล้วมาเป็นวัตถุดิบใน การทำไบโอดีเซลด้วย จากการนำเมล็ดสบู่ดำ นำมาผลิต เป็นพลังงานทดแทนนี้ ทำให้ชุมชน สามารถพึ่งพาตนเองในด้าน พลังงานได้เป็นอย่างดี</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
<p>ภารกิจพอเพียง “นำขยะมาสร้างเป็นรูปปั้น”</p> <p>วันที่ 15 เมษายน พ.ศ.2550</p>	<p>มีภูมิคุ้มกันที่ดี</p> <p>มีคุณธรรม</p> <p>ความเพียร</p> <p>ความรู้</p> <p>ความรอบคอบ</p>	<p>กวางได้เรียนรู้ถึงการขาดความระมัดระวังในการผสมปูนและไม่รู้เคล็ดลับในการล้างมือหลังผสมปูน จึงทำให้มือลอก</p> <p>กวางมีความเพียรพยายามที่จะทำภารกิจให้สำเร็จ สังกะสีได้จากการที่กวางซ่อมแซมรูปปั้นกวางที่ชำรุดซึ่งหลวงพ่อบอกหมายให้ ทั้งที่กวางต้องการปั้นอย่างอื่นมากกว่า</p> <p>กวางขาดความรอบคอบในการทำงาน เพราะเกิดจากความใจร้อนตอนที่ผสมปูน คิดแต่เพียงว่า จะรีบทำให้เสร็จเร็วๆ จึงทำให้เกิดความผิดพลาด จนใส่น้ำลงไปมากเกินไป พอผสมก็เหลวเกินไป จึงทำให้จำเป็นต้องขอความช่วยเหลือจากพี่เลี้ยง</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
<p>ภารกิจ"ไกลกว่าที่ตาเห็น" วันที่ 22 เมษายน พ.ศ.2550</p>	<p>มีความพอประมาณ</p> <p>มีภูมิคุ้มกันที่ดี</p> <p>มีการวางแผน</p> <p>มีเหตุผล</p> <p>มีคุณธรรม การแบ่งปัน</p>	<p>คุณชายพาน้องปิ่นซึ่งพิการมองไม่เห็นไปเที่ยวเกาะเสม็ด จ.ระยอง โดยต้องจัดสรรค่าใช้จ่ายต่างๆให้อยู่ในงบประมาณเพียง 3,000 บาท ในระยะเวลา 2 วัน 1 คืน</p> <p>คุณชายค้นคว้าข้อมูลเรื่องที่พักและเปรียบเทียบราคาที่พักหลายๆที่ เพื่อเลือกดูราคาที่อยู่ในงบประมาณ</p> <p>ในเรื่องการหาที่พักนอกจากการเปรียบเทียบราคาที่พักแล้ว คุณชายคิดว่า อากาศร้อนมาก ห้องแอร์น่าจะดีกว่าแต่ต้องราคาไม่แพงด้วย เพื่อต้องการให้น้องปิ่นสบาย ไม่ใช่มาเที่ยวแล้วลำบาก</p> <p>คุณชายได้เรียนรู้การช่วยเหลือและแบ่งปันแก่ผู้อื่นที่ด้อยโอกาสกว่า ซึ่งไม่ใช่แค่เรื่องเงินเพียงอย่างเดียว แต่เป็นเรื่องของใจด้วย</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
	<p data-bbox="699 353 890 465">มีความรู้ มีความรอบคอบ</p> <p data-bbox="678 1099 911 1211">มีการวางแผน มีความพอประมาณ</p>	<p data-bbox="1023 353 1430 1061">คุณยายมีความรอบคอบ ดั่งเห็นได้จากเมื่อคุณยายเห็นน้องปิ่นใส่รองเท้าผ้าใบมากก็ไปซื้อรองเท้าแตะให้ และมีหมวกมาเผื่อน้องด้วย เพราะ คิดว่าไปทะเล รองเท้าแตะน่าจะดีกว่า ถ้าหากเดินบนทรายด้วยรองเท้าผ้าใบคงไม่เหมาะคงไม่สบายเท้า และรอบคอบในการดูแลน้องปิ่นด้วยการใส่เสื้อชูชีพและห่วงยางให้น้องเมื่อไปเล่นน้ำ</p> <p data-bbox="1023 1093 1430 1951">คุณนงเจ้าของเจ๊บบังกะโล ได้นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการประกอบธุรกิจ โดยมีการวางแผนการใช้ทรัพยากรทั้งคนทั้งของที่ดี ในเรื่องวัตถุดิบที่ทำอาหารต่างๆ ก็ต้องสั่งมาจากบนฝั่ง ซึ่งหากรวมค่าขนส่งก็จะมีราคาแพง คุณนงจึงให้ได้ๆ ที่เจ๊บบังกะโลช่วยกันปลูกพืชผักต่างๆ ที่ต้องใช้เป็นประจำ เช่น พริก โหระพา กระเพรา ปลูกบนที่ว่างของบังกะโล ซึ่งประหยัดได้มาก</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
<p>ภารกิจ “เรียนรู้การทำธุรกิจแบบพอเพียง ในไร่ข้าวโพดที่ จ.กาญจนบุรี”</p> <p>วันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2550</p>	<p>มีความรู้</p> <p>มีคุณธรรม</p> <p>ความเพียรและความอดทน</p> <p>มีความพอประมาณ</p>	<p>ตั้งแต่เริ่มปฏิบัติภารกิจ ออฟฟิศได้เรียนรู้การทำธุรกิจ เกี่ยวกับเรื่องวัตถุดิบ ต้นทุนและลูกค้า</p> <p>ได้เข้าใจถึงอาชีพของชาวไร่ ชาวนาที่เป็นเหมือนต้นน้ำในกระบวนการผลิต ได้มองเห็นถึงความอดทนและเข้าใจการทำงานแบบหลังสู้ฟ้าหน้าสู้ดิน ว่าลำบากอย่างไร เพื่อที่จะแลกกับค่าตอบแทน</p> <p>ออฟฟิศมีความเพียรและความมุ่งมั่นมากในการที่จะนำของไปวางขาย</p> <p>ออฟฟิศไม่นำข้าวโพดทั้งหมดมาแปรรูปทั้งที่ขายได้ราคามากกว่า เพราะน้ำนมข้าวโพดมีวันหมดอายุ</p> <p>ประกอบกับจำนวนร้านค้าที่ไปฝากขาย ทุกอย่างเป็นทุนที่ออฟฟิศได้ลงทุนไป ถ้าผลิตเน้นแต่ปริมาณแต่ไม่คำนึงถึงผู้บริโภค สินค้าก็อยู่ไม่ได้ เพราะต้องแบกรับค่าใช้จ่ายที่มีอยู่</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
	<p>มีภูมิคุ้มกัน</p> <p>มีการวางแผน</p>	<p>ขอวางแผนการเดินทาง คือ คิดและมองถึงต้นทุน ไม่ว่าจะเป็นต้นทุนแอบแฝง เช่น ค่าน้ำมัน</p>
<p>ภารกิจ “เป็นเด็กวัดอย่างพอเพียง (ตอนที่ 1)”</p> <p>วันที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2550</p>	<p>ความพอประมาณ</p>	<p>ชาวบ้านที่ชุมชนบวรนี้ มีสภาพความเป็นอยู่ที่ยเรียบง่าย เป็นหมู่บ้านที่สะอาดมาก ไม่มีขยะเกลื่อนกลาดให้เห็น ซึ่งชาวบ้านดูแลและจัดการกันเอง</p> <p>ช่วงตักบาตรในตอนเช้า ชาวบ้านในชุมชนนี้ จะพร้อมใจกันมาตักบาตร และข้าวของที่เอามาตักบาตรก็เป็นอาหารที่พอจะหามาได้ตามกำลังของแต่ละคน อาทิ ข้าวเหนียว ข้าวโพดหนึ่ง ซึ่งนับเป็นความพอประมาณของชาวบ้านในชุมชนแห่งนี้</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
	<p>มีความรู้ มีคุณธรรม</p> <p>มีภูมิคุ้มกัน มีการวางแผน</p> <p>มีเหตุผล การมีสติ</p>	<p>ชาวบ้านใช้ชีวิตโดยยึดหลักความพอเพียง มีจิตใจที่พอเพียง ไม่ว่าจะเป็นการเอาภูมิปัญญาชาวบ้านมาสร้างรายได้ในชุมชน เช่น ทำขนมหรือการสานเสื่อ ปลูกเห็ด ฟังพาดตัวเองทั้งหมดและราคาที่ขายก็ไม่ได้มากมาย เพราะไม่คิดจะกอบโกยจนเกินตัว แต่พวกเขารักและมีความสุขจากสิ่งที่ทำจริงๆ</p> <p>การทำภารกิจครั้งนี้ เริ่มจากการเลือกคน ให้เหมาะสมกับงานก่อนว่าใครถนัดงานประเภทใด</p> <p>สิ่งแรกในภารกิจนี้ ที่พระอาจารย์หลวงพ่อบุญศรี ชาคโร ณ วัดป่าเหล่ากอกทุ่ง พากลุ่มมูดาเบลส มาทำภารกิจ คือ การไปรู้จักสติ เพื่อนำไปสู่ความพอเพียง ซึ่งหลวงพ่อบุญศรี พากลุ่มมูดาเบลส ไปปักกลดนอนในสุสานเด็ก ซึ่งเป็นป่าช้า โดยหลวงพ่อบุญศรีมีเหตุผลว่า ถ้าเรามีสติที่ตื่นอยู่เสมอ ปัญญาก็จะเกิด</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
		<p>ความรู้และคุณธรรม ก็จะมา แต่หากเราไม่มีสติ ต่อให้มีความรู้ มากเพียงใดก็ไม่มีประโยชน์</p>
<p>ภารกิจ “เป็นเด็กวัดอย่าง พอเพียง (ตอนที่ 2)” วันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2550</p>	<p>มีคุณธรรม การแบ่งปัน</p>	<p>วงבודהเบลส อยากตอบแทนความ มีน้ำใจให้แก่พี่ๆ ที่มาช่วยทำงานกัน ทุกวัน จึงได้จัดมินิคอนเสิร์ตเล็กๆ ให้พี่ๆ ได้ชมก่อนที่จะลากลับกัน ซึ่ง เป็นการมอบความสุขแบ่งปันให้แก่ กันและกัน</p>
<p>ภารกิจ “คืนป่า คืนชีวิต” วันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2550</p>	<p>มีความพอประมาณ มีเหตุผล</p>	<p>คุณน้ำผึ้งได้รู้ว่า กว่าที่จะได้ชะนีมา หนึ่งตัวนั้น จะต้องฆ่าชะนีทั้ง ครอบครัว เพราะพ่อแม่ชะนีจะยอม ตายเพื่อปกป้องลูก บางคนยิงชะนี เพื่อความบันเทิงเท่านั้น และความ รักสัตว์ที่มากเกินไปของคนเรา ก็ อาจเป็นการทำร้ายชะนีเหล่านี้ใน ทางอ้อมได้</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
	มีภูมิคุ้มกันที่ดี	คุณน้ำผึ้งทำให้ประชาชนทั่วไป ได้รับรู้และเข้าใจถึงจำนวนชนิดที่ ลดน้อยลงรวมไปจนถึงวิธีการ ช่วยเหลือ ซึ่งเป็นหนทางที่จะ สามารถสร้างภูมิคุ้มกันในการ ป้องกันและอนุรักษ์ให้แก่ชนิดได้ เป็นอย่างดี
ถ่ายทอดเรื่องราวชีวิตจริงจาก ความไม่พอเพียง วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2550	มีความพอประมาณ	คุณณภัทร เป็นสุภาพสตรีท่านหนึ่ง ที่ อ.อัมพวา ซึ่งเคยเกือบล้มละลาย เพราะความไม่รู้จักประมาณตนใน การทำธุรกิจ ในช่วงเศรษฐกิจฟอง สบู่แตก ราคามะพร้าวตกต่ำ มะพร้าวที่ซื้อมากักตุนไว้ขายไม่ได้ ราคา จนเป็นหนี้และทะเลาะกับ สามีเรื่องเงิน ภายหลังได้เรียนรู้ทำ ความเข้าใจเรื่องความพอเพียง ชีวิต มีความสุขมากขึ้น เพราะ ทำให้รู้จัก ตัวเอง

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
	<p data-bbox="746 725 847 763">มีเหตุผล</p> <p data-bbox="746 1025 847 1064">มีความรู้</p> <p data-bbox="715 1464 879 1503">มีภูมิคุ้มกันที่ดี</p>	<p data-bbox="1027 353 1433 1809">ทุกวันนี้ยังทำสวนเหมือนเดิมแต่ไม่ ทำมะพร้าวเพียงอย่างเดียว แต่ปลูก เป็นสวนผสม มีผลไม้อื่นๆมา ทดแทนสร้างรายได้ ทำตามกำลัง จนสามารถส่งลูกเรียนสูงๆ ได้ ก่อนที่คุณณภัทร จะได้เรียนรู้เรื่อง ความพอเพียง ใครพูดอะไรก็เชื่อ ใครบอกว่าดี ทำแล้วได้กำไรก็ทำ ตามเขาไป โดยขาดความมีเหตุผล อีกทั้งขาดความรู้ในเรื่องการทำ ธุรกิจ ทั้งๆ ที่ไม่มีความรู้เรื่องอะไร เกี่ยวกับสิ่งที่ทำเลย ไม่เคยรู้ว่าเขา ซื้อขายมะพร้าวกันอย่างไร ราคา เท่าไร ไม่เคยทำบัญชี และไม่เคย ตรวจนับเลย ในครั้งที่ลงทุนทำธุรกิจนั้น มีเงิน เพียง 400,000 บาท แต่คิดทำ การณ์ใหญ่ เกินกำลัง ทรัพย์สินที่ ตนเองมีก็ไม่เผื่อเหลือเผื่อขาด มี เท่าไรก็ใช้ลงทุนหมด</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
	<p>คุณธรรม</p> <p>การแบ่งปัน</p>	<p>ก่อนนั้น คิดถึงแต่เรื่องของตนเอง ไม่เคยคิดถึงคนอื่น จึงทำให้คุณณ ภัทรต้องทะเลาะกับคุณสงบ เพราะ ต้องการได้ที่ดินมรดกตกทอดของ เขาไปลงทุน แต่ตอนนี้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องความพอเพียง แล้ว จึงเกิดความรู้สึกอยากแบ่งปัน ให้ทุกคน อยากแบ่งปันสิ่งที่ พระองค์ท่านสอน และสิ่งที่เรารู้ มาให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น</p>
<p>ภารกิจ"เรียนรู้ชีวิตชาวประมง"</p> <p>วันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ. 2550</p>	<p>มีความพอประมาณ</p>	<p>อาร์ได้เรียนรู้วิถีชีวิตของชาวประมง ที่ ต.ลีเล็ด ที่นั้ที่รู้จักนำทรัพยากรที่ มีอยู่มาปรับใช้ สร้างเป็นอาชีพ เพิ่ม รายได้ ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด ถือเป็นการใช้ความพอประมาณใน สิ่งที่มี ทำในสิ่งที่ไม่เกินตัว</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
	<p data-bbox="715 349 879 398">มีภูมิคุ้มกันที่ดี</p> <p data-bbox="746 577 847 627">มีความรู้</p> <p data-bbox="730 1397 863 1447">มีคุณธรรม</p> <p data-bbox="730 1473 863 1523">การแบ่งปัน</p>	<p data-bbox="1027 349 1433 542">ชาวประมงที่นี้ มีการเฝ้าระวัง คอยดูแลป้องกันการประมงที่ผิดวิธี และอนุรักษ์ธรรมชาติของตน</p> <p data-bbox="1027 577 1433 1285">อาร์ได้เรียนรู้วิธีการจับปลา อาทิ การทำกรำ ซึ่งจะทำให้เฉพาะตอนที่น้ำลดเท่านั้น ทำให้เข้าใจว่า อาชีพชาวประมงคงเลือกไม่ได้ว่า จะทำแต่วันที่อากาศดีๆ เพราะที่ทางภาคใต้นั้น จะมีฝนตกปีหนึ่ง 8 เดือน และแดด 4 เดือน และได้เรียนรู้การทำประมงอีกแบบหนึ่ง เรียกว่า ซ้อนกุ้ง คือ การเอาใบจากมาทำเป็นสามเหลี่ยมแล้วนำอวนมาดักรอ</p> <p data-bbox="1027 1397 1433 1733">อาร์ได้เรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวประมงที่นี้ ที่ชาวบ้านส่วนใหญ่จะเป็นการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีมากมีน้อยก็เอามาแบ่งกัน</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
<p>ภารกิจ “ภูมิคุ้มกันพอเพียง สร้างความสุขที่พอเพียง” วันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2550</p>	<p>มีภูมิคุ้มกันที่ดี</p> <p>มีคุณธรรม</p>	<p>อิมเรียนรู้การเป็นพนักงานโรงแรม เพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้ ตนเองที่ฝันจะมีเกสต์เฮ้าส์เป็นของ ตนเองในอนาคต</p> <p>อิมมีความตั้งใจและเพียรพยายาม ที่เรียนรู้ภาษาอังกฤษจากพี่ๆ ที่ โรงแรม ซึ่งมีความจำเป็นมาก สำหรับการติดต่อสื่อสาร และการ ทำธุรกิจ</p> <p>อิมได้เรียนรู้คุณธรรมของเจ้าของ ร้านอาหาร 11 แกลลอรี่ ที่ไม่ ต้องการเอาเปรียบพนักงานและ อยากให้รางวัลกับพนักงานที่ ทำงานดี ด้วยการสร้างแรงจูงใจให้ พนักงาน ผ่านการไหวตทานางงาม มิตรภาพแต่ละสัปดาห์ โดยการให้ เพื่อนพนักงานด้วยกันไหวตกันเอง ว่า ใครทำงานดี ทั้งนี้เพื่อให้ พนักงานเกิดความรู้สึกสนุกสนาน และรักในงานที่ทำ</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
	<p data-bbox="683 353 906 389">มีความพอประมาณ</p> <p data-bbox="746 1547 842 1583">มีเหตุผล</p>	<p data-bbox="1027 353 1430 1733"> อิมได้เห็นการตกแต่งโรงแรมที่ไม่ได้ ใช้ของแพงมาตกแต่ง แต่ได้ เอกลักษณะความเป็นไทย เช่น การ นำไม้โรงน้ำแข็งแผ่นละไม้ก็บาทมา ปูเป็นพื้นทางเดิน / การใช้ผ้าไทย ผืนละไม้ก็บาทมาทำม่านหน้าต่าง และใช้ผ้าขาวกรองแสงจากด้าน นอกเพื่อไม่ให้อากาศในห้องร้อน เกินไป / ไฟสัญญาณเตือนให้เขารู้ ว่า ลืมดับไฟปิดแอร์ในห้อง หรือ การนำขวด-กระดาษมา Recycle และได้รู้จักการกะประมาณจำนวน ของที่ต้องซื้อให้พอดีกับจำนวนคน ที่มี ว่าทำอย่างไรให้เกิดของเหลือ น้อยที่สุด และทำอย่างไรให้ได้ราคา ที่เหมาะสม อิมได้เรียนรู้การใช้จ่ายและการ ต่อรองราคาเมื่อเลือกซื้อของใน ตลาด </p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
<p>ภารกิจ “911 หนึ่ง..ก้าว..แห่ง ความพอเพียง” วันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2550</p>	<p>มีเหตุผล มีความพอประมาณ การพึ่งพาตนเอง มีภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรู้</p>	<p>การสร้างเรือเพื่อทดแทนเรือลำเก่า ที่ต้องปลดประจำการไป คุณออฟได้เรียนรู้ถึงความ พอประมาณของกองทัพเรือที่มี การพึ่งพาตนเองโดยต่อเรือให้มี ขนาดให้มีความเหมาะสมกับสภาพ ภูมิประเทศเรา ที่เป็นประเทศเล็กๆ โดยไม่ได้ใช้อัดแสนยานุภาพของ กองทัพ การที่กองทัพเรือสามารถสร้างเรือ ต.991 เองได้แทนที่จะสั่งซื้อจาก ต่างประเทศ การที่ทหาร, นายช่าง, วิศวกร สามารถต่อเรือเองได้ก็ได้ถ่ายทอด วิชาความรู้วิธีการต่อเรือนี้ จากรุ่น หนึ่งสู่อื่นต่อไป</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
	<p>มีคุณธรรม</p> <p>มีความสามัคคี</p>	<p>คุณออกพีได้รับความช่วยเหลือจาก พี่ๆ กองโรงงานช่าง เข้ามาช่วยสอน และถ่ายทอดความรู้ เทคนิค และ วิธีการทำงาน ให้</p> <p>สังเกตได้จากความเป็นน้ำหนึ่งใจ เดียวกันในการเร่งต่อเรือให้เสร็จทัน พิธีปล่อยเรือลงน้ำ</p>
<p>ภารกิจ “น้ำคือชีวิต”</p> <p>วันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2550</p>	<p>ความพอประมาณ</p> <p>มีความรู้</p>	<p>จอห์นและเป็ก ได้เรียนรู้ วิถีชีวิต ของชาวบ้านที่เปลี่ยนวิถีคิดจากการ รอคอยความช่วยเหลือแต่หันมา พึ่งพาตนเองมากขึ้น และ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากการ มองดูไฟไหม้ป่า ไม่มีน้ำดับไฟ แล้ว หันกลับมาลุกขึ้นฟันฟูป่าต้นน้ำ ทำ ให้ชาวบ้านเกิดความรู้สึกเป็น เจ้าของฝ่ายที่ช่วยกันสร้างขึ้น ร่วมกัน</p> <p>ชาวบ้านเปลี่ยนแปลงความคิดมา เชื่อแนวคิดเรื่องการทำฝ่ายชะลอ</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
	<p data-bbox="710 952 877 996">ความมีเหตุผล</p> <p data-bbox="726 1400 861 1444">มีคุณธรรม</p> <p data-bbox="710 1467 877 1512">มีจิตสำนึกที่ดี</p> <p data-bbox="710 1545 877 1590">ความสามัคคี</p>	<p data-bbox="1021 347 1428 1892">น้ำ ด้วยเหตุที่จากแต่ก่อนนั้นป่าไม้ เกิดความแห้งแล้งทำให้เกิดไฟป่า บ่อยครั้ง เมื่อเด็กๆ ได้รับความรู้ เรื่อง การสร้างฝายชะลอน้ำจาก ศูนย์พัฒนาห้วยฮ่องไคร้ ใน พระราชดำริ จึงนำไปทำฝายที่หลัง โรงเรียน และฝายตัวเอง ที่จุด ประกายให้คนในหมู่บ้าน เห็นว่า การแก้ปัญหาเรื่องน้ำไม่จำเป็นต้อง ใช้มีค่าใช้จ่ายจำนวนมาก เมื่อชาวบ้านมีความรู้ก็สามารถ จัดการแก้ไขปัญหาการขาดแคลน น้ำอย่างมีเหตุผลมากขึ้น ตามกำลัง ที่พอจะทำได้ จอห์นและเป็กได้เรียนรู้ และเกิด ความรู้สึกว่า ชาวบ้านมีจิตสำนึกรัก ป่า สิ่งหนึ่งที่เกิดจากประโยชน์ของ การสร้างฝาย คือ การทำให้คนใน ชุมชนมีความสามัคคี มีการจัดการ ทรัพยากรป่าและน้ำที่ดีขึ้น ไม่เกิด ปัญหาขาดแคลนน้ำหรือไฟป่าอีก</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
<p>ภารกิจ “เรียนรู้ที่มาและ กิจการการทำธุรกิจของแกรนด์ สปอร์ต”</p> <p>วันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2550</p>	<p>ความพอประมาณ</p> <p>มีภูมิคุ้มกันที่ดี</p>	<p>ใจได้เรียนรู้ความพอประมาณจาก การที่ต้องใช้เงินแค่ 100 บาท ที่ได้ จากการทำงาน 4 ชั่วโมง ให้พอใช้ ให้ได้ และได้เรียนรู้ว่าการทำธุรกิจ อย่างพอเพียงว่า ควรรู้จัก พอประมาณ ดูแลกำลังและศักยภาพ ทางการเงินของตนเอง กะ ประมาณจำนวนบุคลากรที่เรามี แล้ววางคู่ทางในการดำเนินธุรกิจให้ ก้าวหน้าต่อไป บริษัทจึงจะสามารถ เติบโตได้อย่างมั่นคง</p> <p>ใจเรียนรู้ที่จะระมัดระวังมากขึ้น ไม่ ทำกล่องหล่นเสียหาย เวลาส่งกล่อง ก็จะค่อยๆ ดูก่อน ไม่ให้ประมาท เหมือนครั้งแรกอีก ซึ่งเป็นการสร้าง ภูมิคุ้มกันที่อาจเกิดจากความ ผิดพลาดที่เกิดขึ้นได้</p> <p>สำหรับองค์กรธุรกิจต่างๆ คน ถือเป็น เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด โดยเฉพาะพนักงานที่มี ความสามารถ มีทักษะ</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
	<p>มีเหตุผล</p>	<p>หากสามารถทำให้พนักงานเหล่านี้มีความสุขกับการทำงาน มีโอกาสก้าวหน้า และค่าตอบแทนที่เหมาะสม ก็เท่ากับเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในระยะยาวให้กับองค์กรด้วยใจได้เรียนรู้การทำธุรกิจของบริษัท แกรนด์สปอร์ตนี้ ที่ได้ใช้หลักการมีเหตุผล คือ ต้องเข้าใจตลาดและลูกค้าให้ดีเสียก่อน จากนั้นมีการศึกษาวิจัยโดยเชิญลูกค้ามาร่วมประชุมด้วย เพื่อให้ทราบถึงความต้องการของลูกค้า หากมีแนวโน้มที่ดี ก็จะเริ่มผลิตสินค้า</p>

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
<p>ภารกิจ “เครื่องมือเตือนสติ ชีวิตที่พอประมาณ” วันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2550</p>	<p>ความพอประมาณ</p> <p>มีภูมิคุ้มกันที่ดี</p> <p>มีการวางแผน</p>	<p>คุณผู้ได้เรียนรู้จากคุณลุงเลี่ยมในเรื่องความพอประมาณ ดังจะเห็นได้จากการที่คุณลุงเลี่ยมได้ปลูกพันธุ์ไม้ชนิดต่างๆ ไว้ในไร่เพื่อใช้เอง เช่น ว่านสาวหลง นำมาทำเป็นสบู่ คุณลุงเลี่ยมมีการวางแผนชีวิตโดยการจดบัญชีรายรับรายจ่ายเพื่อประมาณค่าใช้จ่ายให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตของตนเอง และครอบครัว เป็นการวางแผนอนาคตให้ตนเอง ให้ครอบครัว และรู้จักประยุกต์เอาสิ่งที่มีมาทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งผลที่ได้ ก็คือ การมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
<p>ภารกิจ “คุณค่าแห่งชีวิต”</p> <p>วันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2550</p>	<p>มีความพอประมาณ</p> <p>มีเหตุผล</p> <p>การแบ่งปัน</p> <p>มีภูมิคุ้มกันที่ดี</p> <p>มีความรู้</p>	<p>คุณตักได้เรียนรู้จากคุณปาว ว่า การที่มาเป็นอาสาสมัครกู้ชีวิตนี้ เพราะ เขารู้ว่าต้องการอะไร และมี เหตุผลที่ทำ ซึ่งสิ่งที่สำคัญต้องรู้จัก การให้ผู้อื่นและสังคมที่เราอยู่ ก่อนที่คุณตักและคุณปาวจะออกไป ปฏิบัติภารกิจอาสาสมัครกู้ชีวิต ทั้ง สองคนได้มีการเตรียมความพร้อม โดยเตรียมตัวพักผ่อนแต่หัวค่ำ เพราะรู้ว่าจะต้องทำงานถึงเช้ามีด คุณตักได้เรียนรู้ว่า ก่อนที่จะได้เป็น อาสาสมัครได้ ต้องไปเรียนรู้ขั้นตอน การปฐมพยาบาลเสียก่อน เพราะ การช่วยชีวิต ไม่ใช่แค่การให้เขามี ชีวิตรอด เพียงอย่างเดียว หลายครั้ง ที่เราเคยได้ยินว่า คนที่รอดชีวิตมา ได้ แต่ต้องพิการ นั่นเพราะอาจ ได้รับความช่วยชีวิตที่ผิดวิธี ซึ่ง</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
	<p>มีคุณธรรม การเสียสละ</p>	<p>ส่งผลให้เขาต้องกลายเป็นคนพิการ เพราะผู้ที่ช่วยอาจขาดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในการ ช่วยเหลือ คุณตักได้เรียนรู้ว่า การที่ได้ทำ ภารกิจเป็นอาสาสมัครก็ชีวิต ช่วยเหลือผู้ประสบภัยในครั้งนี้ เป็น การช่วยเหลือ ที่ต้องมีความพร้อม และความตั้งใจที่จะช่วยเหลือผู้ที่ เดือดร้อน ซึ่งการที่เราจะช่วยเหลือ ผู้อื่นนั้น การเสียสละก็นับเป็นส่วน หนึ่งที่เราต้องมี นอกจากร่างกายที่ พร้อมแล้ว จิตใจก็เป็นสิ่งสำคัญ ด้วย</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
<p>ภารกิจ “รอบรู้รอบคอบ สร้าง ภูมิกันเศรษฐกิจที่พอเพียง” วันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2550</p>	<p>ความพอประมาณ</p> <p>ความรู้</p>	<p>ลิปที่ได้เรียนรู้คำสอนจากอาม่าถึง การรู้จักพอประมาณ ในการทำ ธุรกิจว่า ในหลักการค้าขายนั้น ไม่ได้เน้นที่กำไร แต่เน้นที่ความสุขที่ เราทำมากกว่า และอาม่ายังสอนให้ ลิปที่รู้จักการประมาณตน ดังเช่น ตอนที่ลิปจะไปส่งของ อาม่าบอก ให้ลิปที่ใช้มอเตอร์ไซด์ ถ้าของที่จะ ไปส่งมีจำนวนน้อย เพราะ นอกจาก ลูกค้าประจำแล้ว ก็ยังมีลูกค้าที่พัก อยู่ตามโรงแรม แล้วอยากให้เอา ของไปส่งก็มี ซึ่งถ้าใช้มอเตอร์ไซด์ จะสะดวกกว่า ที่สำคัญก็คือ ลูกค้า ก็ไม่เสียเวลารอนานด้วย อีกทั้ง อาม่ายังสอนลิปที่ว่า เราต้องรู้จัก ตนเองเสียก่อน ว่า เหมาะสมจะ ทำงานอะไร ซึ่งนั่นคือ ในมุมมอง ของเรา แต่ถ้าเราเป็นเจ้าของกิจการ เราต้องดูคนให้เป็นว่าเขาถนัดอะไร ลิปที่ได้เรียนรู้วิธีการผลิตหมุยของ คือเนื้อหมูชิ้นใหญ่ๆ มาทำและลอก เอามันออก ขั้นตอนนี้สำคัญมาก</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
	<p data-bbox="710 795 877 840">มีภูมิคุ้มกันที่ดี</p> <p data-bbox="710 1097 877 1142">มีการวางแผน</p> <p data-bbox="766 1400 821 1444">มีสติ</p>	<p data-bbox="1021 347 1428 772">เพราะ อาม่าบอกว่า ถ้าเราไม่แยกส่วนที่เป็นมันออก มันหมูจะทำให้หมูหอยของเสียเร็ว อาม่าได้สอนให้ลิปท์ได้เรียนรู้เพื่อที่จะได้เข้าใจและรู้จักสิ่งที่เราทำจริงๆ สิ่งสำคัญคือต้องเข้าใจ รู้จัก และรู้จักจริง</p> <p data-bbox="1021 795 1428 1086">ลิปท์ได้เรียนรู้และตระหนักว่าตนเองไม่มีการประเมินความเสี่ยงให้กับธุรกิจของตนเอง จึงทำให้ธุรกิจไม่ประสบความสำเร็จ</p> <p data-bbox="1021 1097 1428 1377">ก่อนที่ลิปท์จะซื้อมอเตอร์ไซด์ไปส่งของในแต่ละที่ ก็จะสอบถามวางแผนการเดินทางก่อนว่า ควรจะไปส่งที่ใดก่อนจึงจะไม่เสียเวลา</p> <p data-bbox="1021 1400 1428 1892">ลิปท์ได้ตระหนักถึงการมีสติในการทำงาน ว่าเป็นสิ่งความสำคัญ นั้นเพราะ ในขณะที่ทำภารกิจส่งของลิปท์เผลอเอากุญแจล็อกเกียร์ไปเสียบในช่องสตาร์ทแล้วช่องเสียบนั้นเล็กกว่าโดยไม่ทันระวัง จึงทำให้เครื่องรถสตาร์ทติดขึ้นมา ซึ่งเกิด</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
	<p data-bbox="746 488 847 533">มีเหตุผล</p> <p data-bbox="735 920 858 965">มีคุณธรรม</p>	<p data-bbox="1027 353 1374 465">จากความประมาทและขาดสติ นั่นเอง</p> <p data-bbox="1027 501 1422 837">ลิปที่ได้เรียนรู้ ถึงการขาดความมี เหตุผล เพราะ สิ่งที่ได้ทำภารกิจมา เมื่อใครบอกว่าทำแล้วดี แล้วรวย เราก็อยากทำบ้าง ซึ่งเป็นความคิดที่ ขาดเหตุผล</p> <p data-bbox="1027 873 1422 1433">ลิปที่ได้เรียนรู้ วิธีการปกครองคน ของอามาเจอร์ซ ที่ท่านจะรักและ เอ็นดูลูกจ้าง หากใครลำบากอะไรก็ ให้บอกอามา จึงทำให้พี่ๆ ที่เป็น ลูกจ้างที่นี้อยู่กับอามามานานกว่า 10 ปี ซึ่งเป็นคุณธรรมในการ ปกครองคนที่อามาได้มอบให้กับ ลูกจ้างทุกคน</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
<p>ภารกิจเรียนรู้ความพอเพียง เป็นครู ตชด. โรงเรียนบ้าน โคกแสง จ.สุรินทร์ วันที่ 23 กันยายน พ.ศ. 2550</p>	<p>ความพอประมาณ</p> <p>มีภูมิคุ้มกันที่ดี</p> <p>มีคุณธรรม การเสียสละ การแบ่งปัน</p>	<p>แทคเรียนรู้การประมาณตนเอง จากภารกิจที่ต้องจับปลาตุก เพราะ หากให้ห้องๆ ที่มีความชำนาญจับ ปลาตุกน่าจะจับปลาตุกได้มากกว่า แทครู้ตัวเองว่า ไม่มีความชำนาญ ในการจับปลาตุก เพราะปลาตุกมัน มีเงียง หากเราโดนเงียงมันแล้ว จะ ปวดทรมานมาก แทคจึงไม่เสี่ยงที่ จะจับปลาตุก จึงปล่อยให้เป็น หน้าที่ห้องๆ ที่ชำนาญการจับปลา ตุกมากกว่า แทคได้เรียนรู้การเสียสละของพี่ๆ ตชด. เพราะ เขาทำงานทุกอย่างทั้ง ดูแลความสงบสุขของหมู่บ้าน สอนหนังสือเด็กๆ ดูแลสุขอนามัย เด็กๆ และมาช่วยทำโครงการ อาหารกลางวัน รวมทั้งต้องเดินทางไป ไปอยู่ในถิ่นทุรกันดารห่างไกลด้วย ซึ่งเป็นการเสียสละความสุขส่วนตน เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
<p>ภารกิจ “โรงเรียนเพื่อชีวิต... พลิกฟื้นชีวิตใหม่”</p> <p>วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2550</p>	<p>ความพอประมาณ</p> <p>มีภูมิคุ้มกัน</p> <p>มีความรู้</p> <p>มีคุณธรรม</p> <p>มีเหตุผล</p> <p>มีคุณธรรม</p>	<p>คุณเกรชได้เรียนรู้ถึงความไม่ ประมาณตนเองของครูจอยที่ได้รับ เลี้ยงเด็ก ๆ จำนวนที่มากเกินไป ความสามารถของตนเองจะดูแล เด็ก ๆ ได้อย่างทั่วถึง จนทำให้ครู จอยต้องพิจารณาคัดเลือกเด็กมาก ขึ้น</p> <p>ครูจอยสอนให้เด็ก ๆ มีทักษะในการ ดำรงชีพ โดยการหัดให้เด็ก ๆ เรียนรู้ การค้าขาย ไม่อายการทำการค้า รู้จักตั้งราคาของ เวลามาของไป แลกเปลี่ยนกับกลุ่มอื่นก็ต้องมี ความยุติธรรม ห้ามเอาัดเอา เปรียบคนอื่น</p> <p>คุณเกรชได้เรียนรู้คุณธรรมของครู จอยในด้านคุณธรรมที่ได้รับเลี้ยง เด็ก ๆ ให้มาอยู่ที่มูลนิธิแห่งนี้ รวมทั้งการมีเหตุผลดังกล่าวว่า หาก ไม่รับเด็ก ๆ เหล่านี้มาเลี้ยง บางที อนาคตของเด็ก ๆ กลุ่มนี้ อาจจะไป จบที่สถานพินิจหรือทัณฑสถานก็ได้</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
<p>ภารกิจ “สื่อทุกสัมพันธ์...ชัดทุกสัญญาณ”</p> <p>วันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2550</p>	<p>มีภูมิคุ้มกันที่ดี</p> <p>มีความรอบคอบ</p> <p>มีความรู้</p> <p>มีเหตุผล</p> <p>มีคุณธรรม</p> <p>เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่</p>	<p>จากการที่คุณกอล์ฟได้เรียนรู้ความสำคัญของการระมัดระวัง ไม่ประมาท มีความรอบคอบ ในการเรียนรู้เทคนิคการขับรถบนเขา จากพี่ธงชัยซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของ ทีไอที ทำให้มีทักษะในการขับรถเพิ่มขึ้น</p> <p>คุณกอล์ฟได้เรียนรู้ว่า โทรศัพท์เป็นสิ่งจำเป็นต่อคนในท้องถิ่นทุรกันดาร เช่น ใช้ติดต่อสื่อสารกับทางราชการ ,โทรหาญาติมิตร,สอบถามราคาพืชผล รวมถึงกรณีเจ็บป่วยที่ต้องขอความช่วยเหลือฉุกเฉิน</p> <p>คุณกอล์ฟได้เรียนรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของ ทีไอที ซึ่งเป็นองค์กรที่เน้นเรื่องการบริการเพื่อสังคม ที่ตระหนักว่าทุกคนที่อยู่บนแผ่นดินไทย ควรจะมีโอกาสเท่าเทียมกันหมด ไม่ว่าจะอยู่ที่ใดก็ตาม ก็ควรมีสิทธิได้รับการบริการขั้นพื้นฐานเหมือนกันหมด</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
	<p>การแบ่งปัน</p> <p>ความพอประมาณ</p>	<p>คุณกอล์ฟได้เรียนรู้ว่า การที่เรานำโทรศัพท์สาธารณะไปติดตั้งให้ชาวบ้านในถิ่นทุรกันดาร เป็นสิ่งที่เห็นกันทั่วไปในสังคมเมือง แต่สำหรับชาวบ้านที่นี่ เป็นสิ่งที่น่าตื่นเต้นสำหรับชุมชนของเขา ซึ่งเป็นการเอื้อเพื่อแบ่งปันซึ่งกันและกัน อีกทั้งยังเป็นเรื่องของความพอประมาณ เพราะ รายได้ในแต่ละครัวเรือนไม่มากนัก ดังนั้น การติดต่อกับโทรศัพท์สาธารณะ จึงเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยประหยัดเงินกว่าระบบอื่นๆ</p>
<p>ภารกิจ “3 วัน 1 ใจ กับความสุขที่พอเพียง”</p> <p>วันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2550</p>	<p>มีเหตุผล</p>	<p>คุณโอได้เรียนรู้ความมีเหตุผล จากภารกิจที่เป็นพนักงานร้านก๋วยเตี๋ยวเรือ เพราะ การที่ร้านใช้เครื่อง PDA ในการรับรายการจากลูกค้า</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
	<p>มีความรอบคอบ</p> <p>มีภูมิคุ้มกันที่ดี</p> <p>มีความเพียร</p> <p>มีคุณธรรม</p>	<p>ช่วยเพิ่มความสะดวกรวดเร็วในการบริการ ให้ลูกค้าได้ทานได้อย่างต่อเนื่อง ที่สำคัญก็คือทำให้การทำงานเป็นระบบมากขึ้น</p> <p>เจ้าของร้านก็สามารถตรวจเช็คทุกอย่างได้ ซึ่งทำให้คุณโอรู้ว่าสำหรับงานบริการ สิ่งหนึ่งที่ลูกค้าต้องการ คือ ความถูกต้องและรวดเร็ว</p> <p>คุณโอพยายามที่จะเรียนรู้ภาษาเพื่อสื่อสารกับลูกค้าและแสดงออกถึงความเข้าใจกันและกันระหว่างเรากับลูกค้า ที่สำคัญไม่เพียงแต่ทางร้านจะได้ลูกค้าเท่านั้น แต่ยังเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับการเป็นพนักงานบริการด้วย</p> <p>คุณโอเรียนรู้จากภารกิจนี้ ในด้านคุณธรรมที่คิดว่า เขาไม่ควรเก็บค่าแรงที่เจ้าของร้านให้เขามากเป็นพิเศษไว้เพียงคนเดียว เพราะ พี่ๆ</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหาสาระละเอียด
		<p>พนักงานคนอื่นก็เหนื่อยและทำงานหนักเหมือนกัน ถือว่าเป็นความพอเพียงที่เกิดจากคุณธรรมที่ไม่คิดเอาเปรียบผู้อื่น</p>
<p>ภารกิจ “ความพอเพียงการทำธุรกิจร้านไอศกรีม ร้านไอส์เบิร์ก จ.นครปฐม”</p> <p>วันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2550</p>	<p>มีคุณธรรม</p> <p>การแบ่งปัน</p> <p>มีความรู้</p> <p>มีความพอประมาณ</p> <p>มีเหตุผล</p>	<p>คุณกลมได้เรียนรู้คุณธรรม ในเรื่องการรู้จักแบ่งปันและการให้กับคนอื่น ๆ ในสังคม</p> <p>คุณกลมได้เรียนรู้วิธีทำไอศกรีมโดยใช้ภูมิปัญญาแบบไทยๆ มาประยุกต์กับการทำไอศกรีม เพื่อพัฒนาสูตรใหม่ๆ ต้องรู้จักเฝ้าหาความรู้ ต้องรู้จักจริงจังในสิ่งที่ทำ และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเสมอ</p> <p>คุณกลมได้เรียนรู้การทำธุรกิจต้องไม่ทำอะไรเกินตัว ไม่โลก จะทำให้เราลงทุนในขนาดธุรกิจที่ดูแลได้ทั่วถึง และการจะทำธุรกิจใดๆ ให้</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
	<p>มีสติ มีภูมิคุ้มกันที่ดี</p>	<p>อยู่รอด เราต้องมีความต่างและมองรอบด้าน</p>
<p>ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียง จากโครงการ “กล้าใหม่ ใฝ่รู้” ดูแลสุขภาพชาวบ้าน ในชุมชนที่ จ.นครสวรรค์กับอาสาสมัครน้อย”</p> <p>วันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2550</p>	<p>มีความรู้ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันที่ดี</p>	<p>เปปเปอร์ได้เรียนรู้เงื่อนไขของการมีความรู้และมีคุณธรรม ที่ได้เรียนรู้จากภารกิจนี้ ฝ่ายทางน้องๆ อาสาสมัครที่ช่วยมาดูแลคนในชุมชน โดยใช้ความรู้ที่ได้เรียนรู้มาสร้างประโยชน์ให้กับชุมชน รู้จักเป็นผู้ให้ และมีน้ำใจแก่ผู้อื่น</p> <p>การที่ทางวิทยาลัยพยาบาลได้จัดโครงการนี้ขึ้นมา นับว่าเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีเพื่อให้คนในชุมชนตระหนักต่อการดูแลรักษาสุขภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งคนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย รับจ้าง และไม่ค่อยได้ใส่ใจดูแลสุขภาพ จะไปพบหมอก็ต่อเมื่อมีอาการเจ็บป่วยที่รุนแรง</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
<p>ภารกิจ “ส่งต่อความดี” วันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ.2550</p>	<p>คุณธรรม การแบ่งปัน</p>	<p>คุณนี่น่าได้เรียนรู้การแบ่งปัน จาก การเป็นผู้ให้ใน โครงการ Wishing Well ซึ่งเป็นโครงการที่สานฝันของ เด็กๆ ที่ป่วยเป็นมะเร็งให้เป็นจริง โดยสานฝันให้น้องจี้ที่อยากเจอตัว จริงของไฟร์เองจี้ ให้เป็นจริง และ จี้เป็นเหตุผลที่พีนิล ซึ่งเป็น เจ้าหน้าที่ของโครงการ Wishing Well นี้ ได้เลือกเคสน้องจี้ให้ คุณนี่น่าเพื่อมอบความสุขให้กับ น้อง</p>
<p>ภารกิจ “รู้เก็บ รู้ออม รู้ความ พอเพียง” วันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ.2550</p>	<p>มีภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรอบคอบ</p>	<p>คุณเจี๊ยบได้เรียนรู้คุณค่าของการ ออมเงินจากการปฏิบัติภารกิจเป็น พนักงานธนาคาร ซึ่งเป็นการสร้าง ภูมิคุ้มกันให้ตนเองในอนาคต เพื่อ เก็บออมไว้ใช้จ่ายในยามจำเป็น คุณเจี๊ยบได้เรียนรู้ว่า ในการทำงาน ใดๆก็ตามต้องมีความระมัดระวัง รอบคอบให้มากที่สุด มิเช่นนั้นอาจ</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
		<p>ทำให้งานเกิดความเสียหายได้</p> <p>ดังเช่น ในการปฏิบัติภารกิจของคุณ</p> <p>เจ็บบที่เธอขาดความระมัดระวัง</p> <p>รอบคอบจนทำเงินของลูกค้าซึ่งนำ</p> <p>เงินมาฝากที่ธนาคารเร็ว ตกน้ำไป</p> <p>แต่พี่ๆ ทีมงานสามารถช่วยลงไป</p> <p>เก็บขึ้นมาให้ได้</p>
<p>ภารกิจ “คิด-ทำ...ตามคำพ่อ</p> <p>สอน”</p> <p>วันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ.2550</p>	<p>มีความพอประมาณ</p> <p>การแบ่งปัน</p>	<p>คุณต้นได้เรียนรู้ภารกิจเรียนรู้ เรื่อง</p> <p>การ”พออยู่” ด้วยการทำก้อนน้ำบาด</p> <p>น้ำเสีย ซึ่งเป็นการพึ่งพาตนเองของ</p> <p>คนในรีสอร์ทชุมชนพรคานา ไม่ว่า</p> <p>จะเป็นการปลูกข้าวเอง ทำน้ำยา</p> <p>แชมพู สบู่ใช้เอง ซึ่งช่วยลด</p> <p>ค่าใช้จ่ายได้มาก แม้กระทั่งผัก</p> <p>บางอย่างที่ต้องสั่งซื้อจากข้างนอก</p> <p>เค้าก็จะรับซื้อจากชาวบ้านรอบๆ</p> <p>รีสอร์ทแทน ที่ทั้งประหยัดและได้</p> <p>พันธมิตรเพิ่มขึ้นด้วย</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
	<p>มีความรู้ มีคุณธรรม มีจิตสำนึกที่ดี</p>	<p>คุณต้นได้เรียนรู้ ว่าวีรชนที่นี้อยู่กัน อย่างเรียบง่ายและเป็นธรรมชาติ แต่เขาจะใส่ใจสิ่งแวดล้อมมาก เพราะวีรชนที่ใหญ่วิมหะเลมัททัง น้ำเสียปล่อยลงทะเลก็มี แต่ที่นี้เขา คิดว่าที่นี้คือบ้านเขา ทะเลก็ เปรียบเสมือนหน้าบ้านที่ต้องดูแล โดยใช้ก้อนบำบัดน้ำเสีย บำบัดน้ำ เสียก่อนปล่อยทิ้ง เป็นการใช้ ธรรมชาติจัดการธรรมชาติ ซึ่งทำ ง่ายและได้ผลดีด้วย</p>
<p>ภารกิจ"เรียนรู้การอยู่ในสังคม เมืองอย่างพอเพียง" วันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ.2550</p>	<p>มีความพอประมาณ</p>	<p>คุณเขาเขาได้เรียนรู้ธุรกิจการขาย แซนด์วิชที่ครั้งหนึ่งเจ้าของธุรกิจนี้ ได้ประสบกับปัญหาธุรกิจ ล้มละลาย แต่เมื่อได้เริ่มทำธุรกิจ ขายแซนด์วิชและใช้หลักความ พอเพียงจึงทำให้ธุรกิจประสบ ความสำเร็จได้</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
	<p>มีภูมิคุ้มกันที่ดี</p>	<p>คุณเขาเขาได้เรียนรู้ว่า ในการทำธุรกิจเราควรมีความรอบคอบ ระมัดระวังในการวางแผนการตลาด เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดในธุรกิจได้</p>
<p>สรุปภารกิจรายการ “พ.ศ. พอเพียง” ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา</p> <p>วันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ.2550</p>	<p>มีเหตุผล</p> <p>มีความพอประมาณ</p>	<p>ในการสรุปภารกิจส่งท้ายเทปสุดท้ายของรายการ ได้เชิญดารานักแสดงมาสรุปสิ่งที่ได้รับจากภารกิจ</p> <p>คุณเต้ได้เห็นความสำคัญของสิ่งรอบตัวว่าทุกสิ่งมีประโยชน์ มีคุณค่าหากเราไม่มองข้ามและรู้จักที่จะนำสิ่งเหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด</p>

ชื่อเรื่อง/วันออกอากาศ	ประเด็นหลัก	เนื้อหารายละเอียด
	<p>มีภูมิคุ้มกันที่ดี</p> <p>มีความรู้</p> <p>มีคุณธรรม</p>	<p>คุณเจ็บบได้เรียนรู้ถึงความละเอียด ระมัดระวัง รอบคอบในการทำงาน ซึ่งภารกิจนี้ ค่อนข้างที่จะขัดกับตัว คุณเจ็บบพอสมควร</p> <p>คุณนุ้ยก็ได้เรียนรู้ว่าตนเองขาดสติ ในการทำภารกิจครั้งนั้น ซึ่งเป็นการ ขาดภูมิคุ้มกัน เพราะ เมื่อคุณนุ้ย เห็นน้องหมา เธอก็อดไม่ได้ที่จะเข้าไป กอด แต่ก็มีหลายครั้งที่เกือบถูก กัด ซึ่งมันก็เป็นบทเรียนที่ทำให้คุณ นุ้ยรู้จักระมัดระวังมากขึ้น สิ่งที่คุณ นุ้ยได้เรียนรู้ชัดเจนที่สุด คือ</p> <p>2 เงื่อนไข ในเรื่องความรู้และ คุณธรรม ซึ่งต้องมีความรู้ในการ ดูแลสัตว์ ก่อนลงมือปฏิบัติจริงได้ เสียก่อน ต้องคิดก่อนว่าเราต้องรู้ จริงและมีความรู้ในสิ่งที่จะทำมาก แค่ไหน</p>

2. เนื้อหาที่สะท้อนหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข จากแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในแต่ละภารกิจ

ในการศึกษาเนื้อหาที่สะท้อนหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข จากแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในแต่ละภารกิจ ผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหาของรายการ “พ.ศ.พอเพียง” กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 37 ตอน (51 ตอน) ที่ออกอากาศระหว่างวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2550 – วันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2550 ดังต่อไปนี้

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง
1.	ภารกิจ”เพนท์เสื้อและรองเท้าขายเพื่อช่วยเหลือเด็กกำพร้า”
2.	ภารกิจ “เก็บขยะริมชายหาดพัทยา”
3.	ภารกิจ”เรียนรู้การสร้างตนเอง ให้อยู่บนความสุขในอาชีพที่อยากทำ”
4.	ภารกิจ “เรียนรู้ชีวิตพอเพียงที่หมู่บ้านปกากะญอ”
5.	ภารกิจ “อากาศเปลี่ยน ห้องเรียนเปลี่ยน”
6.	ภารกิจ “ทะเลเดียว หลายชีวิต”
7.	ภารกิจ “ทำหนังสือพอเพียง”
8.	ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียงจากอาชีพคนขับแท็กซี่”
9.	ภารกิจ “พอเพียงกับสัตว์เลี้ยง”
10.	ภารกิจ ““คนเลี้ยงคน..คนเลี้ยงช้าง”
11.	ภารกิจ “เรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนตลาดน้ำท่าคา จ.สมุทรสงคราม”
12.	ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียงโดยการทำไบโอดีเซล ที่ จ.ระยอง”
13.	ภารกิจพอเพียง “นำขยะมาสร้างเป็นรูปปั้น”
14.	ภารกิจ”ไกลกว่าที่ตาเห็น”
15.	ภารกิจ “เรียนรู้การทำธุรกิจแบบพอเพียง” ในไร่ข้าวโพดที่ จ.กาญจนบุรี”
16.	ภารกิจ “เป็นเด็กวัดอย่างพอเพียง”
17.	ภารกิจ “คืนป่า คืนชีวิต”
18.	ถ่ายทอดเรื่องราวชีวิตจริงจากความไม่พอเพียง
19.	ภารกิจ”เรียนรู้ชีวิตชาวประมง”
20.	ภารกิจ “ภูมิคุ้มกันพอเพียง สร้างความสุขที่พอเพียง”
21.	ภารกิจ “911 หนึ่ง..ก้าว..แห่งความพอเพียง”

22. ภารกิจ “น้ำคือชีวิต”
23. ภารกิจ “เรียนรู้ที่มาและกิจการการทำธุรกิจของแกรนด์สปอร์ต”
24. ภารกิจ “เครื่องมือเตือนสติ ชีวิตที่พอประมาณ”
25. ภารกิจ “คุณค่าแห่งชีวิต”
26. ภารกิจ “รอบรู้รอบคอบ สร้างภูมิคุ้มเศรษฐกิจที่พอเพียง”
27. ภารกิจเรียนรู้ความพอเพียง เป็นครู ตชด. โรงเรียนบ้านโคกแสง จ.สุรินทร์
28. ภารกิจ “โรงเรียนเพื่อชีวิต...พลิกฟื้นชีวิตใหม่”
29. ภารกิจ “สื่อทุกสัมพันธ์...ตัดทุกสัญญาณ”
30. ภารกิจ “3 วัน 1 ใจ กับความสุขที่พอเพียง”
31. ภารกิจ “ความพอเพียงการทำธุรกิจร้านไอศกรีม ร้านไอส์เบิร์ก จ.นครปฐม”
32. ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียงจากโครงการ “กล้าใหม่ ใฝ่รู้” ดูแลสุขภาพชาวบ้านในชุมชนที่ จ.นครสวรรค์กับอาสาสมัครน้อย”
33. ภารกิจ “ส่งต่อความดี”
34. ภารกิจ “รู้เก็บ รู้ออม รู้ความพอเพียง”
35. ภารกิจ “คิด-ทำ...ตามคำพ่อสอน”
36. ภารกิจ “เรียนรู้การอยู่ในสังคมเมืองอย่างพอเพียง”
37. สรุปภารกิจรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา

และในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แนวคิดการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นกรอบในการศึกษา โดยผู้วิจัยจะวิเคราะห์จากการชมรายการกลุ่มตัวอย่างจำนวน 37 ตอน (51 ตอน) โดยพิจารณาจากรายละเอียด ดังต่อไปนี้

- 1) บทนำเข้าสู่รายการและบทสรุปจบรายการ
- 2) บทสัมภาษณ์หรือบทสนทนาระหว่างพิธีกรและแขกรับเชิญ
- 3) ภาพและภาพเหตุการณ์ต่างๆ ที่ปรากฏในรายการ
- 4) กิริยาอาการหรือการกระทำของแขกรับเชิญ
- 5) กิริยาอาการหรือการกระทำของคนอื่นๆ
- 6) เสียงประกอบ
- 7) เสียงดนตรี

ในการนำเสนอผลการศึกษาเนื้อหาที่สะท้อนหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข จากแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในแต่ละภารกิจ ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอเนื้อหาตัวอย่างเนื้อหาที่สะท้อนหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข จากแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในแต่ละด้านไว้พอสังเขป ในรายการกลุ่มตัวอย่างแต่ละเรื่อง ดังนี้

1. ความพอประมาณ
2. ความมีเหตุผล
3. มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
4. ความรู้
5. คุณธรรม

1) ความพอประมาณ

ความพอประมาณ คือ ความพอดี ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ปรากฏใน

ภารกิจ”เรียนรู้การสร้างตนเอง ให้อยู่บนความสุขในอาชีพที่อยากทำ”

ภารกิจ “เรียนรู้ชีวิตพอเพียงที่หมู่บ้านปกากะญอ (ตอนที่ 1)”

ภารกิจ “อากาศเปลี่ยน ห้องเรียนเปลี่ยน”

ภารกิจ “ทะเลเดียว หลายชีวิต”

ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียงจากอาชีพคนขับแท็กซี่”

ภารกิจ “เรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนตลาดน้ำท่าคา จ.สมุทรสงคราม”

ภารกิจ”ไกลกว่าที่ตาเห็น”

ภารกิจ “เรียนรู้การทำธุรกิจแบบพอเพียง ในไร่ข้าวโพดที่ จ.กาญจนบุรี”

ภารกิจ “เป็นเด็กวัดอย่างพอเพียง (ตอนที่ 1)”

ภารกิจ “อาสาสมัครช่วยคืนชะนีสู่ป่า”

ถ่ายทอดเรื่องราวชีวิตจริงจากความไม่พอเพียง

ภารกิจ”เรียนรู้ชีวิตชาวประมง”

ภารกิจ “ภูมิคุ้มกันพอเพียง สร้างความสุขที่พอเพียง”

ภารกิจ “911 หนึ่ง..ก้าว..แห่งความพอเพียง”

ภารกิจ “น้ำคือชีวิต”

ภารกิจ “เรียนรู้ที่มาและกิจการการทำธุรกิจของแกรนด์สปอร์ต”

ภารกิจ “เครื่องมือเตือนสติ ชีวิตที่พอประมาณ”

ภารกิจ “คุณค่าแห่งชีวิต”

ภารกิจ “รอบรู้รอบคอบ สร้างภูมิกันเศรษฐกิจที่พอเพียง”

ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียง เป็นครู ตชด. โรงเรียนบ้านโคกแสง จ.สุรินทร์”

ภารกิจ “โรงเรียนเพื่อชีวิต...พลิกฟื้นชีวิตใหม่”

ภารกิจ “สื่อทุกสัมพันธ์...ชัดทุกสัญญาณ”

ภารกิจ “ความพอเพียงการทำร้านไอศกรีม ร้านไอส์เบิร์ก จ.นครปฐม”

ภารกิจ “คิด-ทำ...ตามคำพ่อสอน”

2) ความมีเหตุผล

ความมีเหตุผล คือ การคิดทบทวนอย่างรอบคอบซึ่งต้องพิจารณาจากเหตุทุกอย่างที่เกี่ยวข้อง และต้องคำนึงถึงผลที่ตามมาด้วย ปรากฏใน

ภารกิจ “ทะเลเดียว หลายชีวิต”

ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียงจากอาชีพคนขับแท็กซี่”

ภารกิจ “คนเลี้ยงคน..คนเลี้ยงช้าง”

ภารกิจ “ไกลกว่าที่ตาเห็น”

ภารกิจ “เป็นเด็กวัดอย่างพอเพียง (ตอนที่ 1)”

ภารกิจ “คืนป่า คืนชีวิต”

ถ่ายทอดเรื่องราวชีวิตจริงจากความไม่พอเพียง

ภารกิจ “ภูมิคุ้มกันพอเพียง สร้างความสุขที่พอเพียง”

ภารกิจ “911 หนึ่ง..ก้าว..แห่งความพอเพียง”

ภารกิจ “น้ำคือชีวิต”

ภารกิจ “เรียนรู้ที่มาและกิจการการทำธุรกิจของแกรนด์สปอร์ต”

ภารกิจ “คุณค่าแห่งชีวิต”

ภารกิจ “รอบรู้รอบคอบ สร้างภูมิกันเศรษฐกิจที่พอเพียง”

ภารกิจ “โรงเรียนเพื่อชีวิต...พลิกฟื้นชีวิตใหม่”

ภารกิจ “สื่อทุกสัมพันธ์...ชัดทุกสัญญาณ”

ภารกิจ “3 วัน 1 ใจ กับความสุขที่พอเพียง”

ภารกิจ “ความสุขพอเพียงการทำร้านไอศกรีม ร้านไอส์เบิร์ก จ.นครปฐม”

3) มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คือ การรู้จักจัดการกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
ปรากฏใน

ภารกิจ “เรียนรู้การสร้างตนเอง ให้อยู่บนความสุขในอาชีพที่อยากทำ”

ภารกิจ “ทะเลเดียว หลายชีวิต”

ภารกิจ “ทำหนังสือพอเพียง”

ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียงจากอาชีพคนขับแท็กซี่”

ภารกิจ “คนเลี้ยงคน..คนเลี้ยงช้าง”

ภารกิจ “เรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนตลาดน้ำท่าคา จ.สมุทรสงคราม”

ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียงโดยการทำไบโอดีเซล ที่ จ.ระยอง”

ภารกิจพอเพียง “นำขยะมาสร้างเป็นรูปปั้น”

ภารกิจ “ไกลกว่าที่ตาเห็น”

ภารกิจ “เรียนรู้การทำธุรกิจแบบพอเพียง ในไร่ข้าวโพดที่ จ.กาญจนบุรี”

ภารกิจ “เป็นเด็กวัดอย่างพอเพียง (ตอนที่ 1)”

ภารกิจ “คืนป่า คืนชีวิต”

ถ่ายทอดเรื่องราวชีวิตจริงจากความไม่พอเพียง

ภารกิจ “เรียนรู้ชีวิตชาวประมง”

ภารกิจ “ภูมิคุ้มกันพอเพียง สร้างความสุขที่พอเพียง”

ภารกิจ “911 หนึ่ง..ก้าว..แห่งความพอเพียง”

ภารกิจ “เรียนรู้ที่มาและกิจการการทำธุรกิจของแกรนด์สปอร์ต”

ภารกิจ “เครื่องมือเตือนสติ ชีวิตที่พอประมาณ”

ภารกิจ “คุณค่าแห่งชีวิต”

ภารกิจ “รอบรู้รอบคอบ สร้างภูมิกันเศรษฐกิจที่พอเพียง”

ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียง เป็นครู ตชด. โรงเรียนบ้านโคกแสง จ.สุรินทร์”

ภารกิจ “สื่อทุกสัมพันธ์...ชัดทุกสัญญาณ”

ภารกิจ “3 วัน 1 ใจ กับความสุขที่พอเพียง”

ภารกิจ “ความพอเพียงการทำร้านไอศกรีม ร้านไอส์เบิร์ก จ.นครปฐม”

ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียงจากโครงการ “กล้าใหม่ ใฝ่รู้” ดูแลสุขภาพชาวบ้านในชุมชน
ที่ จ.นครสวรรค์กับอาสาสมัครน้อย”

ภารกิจ “รู้เก็บ รู้ออม รู้ความพอเพียง”

4) ความรู้

ความรู้ คือ ความรอบรู้ ในสิ่งที่จะต้องอย่างถ่องแท้และรอบด้าน ปรากฏใน

ภารกิจ “เรียนรู้การสร้างตนเอง ให้อยู่บนความสุขในอาชีพที่อยากทำ”

ภารกิจ “เรียนรู้ชีวิตพอเพียงที่หมู่บ้านปกากะญอ (ตอนที่ 1)”

ภารกิจ “อากาศเปลี่ยน ห้องเรียนเปลี่ยน”

ภารกิจ “ทะเลเดียว หลายชีวิต”

ภารกิจ “ทำหนังสือพอเพียง”

ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียงจากอาชีพคนขับแท็กซี่”

ภารกิจ “พอเพียงกับสัตว์เลี้ยง”

ภารกิจ ““คนเลี้ยงคน..คนเลี้ยงช้าง”

ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียงโดยการทำไบโอดีเซล ที่ จ.ระยอง”

ภารกิจพอเพียง “นำขยะมาสร้างเป็นรูปปั้น”

ภารกิจ “ไกลกว่าที่ตาเห็น”

ภารกิจ “เรียนรู้การทำธุรกิจแบบพอเพียง ในไร่ข้าวโพดที่ จ.กาญจนบุรี”

ภารกิจ “เป็นเด็กวัดอย่างพอเพียง (ตอนที่ 1)”

ถ่ายทอดเรื่องราวชีวิตจริงจากความไม่พอเพียง

ภารกิจ “เรียนรู้ชีวิตชาวประมง”

ภารกิจ “911 หนึ่ง..ก้าว..แห่งความพอเพียง”

ภารกิจ “น้ำคือชีวิต”

ภารกิจ “คุณค่าแห่งชีวิต”

ภารกิจ “รอบรู้รอบคอบ สร้างภูมิกันเศรษฐกิจที่พอเพียง”

ภารกิจ “โรงเรียนเพื่อชีวิต...พลิกฟื้นชีวิตใหม่”

ภารกิจ “สื่อทุกสัมพันธ์...ชัดทุกสัญญาณ”

ภารกิจ “ความพอเพียงการทำร้านไอศกรีม ร้านไอส์เบิร์ก จ.นครปฐม”

ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียงจากโครงการ “กล้าใหม่ ใฝ่รู้” ดูแลสุขภาพชาวบ้านในชุมชน
ที่ จ.นครสวรรค์ กับอาสาสมัครน้อย”

ภารกิจ “คิด-ทำ...ตามคำพ่อสอน”

5) คุณธรรม

คุณธรรม คือ ศักดิ์ศรีที่จะทำให้เกิดความภาคภูมิใจ มีความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน
ความเพียร และใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต รู้จักการแบ่งปัน ไม่โลภ และไม่ตระหนี่ ทั้งยังเอื้อ
ประโยชน์แก่ตนเองและสังคมด้วย ปราบกฏใน

ภารกิจ”เพนที่เสื่อและรองเท้าขายเพื่อช่วยเหลือเด็กกำพร้า”

ภารกิจ “เก็บขยะริมชายหาดพัทยา”

ภารกิจ”เรียนรู้การสร้างตนเอง ให้อยู่บนความสุขในอาชีพที่อยากทำ”

ภารกิจ “เรียนรู้ชีวิตพอเพียงที่หมู่บ้านปกากะญอ (ตอนที่ 2)”

ภารกิจ “อากาศเปลี่ยน ห้องเรียนเปลี่ยน”

ภารกิจ “ทะเลเดียว หลายชีวิต”

ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียงจากอาชีพคนขับแท็กซี่”

ภารกิจ “พอเพียงกับสัตว์เลี้ยง”

ภารกิจ ““คนเลี้ยงคน..คนเลี้ยงช้าง”

ภารกิจ “เรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนตลาดน้ำท่าคา จ.สมุทรสงคราม”

ภารกิจพอเพียง “นำขยะมาสร้างเป็นรูปปั้น”

ภารกิจ”ไกลกว่าที่ตาเห็น”

ภารกิจ “เรียนรู้การทำธุรกิจแบบพอเพียง ในไร่ข้าวโพดที่ จ.กาญจนบุรี”

ภารกิจ “เป็นเด็กวัดอย่างพอเพียง (ตอนที่ 1)”

ภารกิจ “เป็นเด็กวัดอย่างพอเพียง (ตอนที่ 2)”

ถ่ายทอดเรื่องราวชีวิตจริงจากความไม่พอเพียง

ภารกิจ”เรียนรู้ชีวิตชาวประมง”

ภารกิจ “ภูมิคุ้มกันพอเพียง สร้างความสุขที่พอเพียง”

ภารกิจ “911 หนึ่ง..ก้าว..แห่งความพอเพียง”

ภารกิจ “น้ำคือชีวิต”

ภารกิจ “คุณค่าแห่งชีวิต”

ภารกิจ “รอบรู้รอบคอบ สร้างภูมิคุ้มกันเศรษฐกิจที่พอเพียง”

ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียง เป็นครู ตชด. โรงเรียนบ้านโคกแสง จ.สุรินทร์”

ภารกิจ “โรงเรียนเพื่อชีวิต...พลิกฟื้นชีวิตใหม่”

ภารกิจ “สื่อทุกสัมพันธ์...ชัดทุกสัญญาณ”

ภารกิจ “3 วัน 1 ใจ กับความสุขที่พอเพียง”

ภารกิจ “ความพอเพียงการทำร้านไอศกรีม ร้านไอส์เบิร์ก จ.นครปฐม”

ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียงจากโครงการ “กล้าใหม่ ใฝ่รู้” ดูแลสุขภาพชาวบ้านในชุมชน
ที่ จ.นครสวรรค์ กับอาสาสมัครน้อย”

ภารกิจ “ส่งต่อความดี”

ภารกิจ “คิด-ทำ...ตามคำพ่อสอน”

3. สรุปผลการศึกษาที่ได้รับจากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เนื้อหาที่สะท้อนหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข จากแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในแต่ละภารกิจ

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากความเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติด้วย

การศึกษาเนื้อหาที่สะท้อนหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข จากแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในแต่ละภารกิจ ของการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษารายละเอียดรายละเอียดย่อยที่เป็นตัวบุคคล เหตุการณ์ เวลา สถานที่ สภาพแวดล้อม ที่ปรากฏในรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ทั้งภาพและเสียง ซึ่งรวมถึงบทบรรยาย บทสัมภาษณ์ บทสนทนา เสียงดนตรี และเสียงประกอบ ที่ประกอบกันเป็นเรื่องราวที่มีการสื่อความหมายหรือข้อความหมายของหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข จากแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน และ/หรือบุคคลต่างๆ ที่ปรากฏในรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ต้องเผชิญ

ผลการศึกษาพบว่า รายการ “พ.ศ.พอเพียง” สะท้อนหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข จากแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในแต่ละภารกิจ ได้แก่

1. ความมีเหตุผล
2. ความพอประมาณ
3. มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
4. ความรู้
5. คุณธรรม

วิธีการนำเสนอของรายการ "พ.ศ. พอเพียง"

หลักการและวิธีการนำเสนอในรายการ “พ.ศ. พอเพียง” นี้ เป็นเสมือนตุ๊กตาตัวหนึ่ง ที่ได้ นำเนื้อหามาปรับประยุกต์ใช้กับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากแก่การเข้าใจ เพราะ เป็นนามธรรม ผู้ผลิตรายการจึงพยายามทำให้เนื้อหาของรายการนี้ สนุกสนานขึ้น ทั้ง ยังง่ายต่อการรับรู้และเข้าใจของประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกสาขาอาชีพ โดยการนำมา เผยแพร่ให้เห็นผ่านวิธีการในการนำเสนอในรูปแบบรายการโทรทัศน์

“วิธีการในการนำเสนอรายการ “พ.ศ. พอเพียง” เป็นรายการโทรทัศน์นี้ ทางทีมงานผู้ผลิต รายการ ได้ยึดถือคำกล่าวของคุณประยงค์ วรรณคดี ผู้ที่ได้รับรางวัลแมกไซไซ สาขาผู้นำชุมชน ท่านได้เคยกล่าวไว้ว่า “พูดให้จำ ทำให้ดู อยู่ให้เป็น” ซึ่งสิ่งนี้จะเป็นแนวทางนำไปสู่ความพอเพียง ได้อย่างแน่นอน เราจึงนำหลักการนี้มาใช้ในการทำงาน”

(คุณวิฑูรย์ แก้วประสม , สัมภาษณ์ 30 ธันวาคม 2550)

เนื้อหาที่นำเสนอในรายการ พ.ศ. พอเพียง นั้น แบ่งวิธีการนำเสนอออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้

เนื่องจากเนื้อหาของรายการ “พ.ศ. พอเพียง” นั้น มีลักษณะเป็นรายการที่ให้ความรู้เชิง วิชาการและผู้ผลิตรายการเกรงว่าผู้ชมจะเกิดความเบื่อหน่าย จึงได้นำเสนอรายการในรูปแบบที่ให้ สาระไปพร้อม ๆ กับความบันเทิง โดยรายการได้แบ่งออกเป็น 3 ช่วง ตามเนื้อหารายการในแต่ละ ช่วงมีรูปแบบในการนำเสนอ ดังนี้

- ช่วงแนะนำเปิดตัวรายการ รูปแบบการนำเสนอจะเป็นแบบสบาย ๆ เริ่มตั้งแต่ช่วงเพลง ไตเติ้ลประจำรายการเริ่มขึ้นจนจบเพลงจะมีเสียงปรบมือตามจังหวะเพลงคลอตลอดจนกระทั่ง

พิธีกรคือ คุณสุวิภา กุลตั้งวัฒนา ปราชญ์ตัวขึ้นในรายการ พิธีกรแนะนำผู้ชมภายในห้องส่งรายการ และจึงเกริ่นนำเข้ารายละเอียดของเรื่องที่น่ามาเสนอ

- ช่วงเรียลลิตีและสนทนากับแขกรับเชิญ (VTR) รูปแบบการนำเสนอในช่วงนี้จะเป็นช่วงที่พิธีกรสนทนากับแขกรับเชิญ พร้อมทั้งเปิดเทปบันทึกภาพการปฏิบัติภารกิจที่ได้รับโดยอยู่ในหลักการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข และให้แขกรับเชิญแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภารกิจที่ได้รับว่าได้รับความรู้เรื่องใดบ้าง

- ช่วงสรุปภารกิจเพื่อโยงเข้าหลักเศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบการนำเสนอจะเป็นการเชิญนักวิชาการของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงมาสนทนาให้ความรู้เกี่ยวกับภารกิจที่แขกรับเชิญได้รับว่าในแต่ละภารกิจนั้น สามารถเชื่อมโยงกับหลักการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างไร

องค์ประกอบของรายการ “พ.ศ. พอเพียง” ประกอบด้วย

พิธีกร (Host)

พิธีกร เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญคนหนึ่งในการผลิตรายการโทรทัศน์ เนื่องจากเป็นผู้ที่นำเสนอเนื้อหา และดำเนินรายการให้มีความต่อเนื่องและสนุกสนานไปตั้งแต่ต้นรายการจนกระทั่งจบรายการ บางครั้งพิธีกรก็ทำหน้าที่ เป็นตัวแทนของผู้ชมในการสอบถามผู้ร่วมรายการถึงเรื่องที่ผู้ชมสงสัย อยากรู้ ดังนั้นพิธีกรในรายการเรียลลิตี ทอล์กโชว์ (reality talkshow) จึงมีความสำคัญมากต่อการทำให้รายการมีความน่าสนใจมากน้อยเพียงใด ซึ่งในรายการ พ.ศ.พอเพียงนี้ มีพิธีกรหลักเพียงคนเดียว คือ คุณสุวิภา กุลตั้งวัฒนา

วิธีการดำเนินรายการ

จากรูปแบบรายการที่แบ่งออกเป็น 3 ช่วงนั้น คุณสุวิภา ได้เป็นพิธีกรหลัก ดำเนินรายการทั้งหมดทั้ง 3 ช่วง คือ

(1) ช่วงแนะนำเปิดตัวรายการ ช่วงนี้เป็นช่วงแรกของรายการ ซึ่งจะเกริ่นนำรายการว่าในแต่ละครั้ง แขกรับเชิญจะเป็นใครและภารกิจที่แขกรับเชิญได้รับไปปฏิบัติภารกิจคืออะไร แต่ในช่วง

นี้ สิ่งหนึ่งที่จะขาดเสียมิได้ คือ การแนะนำผู้เข้าชมนิทรรศการที่เก็บรายการ ที่มีผู้ชมทั้งจากสถาบันการศึกษาและบุคคลหลากหลายอาชีพ ด้วยความเป็นกันเอง

(2) ช่วงเรียลิตีและสนทนากับแขกรับเชิญ (VTR) เป็นช่วงที่พิธีกรแนะนำและสัมภาษณ์แขกรับเชิญเกี่ยวกับภารกิจที่ได้รับ พร้อมทั้งเปิดเทปบันทึกภาพระหว่างที่แขกรับเชิญปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายและตัดช่วงเบรกเป็นระยะ เพื่อสนทนาพูดคุยซักถามกับแขกรับเชิญเกี่ยวกับภารกิจที่ปฏิบัติว่าแขกรับเชิญมีความคิดเห็นอย่างไร หรือมีความรู้สึกกับภารกิจนั้นอย่างไร สามารถนำมาเชื่อมโยงกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยหลักการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้อย่างไรบ้าง

เมื่อใกล้จะปิดเบรก คุณสุริวิภาจะทำหน้าที่สรุปเนื้อหาที่ได้พูดคุยกันในช่วงนี้ทั้งหมด โดยลักษณะการพูดนั้นก็แสดงถึงความอímเอมใจที่ได้รับรู้เรื่องราวต่าง ๆ เหล่านั้น บางครั้งก็แสดงความภาคภูมิใจที่ตนเองได้เกิดมาในประเทศที่มีพระมหากษัตริย์ที่ทรงห่วงใยพสกนิกรที่ได้ทรงพระราชทานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพสกนิกรทุกหมู่เหล่าดำเนินชีวิตอยู่ได้ด้วยความปลอดภัย และคุณสุริวิภาก็พยายามพูดย้ำในหลักการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไขว่าทุกคนทุกสาขาอาชีพทุกเพศ ทุกวัย สามารถปฏิบัติได้ทั้งสิ้น โดยจะเน้นย้ำหลักของรายการอยู่เสมอว่า " **พูดให้จำ ทำให้ดูอยู่ให้เป็น**" ซึ่งเป็นคำกล่าวของ คุณประยงค์ รณรงค์ ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับรางวัลแมกไซไซ สาขาผู้นำชุมชน ว่าสิ่งนี้จะป็นหนทางนำไปสู่ความพอเพียงได้อย่างแน่นอน

(3) ช่วงสรุปภารกิจเพื่อโยงเข้าหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นช่วงที่มีการเชิญนักวิชาการจากคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงมาสรุปภารกิจที่แขกรับเชิญได้ปฏิบัติมาว่าสามารถเชื่อมโยงเข้าหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างไรบ้าง และเสริมความรู้ในด้านการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงให้แก่ผู้ชมรายการ

ผู้ร่วมรายการ (Guest)

ผู้ร่วมรายการ เป็นบุคคลที่สำคัญอีกกลุ่มหนึ่งในรายการ พ.ศ. พอเพียง โดยจะแบ่งออกตามลักษณะการนำเสนอและเนื้อหาในแต่ละช่วงซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

(1) แขกรับเชิญ

เป็นผู้ร่วมรายการที่มีชื่อเสียง อาทิ ศิลปิน ดารา นักร้อง นักแสดง หรือบุคคลที่มีชื่อเสียงในแวดวงสังคม ผู้ร่วมรายการกลุ่มนี้ จะอยู่ในช่วงของการสัมภาษณ์และสนทนาพูดคุย คือช่วงเรียลลิตีและสนทนากับแขกรับเชิญ (VTR)

(2) ผู้เชี่ยวชาญ

เนื่องจากเนื้อหาส่วนใหญ่ในรายการเป็นเรื่องเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นผู้ที่มาร่วมพูดคุยให้ความรู้ในเรื่องเหล่านี้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ มีความรู้ในเรื่องเหล่านี้เป็นอย่างดี ผู้เชี่ยวชาญในรายการนี้ คือ นักวิชาการจากคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ พอเพียง ซึ่งจะอยู่ในช่วงของการสัมภาษณ์และพูดคุยให้ความรู้ในช่วงสรุปภารกิจเพื่อโยงเข้าหลักเศรษฐกิจพอเพียง

บรรยากาศ

บรรยากาศของรายการ เป็นองค์ประกอบที่จำเป็นอีกอย่างหนึ่งในการผลิตรายการเรียลลิตี ทอล์กโชว์ เพราะเป็นสิ่งที่ช่วงสร้างสีสันให้กับรายการ บรรยากาศของรายการ พ.ศ.พอเพียง มีองค์ประกอบ ดังนี้

(1) ฉาก (Scenery)

ฉาก เป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่ง เพราะทุกช่วงของรายการต้องมีฉาก ฉากจะช่วยสร้างบรรยากาศในการชม สำหรับรายการ พ.ศ.พอเพียง เป็นฉากที่ทางรายการมักใช้อยู่เสมอ พบเห็นได้บ่อยครั้งหรืออาจจะทุกเทป โดยฉากที่เป็นเอกลักษณ์ของรายการ คือ ฉากเปิดรายการ พื้นฉากเป็นตัวอักษรคำว่า พ.ศ.พอเพียง และมีรูปคนหลากหลายอาชีพหลากหลายวัย สำหรับฉากที่ใช้เป็นประจำในรายการ ก็คือ ฉากตัวอักษรคำว่า พ.ศ. พอเพียง เป็นฉากครึ่งวงกลมล้อมรอบผู้ร่วมรายการและผู้ชมรายการภายในห้องบันทึกเทปโทรทัศน์

(2) แสง สี

จากวิธีการนำเสนอของรายการ แสงที่ใช้จะเป็นโทนสีอบอุ่น ความสว่างของแสงจะอยู่โดยรอบบริเวณพิธีกรและผู้ร่วมรายการ แสงที่ใช้ในช่วงนี้จะใช้ตั้งแต่เริ่มสนทนา จนกระทั่งจบการสนทนา

(3) เสียง

เสียงมีส่วนสร้างบรรยากาศในรายการได้มาก สำหรับรายการ พ.ศ.พอเพียง มีการใช้เสียงเพื่อ สร้างเสริมบรรยากาศในรายการ ดังนี้

- เสียงดนตรีประกอบรายการ เป็นเพลงที่แต่งขึ้นใหม่ ใช้เป็นไตเติ้ลเปิดรายการ นอกจากนี้ก็จะตัดเป็นช่วงสั้น ๆ เพื่อใช้ในตอนเปิดและปิดในแต่ละเบรก เนื่องจากเป็นเพลงที่แต่งขึ้นใหม่ทำให้เพลงนี้กลายเป็นเอกลักษณ์ประจำรายการ

- เสียงของผู้ชมในห้องส่ง ส่วนใหญ่จะเป็นเสียงปรบมือ ตอนเปิดรายการ ตอนแนะนำผู้ร่วมรายการตอนจบรายการ นอกจากนี้ เวลาที่พิธีกรหรือผู้ร่วมรายการ เล่นมุขตลกก็จะมีเสียงหัวเราะจากผู้ชมในห้องส่ง ช่วยสร้างบรรยากาศทำให้รายการไปเยี่ยมเหงาจนเกินไป ทำให้รายการคึกคักไม่ถึงเครียดการดำเนินรายการสนุกสนานและเป็นตัวแทนของผู้ชมทางบ้านที่จะรับรู้อารมณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างดำเนินรายการ

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

การวิจัยเรื่อง เนื้อหาและวิธีการนำเสนอของรายการ “พ.ศ.พอเพียง” และการรับรู้ประโยชน์และการเปิดรับรายการของผู้ชม ในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลจากการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 500 ชุด มาทำการวิเคราะห์และได้นำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

- 1.1 คุณลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร
- 1.2 พฤติกรรมการเปิดรับชมสื่อโทรทัศน์โดยทั่วไป
- 1.3 พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง”
- 1.4 การรับรู้ประโยชน์จากรายการ “พ.ศ.พอเพียง”
- 1.5 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรายการ
- 1.6 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ซึ่งสามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

โดยการหาสถิติพื้นฐาน คือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยเพื่อวิเคราะห์

1. ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน
2. พฤติกรรมการเปิดรับชมสื่อโทรทัศน์ โดยทั่วไป

3. พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ “ พ.ศ.พอเพียง
4. การรับรู้ประโยชน์จากรายการ “พ.ศ.พอเพียง”
5. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรายการ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing)

โดยผู้วิจัยได้ใช้สถิติวิเคราะห์ ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ผู้ชมที่มีลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษาและรายได้แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” แตกต่างกัน

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยวิธี T-Test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

สมมติฐานข้อที่ 2 การรับรู้ประโยชน์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง”

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

1.1 ผลการวิเคราะห์ด้านลักษณะทางประชากร

เป็นการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างในเรื่องที่เกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	194	38.8
หญิง	306	61.2
รวม	500	100.0

จากตารางที่ 4 เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเพศ จากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า เป็นเพศชาย ร้อยละ 38.8 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 61.2 โดยเพศหญิงมีจำนวนมากกว่าเพศชาย

ตารางที่ 5 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	266	53.2
20 – 29 ปี	60	12
30 – 39 ปี	80	16
40 – 49 ปี	52	10.4
50 ปีขึ้นไป	42	3.0
รวม	500	64.6

จากตารางที่ 5 ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 5กลุ่มอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 53.2 รองลงมา มีอายุระหว่าง 30 – 39 ปี คิดเป็นร้อยละ 16 และช่วงอายุที่มีน้อยที่สุด คือ ช่วงอายุระหว่าง 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 3.0

ตารางที่ 6 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าประถมศึกษา	3	0.6
ประถมศึกษา	16	3.2
มัธยมศึกษาตอนต้น	82	16.4
มัธยมศึกษาตอนปลาย /ปวช.	242	48.4
อนุปริญญา /ปวส.	78	15.6
ปริญญาตรี	44	8.8
สูงกว่าปริญญาตรี	35	7.0
รวม	500	100.0

จากตารางที่ 6 เพื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 48.4 รองลงมา มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 16.4 และกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่าระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 3.8

ตารางที่ 7 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน /นักศึกษา	269	53.8
ข้าราชการ /พนักงานรัฐวิสาหกิจ	52	10.4
พนักงานบริษัทเอกชน /ห้างร้าน /ธนาคาร	55	11
ประกอบธุรกิจส่วนตัว /ค้าขาย	36	7.2
รับจ้าง /งานบริการ	47	9.4
แม่บ้าน /พอบ้าน	27	5.4
เกษียณอายุ	14	2.8
รวม	500	100.0

ตารางที่ 7 เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามลักษณะอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน /นักศึกษา มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.8 รองลงมา คือ อาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน / ห้างร้าน/ธนาคาร คิดเป็นร้อยละ 11.0 และ กลุ่มตัวอย่างที่ชมรายการน้อยที่สุด คือ กลุ่มเกษียณอายุ คิดเป็นร้อยละ 2.8

ตารางที่ 8 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีรายได้	250	50.0
ไม่เกิน 5,000บาท	14	2.8
5,001 – 10,000 บาท	95	19.0
10,001 – 15,000 บาท	61	12.2
15,001 – 20,000 บาท	49	9.8
20,001 – 25,000 บาท	6	1.2
25,001 – 30,000 บาท	18	3.6
30,001 บาทขึ้นไป	7	1.4
รวม	500	100.0

จากตารางที่ 8 เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามรายได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ ไม่มีรายได้ เนื่องจากเป็นนักเรียน/นักศึกษา มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.0 และกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่เกิน 5,000 บาท มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.8

1.2 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการเปิดรับชมสื่อโทรทัศน์โดยทั่วไป

เป็นการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างในเรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความบ่อยครั้งในการเปิดรับชมสื่อโทรทัศน์ โดยทั่วไป

ตารางที่ 9 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความบ่อยครั้งในการเปิดรับชมสื่อโทรทัศน์ โดยทั่วไป

ความบ่อยครั้งในการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง”	จำนวน	ร้อยละ
ทุกวัน	339	67.8
5-6 วัน	82	16.4
3-4 วัน	48	9.6
1-2 วัน	31	6.2
รวม	500	100.0

จากตารางที่ 9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เปิดรับชมสื่อโทรทัศน์ ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 67.8 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับชมสื่อโทรทัศน์เฉลี่ยต่อสัปดาห์ 5 - 6 วัน คิดเป็นร้อยละ 16.4 และกลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับชมสื่อโทรทัศน์ เฉลี่ยต่อสัปดาห์ น้อยที่สุด 1 - 2 วัน คิดเป็นร้อยละ 6.2

ตารางที่ 10 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาการเปิดรับชมสื่อโทรทัศน์โดยเฉลี่ยต่อวัน

ระยะเวลาการเปิดรับชมสื่อโทรทัศน์เฉลี่ยต่อวัน	จำนวน	ร้อยละ
มากกว่า 5 ชั่วโมง	339	67.8
3-4 ชั่วโมง	82	16.4
1-2 ชั่วโมง	48	9.6
น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	31	6.2
รวม	500	100

จากตารางที่ 10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับชมสื่อโทรทัศน์เฉลี่ยต่อวันมากที่สุด คือ ประมาณ 3-4 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 42.0 รองลงมา เปิดรับชมสื่อโทรทัศน์เฉลี่ยต่อวัน ประมาณ 1-2 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 28.6 และกลุ่มตัวอย่างที่มีสัดส่วนน้อยที่สุด เป็นกลุ่มที่เปิดรับชมสื่อโทรทัศน์เฉลี่ยต่อวัน น้อยกว่า 1 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 11.4

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามช่วงเวลาที่ได้รับชมรายการโทรทัศน์ในวันธรรมดา (วันจันทร์-วันศุกร์) โดยเฉลี่ยต่อวัน

ช่วงเวลาที่รับชมรายการโทรทัศน์ (วันจันทร์-วันศุกร์)	จำนวน*	ร้อยละ*
0.01 – 02.00 น.	22	4.4
02.01 – 04.00 น.	19	3.8
04.01 – 06.00 น.	34	6.9
06.01 – 08.00 น.	71	14.3
08.01 – 10.00 น.	42	8.5
10.01 – 12.00 น.	23	4.6
12.01 – 14.00 น.	24	4.8
14.01 – 16.00 น.	36	7.3
16.01 – 18.00 น.	145	29.2
18.01 – 20.00 น.	312	62.9
20.01 – 22.00 น.	284	57.3
22.01 – 24.00 น.	78	15.7
รวม	1090	219.8

*ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับชมรายการโทรทัศน์ในช่วงเวลา 18.01 – 20.00 น. มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.9 รองลงมา เปิดชมรายการโทรทัศน์ในช่วงเวลา 20.01 – 22.00 น. คิดเป็นร้อยละ 57.3

ตารางที่ 12 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามช่วงเวลาที่ได้รับชมรายการโทรทัศน์ในวันหยุด (วันเสาร์-วันอาทิตย์) โดยเฉลี่ยต่อวัน

ช่วงเวลาที่รับชมรายการโทรทัศน์ (วันเสาร์-วันอาทิตย์)	จำนวน*	ร้อยละ*
0.01 – 02.00 น.	35	7.1
02.01 – 04.00 น.	27	5.4
04.01 – 06.00 น.	11	2.2
06.01 – 08.00 น.	95	19.2
08.01 – 10.00 น.	162	32.7
10.01 – 12.00 น.	110	22.2
12.01 – 14.00 น.	119	24
14.01 – 16.00 น.	122	24.6
16.01 – 18.00 น.	208	41.9
18.01 – 20.00 น.	293	59.1
20.01 – 22.00 น.	310	62.5
22.01 – 24.00 น.	129	26.0
รวม	1621	326.8

*ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับชมรายการโทรทัศน์ ในช่วงเวลา 20.01 – 22.00 น. มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.5 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับชมรายการโทรทัศน์ในช่วงเวลา 18.01 – 20.00 น. คิดเป็นร้อยละ 59.1

1.3 ผลการวิเคราะห์การเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง”

เป็นการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างในเรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ในด้านความบ่อยครั้งในการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง”

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาที่ติดตามรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง”

ระยะเวลาที่ติดตามรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง”	จำนวน	ร้อยละ
1 ปี	38	7.6
6 เดือน	51	10.2
3 เดือน	106	21.2
น้อยกว่า 3 เดือน	305	61.0
รวม	500	100.0

จากตารางที่ 13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ติดตามรับชมรายการมาน้อยกว่า 3 เดือน คิดเป็น ร้อยละ 61.0 รองลงมา เป็นกลุ่มตัวอย่างที่รับชมรายการ มา 3 เดือน คิดเป็นร้อยละ 21.2 และกลุ่มตัวอย่างจำนวนน้อยที่สุด ติดตามรับชมรายการมานาน 6 เดือน คิดเป็นร้อยละ 10.2

ตารางที่ 14 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความบ่อยครั้งในการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง”

ความบ่อยครั้งในการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง”	จำนวน	ร้อยละ
เป็นประจำ /บ่อยมาก	38	7.2
บ่อย	55	11.0
ปานกลาง /ไม่บ่อยนัก	143	28.6
นานๆ ครั้ง	266	53.2
รวม	500	100

จากตารางที่ 14 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” นานๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 53.2 รองลงมา กลุ่มตัวอย่างเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ปานกลาง / ไม่บ่อยนัก คิดเป็นร้อยละ 28.6 และกลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” เป็นประจำ / บ่อยมาก มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.2

ตารางที่ 15 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” เฉลี่ยต่อครั้ง

ระยะเวลาการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง”	จำนวน	ร้อยละ
ประมาณ 1 ชั่วโมง	68	13.6
ประมาณ 45 นาที	68	13.6
ประมาณ 30 นาที	166	33.2
ประมาณ 15 นาที	198	39.6
รวม	500	100.0

จากตารางที่ 15 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” เฉลี่ยต่อครั้งประมาณ 15 นาที คิดเป็นร้อยละ 39.6 รองลงมา กลุ่มตัวอย่างเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” เฉลี่ยต่อครั้งประมาณ 30 นาที คิดเป็นร้อยละ 33.2 และกลุ่มตัวอย่างที่มีสัดส่วนการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” เฉลี่ยต่อครั้ง น้อยที่สุดมีอยู่ 2 ช่วง คือ ประมาณ 45 นาที และ 1 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 13.6

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 16 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพฤติกรรมในการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง”

พฤติกรรมในการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง”	จำนวน	ร้อยละ
ตั้งใจชมตลอดรายการ	80	16.0
เลือกชมเฉพาะช่วงที่สนใจ	201	40.2
เปลี่ยนช่องสลับไปมากับช่องอื่น	150	30.0
เปิดทิ้งไว้เป็นเพื่อน	69	13.8
รวม	500	100.0

จากตารางที่ 16 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมในการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” คือ เลือกชมรายการเฉพาะช่วงที่มีเนื้อหาที่ตนเองสนใจ คิดเป็นร้อยละ 40.2 รองลงมา คือ เปลี่ยนช่องสลับไปมากับช่องอื่นเมื่อมีโฆษณา คิดเป็นร้อยละ 30.0 และกลุ่มที่เปิดทิ้งไว้เป็นเพื่อน มีสัดส่วนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 13.8

ตารางที่ 17 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการมีส่วนร่วมกับรายการ “พ.ศ.พอเพียง”

การมีส่วนร่วมกับรายการ “พ.ศ.พอเพียง”	จำนวน	ร้อยละ
เคย	174	34.8
ไม่เคย	326	65.2
รวม	500	100.0

จากตารางที่ 17 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ไม่เคยมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของรายการ “พ.ศ.พอเพียง” คิดเป็นร้อยละ 65.2 และกลุ่มตัวอย่างที่เคยมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของรายการ “พ.ศ.พอเพียง” มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.8

ตารางที่ 18 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะของการมีส่วนร่วม
ร่วมกับรายการ “พ.ศ.พอเพียง”(เฉพาะผู้เคยมีส่วนร่วมร่วมกับรายการและตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ลักษณะการมีส่วนร่วมร่วมกับรายการ “พ.ศ.พอเพียง	จำนวน*	ร้อยละ*
โครงการสัญจร	52	29.9
เขียนจดหมาย	51	29.3
จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (อีเมล)	67	38.5
อื่นๆ	20	11.5
รวม	190	109.2

*ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 18 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่ระบุว่าเคยมีส่วนร่วมร่วมกับรายการ “พ.ศ.พอเพียง” โดยผ่านทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (อีเมล) คิดเป็นร้อยละ 38.5 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างที่เคยมีส่วนร่วมร่วมกับรายการ “พ.ศ.พอเพียง” โดยมีส่วนร่วมร่วมกับโครงการสัญจร คิดเป็นร้อยละ 29.9 และกลุ่มตัวอย่างที่ระบุว่าเคยมีส่วนร่วมร่วมกับรายการ “พ.ศ.พอเพียง” โดยผ่านวิธีอื่นๆ น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 11.5

ตารางที่ 19 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามแหล่งหรือช่องทางทางการเปิดรับ
ต่างๆ ที่ทำให้รู้จักรายการ “พ.ศ.พอเพียง”

แหล่งที่ทำให้รู้จักรายการ “พ.ศ.พอเพียง”	จำนวน*	ร้อยละ*
หนังสือพิมพ์ นิตยสาร	298	62.9
การประชาสัมพันธ์จากรายการโทรทัศน์ ในเครือบริษัท เจเอสแอล จำกัด	136	28.7
คำบอกเล่าของผู้อื่น	96	20.3
การเปิดรับชมโดยบังเอิญ	89	18.8
แหล่งอื่นๆ	12	2.5
รวม	631	133.1

*ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 19 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่า รู้จักรายการ “พ.ศ.พอเพียง” จากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร คิดเป็นร้อยละ 62.9 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างที่รู้จักรายการนี้ จากการประชาสัมพันธ์จากรายการโทรทัศน์ ในเครือบริษัท เจเอสแอล จำกัด คิดเป็นร้อยละ 28.7 และแหล่งที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างรู้จักรายการ “พ.ศ.พอเพียง” น้อยที่สุด ระบุว่า รู้จักจากแหล่งอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 2.5

ตารางที่ 20 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามช่วงของรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ที่เปิดรับชม

ช่วงรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ที่เปิดรับชม	จำนวน*	ร้อยละ*
ช่วงแนะนำเปิดตัวรายการ	179	38.9
ช่วงเรียลลิตี้ และสนทนากับแขกรับเชิญ (VTR)	278	59.5
ช่วงสรุปภารกิจเพื่อโยงเข้าหลักเศรษฐกิจพอเพียง	142	30.4
รวม	599	128.3

*ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 20 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับชมรายการในช่วง เรียลลิตี้ และสนทนากับแขกรับเชิญ (VTR) คิดเป็นร้อยละ 59.5 รองลงมา รับชมช่วงแนะนำเปิดตัวรายการ คิดเป็นร้อยละ 38.3 และกลุ่มตัวอย่างรับชมช่วงสรุปภารกิจเพื่อโยงเข้าหลักเศรษฐกิจพอเพียงน้อยที่สุด คือ คิดเป็นร้อยละ 30.4

1.4 ผลการวิเคราะห์การรับรู้ประโยชน์จากรายการ “พ.ศ.พอเพียง”

เป็นการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่าง ในเรื่องการรับรู้ประโยชน์ ซึ่งจำแนกตามตาราง และสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตารางที่ 21 แสดงจำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการรับรู้ประโยชน์จากรายการ “พ.ศ.พอเพียง”

การรับรู้ประโยชน์ที่ได้จากรายการ “พ.ศ.พอเพียง”	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	จำนวน	\bar{X}	S.D.	การรับรู้ประโยชน์
ได้รับข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์	133 (26.6)	230 (46.0)	122 (24.4)	13 (2.6)	2 (0.4)	500 (100)	3.96	0.81	มาก
ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวของประเทศไทยทั้งในอดีตปัจจุบันและอนาคต	117 (23.4)	219 (38.8)	141 (30.6)	21 (4.8)	2 (0.4)	500 (100)	3.86	0.84	มาก
สามารถนำเรื่องราวไปใช้เป็นหัวข้อสนทนากับผู้อื่น	124 (24.8)	194 (38.8)	153 (30.6)	24 (4.8)	5 (1.0)	500 (100)	3.82	0.90	มาก
เป็นเพื่อนเพื่อความเพลิดเพลิน	146 (29.2)	189 (37.8)	131 (26.2)	30 (6.0)	4 (0.8)	500 (100)	3.89	0.92	มาก
ได้รับค่านิยมที่ดีของไทย เช่น การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความกตัญญู ความซื่อสัตย์	166 (33.2)	221 (44.2)	97 (19.4)	15 (3.0)	1 (0.2)	500 (100)	4.07	0.81	มาก
การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	155 (31.0)	201 (40.2)	121 (24.2)	21 (4.2)	2 (0.4)	500 (100)	3.97	0.87	มาก
สามารถนำความรู้จากแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงจากรายการนี้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน	191 (38.2)	197 (39.4)	93 (18.6)	15 (3.0)	4 (0.8)	500 (100)	4.11	0.87	มาก

การรับรู้ประโยชน์ที่ได้จาก รายการ “พ.ศ.พอเพียง”	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	จำนวน	\bar{X}	S.D.	การรับรู้ ประโยชน์
สามารถนำค่านิยมที่ได้รับเป็น แนวทางในการปฏิบัติหรือบอก กล่าวผู้อื่น	135 (27.0)	197 (39.4)	143 (28.6)	22 (4.4)	3 (0.6)	500 (100)	3.88	0.88	มาก
นำหลัก 3ห่วง 2เงื่อนไขมาใช้ ในการประหยัดคอตอคม	129 (25.8)	185 (37.0)	155 (31.0)	28 (5.6)	3 (0.6)	500 (100)	3.82	0.90	มาก
นำหลัก 3ห่วง 2เงื่อนไขมา ใช้ให้เหมาะสมกับกาลเทศะ	122 (24.4)	210 (42.0)	140 (28.0)	24 (4.8)	4 (0.8)	500 (100)	3.84	0.87	มาก
นำหลัก 3ห่วง 2เงื่อนไขมา ใช้พิจารณาความพอดีของ ฐานะความเป็นอยู่ของตนเอง	136 (27.2)	207 (41.4)	134 (26.8)	19 (3.8)	4 (0.8)	500 (100)	3.90	0.87	มาก
นำหลัก 3ห่วง 2เงื่อนไขมาใช้ พิจารณาความจำเป็นก่อน การตัดสินใจใช้จ่าย	117 (23.4)	225 (45.0)	132 (26.4)	24 (4.8)	2 (0.4)	500 (100)	3.86	0.84	มาก
นำหลัก 3ห่วง 2เงื่อนไขมาใช้ เป็นภูมิคุ้มกันเพื่อจัดการกับ ความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นใน อนาคต เช่น ความเจ็บป่วยได้ อย่างไม่ประมาท	120 (24.0)	185 (37.0)	164 (32.8)	27 (5.4)	4 (0.8)	500 (100)	3.78	0.90	มาก
นำหลัก 3ห่วง 2เงื่อนไขอาทิ ความซื่อสัตย์สุจริตความอดทน มาใช้ในชีวิตประจำวันอย่างมี สติ ไม่โลภและไม่ตระหนี่	131 (26.2)	209 (41.8)	132 (26.4)	23 (4.6)	5 (1.0)	500 (100)	3.88	0.89	มาก

การรับรู้ประโยชน์ที่ได้จากรายการ "พ.ศ.พอเพียง"	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	จำนวน	\bar{X}	S.D.	การรับรู้ประโยชน์
นำหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข มาใช้พิจารณา คิดทบทวนความมีเหตุผลจากเหตุทุกอย่างที่เกี่ยวข้องอย่างรอบคอบ	143 (28.6)	189 (37.8)	136 (27.2)	25 (5.0)	7 (1.4)	500 (100)	3.87	0.93	มาก
ประโยชน์ที่ได้รับจากการชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" โดยภาพรวม	196 (39.2)	190 (38.0)	94 (18.8)	13 (2.6)	7 (1.4)	500 (100)	4.11	0.89	มาก

จากตารางที่ 21 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ได้รับประโยชน์เมื่อพิจารณาถึงภาพรวมของการรับรู้ต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" มีค่าเฉลี่ย ค่า 4.11 หรืออยู่ในระดับ "มาก" โดยมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สามารถนำความรู้จากแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงจากรายการนี้ไปปรับใช้ในชีวิตรประจำวัน

1.5 การวิเคราะห์ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรายการ

ตารางที่ 22 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการรับชมรายการ "พ.ศ. พอเพียง"

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะรายการ "พ.ศ.พอเพียง"	จำนวน	ร้อยละ
น่าจะมีรายการออกอากาศทางวิทยุด้วย เพราะไม่ค่อยดูโทรทัศน์	1	0.2
รายการดีต้องทุ่มทุนสร้างรายการต่อไป อย่าหยุดทำ	1	0.2
เป็นรายการที่ดีมาก / มีประโยชน์ / ได้รับประโยชน์จากรายการมาปรับใช้ในชีวิตรประจำวัน	19	3.8
พิธีกรเก่งมาก	1	0.2

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะรายการ "พ.ศ.พอเพียง"	จำนวน	ร้อยละ
น่าจะนำดารา – นักร้อง คนมีชื่อเสียงมาร่วมรายการ เพราะน่าจะเป็นต้นแบบเพื่อปฏิบัติเป็นตัวอย่าง	1	0.2
ไม่เคยได้ยินแม้แต่บ่อย / ไม่เคยดูรายการ	1	0.2
ได้ชมเพียงครั้งเดียว ทำให้การประเมินอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่ค่อยดี	1	0.2
ควรเพิ่มรายละเอียดของเนื้อหา	1	0.2
ควรขยายมุมมองรายการไปยังเด็กและวัยรุ่นด้วย โดยปรับรายการให้น่าสนใจ	2	0.4
ควรมีรายการต่อไป เพราะได้สาระและเพลิดเพลิน สนุกสนาน	2	0.4
สนุกดี / ชอบตอนเปิด VTR / ชอบมาก โดยเฉพาะตอนที่ปฏิบัติภารกิจพอเพียง	2	0.4
ควรนำรายการ "พ.ศ.พอเพียง" เปิดออกอากาศช่วงกลางวัน	1	0.2
อยากให้รายการ "พ.ศ.พอเพียง" ออกอากาศในช่วงวันธรรมดาบ้าง	1	0.2
อยากให้รายการมีเวลาออกอากาศนานกว่านี้	2	0.4
ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าไปชมวิธีการผลิตรายการ เพื่อเป็นประสบการณ์	1	0.2
ประสบการณ์		
รายการน่าจะมีส่วนที่น่าสนใจกว่านี้	1	0.2
รวม	500	100.0

จากตารางที่ 22 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรายการ "พ.ศ.พอเพียง" คือ เป็นรายการที่ดีมาก มีประโยชน์ และได้รับประโยชน์จากรายการมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.8

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing)

สมมติฐานที่ 1 ผู้ชมที่มีลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษาและรายได้แตกต่างกัน มีพฤติกรรมเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" แตกต่างกัน

ตารางที่ 23 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" ของกลุ่มผู้ชมรายการที่มีเพศต่างกัน

เพศ	จำนวน	\bar{X}	S.D.	T	P
ชาย	194	1.47	0.86	1.749	0.081
หญิง	306	1.34	0.71		

จากตารางที่ 23 พบว่า ผู้ชมเพศชายและเพศหญิง มีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 นั่นคือ เพศไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" ดังนั้น จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

ตารางที่ 24 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" ระหว่างผู้ชมที่มีอายุต่างกัน

อายุ	จำนวน	\bar{X}	S.D.	F	P	คู่แตกต่าง
1. ต่ำกว่า 20 ปี	266	1.17	0.51	18.870***	0.000	2 > 1
2. 20 - 29 ปี	60	1.77	1.05			3 > 1
3. 30 - 39 ปี	80	1.46	0.83			4 > 1
4. 40 - 49 ปี	94	1.70	0.94			2 > 3
รวม	500	1.39	0.77			4 > 3

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากตารางที่ 24 พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" ของผู้ชมรายการที่มีอายุต่างกัน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

หลังจากการทดสอบรายคู่แล้ว พบว่า กลุ่มผู้ชมที่มีอายุ 20 - 29 ปี, 30 - 39 ปี และ 40 - 49 ปี มีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" มากกว่ากลุ่มผู้ชมที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี และกลุ่มผู้ชมที่มีอายุ 20 - 29 ปี และ 40 - 49 ปี มีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" มากกว่ากลุ่มผู้ชม ที่มีอายุ 30 - 39 ปี

ตารางที่ 25 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมการเปิดรับชม รายการ "พ.ศ.พอเพียง" ระหว่างผู้ชมที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา	จำนวน	\bar{X}	S.D.	F	P	คู่ที่แตกต่าง
1. มัธยมศึกษาตอนต้น หรือต่ำกว่า	101	1.32	0.71	7.108****	0.000	4 > 1
2. มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	242	1.29	0.66			4 > 2
3. อนุปริญญา / ปวส.	78	1.44	0.78			4 > 3
4.ปริญญาตรี หรือสูงกว่า	79	1.73	1.03			
รวม	500	1.39	0.77			

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากตารางที่ 25 พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" ของผู้ชมรายการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ข้อที่ 1

หลังจากการทดสอบรายคู่แล้ว พบว่า กลุ่มผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" มากกว่ากลุ่มผู้มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า, กลุ่มผู้มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. และกลุ่มผู้มีการศึกษาระดับอนุปริญญา / ปวส.

ตารางที่ 26 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมกา
เปิดรับชม รายการ "พ.ศ.พอเพียง" ระหว่างผู้ชมที่มีอาชีพต่างกัน

ระดับการศึกษา	จำนวน	\bar{X}	S.D.	F	P	คู่ที่แตกต่าง
1. นักเรียน / นักศึกษา	269	1.20	0.55	13.752 ^{***}	0.000	2 > 1
2. ข้าราชการ / พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	107	1.60	0.92			3 > 1
3. ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย	83	1.53	0.90			4 > 1
4. แม่บ้าน / เกษียณอายุ	41	1.80	0.98			4 > 3
รวม	500	1.39	0.77			

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากตารางที่ 26 พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับรายการ "พ.ศ.พอเพียง" ของผู้ชมรายการ
ที่มีอาชีพต่างกัน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นไปตาม
สมมติฐาน ข้อที่ 1

หลังจากการทดสอบรายคู่แล้ว พบว่า กลุ่มผู้ชมที่มีอาชีพ นักเรียน / นักศึกษา มี
พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" มากกว่า กลุ่มผู้ชมที่มีอาชีพ ข้าราชการ / พนักงาน
รัฐวิสาหกิจ, กลุ่มผู้ชมที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย และกลุ่มผู้ชมที่มีอาชีพแม่บ้าน /
เกษียณอายุ และกลุ่มผู้ชมที่มีอาชีพแม่บ้าน / เกษียณอายุ มีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ
"พ.ศ.พอเพียง" มากกว่า กลุ่มผู้ชมที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 27 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมกา
เปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" ระหว่างผู้ชมที่มีรายได้ต่างกัน

ระดับการศึกษา	จำนวน	\bar{X}	S.D.	F	P	คู่ที่แตกต่าง
1. ต่ำกว่า 5,000 บาท	264	1.19	0.53	16.829 ^{***}	0.000	2 > 1
2. 5,001 - 10,000 บาท	95	1.59	0.88			4 > 1
3. 10,001 - 15,000 บาท	61	1.44	0.79			
4. มากกว่า 15,000 บาทขึ้นไป	80	1.79	1.05			
รวม	500	1.39	0.77			

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากตารางที่ 27 พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" ของผู้ชมที่มีระดับ
รายได้ต่างกัน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน
ข้อที่ 1

หลังจากการทดสอบรายคู่แล้ว พบว่า กลุ่มผู้ชมที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 5,001 -
10,000 บาท และมากกว่า 15,000 บาทขึ้นไป มีพฤติกรรมกาเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง"
มากกว่า กลุ่มผู้ชมที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท

สมมติฐาน ข้อที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" มีความสัมพันธ์กับการรับรู้
ประโยชน์จากรายการ

ตารางที่ 28 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างพฤติกรรมกาเปิดรับชม
รายการ "พ.ศ.พอเพียง" กับการรับรู้ประโยชน์จากรายการ

พฤติกรรมกาเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง"	จำนวน	ค่าสหสัมพันธ์(R)	นัยสำคัญ (P)	ระดับความ สัมพันธ์
ความบ่อยครั้งในการรับชม รายการ "พ.ศ.พอเพียง"	500	0.167 ^{***}	0.000	ต่ำมาก

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากตารางที่ 28 พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" ซึ่งได้แก่ ความบ่อยครั้งในการรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ข้อที่ 3 กล่าวคือ พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์เชิงบวก ซึ่งหมายความว่า หากผู้ชมมีความบ่อยครั้งในการเปิดรับชมรายการมาก ก็จะมีการรับรู้ประโยชน์จากรายการมาก ในทางตรงกันข้าม หากผู้ชมมีความบ่อยครั้งในการเปิดรับชมรายการน้อย ก็จะมีการรับรู้ประโยชน์น้อย อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ดังกล่าว เป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง เนื้อหาและวิธีการนำเสนอของรายการ “พ.ศ.พอเพียง” และการรับรู้ประโยชน์ และการเปิดรับรายการของผู้ชม มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ

1. เพื่อวิเคราะห์รูปแบบ เนื้อหา และวิธีการนำเสนอรายการ “พ.ศ.พอเพียง”
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรของผู้ชมกับเพื่อศึกษาการรับรู้ประโยชน์ รายการ “พ.ศ.พอเพียง” ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5
4. พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ประโยชน์จากรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ของผู้ชมกับพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ที่มีต่อรายการในด้านเนื้อหา รายการและการดำเนินรายการ

ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งลักษณะของวิธีการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน คือ การวิจัยเชิงคุณภาพประกอบด้วยการสัมภาษณ์ และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ดังนี้

- 1 . การวิเคราะห์เนื้อหาของรายการ “พ.ศ.พอเพียง” และการสัมภาษณ์ฝ่ายผู้ผลิตรายการ ในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ เนื้อหาและวิธีการนำเสนอของรายการ “พ.ศ.พอเพียง”
- 2 . การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล รวมถึงมีการสัมภาษณ์ฝ่ายผู้ผลิตรายการ “พ.ศ.พอเพียง” กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ผู้ชมที่เปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” จำนวน 500 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ซึ่งเป็นผู้ชมที่มีหลากหลายอาชีพ จากนั้นได้นำข้อมูลเหล่านี้ ไปประมวลผลด้วยโปรแกรม SPSS for Windows สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย เพื่ออธิบายลักษณะทางประชากร ส่วนการทดสอบสมมติฐานนั้น สถิติที่ใช้วิเคราะห์คือ Pearson Product Moment Correlation Coefficient เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” กับการรับรู้ประโยชน์จากรายการ “พ.ศ.พอเพียง”

สรุปผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

จากการสัมภาษณ์ผู้ผลิตรายการและวิเคราะห์เนื้อหาจากเทปบันทึกรายการ สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

รูปแบบ เนื้อหา และวิธีการนำเสนอรายการ “พ.ศ.พอเพียง”

การศึกษาเนื้อหาที่สะท้อนหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข จากแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในแต่ละภารกิจ ของรายการ “พ.ศ.พอเพียง” นี้ ศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือ เพื่อวิเคราะห์รูปแบบ เนื้อหา และวิธีการนำเสนอรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ผู้ผลิตรายการได้ถ่ายทอดเนื้อหาที่สะท้อนหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ไข่มุกมากมายเรื่อง ทั้งยังเชื่อมโยงข้อคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้สอดคล้องกับภารกิจ อีกทั้งสอดแทรกไว้ในองค์ประกอบอื่นๆ ของรายการ ได้แก่ พิธีกรผู้ดำเนินรายการ ผู้ร่วมรายการ บรรยายภาค และรูปแบบการนำเสนอรายการ ผู้วิจัยได้ศึกษาเทปบันทึกรายการกลุ่มตัวอย่าง 37 ตอน (51 ตอน) ที่ออกอากาศระหว่างวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2550 ถึงวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2550 (ดูรายชื่อหน้า 68-70)

รูปแบบรายการ “พ.ศ.พอเพียง”

รายการ “พ.ศ.พอเพียง” เป็นรายการประเภทเรียลลิตี้ ทอล์กโชว์ ที่มีเนื้อหาสาระของรายการเป็นเชิงวิชาการ ที่ได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาปรับประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตของคนไทยในทุกสาขาวิชาชีพ โดยการนำเสนอเนื้อหารายการผ่านทางดารา นักร้อง นักแสดง และบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคม ซึ่งฝ่ายผู้ผลิตรายการได้มีแนวความคิดที่นำกลุ่มบุคคลเหล่านี้มาเป็นตัวแทนในการแสดง ให้ผู้ชมรายการเกิดความรู้ความเข้าใจและสามารถนำข้อคิดที่ได้รับจากรายการไปปฏิบัติได้จริง โดยการให้แขกรับเชิญเดินทางลงพื้นที่เพื่อปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับความพอเพียง ภายใต้ภารกิจที่ทางรายการกำหนดให้โดยใช้หลักความพอเพียง คือ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ในการปฏิบัติภารกิจ ซึ่งผู้ชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” สามารถรับรู้และเข้าใจได้ง่ายเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เนื้อหารายการ “พ.ศ.พอเพียง”

ในประเด็นเนื้อหาของรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ผู้ผลิตรายการได้แบ่งกลุ่มเนื้อหาของ การนำเสนอรายการ ออกเป็น 3 กลุ่มหลัก ในการปฏิบัติการกิจกรรมพอเพียงในแต่ละครั้ง ได้แก่

1. ภาคธุรกิจ คือ กลุ่มคนที่ทำงานในกลุ่มองค์กรที่เน้นหลักการบริหารงานเป็นหลัก เช่น ปรากฏใน
ภารกิจ “เรียนรู้ที่มาและกิจการการทำธุรกิจของแกรนด์สปอร์ต”
2. วิถีชาวบ้าน คือ กลุ่มคนกลุ่มหนึ่งที่ทำงานในเชิงเกษตรกร เป็นกลุ่มคนที่ไม่ได้อาศัย ในเมือง เช่น ปรากฏใน
ภารกิจ “เรียนรู้ชีวิตพอเพียงที่หมู่บ้านปกากะญอ (ตอนที่ 1)”
ภารกิจ “เรียนรู้ชีวิตพอเพียงที่หมู่บ้านปกากะญอ (ตอนที่ 2)”
3. กลุ่มสังคมเมือง คือ กลุ่มคนที่อาศัยและดำเนินชีวิตอยู่ในเมือง เป็นกลุ่มคนที่ไม่ได้ อาศัยอยู่ในชนบท เช่น ปรากฏใน
ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียงจากอาชีพคนขับแท็กซี่”

เมื่อทำการศึกษาภาพรวมทั้งหมดของรายการจากเทปบันทึกรายการกลุ่มตัวอย่าง 37 ตอน (51 ตอน) แล้ว พบว่า สะท้อนหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข จากแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในแต่ละภารกิจ ของรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. ความมีเหตุผล คือ ความพอดี ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป ไม่เบียดเบียน ตนเองและผู้อื่น อาทิเช่น
ภารกิจ “เป็นเด็กวัดอย่างพอเพียง (ตอนที่ 1)”
ภารกิจ “อาสาสมัครช่วยคืนชะนีสู่ป่า”
2. ความพอประมาณ คือ การคิดทบทวนอย่างรอบคอบซึ่งต้องพิจารณาจากเหตุทุก อย่างที่เกี่ยวข้อง และต้องคำนึงถึงผลที่ตามมาด้วย อาทิเช่น
ภารกิจ “ทะเลเดียว หลายชีวิต”
ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียงจากอาชีพคนขับแท็กซี่”

3. มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คือ การรู้จักจัดการกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

อาทิเช่น

ภารกิจ “เรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนตลาดน้ำท่าคา จ.สมุทรสงคราม”

ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียงโดยการทำไบโอดีเซล ที่ จ.ระยอง”

4. มีความรู้ คือ ความรอบรู้ ในสิ่งที่จะทำอย่างถ่องแท้และรอบด้าน

อาทิเช่น

ภารกิจ “ความพอเพียงการทำร้านไอศกรีม ร้านไอส์เบิร์ก จ.นครปฐม”

ภารกิจ “เรียนรู้ความพอเพียงจากโครงการ “กล้าใหม่ ใฝ่รู้” ดูแลสุขภาพชาวบ้านในชุมชน
ที่ จ.นครสวรรค์ กับอาสาสมัครน้อย”

5. มีคุณธรรม คือ ศักดิ์ศรีที่จะทำให้เกิดความภาคภูมิใจ มีความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร และใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต รู้จักการแบ่งปัน ไม่โลภ และไม่ตระหนี่ ทั้งยังเอื้อประโยชน์แก่ตนเองและสังคมด้วย อาทิเช่น

ภารกิจ “แฟนเสื้อและรองเท้าชายเพื่อช่วยเหลือนักกีฬา”

ภารกิจ “เก็บขยะริมชายหาดพัทยา”

วิธีการนำเสนอรายการ “พ.ศ.พอเพียง”

ในด้านวิธีการนำเสนอเนื้อหาของรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ผู้ผลิตรายการ ได้แบ่งเนื้อหา
รายการออกเป็น 3 ช่วง ได้แก่

- ช่วงแนะนำเปิดตัวรายการ รูปแบบการนำเสนอจะเป็นแบบสบาย ๆ เริ่มตั้งแต่ช่วงเพลง
ไตเติ้ลประจำรายการเริ่มขึ้นจนจบเพลงจะมีเสียงปรบมือตามจังหวะเพลงตลอดจนกระทั่งพิธีกร
คือ คุณสิริวิภา กุลตังวัฒนา ปราบกฏตัวขึ้นในรายการ แนะนำผู้ชมภายในห้องส่งรายการ และจึง
เกริ่นนำเข้ารายละเอียดของเรื่องที่น่าสนใจ

- ช่วงเรียกลีดีและสนทนากับแขกรับเชิญ (VTR) รูปแบบการนำเสนอในช่วงนี้จะเป็นช่วงที่
พิธีกรสนทนากับแขกรับเชิญ พร้อมทั้งเปิดเทปบันทึกภาพการปฏิบัติภารกิจที่ได้รับโดยอยู่ใน
หลักการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข และให้แขกรับเชิญแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภารกิจที่ได้รับว่าได้รับ
ความรู้เรื่องใดบ้าง

- ช่วงสรุปภารกิจเพื่อโยงเข้าหลักเศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบการนำเสนอจะเป็นการเชิญนักวิชาการของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงมาสนทนาให้ความรู้เกี่ยวกับภารกิจที่เขารับเชิญได้รับว่าในแต่ละภารกิจนั้น สามารถเชื่อมโยงกับหลักการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างไร

สำหรับวิธีการนำเสนอของรายการ “พ.ศ. พอเพียง” มีองค์ประกอบ ดังนี้

พิธีกร

พิธีกร ผู้ดำเนินรายการของรายการ “พ.ศ. พอเพียง” นี้ คือ คุณสุวิภา กุลตั้งวัฒนา ทำหน้าที่เป็นพิธีกรหลัก บุคลิกของคุณสุวิภาในรายการ จะดูเป็นคนยิ้มแย้มแจ่มใสเพื่อสร้างความเป็นกันเองให้กับผู้ร่วมรายการและไม่ทำให้รายการดูเครียดเกินไป แต่จะจริงจังเมื่อกล่าวเน้นย้ำหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข เพื่อให้ผู้ชมเกิดความเคยชินและจดจำได้ สำหรับวิธีการดำเนินรายการก็จะเป็นผู้ที่พูดเปิดรายการ แนะนำ พร้อมทั้งสอบถามผู้ร่วมรายการ และเป็นคนพูดสรุปเนื้อหาที่นำเสนอในช่วงสำคัญๆ

ผู้ร่วมรายการ

แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ เขกรับเชิญ และ นักวิชาการจากทางคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

1) เขกรับเชิญ คือ ดารา นักแสดง และบุคคลที่เป็นที่รู้จักในสังคม ซึ่งเขกรับเชิญกลุ่มนี้ จะเปลี่ยนไปตามเนื้อเรื่องที่น่าเสนอในแต่ละตอน

2) นักวิชาการจากทางคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง บุคคลกลุ่มนี้จะมีบทบาทในช่วงสรุปภารกิจเพื่อโยงเข้าหลักเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อแนะแนวทางและหลักการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ที่เขกรับเชิญได้ร่วมปฏิบัติการให้ถูกต้องและชัดเจนมากยิ่งขึ้น

บรรยากาศ

บรรยากาศในรายการประกอบด้วยฉาก แสง สี เสียง และอุปกรณ์ประกอบฉาก โดยผู้ผลิตจะให้ความสำคัญกับฉากมากกว่า โดยฉากที่เป็นเอกลักษณ์ของรายการ คือ ฉากเปิดรายการ พื้นฉากเป็นตัวอักษรคำว่า พ.ศ.พอเพียง และมีรูปคนหลากหลายอาชีพหลากหลายวัย สำหรับฉากที่ใช้เป็นประจำในรายการ ก็คือ ฉากตัวอักษรคำว่า พ.ศ. พอเพียง เป็นฉากครึ่งวงกลม ล้อมรอบผู้ร่วมรายการและผู้ชมรายการภายในห้องบันทึกเทปโทรทัศน์

สำหรับองค์ประกอบอื่นๆ นั้น ผู้ผลิตรายการจะจัดตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงช่วงรายการ และเนื้อหาที่นำเสนอในแต่ละช่วง ตัวอย่างเช่น แสงไฟในช่วงเริ่มรายการกับช่วงสนทนาก็จะแตกต่างกัน โดยจะใช้ไฟแบบธรรมดาในช่วงสนทนา ส่วนช่วงเปิดและปิดรายการแสงที่ใช้จะเป็นโทนสีอบอุ่น ความสว่างของแสงจะอยู่โดยรอบบริเวณพิธีกรและผู้ร่วมรายการ

2. สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มุ่งศึกษาเฉพาะผู้ชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 ซึ่งเป็นการวัดตัวแปรเพียงครั้งเดียว (One – Shot Descriptive) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง คือ เฉพาะกลุ่มผู้ชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” จำนวน 500 คน

แบบสอบถามประกอบด้วย คำถามปลายเปิดและคำถามปลายปิด แบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะทั่วไปทางประชากร
- ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการรับชมสื่อโทรทัศน์โดยทั่วไป
- ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง”
- ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับการรับรู้ประโยชน์จากรายการ “พ.ศ.พอเพียง”
- ส่วนที่ 5 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อรายการ “พ.ศ.พอเพียง”

ในส่วนของการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นระยะเวลาประมาณ 1 เดือนครึ่ง ตั้งแต่วันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2551 – วันที่ 29 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำเสนอเป็นการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งใช้ในการอธิบายลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ความถี่ในการเลือกรับชมรายการโทรทัศน์ และการรับรู้ประโยชน์

ส่วนที่ 2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในสมมติฐาน ซึ่งได้แก่ การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย (Independent T-Test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) เพื่อทดสอบความแตกต่างของตัวแปรและใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ครั้งนี้ ได้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows ในการประมวลผลข้อมูล

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

1.1 ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมี 500 คน มีสัดส่วนของเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. และเป็นนักเรียน / นักศึกษา และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่เกิน 5,000 บาท

1.2 พฤติกรรมการเปิดรับชมสื่อโทรทัศน์โดยทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับชมรายการโทรทัศน์ โดยเฉลี่ยประมาณ 3 - 4 ชั่วโมงต่อวัน รองลงมา เปิดรับชมรายการโทรทัศน์ประมาณ 1 - 2 ชั่วโมงต่อวัน สำหรับความบ่อยครั้งในการเปิดรับชมสื่อโทรทัศน์ โดยทั่วไป นั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับชมรายการโทรทัศน์ทุกวัน และช่วงเวลาที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับชมรายการโทรทัศน์ในวันธรรมดา (จันทร์ - ศุกร์) โดยเฉลี่ยต่อวันมากที่สุด อยู่ในช่วงเวลา 18.01 - 20.00 น. และช่วงเวลาที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับชมรายการโทรทัศน์ ในวันหยุด (เสาร์ - อาทิตย์) โดยเฉลี่ยต่อวันมากที่สุด อยู่ในช่วงเวลา 20.01 - 22.00 น.

1.3 พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง"

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับรายการโทรทัศน์ โดยเฉลี่ยประมาณ 3 - 4 ชั่วโมงต่อวัน รองลงมาเปิดรายการโทรทัศน์ประมาณ 1 - 2 ชั่วโมงต่อวัน สำหรับความบ่อยครั้งในการรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" นั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประมาณ 1 ใน 4 เปิดรับชมนาน ๆ ครั้ง กลุ่มตัวอย่างจะติดตามชมรายการนี้นานน้อยกว่า 3 เดือน ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" คือ เลือกชมเฉพาะช่วงที่มีเนื้อหาที่ตนเองสนใจ และเปิดสลับไปสลับมากับช่องอื่นเมื่อมีโฆษณา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รู้จักรายการ "พ.ศ.พอเพียง" ผ่านทางสื่อหนังสือพิมพ์ และนิตยสารมากที่สุด ส่วนสื่อที่มีการเปิดรับน้อยที่สุด ได้แก่ สื่อจากแหล่งอื่น ๆ นอกจากนี้ กว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่าง จะเปิดรับชมรายการนี้ในช่วงเรียลลิตี้ และสนทนากับแขกรับเชิญ (VTR) และสาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกชมช่วงรายการนี้ เพราะต้องการรับชมช่วงดารานักแสดง ปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับความพอเพียง

1.4 การรับรู้ประโยชน์จากรายการ "พ.ศ.พอเพียง"

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้ประโยชน์จากรายการ "พ.ศ.พอเพียง" โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับสูง โดยมีการรับรู้ประโยชน์ต่อการสามารถนำความรู้จากแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงจากรายการนี้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด รองลงมา คือ ได้รับค่านิยมที่ดีของไทย เช่น การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความกตัญญู ความซื่อสัตย์

2. ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 ผู้ชมที่มีลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" แตกต่างกัน

เพศ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้ชมรายการเพศชายและเพศหญิง มีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

อายุ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้รับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" ที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 กล่าวคือ กลุ่มผู้ชมที่มีอายุ 20 - 29 ปี, 30 - 39 ปี และ 40 - 49 ปี มีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" มากกว่ากลุ่มผู้ชมที่มีอายุ 30 - 39 ปี จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

การศึกษา

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้รับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 กล่าวคือ ผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่ามีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" มากกว่ากลุ่มผู้มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า, กลุ่มผู้มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. และกลุ่มผู้มีการศึกษาระดับอนุปริญญา / ปวส. จึงเป็นไปตามสมมติฐาน ข้อที่ 1

อาชีพ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กลุ่มผู้ชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" ที่มีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 กล่าวคือ กลุ่มผู้ชมที่มีอาชีพนักเรียน / นักศึกษา มีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" มากกว่ากลุ่มผู้ชมที่มีอาชีพข้าราชการ / เกษียณอายุ และกลุ่มผู้ชมที่มีอาชีพแม่บ้าน / เกษียณอายุมีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" มากกว่ากลุ่มผู้ชมที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย จึงเป็นไปตามสมมติฐาน ข้อที่ 1

รายได้

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กลุ่มผู้ชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" ที่มีรายได้ต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 กล่าวคือ กลุ่มผู้ชมที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 5,001 - 10,000 บาท และมากกว่า 5,000 บาทขึ้นไป มีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" มากกว่ากลุ่มผู้ชมที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท จึงเป็นไปตามสมมติฐาน ข้อที่ 1

สมมติฐานข้อที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์จากรายการ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์จากรายการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 กล่าวคือ หากผู้ชมมีความบ่อยครั้งในการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" มาก ก็จะมีการรับรู้ประโยชน์จากรายการ "พ.ศ.พอเพียง" มาในทางตรงกันข้าม หากผู้ชมมีความบ่อยครั้งในการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" น้อย ก็จะมีการรับรู้ประโยชน์น้อย จึงสอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อที่ 2

อภิปรายผลการวิจัย

1. อภิปรายผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ในการวิเคราะห์การวิจัยครั้งนี้ พบว่า รูปแบบการนำเสนอของรายการ“พ.ศ.พอเพียง” สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรายการเรียลลิตีโชว์ ซึ่งจัดเป็นรายการในกลุ่มสารคดีที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องความจริง ต่อมาเกิดการพัฒนาเป็นรูปแบบที่ชัดเจน เรียกว่า “Reality show” เป็นรายการรูปแบบใหม่ที่เจาะกระแสมความนิยมอย่างกว้างขวางในระดับเดียวกับละคร ภาพยนตร์ และเกมโชว์ ซึ่งมีสิ่งที่น่าสนใจคือ “Reality show” ในต่างประเทศ สามารถประสบความสำเร็จได้จากเรื่องที่น่าสนใจทางกับ “ค่านิยมของคนในสังคม” (อริยา จินตพานิชการ, 2548, น.20) เรียลลิตีโชว์สามารถจำแนกประเภทโดยใช้ “หน้าที่ของกล้อง” และ “ความรู้ตัวของผู้ถูกจับตามอง” มาเป็นเกณฑ์ (อริยา จินตพานิชการ, 2548, น.22) ซึ่งในการนำเสนอของรายการ“พ.ศ.พอเพียง” จัดอยู่ในประเภท Document Style คือ ไม่ซ่อนกล้อง คนในกล้องรู้ว่าถูกถ่าย แต่ไม่มีการจัดฉาก เรียลลิตีประเภทนี้ มีลักษณะคล้ายสารคดี (Documentary) มาก เพราะ ไม่มีการจัดฉาก ผู้ที่อยู่ในกล้องก็เป็นคนจริงๆ ดำเนินชีวิตไปจริงๆ โดยที่ผู้ผลิตรายการไม่เข้าไปกำหนดสิ่งใดๆ

หากพิจารณาผลที่ได้รับของแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรายการเรียลลิตีโชว์เปรียบเทียบกับทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจนั้น จะเห็นได้ว่า มนุษย์ต้องการความบันเทิง (Relaxing and Entertainment) เพื่อความเพลิดเพลิน และผ่อนคลายอารมณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แม็คคอมส์และเบคเกอร์ (McCombs and Becker, 1979, pp. 50-52 อ้างถึงใน มาริยา ไชยเศรษฐ์ , 2546, น.44) อธิบายไว้ว่า มนุษย์มีเหตุผลในการเลือกใช้สื่อมวลชนแตกต่าง

กัน ซึ่งเหตุผลในการติดตามข่าวสารจากสื่อมวลชนมีด้วยกันหลายประการ เช่น ต้องการรู้เหตุการณ์ (Surveillance) ต้องการสื่อสารเพื่อช่วยในการตัดสินใจ (Decision) ต้องการข้อมูลเพื่อประกอบการพูดคุยสนทนาในชีวิตประจำวัน (Discussions) ต้องการการมีส่วนร่วม (Participation) ต้องการการสื่อสารเพื่อเสริมความคิดเห็นหรือสนับสนุนการตัดสินใจที่ได้กระทำไปแล้ว (Reinforcement) ต้องการความบันเทิง (Relaxing and Entertainment) เพื่อความเพลิดเพลินและผ่อนคลายอารมณ์ และยังสามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ว่า การใช้สื่อของบุคคลนั้น บุคคลจะเลือกรับสารที่สอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการของตนเองเสมอ ดังที่ แคลปเปอร์ (Klapper, 1960. p.139 อ้างถึงใน มาริยา ไชยเศรษฐี , 2546, น.145) สรุปไว้ว่า โดยส่วนใหญ่แล้วคนมีแนวโน้มที่จะเลือกรับเนื้อหาที่เสริมย้ำและสอดคล้องกับทัศนคติและความสนใจที่มีอยู่

สำหรับรายการ “พ.ศ.พอเพียง” นี้ จัดเป็นรายการเรียลลิตี้โชว์ อีกรายการหนึ่ง แต่อยู่ในรูปแบบทอล์กโชว์ คือ เป็นรายการสัมภาษณ์เชิงบันเทิง โดยเชิญศิลปิน ดารา นักแสดง และผู้มีชื่อเสียงในสังคม (Celebrity interview) มาหนึ่งสนทนาในรายการ โดยมีพิธีกรเป็นผู้ป้อนคำถามในการสัมภาษณ์ ซึ่งในการสัมภาษณ์นี้จะต้องสามารถแสดงออกให้เห็นบุคลิกภาพ ความคิด ทัศนคติ ตลอดจนภาพของชีวิตที่น่าสนใจของแขกรับเชิญ พิธีกรในรายการลักษณะนี้จึงต้องมีความสามารถในการดำเนินรายการให้เกิดความเป็นกันเอง มีความสามารถเฉพาะตัวในการทำให้รายการสนุกและมีอารมณ์ร่วมไปกับแขกรับเชิญด้วย และประกอบกับรายการ “พ.ศ.พอเพียง” นี้ เป็นรายการที่มีเนื้อหาสาระทางวิชาการ ผู้ผลิตรายการเกรงว่า ผู้ชมรายการจะเกิดความเบื่อหน่าย จึงต้องการให้รูปแบบรายการนี้ ออกมาให้เกิดความสนุกสนาน น่าสนใจและให้ความรู้แก่ผู้ชมทุกสาขาอาชีพ เพื่อสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้น รูปแบบรายการจึงเป็นรายการเรียลลิตี้ ทอล์กโชว์ ที่ผสมผสานกันระหว่างภาพการดำเนินชีวิตในการปฏิบัติภารกิจของแขกรับเชิญประกอบกับการสนทนาพูดคุยกับแขกรับเชิญเกี่ยวกับภารกิจที่ได้รับอย่างสนุกสนาน เป็นกันเอง และสอดแทรกทัศนคติความคิดเห็นเกี่ยวกับหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ที่ได้รับ ทำให้ผู้ชมรายการเกิดอารมณ์ความรู้สึกร่วมไปกับแขกรับเชิญด้วยในขณะที่รับชมเทปบันทึกภาพการปฏิบัติภารกิจความพอเพียงสลับกับการสัมภาษณ์แขกรับเชิญของพิธีกร ซึ่งทำให้เห็นภาพการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในแบบรูปธรรมได้อย่างชัดเจน อีกทั้งผู้ผลิตรายการยังปิดช่วงสุดท้ายของรายการโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญ คือ นักวิชาการของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง มาอธิบายให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติภารกิจที่แขกรับเชิญแต่ละท่านได้รับ เพื่อนำมาเชื่อมโยงเข้ากับหลักการเศรษฐกิจพอเพียงให้ถูกต้องและชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2. อภิปรายผลการวิจัยเชิงปริมาณ

จากสมมติฐานข้อที่ 1 ผู้ชมที่มีลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้แตกต่างกัน มีพฤติกรรมเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย พบว่า พบว่า ผู้ชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" ที่มี อายุ อาชีพ ระดับการศึกษาและรายได้แตกต่างกัน มีพฤติกรรมเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" แตกต่างกัน ส่วนตัวแปรด้าน เพศ ไม่พบความแตกต่างในการเปิดรับรายการ "พ.ศ.พอเพียง" ซึ่งตามทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences Theory) ของบอลล์ - โคคีย์ และเดอเฟลอร์ (Ball Rokeach and DeFlur, 1976) ที่ว่า บุคคลจะมีความแตกต่างกันในเรื่องของ บุคลิกภาพ ทัศนคติ สติปัญญา ความรู้และความสนใจ นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับสภาพสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละบุคคลด้วย ซึ่งโครงสร้างต่าง ๆ เหล่านี้ จะมีส่วนสำคัญต่อการกำหนดพฤติกรรมของการรับรู้ของมนุษย์ ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนการรับข่าวสารที่แตกต่างกัน และจากแนวคิดด้านประชากรศาสตร์ ที่ว่า คนที่มีคุณสมบัติทางประชากรที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันไปด้วย พฤติกรรมที่แตกต่างกันยังรวมถึงการเลือกใช้สื่อหรือการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ตามความต้องการของแต่ละคน เนื่องจากแต่ละคนที่อยู่ในแต่ละกลุ่มประชากรย่อมมีกิจกรรม การดำเนินชีวิต ตลอดจนการใช้เวลาว่างที่แตกต่างกัน (ยุบล เบญจรงค์กิจ, 2534) ดังนั้น จึงสามารถวิเคราะห์ความแตกต่างของลักษณะทางประชากรกับการเปิดรับรายการ "พ.ศ.พอเพียง" ได้ดังนี้

เพศ

จากผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" ของเพศชายและหญิงมีพฤติกรรมการเปิดรับรายการ "พ.ศ.พอเพียง" ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรีนเบอร์กและคুমิตะ (Greenberg and Kumata, 1968) ที่ได้ศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลในการทำนายพฤติกรรมการใช้สื่อ ซึ่งพบว่า ลักษณะทางประชากร เช่น เพศ โดยลำพังแล้ว ไม่มีอิทธิพลในการทำนายพฤติกรรมการใช้สื่อเลย นอกจากนี้ยังได้รับการยืนยันจากแมคเคลอยด์ และโอเคีฟ (Meleod and O' Keefe, 1972) ที่พบว่า การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรที่มีอิทธิพลการทำนายพฤติกรรมทางการสื่อสาร โดยตัวแปรทางด้านประชากรส่วนใหญ่ มักประสบความสำเร็จน้อย เนื่องจาก ตามทฤษฎีการแบ่งกลุ่มทางพฤติกรรมศาสตร์ การสื่อสารของปัจเจกบุคคล เป็นไปตามกลุ่มทางสังคมที่ตนสังกัดมากกว่า เพศชายและหญิง จึงไม่มีความแตกต่างในการเปิดรับข่าวสาร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรินทร์ เศวตสุทธิพันธ์ (2537) ศึกษาเรื่อง การสำรวจทัศนคติและพฤติกรรมการเลือกรับชมรายการข่าวโทรทัศน์ของผู้ชม

ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ผู้ชมรายการที่มีเพศ และอาชีพที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมกรรมการเปิดข่าวโทรทัศน์ไม่แตกต่างกัน

อายุ

จากผลการวิจัย พบว่า ผู้ชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" ที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา เคะธนาชัยกุล (2539) ที่ศึกษา เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากร พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนกับความทันสมัยของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีอายุต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนแตกต่างกัน

อาชีพ

จากผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" ที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยกลุ่มผู้ชมที่เป็นนักเรียน นักศึกษา มีพฤติกรรมกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" มากกว่ากลุ่มผู้ชมที่มีอาชีพข้าราชการ กลุ่มเกษียณอายุ และ กลุ่มผู้ชมที่มีอาชีพแม่บ้าน พ่อบ้าน กลุ่มเกษียณอายุ มีพฤติกรรมกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" มากกว่ากลุ่มผู้ชมที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว ค้าขาย ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ วิยดา เกียวกุล (2537) ที่ศึกษาว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีผลต่อการเปิดรับข่าวโทรทัศน์

การศึกษา

จากผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" ของกลุ่มผู้ชมที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 จึงเป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ กลุ่มผู้ชมที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีพฤติกรรมกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" มากไปกว่ากลุ่มผู้ชมที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า, กลุ่มผู้ชมที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย, ปวช. และกลุ่มผู้ชมที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา ปวส. ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโรบินสัน (Robinson, 1972) ที่พบว่า ระดับการศึกษาของผู้รับสาร มีความสัมพันธ์กับการใช้สื่อ และระดับความรู้ในเรื่องข้อมูล ข่าวสาร แตกต่างกันไปด้วย กล่าวคือ กลุ่มที่มีการศึกษาสูง เป็นกลุ่มคนที่มีความรู้ด้านข้อมูลสารคดี และจะเพิ่มพูนความรู้ทางด้านนี้ของตนให้มากโดยการใช้สื่อมวลชน และ

งานวิจัยของแม็คคอมบ์และมัลลินส์ (Mecombs and Mullins, 1973) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษ การใช้สื่อมวลชน และความสนใจทางการเมือง พบว่า การศึกษามีความสัมพันธ์โดยตรงกับการใช้สื่อมวลชน นอกจากนั้น งานวิจัยของ อารยา ศุภุทธมงคล (2535) พบว่า ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีการศึกษาต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารทั่วไปจากสื่อโทรทัศน์ต่างกัน และงานวิจัยของ ศรีศรีรินทร์ อภากุล (2543) พบว่า การเปิดรับรายการ "ถอดรหัส" ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยของ รัตนา เคะธนาชัยกุล (2539) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากร พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนกับความทันสมัยของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การศึกษาที่แตกต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนแตกต่างกัน

รายได้

จากผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" ของกลุ่มผู้ชมที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยผู้ชมรายการที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประมาณ 5,001 - 10,000 บาท และมากกว่า 5,000 บาทขึ้นไป มีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" มากกว่า กลุ่มผู้ชมที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท เนื่องด้วยรายได้เป็นปัจจัยที่มีบทบาทใกล้เคียงกับการศึกษาโดยเฉลี่ยแล้วคนที่มีการศึกษาสูงมักมีรายได้สูงตามไปด้วย เพราะฉะนั้นจึงถูกผลักดันให้มีความจำเป็นต้องเรียนรู้ข่าวสารด้านต่าง ๆ ให้ทันต่อเหตุการณ์เสมอ การเปิดรับข่าวสารจึงจำเป็นสำหรับคนกลุ่มนี้มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อยและมีรายได้ต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ไมเคิล เบอกุน (Michael Burgson, 1974) ที่ว่าสถานะทางสังคมเศรษฐกิจ ทำให้คนมีวัฒนธรรมที่ต่างกัน โดยคนที่มียาได้สูงมักใช้สื่อมวลชนมากกว่าคนที่มียาได้ต่ำ และการศึกษาของ แมคเนลลี่ และคณะ (McNelly and Others, 1968 อ้างใน ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ, 2534) พบว่า คนที่มีฐานะดีและมีการศึกษาสูง เป็นกลุ่มคนที่ได้รับข่าวสารที่มีเนื้อหาสาระจากสื่อมวลชนมากที่สุด รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัยดา เกียวกุล (2538) พบว่า ผู้ชมที่มีรายได้แตกต่างกัน จะมีการเปิดรับชมข่าวโทรทัศน์แตกต่างกัน และงานวิจัยของ พรเพ็ญ พยัคฆาภรณ์ (2539) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับ การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจจากสื่อมวลชนของผู้สูงอายุไทย พบว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่างกัน มีการเปิดรับสื่อโทรทัศน์แตกต่างกัน และจากผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุดูโทรทัศน์เพื่อต้องการทราบข่าวสารเหตุการณ์บ้านเมือง ความรู้ ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ

สมมติฐานข้อที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์จากรายการ

จากการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Coefficient of Correlation) พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการรับรู้ประโยชน์จากรายการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 กล่าวคือ หากผู้ชมมีความบ่อยครั้งในการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" มาก ก็จะมีการรับรู้ประโยชน์จากรายการ "พ.ศ.พอเพียง" มาก ในทางตรงกันข้าม หากผู้ชมมีความบ่อยครั้งในการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" น้อย ก็จะมีการรับรู้ประโยชน์จากรายการ "พ.ศ.พอเพียง" น้อยด้วยเช่นกัน จึงสอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อที่ 2

ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก รายการ "พ.ศ.พอเพียง" เป็นรายการ เรียลลิตี ทอล์กโชว์ มีเนื้อหา รายการเป็นเชิงวิชาการที่น้อมนำหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามรอยพระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาปรับประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของคนทุกสาขาอาชีพ และเพื่อร่วมเทิดพระเกียรติเนื่องในวโรกาสที่พระองค์ทรงเจริญพระชนมายุครบ 80 พรรษา ในปี 2550 ดังนั้น เพื่อให้ไม่ให้ผู้ชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" เกิดความเบื่อหน่ายตามเนื้อหารายการที่เป็นรายการเชิงวิชาการ จึงเชิญศิลปิน ดารา นักร้อง และบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคม (Celebrity interview / The interview with a well know person) ซึ่งเป็นตัวแทนของคนรุ่นใหม่มาปฏิบัติภารกิจความพอเพียงให้ผู้ชมดูเป็นแบบอย่างโดยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับประยุกต์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่ทางรายการกำหนดให้ และเชิญแขกรับเชิญเหล่านั้นมาร่วมสนทนาพูดคุยในรายการเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้สึกร่วมกันที่ได้นั้นร่วมกันซึ่งเป็นการสร้างความน่าสนใจให้แก่ผู้ชมรายการ การสัมภาษณ์ในรายการนี้ พิธีกรจะต้องแสดงออกให้เห็นบุคลิกภาพ ความคิด ทักษะคติ ตลอดจนภาพชีวิตการปฏิบัติภารกิจพอเพียงของแขกรับเชิญที่เป็นที่สนใจ พิธีกรในรายการลักษณะนี้ จึงต้องมีความสามารถในการพูดคุยอย่างเป็นกันเอง มีความสามารถเฉพาะตัวในการทำให้รายการสนุก และมีอารมณ์ร่วมไปกับแขกรับเชิญด้วย และจากผลการวิจัยนี้ พบว่า กลุ่มผู้รับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" เมื่อได้รับชมรายการแล้ว มีการรับรู้ประโยชน์จากรายการในเรื่อง ความสามารถในการนำความรู้จากแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงจากรายการนี้ ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด รองลงมา คือ การได้รับค่านิยมที่ดีของไทย เช่น การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความกตัญญู และความซื่อสัตย์ ซึ่งสอดคล้องตามแนวทางทฤษฎีการรับรู้ประโยชน์ของ คิปแพ็ค และ เมอร์รี่ (Kippax and Murry, 1980) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ประโยชน์จากสื่อ โดยนำแนวทางของ แคทซ์ และคณะ (katz and others, 1973) มาทำการศึกษาครั้งนี้

เพราะต้องการหาความสัมพันธ์ของความถี่ของการใช้สื่อมวลชนกับความพอใจและการใช้สื่อกับการใช้ประโยชน์ พบว่า รูปแบบการใช้สื่อมีความสัมพันธ์อย่างชัดเจนกับการรับรู้ประโยชน์มากกว่าสนองความพึงพอใจเกี่ยวกับความต้องการต่าง ๆ และปัจจัยด้านประชากร เป็นสิ่งกำหนดการใช้สื่อและการรับรู้ประโยชน์

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ผู้รับชมรายการ "พ.ศ.พอเพียง" ในฐานะผู้รับสารตามแนวทฤษฎีการใช้สื่อเพื่อประโยชน์และความพึงพอใจ จะเป็นผู้เลือกเปิดรับรายการที่สามารถสนองความต้องการ และให้ความพอใจแก่ตนเป็นหลัก บุคคลแต่ละคนย่อมมีวัตถุประสงค์ มีความตั้งใจ ในการเปิดรับสื่อแตกต่างกันไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแคทซ์และคณะ (katz and others, 1973) ได้เสนอไว้ว่า ผู้รับสารจะมีสภาวะทางสังคมและจิตใจ ซึ่งก่อให้เกิดความต้องการและจำเป็นของบุคคล และเกิดมีความคาดหวังจากสื่อมวลชนหรือแหล่งสาร จึงนำไปสู่การเปิดรับสื่อมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ อันจะก่อให้เกิดการได้รับความพึงพอใจตามที่ต้องการ และผลอื่น ๆ ที่ตามมา ซึ่งยุบล เบ็ญจรงค์กิจ (2534) ได้อธิบายเพิ่มเติมไว้ในทฤษฎีว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนของบุคคลเกิดขึ้นเพื่อสนองความต้องการ อันเกิดจากพื้นฐานด้านจิตใจของบุคคลนั้น ๆ และประสบการณ์ที่บุคคลนั้นได้รับจากสถานการณ์ของเขา แม้ว่า การใช้สื่อมวลชนนั้น จะไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับความต้องการทุก ๆ ด้านของมนุษย์ แต่ก็น่าจะเกี่ยวข้องกับความต้องการบางอย่าง และผลการวิจัยยังสอดคล้องกับ แม็คคอมบส์และเบคเกอร์ (McCombs and Becker, 1979, PP. 50 - 52) อธิบายไว้ว่า มนุษย์มีเหตุผลในการเลือกใช้สื่อหรือเปิดรับสื่อมวลชนแตกต่างกัน ซึ่งเหตุผลในการติดตามข่าวสารจากสื่อมวลชนมีด้วยกันหลายประการ เช่น เพื่อต้องการรู้เหตุการณ์ (Surveillance) เพื่อต้องการคำแนะนำ (Guidance) เพื่อนำเอาไปใช้ในการสนทนา (Anticipated Communication) เป็นต้น และชาร์ลส์ แอตคิน (1973 อ้างถึงใน พีระ จิโรโสภณ, 2529. น. 639 - 640) ยังชี้ให้เห็นว่าการแสวงหาข่าวสารหรือความต้องการการสื่อสารมวลชนของปัจเจกบุคคลนั้น คือ ต้องการได้รับข่าวสาร (information) และความบันเทิง (entertainment) และยังสามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ว่า การใช้สื่อของบุคคลนั้น บุคคลจะเลือกรับสารที่สอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการของตนเองเสมอ ดังที่ แคปเปอร์ (Ktapper, 1960, PP.9, quoted in Baran and Davis, 2000, P. 139) สรุปไว้ว่าโดยส่วนใหญ่แล้ว คนมีแนวโน้มที่จะเลือกรับเนื้อหาที่เสริมย้ำและสอดคล้องกับทัศนคติ และความสนใจที่มีอยู่

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า กลุ่มผู้รับชมรายการส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ "พ.ศ. พอเพียง" ในระดับต่ำ โดยจะเปิดรับชมรายการน้อยกว่า 3 เดือน เฉลี่ยครั้งละประมาณ 15 นาทีต่อครั้ง จึงทำให้ผู้ชม รายการ "พ.ศ.พอเพียง" รับรู้ประโยชน์และนำเนื้อหาสาระจากรายการมา

ใช้ประโยชน์ในด้าน ต่าง ๆ ในระดับต่ำมากเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วียดา เกียวกุล (2537) ที่ศึกษา เรื่อง การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการเปิดรับข่าวโทรทัศน์ของ ประชาชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับรายการข่าวโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ การใช้ประโยชน์มาก ส่วนประชาชนที่มีการเปิดรับรายการข่าวโทรทัศน์ ในระดับน้อย จะมีการ นำไปใช้ประโยชน์น้อยด้วยเช่นกัน และงานวิจัยของลำยอง ดวงคำ (2542) ศึกษา เรื่อง พฤติกรรม การชมรายการโทรทัศน์กับการนำมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนของอาจารย์วิทยาลัยเอกชน ในภาคเหนือ พบว่า พฤติกรรมการชมรายการโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการนำ เนื้อหาสาระจากรายการโทรทัศน์มาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน และพฤติกรรมการชม รายการโทรทัศน์แต่ละประเภท มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการนำมาใช้ประโยชน์ในการเรียน การสอน รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิษฐา สง่างวงศ์วิจิตร (2540) ที่ศึกษาพบว่า การเปิด รับชมรายการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจต่อรายการ แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัย ของ พรเพ็ญ พัทธมาภรณ์ (2539) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเปิดรับ การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจ จากสื่อมวลชนของผู้สูงอายุไทย พบว่า การเปิดรับสื่อโทรทัศน์มีความสัมพันธ์ทางลบกับความพึง พอใจจากสื่อมวลชน กล่าวคือ ถ้าผู้สูงอายุเปิดรับสื่อโทรทัศน์มากจะเกิดความพึงพอใจใน สื่อมวลชนน้อย แต่ถ้าผู้สูงอายุเปิดรับสื่อโทรทัศน์น้อย แต่ถ้าผู้สูงอายุเปิดรับสื่อโทรทัศน์น้อย จะมีความพึงพอใจในสื่อมวลชนมาก

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้ชมรายการส่วนใหญ่รู้จักรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ผ่านทาง สื่อสิ่งพิมพ์มากที่สุด แต่การประชาสัมพันธ์รายการผ่านทางแหล่งข่าวสารหรือช่องทางอื่นกลับ เข้าถึงกลุ่มผู้ชมรายการน้อยมาก ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนหรือกำหนดนโยบายการผลิต รายการ จึงควรประชาสัมพันธ์รายการให้มากกว่านี้ โดยขยายแหล่งข่าวสารหรือช่องทางการ เปิดรับให้มากขึ้นโดยผ่านทางสื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ หรือสื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งจากผลการวิจัย พบว่า มี ผู้เปิดรับช่องทางเหล่านี้้น้อยมาก โดยเฉพาะสื่ออินเทอร์เน็ตในเว็บไซต์ www.pp-gen.com ควรมี การหยิบยกประเด็นขึ้นมาอภิปราย เพื่อเป็นการสื่อสารสองทางระหว่างผู้ผลิตรายการกับประชาชน ผู้รับสาร

2. จากผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ประโยชน์จากรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ดังนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการ

ผลิตรายการ จึงควรคำนึงถึงความต้องการนำไปใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของประชาชน เพื่อที่จะได้ปรับปรุงเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนมากที่สุด จากผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้ชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” จะมีพฤติกรรมกรรมการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ในช่วงเรียลลิตีและสนทนากับแขกรับเชิญ (VTR) มากที่สุด สาเหตุเพราะ ต้องการรับชมช่วงดารานักแสดงหรือบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคมปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับความพอเพียง ดังนั้น เนื้อหาและรูปแบบที่น่าเสนอ จึงควรเลือกเสนอเนื้อหาเพื่อให้ดารานักแสดง หรือบุคคลที่มีชื่อเสียงเหล่านี้ ปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับความพอเพียงที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้ ทันต่อเหตุการณ์ และให้แง่คิดที่ดี เพื่อให้ประชาชนเกิดทัศนคติที่ดีและรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของสังคมมากขึ้น

3. จากผลการวิจัย พบว่า ผู้ชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ส่วนมากมีความสนใจในประเด็นของเนื้อหาที่น่าเสนอในรายการ “พ.ศ.พอเพียง” โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลิตรายการ จึงควรมีการปรับปรุงเนื้อหาและรูปแบบของรายการ โดยศึกษาหาข้อมูลในการอ้างอิงเพิ่มขึ้น เพื่อสร้างโลกทัศน์ใหม่ให้แก่ผู้ชมรายการ และปรับปรุงรูปแบบของรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ให้มีพัฒนาการมากยิ่งขึ้น

4. ด้านวันเวลาการออกอากาศ ทางผู้ผลิตรายการควรมีการปรับเปลี่ยนเวลาการออกอากาศ เนื่องจากช่วงเวลาการออกอากาศจากเดิม คือ วันอาทิตย์ เวลา 18.05 -19.00 น. ซึ่งแม้จะเป็นวันหยุดราชการ แต่ในช่วงเวลาดังกล่าวนี้ จะเป็นช่วงเวลาที่ช่องอื่นแพร่ภาพละครโทรทัศน์ หรือรายการเพื่อความบันเทิงอื่นๆ เช่น เกมโชว์ อาจทำให้ผู้ชมรายการบางกลุ่มไม่สามารถชมรายการอย่างต่อเนื่องได้ เนื่องจากรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ออกอากาศเพียงสัปดาห์ละครั้งเท่านั้น ซึ่งหากมีการย้ายเวลาการออกอากาศเป็นช่วงเวลาอื่นหรือวันอื่น อาจทำให้สามารถขยายกลุ่มเป้าหมายได้มากยิ่งขึ้น

5. ในด้านการส่งเสริมและการประชาสัมพันธ์รายการ “พ.ศ.พอเพียง” ควรมีการโฆษณาประชาสัมพันธ์รายการล่วงหน้าถึงวันเวลาและเนื้อหาสาระที่จะนำเสนอในครั้งต่อไปให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้รับชมรายการจะได้มีการจัดเตรียมเวลาในการเปิดรับชมรายการในครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเนื้อหาและวิธีการนำเสนอของรายการ “พ.ศ.พอเพียง” และการรับรู้ประโยชน์ และการเปิดรับรายการของผู้ชมเท่านั้น จึงควรมีการศึกษาประเด็นอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น การศึกษาความรู้ ทศนคติของผู้ชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” เพื่อให้ผลการวิจัย สมบูรณ์ และเพื่อให้ผู้ผลิตรายการได้นำไปปรับปรุงรายการให้มีคุณภาพ และตรงกับความต้องการ ของผู้รับสารอย่างแท้จริง

2. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบกับรายการที่มีลักษณะเดียวกันกับรายการ “พ.ศ.พอเพียง” เพื่อชี้ให้เห็นถึงความแตกต่าง ข้อดี ข้อเสีย ของรายการ “พ.ศ.พอเพียง” และมีส่วนช่วยประเมิน รายการได้ ในอีกทางหนึ่ง

3. ควรมีการทำวิจัยในส่วนของประชาชนที่ไม่ชมรายการ เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ สาเหตุที่ไม่เลือกรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” เพื่อช่วยในการวางแผนการผลิตรายการให้ตรงกับ ความต้องการของประชาชน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานแก่คณะบุคคลต่างๆ ที่
เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย
สวนจิตรลดาฯ พระราชวังดุสิต วันศุกร์ ที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540.

พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานแก่คณะบุคคลต่างๆ ที่
เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย
สวนจิตรลดาฯ พระราชวังดุสิต วันศุกร์ ที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2517.

พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานแก่คณะบุคคลต่างๆ ที่
เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย
สวนจิตรลดาฯ พระราชวังดุสิต วันศุกร์ ที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2541.

“เศรษฐกิจพอเพียง.” เอกสารสัมมนาวิชาการประจำปี 2542 โดยมูลนิธิชัยพัฒนา ร่วมกับสภา
วิจัยแห่งชาติ สถาบันวิจัยแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
เมื่อวันที่ 18 – 19 ธันวาคม 2542.

อรุณีประภา หอมเศรษฐี. สื่อสารมวลชนเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร กิ่งจันทร์การพิมพ์, 2528.
พัชนี เที่ยจรรยา และคณะ. แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : บริษัท
เวิลด์การพิมพ์ (1988) จำกัด, 2538.

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. กรณีศึกษาชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง.

กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,
2548.

คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. ประมวลคำในพระบรมราชโองการพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ตั้งแต่ พ.ศ. 2493-2546. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2548.

คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. ทฤษฎีใหม่. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2541

ประมะ สตะเวทิน. หลักนิเทศศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์, 2546.

_____. การสื่อสารมวลชน : กระบวนการและทฤษฎี. กรุงเทพมหานคร : นิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

วิเชียร เกตุสิงห์. คู่มือการวิจัยเชิงปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์, 2539.

สรรเสริญ วงศ์ชะอุ่ม. เศรษฐกิจพอเพียง : พื้นฐานสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน. นนทบุรี : เพชรรุ่งการ พิมพ์, 2544.

วิทยานิพนธ์

ชนิษฐา สง่างวงษ์วิจิตร. การเปิดรับรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์ การรับรู้ประโยชน์ และความพึงพอใจของประชาชน วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539

ไพลิน ศศิธนากรแก้ว. การเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ ความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537

ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ. การวิเคราะห์ผู้รับสาร. กรุงเทพมหานคร : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ม.ป.ท.), 2535

จารียา อรรถอนุชิต. การเปิดรับข่าวสารด้านพลังงาน การรับรู้ประโยชน์และการยอมรับการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและเขตจังหวัดเชียงใหม่ วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541

ชนิษฐา สง่าวงษ์วิจิตร. การเปิดรับรายการที่แทรกอารมณ์ขันทางโทรทัศน์ การรับรู้ประโยชน์และความพึงพอใจของประชาชน. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

พรพิมล วรดิลก. พฤติกรรมการรับข่าวสารที่มีผลต่อการยอมรับการปลูกกาแฟของเกษตรกรกิ่งอำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ลดาวลัย พอใจ. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับ ความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตอำเภอพิบูล จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

วิศรดา สุวีพัฒนานนท์. การเปิดข่าวสารและปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการพิมพ์ระบบตั้งโต๊ะขององค์กรธุรกิจในเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

สุภารักษ์ จุตระกูล. การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับ ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการทิ้งขยะแยกประเภทเพื่อการหมุนเวียนกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

สุวารีย์ วงศ์วัฒนา. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับ ความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชนชาวแพ จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

ไพลิน ศศิธรแก้ว. การเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ ความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ. การวิเคราะห์ผู้รับสาร. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ม.ป.ท.), 2534.

- ลดาวัลย์ พอใจ. พฤติกรรมกรรมการเปิดรับข่าวสารกับ ความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตอำเภอพิบูล จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- วิศรา สวีพัฒนานนท์. การเปิดรับข่าวสารและปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการพิมพ์ระบบตั้งโต๊ะขององค์กรธุรกิจในเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- สุภารักษ์ จุตระกูล. การศึกษาพฤติกรรมกรรมการเปิดรับข่าวสารกับ ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการทิ้งขยะแยกประเภทเพื่อการหมุนเวียนกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- สุวารีย์ วงศ์วัฒนา. พฤติกรรมกรรมการเปิดรับข่าวสารกับ ความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชนชาวแพ จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- จำนรรจา ชุ่มชื่น. “แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ศึกษากระบวนการแพร่กระจายความหมายในหนังสือพิมพ์ ระหว่าง พ.ศ. 2540 – พ.ศ. 2542” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.
- ปาณิสรา วัฒนวัฒน์. การเปิดรับชม ความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมในการปฏิบัติตนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง จากรายการโทรทัศน์ “ชีวิตที่พอเพียง : กรณีศึกษาเฉพาะกลุ่มสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550.
- ดวงหทัย วงษ์ราช. การเปิดรับข่าวสารการเข้าร่วมในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริของเกษตรกรในเขตอำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- เรียมริดา มฤคทัต. การเปิดรับสื่อ ความรู้ ทัศนคติและการปฏิบัติตามโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร : กรณีศึกษาจังหวัดอุตรดิตถ์. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ พัฒนาการ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2544.
- ศกุนต์ สายบุญดี. ความพึงพอใจและประโยชน์ที่ได้รับจากชมโทรทัศน์ รายการสารคดีพัฒนาชุมชน. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์สื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531.
- สุวธิดา ตรงดี. การเปิดรับข่าวสาร ความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์ในข่าวสารการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วย

ทราย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์สื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547.

นภาพรณัฏฐ์ อัจฉริยะกุล. เอกสารการสอนชุดวิชา ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิทยุและโทรทัศน์.

ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2545.

นักศึกษาปริญญาโท สาขาสื่อสารพัฒนาการ ปีการศึกษา 2541. “บทบาทของสื่อมวลชนในการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง”. รายงานวิชา วส. 639 สัมมนาสื่อสารพัฒนาการ. (กรุงเทพมหานคร : คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541).

เอกสารอื่นๆ

กิติมา สุรสนธิ. “ความรู้ทางการสื่อสาร.” ใน เอกสารประกอบการบรรยายคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548.

Book

Blumler, Jay G., and Katz, Elihu. “The Uses of Mass Communications.” Current Perspectives on Gratifications Research. London : Sage Publications, 1974.

Comstock, George., and others. Television And Human Behavior. New York : Columbia University Press, 1959.

McQuial, Dennes. The Need to Know “Objective” Audience. “Audience Analysis”. London : Sage Publications, 1997.

ข้อมูลจากเว็บไซต์เว็บ

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง “เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร.” <<http://www.sufficiencyeconomy.org>>. 23 ตุลาคม 2549.

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง “กรอบแนวคิดทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.” <<http://www.sufficiencyeconomy.org>>. 2549.

รากฐานไทย ฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาประเทศ. “เศรษฐกิจพอเพียง.” <<http://www.rakbankerd.com>>. 2549.

“เศรษฐกิจพอเพียง.” <http://bp-smakom.org/BP_School/Social/one-Economic.htm>. 2549.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.
แบบสอบถาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จังหวัด.....

แบบสอบถามชุดที่ ID

1 2 3

แบบสอบถาม**เนื้อหาและการนำเสนอของรายการ “พ.ศ.พอเพียง” และการรับรู้ประโยชน์และการ
เปิดรับรายการของผู้ชม**

คำชี้แจง : แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลไปใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ตามหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ สาขานิเทศศาสตรพัฒนการ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ความร่วมมือของท่านโดยการตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริงจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาและการค้นคว้าวิจัยต่อไป

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ล้อมรอบตัวเลขที่ตรงกับข้อมูลของท่านหรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่ระบุ

1. เพศ

1) ชาย	2) หญิง

2. อายุ

1) ต่ำกว่า 20 ปี	2) 20-29 ปี
3) 30-39 ปี	4) 40-49 ปี
5) 50-59 ปี	6) 60 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

1) ต่ำกว่าประถมศึกษา	2) ประถมศึกษา
3) มัธยมศึกษาตอนต้น	4) มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.
5) อนุปริญญา / ปวส.	6) ปริญญาตรี
7) สูงกว่าปริญญาตรี	

4. อาชีพ

1) นักเรียน / นักศึกษา	2) ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ
3) พนักงานบริษัทเอกชน / ห้างร้าน / ธนาคาร	4) ประกอบธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย
5) รับจ้าง / งานบริการ	6) แม่บ้าน / พ่อบ้าน
7) กลุ่มเกษียณอายุ	8) อื่นๆ โปรดระบุ

5. รายได้

1) ต่ำกว่า 5,000 บาท	2) 5,001-10,000 บาท
3) 10,001-15,000 บาท	4) 15,001-20,000 บาท
5) 20,001-25,000 บาท	6) 25,001-30,000 บาท
7) 30,001 บาทขึ้นไป	

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับชมสื่อโทรทัศน์โดยทั่วไป

6. ในแต่ละสัปดาห์ ท่านดูโทรทัศน์ บ่อยเพียงใด

1) ทุกวัน	2) 5-6 วัน
3) 3-4 วัน	4) 1-2 วัน

7. ในแต่ละวัน ท่านดูโทรทัศน์ เป็นเวลานานเท่าใด

1) มากกว่า 5 ชั่วโมง	2) 3-4 ชั่วโมง
3) 1-2 ชั่วโมง	4) น้อยกว่า 1 ชั่วโมง

8. โดยปกติในวันจันทร์-ศุกร์ ท่านชมรายการโทรทัศน์ในช่วงเวลาใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1) 00.01 - 02.00 น.	2) 02.01 - 4.00 น.
3) 04.01 - 06.00 น.	4) 06.01 - 08.00 น.
5) 08.01 - 10.00 น.	6) 10.01 - 12.00 น.
7) 12.01 - 14.00 น.	8) 14.01 - 16.00 น.
9) 16.01 - 18.00 น.	10) 18.01 - 20.00 น.
11) 20.01 - 22.00 น.	12) 22.01 - 24.00 น.

9. โดยปกติในวันเสาร์-อาทิตย์ ท่านชมรายการโทรทัศน์ในช่วงเวลาใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1) 00.01 - 02.00 น.	2) 02.01 - 4.00 น.
3) 04.01 - 06.00 น.	4) 06.01 - 08.00 น.
5) 08.01 - 10.00 น.	6) 10.01 - 12.00 น.
7) 12.01 - 14.00 น.	8) 14.01 - 16.00 น.
9) 16.01 - 18.00 น.	10) 18.01 - 20.00 น.
11) 20.01 - 22.00 น.	12) 22.01 - 24.00 น.

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง”

10. ท่านติดตามชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” มานานเท่าใด
 - 1) 1 ปี (ออกอากาศในเดือนมกราคม 2550)
 - 2) 6 เดือน
 - 3) 3 เดือน
 - 4) น้อยกว่า 3 เดือน
11. ท่านชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” บ่อยครั้งเพียงใด
 - 1) เป็นประจำ / บ่อยมาก
 - 2) บ่อย
 - 3) ปานกลาง / ไม่บ่อยนัก
 - 4) นานๆครั้ง
12. ท่านชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” แต่ละครั้ง นานเท่าใด
 - 1) ประมาณ 1 ชั่วโมง
 - 2) ประมาณ 45 นาที
 - 3) ประมาณ 30 นาที
 - 4) ประมาณ 15 นาที
13. ท่านชมรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ในลักษณะใด
 - 1) ตั้งใจชมตลอดรายการ
 - 2) เปลี่ยนช่องสลับไปมากับช่องอื่น
 - 3) เลือกชมเฉพาะช่วงที่สนใจ
 - 4) เปิดทิ้งไว้เป็นเพื่อน
14. ท่านเคยมีส่วนร่วมกิจกรรมของรายการ “พ.ศ.พอเพียง” หรือไม่
 - 1) เคย (ตอบข้อ 15)
 - 2) ไม่เคย (ตอบข้อ 14)
15. ท่านเคยมีส่วนร่วมกิจกรรมของรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ในลักษณะใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - 1) เขียนจดหมาย
 - 2) จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)
 - 3) โครงการสัญจร
 - 4) อื่นๆ โปรดระบุ
16. ท่านรู้จักรายการ “พ.ศ.พอเพียง” จากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - 1) การประชาสัมพันธ์จากรายการโทรทัศน์ในเครือของบริษัท เจ เอส แอล จำกัด
 - 2) หนังสือพิมพ์ นิตยสาร
 - 3) คำบอกเล่าของผู้อื่น
 - 4) การเปิดรับชมโดยบังเอิญ
 - 5) อื่นๆ โปรดระบุ
17. ท่านได้รับชมช่วงใดของรายการ “พ.ศ.พอเพียง” บ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - 1) ช่วงแนะนำเปิดตัวรายการ
 - 2) ช่วงเรียลลิตี้และสนทนากับแขกรับเชิญ (VTR)
 - 3) ช่วงสรุปภารกิจเพื่อโยงเข้าหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนที่ 4 การรับรู้ประโยชน์จากรายการ “พ.ศ.พอเพียง”

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงตามความรู้สึกของท่านมากที่สุด
ท่านคิดว่า ท่านได้ใช้ประโยชน์จากรายการมากน้อยเพียงใด

การรับรู้ประโยชน์จากรายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
18. ท่านสามารถได้รับข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์					
19. ท่านสามารถได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวของประเทศไทยทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต					
20. ท่านสามารถนำเรื่องราวไปใช้เป็นหัวข้อสนทนากับผู้อื่น					
21. ท่านสามารถให้รายการเป็นเพื่อนเพื่อความเพลิดเพลิน					
22. ท่านสามารถได้รับค่านิยมที่ดีของไทย เช่น การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความกตัญญู ความซื่อสัตย์					
23. ท่านสามารถใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์					
24. ท่านสามารถนำความรู้จากแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงจากรายการนี้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้					
25. ท่านสามารถนำค่านิยมที่ได้รับมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติหรือบอกกล่าวผู้อื่น					
26. ท่านนำหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข มาใช้ในการประหยัดอดออม					
27. ท่านนำหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข มาใช้เหมาะสมกับกาลเทศะ					
28. ท่านนำหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข มาใช้พิจารณาความพอดีของฐานะความเป็นอยู่ของตนเอง					

การรับรู้ประโยชน์จากรายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
29. ท่านนำหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข มาใช้ พิจารณาความจำเป็น ก่อนการ ตัดสินใจใช้จ่าย					
30. ท่านนำหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข มาใช้ เป็น ภูมิคุ้มกันเพื่อจัดการกับความเสี่ยง ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น ความ เจ็บป่วย , ผลกระทบและการ เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ต่างๆ อาทิ การเปลี่ยนแปลงของสังคมและ เศรษฐกิจโลก ได้อย่างไม่ประมาท					
31. ท่านนำหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข อาทิ ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความ เพียร การรู้จักแบ่งปัน มาใช้ใน ชีวิตประจำวันอย่างมีสติ ไม่โลภและ ไม่ตระหนี่					
32. ท่านนำหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข มาใช้ พิจารณาคิดทบทวนความมีเหตุผลจาก เหตุทุกอย่างที่เกี่ยวข้องอย่างรอบคอบ					
33. ภาพรวมการรับรู้ประโยชน์ที่ท่านได้รับ จากรายการ "พ.ศ.พอเพียง"					

ส่วนที่ 5 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ท่านได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าของท่านในการให้ความกรุณาตอบแบบสอบถามใน
ครั้งนี้

ภาคผนวก ข.

ข่าวกิจกรรม พ.ศ. พอเพียง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการ “ พ.ศ.พอเพียง ”

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเปิด “โครงการ พ.ศ.พอเพียง”

วันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2550

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดร.จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา ประธานอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง กล่าวในโอกาสแถลงเปิดตัว “โครงการ พ.ศ.พอเพียง” ว่าเป็นหนึ่งในกิจกรรมเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษาในปี 2550 นี้ โดยเป็นโครงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ผ่านการใช้สื่อและกิจกรรมอย่างครบวงจร

“การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงนั้น มีเป้าหมายหลักเพื่อสร้างเครือข่ายเรียนรู้ ให้มีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นกรอบความคิด เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ตลอดจนเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตคนไทยในทุกภาคส่วน ซึ่งมีแผนดำเนินงานหลายแผน และแผนหนึ่ง ที่มีความสำคัญก็คือ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และนำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับชีวิตของแต่ละบุคคล

โดยที่ผ่านมานั้น คณะอนุกรรมการฯได้รับความร่วมมือจากสื่อมวลชนหลายแขนงในการดำเนินงานจนถึงปี 2550 นี้ซึ่งเป็นปีมหามงคลของคนไทยทั้งประเทศ ด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงเจริญพระชนมายุครบ 80 พรรษา คณะอนุกรรมการฯจึงเห็นควรจะดำเนินการ ให้การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลัก “ปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง” เกิดเป็นภาพใหญ่เพื่อเฉลิมพระเกียรติ จึงได้ร่วมกับบริษัท เจ เอส แอล จำกัด จัดทำเป็นโครงการประชาสัมพันธ์เต็มรูปแบบในชื่อโครงการ “พ.ศ.พอเพียง” ซึ่งโครงการนี้จะเป็นการใช้สื่อโทรทัศน์ สื่อออนไลน์ และการใช้กิจกรรมสัญจร เพื่อการเผยแพร่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ประชาชนทั่วประเทศ ตลอดปี 2550 ถือได้ว่าเป็นการ ทำงานแบบบูรณาการสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์อย่างครบวงจร”

ด้าน ดร.อำพน กิตติอำพน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และรองประธานอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ได้กล่าวถึงการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศ นับแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (2545-2549) และต่อเนื่องมาถึงแผน 10 (2550 - 2554) ซึ่งเน้นเสริมสร้างให้สังคมไทย “อยู่เย็นเป็นสุข”

“ทิศทางการพัฒนาประเทศในช่วงแผนฯ 10 เน้น “การสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ” โดยการพัฒนาแบบองค์รวมที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” และวิถีการพัฒนาอยู่บนพื้นฐานของความสมดุลที่เชื่อมโยงทุกมิติอย่างบูรณาการ ทั้งมิติตัวคน สังคมและวัฒนธรรม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการเมือง ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างระบบและวัฒนธรรมของ “ธรรมาภิบาล” และ “ประชาธิปไตย” ในทุกภาคส่วนทุกระดับ

นอกจากนี้ จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดี”

ส่วนการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 จะบรรลุผลตามที่มุ่งหวังไว้หรือไม่นั้น ดร.อำพนได้กล่าวว่า อยู่ที่ความร่วมมือร่วมใจจากทุกกลุ่มในสังคมนำแผนฯ ไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งหัวใจ ของแผนฯ 10 ก็คือเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้น การเผยแพร่เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงผ่านสื่อต่างๆ ตามโครงการฯ นี้ จะช่วยปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนชาวไทยเกิดความตื่นตัว สนใจ เห็นคุณค่าและประโยชน์ของเศรษฐกิจพอเพียง และนำแนวคิดปรัชญาฯ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการดำเนินกิจกรรม ด้านต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะสนับสนุนให้การพัฒนาประเทศตามแผนฯ 10 บรรลุผล ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ คือนำไปสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” ประเทศไทยมีความก้าวหน้าอย่างสมดุล มั่นคง และยั่งยืน อันเป็นการร่วมเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในวโรกาส เฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา ในปี พ.ศ. 2550

โครงการ “พ.ศ.พอเพียง” นั้น มีรายละเอียดกิจกรรม 5 ส่วนสำคัญ คือ รายการวาไรตี้ ทอล์กโชว์ทางโทรทัศน์ชื่อรายการ “พ.ศ.พอเพียง” ออกอากาศทุกวันอาทิตย์ 18.05 - 19.00 น. ทาง ททบ.5 โดยมี สุริวิภา กุลตังวัฒนา เป็นพิธีกร และได้เริ่มออกอากาศไปแล้ว ตั้งแต่วันอาทิตย์ที่ 7 มกราคมที่ผ่านมา ส่วนที่ 2 คือ สารคดีสั้นทางโทรทัศน์ “แผ่นดิน...พอเพียง” ความยาว 2 นาที ซึ่งกำหนดออกอากาศในเดือนมีนาคม 2550 – มกราคม 2551 รวม 334 ตอน ส่วนที่ 3 คือการใช้ สื่อออนไลน์ โดยการเปิดเว็บไซต์ www.ppgen.com เพื่อเป็นช่องทางการสื่อสารและเผยแพร่ความรู้ โดยมุ่งเน้นให้เกิดชุมชน “คน พ.ศ.พอเพียง” ที่จะใช้เว็บบอร์ดในเว็บไซต์เป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดพอเพียงของแต่ละคน ส่วนที่ 4 เป็นการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ในชื่อ “พอเพียงสัญจร” โดยจะมีการจัดกิจกรรมใน 3 จังหวัดหัวเมืองสำคัญคือ เชียงใหม่ ขอนแก่น และ กรุงเทพมหานคร ซึ่งในกิจกรรมสัญจรนั้นนอกจากจะมีการเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ในหลากหลายรูปแบบแล้ว จะยังมีการแสดงมหรนฏกรรมเฉลิมพระเกียรติ “พระมหาชนก” ซึ่งเคยสร้างความประทับใจให้คนไทยเมื่อครั้งงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เมื่อเดือนมิถุนายน 2549 และนำกลับมาจัดแสดงอีกครั้งในฉบับสัญจร โดยเปิดให้ประชาชนเข้าชมโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย และส่วนสุดท้ายคือ การผลิตสายรัดข้อมือ (Wrist Band) พร้อมหนังสือ “คู่มือพอเพียง” เพื่อจำหน่ายแก่ประชาชนทั่วไปที่สนใจมาร่วมเป็น “คน พ.ศ.พอเพียง”

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“หนูแฮม” พิสูจน์ความสามารถแบบพอเพียง พิธีกรรายการ พ.ศ.พอเพียง

วันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

พ.ศ. พอเพียง รายการวาไรตี้เพื่อนำเสนอวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยรุ่นใหม่ที่ยึดแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ตามรอยพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว **เพื่อร่วมเทิดพระเกียรติในวโรกาสที่พระองค์ท่านทรงเจริญพระชนมายุครบ 80 พรรษาในปี 2550** โดยมี **“หม่อม-สุริวิภา กุลตังวัฒนา”** เป็นผู้ดำเนินรายการได้เปิดเผยถึงความรู้สึกการเป็นพิธีกรเชิงวิชาการครั้งแรกในชีวิตว่า

“พอได้รู้ว่าทำรายการนี้เราก็จะมีความกังวลที่แตกต่างกันออกไปและ **พ.ศ. พอเพียง** เป็นรายการที่ต้องทำคนเดียว และ เป็นรายการที่เป็นเชิงวิชาการซึ่งไม่ใช่แบบที่เราถนัดแต่พอได้ฟัง รูปแบบรายการแล้วก็เริ่มผ่อนคลายว่า คนที่ไม่ใช่ นักวิชาการอย่างเรา ก็สามารถทำรายการแบบนี้ได้จากความรู้สึก และความอยากรู้อยากเห็นของตัวเอง ก็รู้สึกภูมิใจที่ได้ทำรายการเชิงวิชาการให้ดูสนุกสามารถนำไปใช้ในชีวิตได้จริง และถือว่ารายการนี้เป็นรายการเชิงวิชาการรายการแรกของตัวเองจากการที่เป็นพิธีกรรายการนี้ผ่านมามากหลายเทปแล้วนั้นในสำหรับในชีวิตประจำวันของตัวเองนั้นยังไม่สามารถปฏิบัติตัวได้ครบทั้ง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข แต่ก็มีบางของที่ได้ทำบ้าง เหมือนกับตอนนี้เป็นขั้นตอนของการเรียนรู้กำลังและปรับนำมาใช้ในชีวิตตัวเองตั้งแต่ทำรายการมาก็ทำให้หม่อมมีภูมิคุ้มกันให้กับชีวิตตัวเองเพิ่มขึ้นมา 30% แต่ด้วยตัวเองที่เป็นคนล้นคือทำอะไรก็จะทำเยอะ ให้ความรักใคร่ก็ให้เยอะ ทำอาหารก็ทำเยอะ สิ่งอาหารก็ล้นโต๊ะแต่พอมาทำรายการนี้ก็ทำให้เราเรียนรู้และนำมาปรับใช้จริงๆมันไม่ใช่เรื่องที่ยากเพียงแต่เราต้องมีสติที่จะทำรู้ตัวตลอดเวลาว่าเรากำลังจะทำอะไร ซึ่งในทุกๆเทปของรายการ พ.ศ.พอเพียงก็จะบอกเราอยู่แล้วว่าความพอเพียงจริงๆแล้วคืออะไรเราก็จะสามารถนำเสนอประสบการณ์จากแขกรับเชิญที่ไปปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับความพอเพียงต่างๆนำมาปรับใช้ในชีวิตของเราเอง ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง ความรู้ในการที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือความพอประมาณ มีเหตุมีผล มีภูมิคุ้มกัน ทำให้ใครเดือนร้อนใหม่หรือมีคุณธรรมนั่นเองตัวหนูหม่อมเองก็นำหลักเหล่านี้มาใช้กับตัวเองเช่นกัน

ติดตามชม รายการพ.ศ.พอเพียง ได้ทุกวันอาทิตย์ เวลา 18.05 น. ทาง ททบ. 5

พ.ศ.พอเพียงเข้มทิศชีวิตไทย

เป็นข่าวที่ต่อเนื่องจากกิจกรรมการเปิดตัว พ.ศ.พอเพียง โดย ดร.จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา ประธานอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง กล่าวว่า ด้วยหลักการประชาสัมพันธ์เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจ นำไปใช้ในชีวิตรประจำวันจริง จึงเป็นที่มาของการจัดโครงการ พ.ศ.พอเพียง ระหว่าง ม.ค. 2550-ม.ค. 2551 ประกอบด้วยกิจกรรมห้าส่วน ได้แก่ รายการวาไรตี้โทรทัศน์ “พ.ศ.พอเพียง”, รายการสารคดีสั้นโทรทัศน์ “แผ่นดินพอเพียง”, กิจกรรมพอเพียงสัญจร จ.เชียงใหม่, ขอนแก่น และกรุงเทพมหานคร, เว็บไซต์ www.pppgen.com และสายรัดข้อมือและหนังสือคู่มือพอเพียง ทั้งนี้อนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง พยายามเผยแพร่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่ทำได้ระดับหนึ่ง คนจำนวนมาก บอกไม่รู้เรื่อง ส่วนใหญ่เคยได้ยิน “เศรษฐกิจพอเพียง” คิดว่าเป็นเรื่องประหลาด ใช้ในภาคเกษตรยากจน ต่อไปนี้เมื่อเผยแพร่ว่าใช้ได้กับทุกคน คาดว่าชีวิตทุกคนจะดีขึ้น การปลูกจิตสำนึกให้มีความรู้สึกพอเพียงสำคัญที่สุด เศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วยสามห่วงคือ พอประมาณ, มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ในสองเงื่อนไข ความรู้และคุณธรรม ทั้งหมดต้องไปด้วยกัน ไม่ต้องคิดด้วยสมอง แต่คิดด้วยใจ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเหมือนเข็มทิศนำทางชีวิต ให้คิดตัดสินใจในทางถูกต้อง ทุกอย่างพอประมาณ พอเพียง หากนำไปในจิตใจ การทำอะไรแม้กระทั่งการพำอาภรณ์ของตัวเอง จะไม่สุดโต่งไม่เบียดเบียนคนอื่น

เปิดตัวโครงการ "พ.ศ.พอเพียง" ขยายเครือข่ายการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเปิดตัว “โครงการ พ.ศ.พอเพียง” นำรูปธรรมการปฏิบัติเผยแพร่ผ่านรายการโทรทัศน์ สารคดี และกิจกรรมสัญจร เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาฯ พร้อมให้เห็นตัวอย่างการน้อมนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต และปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

ดร.จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา ประธานอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง กล่าวว่า “จากการสำรวจประชาชน โดยสวนดุสิตโพลล์ บอกว่า คนส่วนใหญ่มีความเข้าใจคำว่า เศรษฐกิจพอเพียง ในระดับหนึ่งทว่ายังคงมองว่าเป็นเรื่องของความประหลาด มัธยสถ์ในการใช้ชีวิตประจำวัน หรือมองว่าเป็นการนำมาประยุกต์ใช้ในภาคเกษตรกรรมเท่านั้น ซึ่งอันที่จริงปรัชญาฯ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ในทุกภาคส่วน ซึ่งโครงการ พ.ศ.พอเพียง จะชี้ให้เห็นถึงการนำมาปรัชญาฯ มาประยุกต์ใช้อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้ง่ายในการทำความเข้าใจ ในขณะที่ต่างชาติมักเข้าใจผิดคิดว่าพอเพียง แปลว่าไม่ก้าวหน้าซึ่งไม่เป็นความจริงอย่างที่พูด...โลกาภิวัตน์ มีทั้งด้านดีและด้านลบ สิ่งที่ดีก็นำมาประยุกต์ใช้ให้ประเทศก้าวหน้า แต่ความก้าวหน้าต้องสมดุลกับประเทศด้วย ที่สำคัญการนำปรัชญาฯ มาประยุกต์ให้ได้ผล ต้องพยายามลดค่านิยมด้านวัตถุนิยมที่เน้นความฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย พร้อม

ปลูกจิตสำนึกให้กับประชาชนในเรื่องของการเอื้อเฟื้อ แบ่งปันเสริมเข้าไปด้วย มุ่งหวังให้สังคมไทยรู้จักคำว่า พอเพียงมากขึ้น ไม่หลงตามไปกับกระแสบริโภคนิยม ปรัชญาฯ เปรียบเสมือนเข็มทิศ เพื่อนำไปสู่หนทางการ ตัดสินใจที่ถูกต้องและยั่งยืน”

ดร.อำพน กิตติอำพน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ และรองประธาน อนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ได้กล่าวถึงการน้อมถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางใน การพัฒนาประเทศ นับแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (2545-2549) และต่อเนื่องมาถึงแผน 10 (2550-2554)ซึ่งเน้นเสริมสร้างให้สังคมไทยอยู่เย็นเป็นสุข

“ทิศทางการพัฒนาประเทศในช่วงแผนฯ 10 เน้น “การสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ” โดยการพัฒนาองค์รวมที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” และวิถีการพัฒนาอยู่บน พื้นฐานของความสมดุลที่เชื่อมโยงทุกมิติอย่างบูรณาการ ทั้งมิติตัวคน สังคม และวัฒนธรรม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการเมือง ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างระบบ และวัฒนธรรมของธรรมาภิบาล และประชาธิปไตยใน ทุกภาคส่วนระดับ

ทั้งนี้โครงการพ.ศ.พอเพียงประกอบด้วยกิจกรรม 5 ส่วนสำคัญ คือ รายการวาไรตี้ทอล์กโชว์ทาง โทรทัศน์ชื่อรายการ พ.ศ.พอเพียง, สารคดีเส้นทางโทรทัศน์ แผ่นดิน พอเพียง, เว็บไซต์ www.pppgen.com, กิจกรรมประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้หลากหลายรูปแบบตามจังหวัดหัวเมืองสำคัญ เชียงใหม่ ขอนแก่น และ กรุงเทพฯ , การแสดงนาฏกรรมเฉลิมพระเกียรติ” พระมหาชนก” ในแบบฉบับสัญจร และสายรัดข้อมือ พร้อม คู่มือพอเพียง....ร่วมยืนยันความเป็นประชาชนคนไทยพ.ศ. พอเพียงได้ทุกกิจกรรม!!

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตามรอยพระยุคลบาท ด้วย “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

นับเป็นปีแห่งมหามงคลสมัย ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จเถลิงถวัลยสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ประชาชนทั่วแผ่นดินไทยพร้อมใจกันจัดกิจกรรม เพื่อถวายความจงรักภักดี พร้อมกับแสดงออกถึงความซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงห่วงใยประชาชนทุกหย่อมหญ้า ทรงทุ่มเทพระวรกายอย่างหนัก เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตพสกนิกรในประเทศให้มีความเป็นอยู่ที่ดียิ่งขึ้นและเนื่องด้วยสภากาชาดหนังสือพิมพ์แห่งชาติครบรอบ 9 ปี จึงจัดให้มีการปาฐกถาพิเศษ "ตามรอยพระยุคลบาท" โดยมี ดร.จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เป็นองค์ปาฐกถา ดร.จิรายุ กล่าววาทะเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน เมื่อครั้งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จออก ณ สีหบัญชรพร้อมกับประชาชนนับล้านคนที่เดินทางมารอรับเสด็จ นั้นแสดงให้เห็นถึงพลังแห่งความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของประชาชน เป็นความปลื้มปิติอย่างหาที่สุดมิได้ หลังจากเหตุการณ์ในวันนั้นผ่านพ้นไป ในใจของหลายๆ คนกลับไม่ยอมให้ความรู้สึกเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันจางหาย จะทำอย่างไรให้ความรู้สึกนี้ยั่งยืนและส่งผลที่ดีต่อทุกคน นั่นก็คือ การนำกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง "ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง" คณะอนุกรรมการได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เข้าใจได้ง่ายที่สุด คือ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ปัจจัยสำคัญที่เป็นแก่นแท้ของ 3 ห่วง คือ 1.ความพอประมาณ ไม่สุดโต่งจนเกินไป 2.การมีเหตุมีผลที่จะคิดวิเคราะห์ทุกอย่างก่อนลงมือปฏิบัติ 3.มีภูมิคุ้มกันที่ดี เพื่อไม่ให้เกิดโลกาภิวัตน์เข้ามามีผลกระทบต่อชีวิตของเรามากเกินไป ส่วน 2 เงื่อนไข คือ 1.ตอกย้ำความมีเหตุผล ใช้ความรู้รอบคอบและระมัดระวัง 2.คุณธรรม หากมีสิ่งเหล่านี้ ไม่มีคำว่าไม่รอด ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญมากในการดำเนินชีวิต เบื้องต้นคงต้องใช้วิธีค่อยเป็นค่อยไป แต่เราตั้งเป้าเอาไว้ว่า ปี 2550 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะมีพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา หวังว่าประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศ จะอยู่บนพื้นฐานของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในทางปฏิบัติ ตามรอยพระยุคลบาทกันมากขึ้น และผมเชื่อว่านี่จะเป็นของขวัญที่ดีที่สุดที่จะมอบให้แก่ในหลวงของเราด้วย" ดร.จิรายุ ยืนยันอย่างมั่นใจ หากใครยังจำกันได้ เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม ที่ผ่านมามี โคฟี อันนัน เลขาธิการสหประชาชาติ ได้ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลแด่ "ความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์ของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ" ซึ่งเป็นรางวัลเกียรติยศที่ริเริ่มขึ้นใหม่ เพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี และครั้งนั้นโคฟีได้ขอรับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปเสริมแนวทางในการพัฒนาคนในโลก ซึ่งเขารู้สึกว่าปรัชญานี้เหมาะสมที่จะนำไปพัฒนาระดับโลก ทำให้คนไทยตื่นตัวกับปรัชญานี้มากขึ้น

"ตอนนี้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมหาวิทยาลัย ได้นำไปเป็นกรณีศึกษามากมาย แต่ที่สำคัญที่สุดคือระดับโรงเรียน ที่ได้นำปรัชญานี้ไปปลูกฝังให้นักเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาล ประถมศึกษาเรื่อยไปจนถึงระดับมัธยมศึกษา ผมหวังที่จะให้ปรัชญานี้เกิดแรงเหวี่ยง ซึ่งแรงเหวี่ยงที่จะเกิดขึ้นคงไม่มีใครสู้เสียได้อย่างแน่นอน แรกๆ คนจะคิดว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเหมาะกับเกษตรกรเพียงอย่างเดียว แต่ตอนนี้ไม่ใช่แล้วสามารถนำไปใช้กับคนทุกอาชีพทุกองค์กร โดยการดำเนินงานให้เหมาะสมกับแต่ละกลุ่ม"

ดร.จิรายุ แนะนำปรัชญาดังกล่าว

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะสามารถดำเนินไปอย่างยั่งยืนต้องอาศัยความเพียรการช่วยเหลือเกื้อกูลกันของทุกคนเพื่อคอยเตือนและเป็นกำลังใจให้ก้าวไปสู่เป้าหมายที่เราวางเอาไว้เพื่อให้ปรัชญาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประสบความสำเร็จสูงสุด เราเชื่อว่า การดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ย่อมทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของทุกคนดีขึ้นอย่างแน่นอน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รวมพลังคน พ.ศ. พอเพียง
สัญจรจังหวัดเชียงใหม่

เนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรงมีพระชนมพรรษา 80 พรรษาในปี 2550 นี้ของขวัญอันยิ่งใหญ่ที่ประชาชนคนไทยทุกคนจะทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย คือ การร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงยั่งยืน “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิต ที่มั่นคงและยั่งยืน ให้เราทุกคนมีศักดิ์ศรี สามารถพึ่งพาตนเองได้ และพร้อมรับกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และจะเป็นหลักที่จะทำให้ประเทศไทยอยู่รอดได้ในสถานการณ์วิกฤตดังนั้น การน้อมนำ “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาปฏิบัติใช้ จึงนับว่าเป็นสิ่งที่คนไทยเราทุกคนทุกหมู่เหล่าจะสามารถทำได้โดยไม่ยากนัก เป็นการพร้อมใจกันเทิดพระเกียรติและถวายความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์คุณอันหาที่สุดไม่ได้

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้สานต่อหลักปรัชญาและขยายผลรวมทั้งจุดประกายให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง นำไปสู่การยอมรับและเกิดการประยุกต์ใช้ในทุกภาคส่วนของสังคมอย่างจริงจัง “โครงการ พ.ศ. พอเพียง” จึงเกิดขึ้นเพื่อเป็นหนึ่งในการรณรงค์เผยแพร่ให้ประชาชนโดยทั่วไป ได้เข้าใจว่าหลักเศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร มีประโยชน์ต่อตนเองและชุมชนอย่างไรรวมไปถึงการชี้แนะเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

พ.ศ. พอเพียง มีความหมายถึง ยุคสมัยที่คนไทยจะหลอมรวมใจกันเป็นคนพอเพียง ไม่ว่าจะวันเวลาจะเปลี่ยนแปลงอย่างไร ปีพุทธศักราชจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร แต่เราคนไทยทุกคนจะยึดมั่นในหลักเศรษฐกิจพอเพียง

หล่อหลอมเป็นคนยุคเดียวกัน เป็นคน พ.ศ. เดียวกัน คือ พ.ศ.พอเพียง นับแต่นี้เป็นต้นไป

สำหรับรายละเอียดกิจกรรมของโครงการ “พ.ศ.พอเพียง” ประกอบด้วย รายการโทรทัศน์ “พ.ศ.พอเพียง” ออกอากาศทุกวันอาทิตย์ เวลา 18.05 น.–19.00 น. ทาง ททบ. 5 เริ่มออกอากาศมาตั้งแต่วันที่ 7 มกราคม 2550 สารคดี “แผ่นดินพอเพียง” สารคดีความยาวตอนละ 2 นาที ออกอากาศโดยโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจ เริ่มออกอากาศตั้งแต่ 1 มีนาคม 2550 กิจกรรมสัจจร กิจกรรมใหญ่ใน 3 แห่ง คือ จ. เชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 23-27 พฤษภาคม ณ อุทยานการค้ากาดสวนแก้ว จ.ขอนแก่น ระหว่างวันที่ 5-9 กันยายน ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และกรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 14-18 พฤศจิกายน 2550 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

ทั้งนี้ เพื่อเผยแพร่หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยจัดเป็นรูปแบบการเสวนาและนิทรรศการการนำปรัชญามาสู่การปฏิบัติจริงของ “คนพอเพียง” ในทุกสาขาอาชีพ รวมทั้งจัดการแสดง “พระมหาชนก” วิจิตรนาฏกรรมแห่งความพอเพียง ซึ่งเคยสร้างความประทับใจให้กับประชาชนมาแล้วเมื่อครั้งงานเฉลิมฉลองครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปีเมื่อปี 2549 โดยครั้งนี้การแสดง พระมหาชนก ได้เน้นให้เห็นถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่แฝงอยู่ใน “บทพระราชนิพนธ์ พระมหาชนก” อย่างงดงาม โดยจะมีการแสดงในกิจกรรมสัจจรทุกจังหวัดด้วย

แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ การรู้จักพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี มาใช้ใน ชีวิตประจำวัน ตลอดจนเป็นผู้แสวงหาความรู้ และมีคุณธรรม เพื่อความสุข และความมั่นคงในชีวิตของตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติ อย่างยั่งยืนสืบไป” ทั้งนี้ โครงการได้จัดทำเฟรมผ้าใบจำนวนทั้งสิ้น 80 เฟรม รวมความยาว 80 เมตร ซึ่งเป็นเลขมหามงคล เพื่อร่วมเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา และจะเชิญชวนประชาชนให้ร่วมลงนามแสดงปณิธาน โดยจะนำเฟรมผ้าใบทั้งหมดมาจัดแสดงในการจัดกิจกรรมสัจจรที่กรุงเทพมหานคร ในเดือนพฤศจิกายน นี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ.พอเพียงสัญจรเชียงใหม่ : หยั่งรากผลิบานหัวใจเยาวชนชาวเหนือ

ปิดฉากลงอย่างงดงามสำหรับ การจัดงาน “พ.ศ.พอเพียง สัญจรจังหวัดเชียงใหม่” หนึ่งในกิจกรรมโครงการ “พ.ศ.พอเพียง” ที่ดำเนินงานโดยคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ซึ่งจัดขึ้นเพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษาในปี 2550 และเพื่อเผยแพร่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พระราชทานให้คนไทยได้นำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

การจัดงาน “พ.ศ.พอเพียง สัญจรจังหวัดเชียงใหม่” ถือเป็นกิจกรรมสัญจรครั้งแรกของโครงการฯ โดยจัดขึ้นระหว่างวันที่ 23-27 พฤษภาคม ที่ผ่านมา ณ ห้องบ้านล้านตอง และกาตเธียร์เตอร์ โรงแรมโลตัสปางสวนแก้ว ซึ่งการจัดงานตลอด 5 วัน ได้รับเสียงตอบรับอย่างดีทั้งจากหน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา และประชาชน โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาทั้งระดับประถม มัธยม และอุดมศึกษา ได้ติดต่อเข้ามาร่วมงานอย่างล้นหลาม โดยนักเรียนจากโรงเรียนต่างๆ เริ่มทยอยเข้ามาร่วมงานตั้งแต่วันที่ 23 พฤษภาคม ซึ่งมีพิธีเปิดงานอย่างเป็นทางการ โดย นายสรรเสริญ วงศ์ชะอุ่ม รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม เป็นประธานในพิธี และนายวิชัย ศรีขวัญ ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ เป็นผู้รับธง “พ.ศ.พอเพียง” ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของการรับนโยบายไปสู่การปฏิบัติทุกภาคส่วนของจังหวัดเชียงใหม่ และนำแขกผู้มีเกียรติและเยาวชนที่เข้าร่วมในงานกว่า 1,000 คน กล่าวแสดงปณิธานเป็น คน พ.ศ.พอเพียง

กิจกรรมภายในงานที่ได้รับความสนใจจากผู้เข้าชมงานอย่างมาก คือ นิทรรศการ“พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ” นิทรรศการ“ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” นิทรรศการ “คนพอเพียงต้นแบบ” และองค์กรต้นแบบที่มาร่วมแสดง ซึ่งทุกบูธจะมีเด็กๆยื่นจดข้อความต่างๆอย่างตั้งใจ นอกจากนี้ ยังให้ความสนใจร่วมกิจกรรมบนเวที ทั้งการเล่น**เกม**กับศิลปินดารา เช่น น้ำเน็ก-เกตุเสพสวัสดิ์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา เสนาลิง-สมเกียรติ จันทร์พราหมณ์ อ้อฟ-ปองศักดิ์ รัตนพงษ์ เอ๊าะ-กิริติ เทพธัญญ์ นุ่น-สุจิรา อรุณพิพัฒน์ ทิน โชคมงคล กิจ และอีกมากมาย

นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมประกวดร้องเพลง “พ.ศ.พอเพียง” การแข่งขันแร็ปวาทีของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งได้รับการตอบรับอย่างดีมีเยาวชนสมัครร่วมกิจกรรม ซึ่งแต่ละคนก็มาพร้อมกองเชียร์ทำให้บรรยากาศของห้องนิทรรศการคึกคักมาก อีกกิจกรรมที่สร้างสีสันและเรียกเสียงหัวเราะแก่ประชาชนและเยาวชนที่มาร่วมงาน คือ ละครเวที “แม่บ้านพอเพียง” ที่แสดงโดย เต๋อ-สโรชา วาทีตพันธ์ และ ตู๋ตู่-พุทธชาติ พงศ์สุชาติ เสนาลิง-สมเกียรติ จันทร์พราหมณ์

อีกกิจกรรมที่ได้รับความสนใจและสร้างประทับใจแก่ผู้ร่วมงาน คือ ภาพยนตร์สั้น “เกิด 5 ธันวาคม” ที่มี ทราย เจริญปุระ และเต๋-ปิติกัดี เยาวนานนท์ แสดงนำ ซึ่งสร้างจากชีวิตจริงของ ณภัทร จาตุรัส ผู้ที่ฝ่าฟันวิกฤตชีวิตด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และปิดท้ายด้วยการชมการแสดงยิ่งใหญ่แห่งปี “พระมหาชนก” วิจิตรนาฏกรรมแห่งความพอเพียง ซึ่งเคยสร้างความประทับใจแก่มหาชนมาแล้วในงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี เมื่อปี 2549 ซึ่งก็ยังคงสร้างความประทับใจให้แก่ชาวเชียงใหม่และจังหวัดใกล้เคียงได้ไม่รู้ลืม

สิ่งที่น่าประทับใจอย่างยิ่งและทำให้เห็นว่า “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ได้ “หยั่งรากแห่ง ความเข้าใจ” ในหัวใจน้อยๆของน้องๆเยาวชนแล้ว คือ การที่พวกเขาได้เขียนคำแสดงปณิธาน “ใช้ชีวิตพอเพียง” ลงบน “พอเพียงการ์ด” และบนเฟรมผ้าใบที่วางรายรอบอยู่ด้านนอกห้องนิทรรศการ ทุกข้อความได้สะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจของเด็กๆ ต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและความมุ่งมั่นของน้องๆเยาวชนที่จะใช้ชีวิตพอเพียงในแบบของตนเอง รวมถึงบางข้อความที่ทำให้ผู้ใหญ่ได้คิด เช่น ข้อความ “อยากให้คนไทยรักกัน” “ชีวิตที่พอเพียงคือตอบตัวเองได้ว่าเพียงพอหรือยัง” “อยากเป็นคนดี เพื่อความสงบสุขของประเทศ” “ใช้ชีวิตพอเพียงตามพ่อหลวงของเรา” ฯลฯ

5 วันของกิจกรรม “พ.ศ.พอเพียง สัญจรจังหวัดเชียงใหม่” ได้สร้างการรับรู้ และเพาะเมล็ดพันธุ์เยาวชนชาวเชียงใหม่และภาคเหนือรุ่นใหม่ให้มีหัวใจพอเพียง พร้อมจะเติบโตและหยั่งรากผลิบาน จนต้นไม้แห่งความพอเพียงแพร่พันธุ์มั่นคง เป็นฐานรากที่สร้างความสงบสุขอย่างยั่งยืนแก่ประเทศไทย โดยน้องๆ ชาวเชียงใหม่ได้กล่าวปิดท้ายหลังชมกิจกรรมทั้งหมดให้ชื่นใจว่า “ดูแล้วหนูรัก ในหลวง เพราะในหลวงรักคนไทยและสอนให้หนูรู้จักพอเพียง”

กิจกรรมสัญจรในโครงการ “พ.ศ.พอเพียง” จะมีขึ้นอีกครั้งที่จังหวัดขอนแก่นในระหว่างวันที่ 5-9 กันยายน และจะปิดฉากอย่างยิ่งใหญ่เพื่อร่วมถวายความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่กรุงเทพมหานครในระหว่างวันที่ 14 -18 พฤศจิกายน 2550 เพื่อให้เป็นปีมหามงคลในปี นี้ เพื่อให้นับแต่ปีนี้เป็นต้นไป คนไทยจะเป็น คน พ.ศ.พอเพียงในทุกๆปี

ฝ่ายประชาสัมพันธ์โครงการฯ

รายละเอียดเพิ่มเติม

กวีรัตน์ คุณาภัทร 081-641-2014

วิรดา อนุเทียนชัย 081-804-5493

หรือ โทร. 0-2731-0630 ต่อ 312

เจเอสแอลผู้ตรารายการ พ.ศ.พอเพียง

โดย ข่าวสด วันจันทร์ ที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2550 08:52 น.

นางจำนรรค์ ศิริตัน หนูนกัถิ ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัท เจ เอส แอล จำกัด ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ และจัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาด เปิดเผยว่า บริษัทได้ร่วมกับคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) จัดทำโครงการ พ.ศ.พอเพียง เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมทั้งน้อมนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเน้นในเรื่อง 3 ห่วง คือ พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี และ 2 เงื่อนไข คือ เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม อันเป็นการเทิดพระเกียรติ ในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษา 80 พรรษา ในวันที่ 5 ธ.ค.นี้ โดยกิจกรรมแบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ รายการวาไรตี้ พ.ศ.พอเพียง เวลา 18.05-19.00 น. สารคดีสั้น แผ่นดิน...พอเพียง กิจกรรมสัญจร จ.เชียงใหม่ ขอนแก่น และกรุงเทพฯ จัดทำเว็บไซต์ www.pp-gen.com และจัดทำสายรัดข้อมือ พ.ศ.พอเพียง สีเหลืองวันจันทร์ และหนังสือคู่มือพอเพียง โดยกิจกรรมทั้งหมดจัดตั้งแต่เดือนม.ค.50 ถึง ม.ค.51 ใช้งบประมาณ 160 ล้านบาท

ทั้งนี้ ทำให้ปัจจุบันบริษัทมีรายการโทรทัศน์ที่ออกอากาศรวม 8 รายการ ได้แก่ พ.ศ.พอเพียง กล้าแกลใจ เจาะใจ คริส ดิลิเวอร์ี ทางช่อง 5 รายการจับเวลาแจก จันทร์พันดาว 07 โซว์ ทางช่อง 7 และรายการสุริวิภา ทางช่องโมเดิร์นไนน์ทีวี

สำหรับภาพรวมผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ ในปีนี้มองว่าจะไม่เติบโตเมื่อเทียบกับปีที่แล้ว เนื่องจากผู้ประกอบการ และเอเยนซี ต่างระมัดระวังการใช้จ่ายเงินในการโฆษณามากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ช่วงครึ่งปีหลังมีปัจจัยบวก ที่จะช่วยกระตุ้นให้เกิดความคึกคัก และใช้จ่ายเพื่อการโฆษณา คือการประกาศว่าจะมีการยุบพรรคหรือไม่ ซึ่งจะนำไปสู่การเลือกตั้ง และความชัดเจนทางการเมือง รวมถึงมีกิจกรรมใหญ่ช่วงปลายปี เช่น ในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะทรงพระชนมพรรษา 80 พรรษา และกีฬาซีเกมส์ ซึ่งบริษัทเตรียมยื่นเสนอประกวดราคาการจัดงานทั้ง 2 งานนี้ด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

"พ.ศ.พอเพียง"สัญจร..... บัณฑิตทั่วไทย-เสริมแกร่งรากแก้ว (สลับแนวหน้า)

"เศรษฐกิจพอเพียง".....

เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมากกว่า 30 ปี จนหลังเกิด "วิกฤติเศรษฐกิจ" ปี 2540 พระองค์ได้ทรงเน้นย้ำให้มีการนำ "ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง" มาเป็นแนวทางรับมือกับการเปลี่ยนแปลง ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ เพื่อคนไทยและสังคมไทยสามารถดำรงอยู่ และมีความก้าวหน้าอย่างสมดุล ยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ จนกระทั่งถึง "รัฐบาลสุรยุทธ์" ได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางในการบริหารประเทศ และมอบหมายให้ "สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ" หรือ "สศช." แต่งตั้ง "คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง" เดินสายจัดกิจกรรม รวมพลังคน "พ.ศ.พอเพียง" สร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชนทั่วประเทศ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้สอดคล้องกับหน้าที่บทบาทของแต่ละคน

"สรรเสริญ วงศ์ชะอุ่ม" รมช.คมนาคม บอกว่า โครงการ "พ.ศ.พอเพียงสัญจร" เป็นโครงการที่ต้องการให้ประชาชนทุกคนมุ่งเน้นความพอเพียงอย่างมีความสุข โดยรัฐบาล พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี ได้อันเชิญหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศในทุกระดับ รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินชีวิต โดยให้ตั้งอยู่บน "สายกลาง" บนหลักของ "ความพอประมาณ" และมีเหตุมีผลมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ภายใต้เงื่อนไขคุณธรรมและความรู้ รัฐบาลจึงจัดโครงการ "รวมพลังคน พ.ศ.พอเพียงสัญจร" เพื่อเดินสายจัดกิจกรรม พ.ศ.พอเพียง ให้ความรู้กับประชาชนทั่วไปในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ โดยจะมีการขับเคลื่อนที่ "กทม.-เชียงใหม่-ขอนแก่น" เป็นจังหวัดนำร่อง

รมช.คมนาคม บอกอีกว่า นอกจากนี้โครงการ พ.ศ.พอเพียง ยังได้บูรณาการสื่อ และกิจกรรมมากมาย โดยเฉพาะการจัดทำเว็บไซต์ www.pp-gen.com เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย "คนรุ่นใหม่" รวมทั้งจัดทำ "สายรัดข้อมือ" พ.ศ.พอเพียง สีเหลือง ที่มีรหัสประจำทุกเส้น เพื่อจำหน่ายแก่ประชาชนที่ต้องการแสดงตนเป็นแนวร่วมเครือข่ายคน พ.ศ.พอเพียง รายได้ทั้งหมดสมทบ "มูลนิธิชัยพัฒนา"

"รัฐบาลมั่นใจว่าการจัดงานรวมพลังคน พ.ศ.พอเพียงสัญจร จะเป็นกิจกรรมที่สามารถรวมพลังคนที่ต้องการมีวิถีชีวิตแบบพอเพียง และเป็นจุดเริ่มต้นของการขยายสังคมพอเพียงให้กระจายสู่ประชาชนทุกหมู่เหล่าในวงกว้างขึ้น ทั้งยังเป็นโอกาสอันดียิ่งที่พสกนิกรชาวไทยจะรวมพลังกันทำให้ปีมหามงคลนี้เป็นแห่งการเริ่มต้นของคนใน พ.ศ.ใหม่ คือ คน พ.ศ.พอเพียง ที่พร้อมใจตั้งปณิธานปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อถวายความจงรักภักดีแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา" รมช.คมนาคม กล่าว

ด้าน "วิชัย ศรีขวัญ" ผวจ.เชียงใหม่ กล่าวว่า จ.เชียงใหม่ เป็นพื้นที่แรกในภูมิภาคที่ได้รับเกียรติร่วม "ปักธง" โครงการ พ.ศ.พอเพียงสัญจร เพื่อประกาศถึงความพร้อมของพื้นที่ในการต้อนรับ "ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง" โดยถือว่า เป็นเกียรติอันดีที่เป็นจุดเริ่มต้นในการขยายสังคมพอเพียงลงสู่ภูมิภาคทุกภาคส่วน และยังเป็นการรณรงค์ให้ประชาชนภาคเหนือได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันอย่างจริงจังซึ่งจ.เชียงใหม่พร้อมที่จะนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์บริหารงานของจังหวัดด้วย ผวจ.เชียงใหม่ กล่าวอีกว่า นอกจากนี้ยังมี การให้ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลงภาคเอกชน และทุกหน่วยงานในสังกัด จ.เชียงใหม่ ซึ่งจะมีตัวชี้วัดผลการดำเนินงานทุกเดือน เพื่อให้ทุกแผนงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความยั่งยืนอย่างแท้จริง โดยตั้งเป้าหมายให้ทุกหมู่บ้าน ทุกชุมชน นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในเกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมให้ครบทุกหมู่บ้านในปี 2551 ซึ่งมีหลักเกณฑ์ คือ "3 ห่วง 2 เงื่อนไข" คือ "พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีโดยอาศัยทั้งเงื่อนไข"ความรู้-คุณธรรม"เป็นพื้นฐาน

"เราได้กำหนดให้มีการขับเคลื่อนแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามนโยบายของรัฐบาล โดยกำหนดยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขระดับจังหวัดเป็นกรอบในการพัฒนาหมู่บ้าน การแก้ไขความยากจนเพื่อสร้างเสริมความเข้มแข็งและขีดความสามารถในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อให้ความเป็นอยู่ของประชาชนอยู่บนพื้นฐานแห่งความพอเพียง โดยการรวมพลังทุกภาคส่วนให้สามารถดำเนินงาน และพัฒนาท้องถิ่นของตนเองอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่ง จ.เชียงใหม่ มีความพร้อมอย่างเต็มที่ที่จะเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ชาวเชียงใหม่ และประชาชนในภาคเหนือ" พ่อเมืองเชียงใหม่ กล่าว

ขณะที่ "ชนกิตติ เลิศล้ำสกุลการ" นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง เล่าให้ฟังถึงการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน ว่า เดิมที่บ้านมีฐานะดี และพ่อแม่ตามใจทุกอย่าง ตนจึงได้แต่เที่ยวเล่นไปแต่ละวันกับเพื่อน โดยไม่คิดจะทำอะไร ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยอยากได้อะไรก็ซื้อ ไม่ใส่ใจกับการเรียนเท่าไร จนเกือบจะถูกไล่ออกด้วยซ้ำ เมื่อเอ็นทรานซ์ไม่ติดก็เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยเอกชน หาความสุขกับชีวิตวัยรุ่นอย่างเต็มที่

"จนวันหนึ่งเมื่อธุรกิจที่บ้านประสบปัญหา และ "ชีวิตสะดุด" ตนจึงเริ่มคิดทบทวนสิ่งที่เคยทำแล้วก็ได้คิดว่าต้องจัดชีวิตใหม่ โดยนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับชีวิตประจำวัน ใช้เงินอย่างพอเพียง พอประมาณ และหันมาตั้งใจเรียน จนปัจจุบันประสบความสำเร็จในชีวิตระดับหนึ่ง ตอนนี้ผมเรียนใกล้จบแล้ว และจะได้เกียรติคุณอันดับ 2 บทเรียน ที่ผ่านมาสอนให้ผมเติบโตและใช้ชีวิตเป็นคนพอเพียง ผมภูมิใจมากกับการเปลี่ยนตัวเองให้เป็นคนพอเพียง"

ความคิดของ "ชนกิตติ" ไม่แตกต่างไปจาก "อมรา พวงชมพู" นักธุรกิจค้า-ขายเสื้อผ้า ที่นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในธุรกิจของตัวเองจนประสบความสำเร็จ....."อมรา" บอกว่า การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ทำให้ธุรกิจมีกำไร และที่เหนือกว่ากำไร คือ "ความสุข" ของพนักงาน เพราะสิ่งที่เขาถุกอบรม คือ อย่าใช้มือเย็บเสื้อ แต่ให้ใช้ใจเย็บตัวเอง อยากจะใส่อะไรก็เย็บอย่างนั้นให้กับลูกค้าถือเป็นการซื้อสัตย์ต่ออาชีพ และซื้อสัตย์ต่อลูกค้า

นอกจากนี้ ยังให้พนักงานฝึกอบรมการตัดเย็บให้แก่แม่บ้านที่ จ.นราธิวาส เป็นการถ่ายทอดความรู้สึกห่วงใยสู่คนในสังคมอื่น เป็นการสร้างความกลมเกลียวสมานฉันท์ในหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไขสามารถนำมาใช้ได้ไม่ว่าจะอยู่ในสภาวะใด อาชีพใด และที่สำคัญกว่านั้นคือไม่ว่าคุณจะทำอาชีพใดก็นำมาใช้ได้ และผลที่ได้คือ"ความก้าวหน้า-ความสุข"

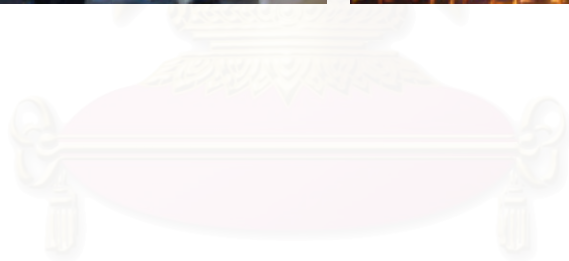
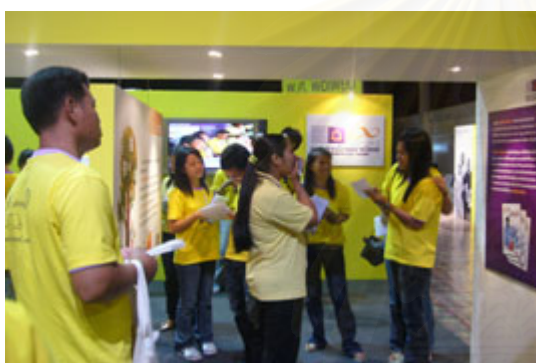
"ความพอเพียงเป็นพื้นฐานสำคัญของความก้าวหน้า สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับโลกใบนี้ได้อย่างสอดคล้องและมีประสิทธิภาพ ทำให้เรามีภูมิคุ้มกัน มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆในโลกปัจจุบัน เรานำความพอเพียงมาใช้เป็นเกราะป้องกันในการทำงานได้เป็นอย่างดี ทั้งความรอบคอบ ความมีสติ และการรู้จักตัวเอง" อมรา กล่าวทิ้งท้าย

ไทยพาณิชย์ร่วมกิจกรรมสัญจรโครงการ พ.ศ.พอเพียง

ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) โดย คุณปรีชา ลิ้มประยูรวงศ์ ผู้จัดการเขตพื้นที่ ทำแพ ร่วมพิธีเปิดโครงการ พ.ศ.พอเพียงสัญจร ครั้งที่ 1 ณ โรงแรมโดตัส ปางสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ ในงานได้มีพิธีรับมอบธง พ.ศ.พอเพียง โดยมีคุณสรสรเสริญ วงศ์ชะอุ่ม รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม ประธานในพิธี มอบธงให้กับ คุณวิชัย ศรีขวัญ ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ เป็นผู้รับธง ลงนามเจตนารมณ์และกล่าวนำปณิธาน ในการร่วมเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน กิจกรรมภายในงานประกอบด้วย นิทรรศการร่วมของผู้สนับสนุนหลัก นิทรรศการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ภาพยนตร์สั้น “เกิด 5 ธันวาคม” และการแสดง “พระมหาชนก” โดยธนาคารในฐานะ ผู้ให้การสนับสนุนหลัก ได้ร่วมจัดนิทรรศการเกี่ยวกับหนังสือ “รู้จักใช้ เข้าใจเงิน” เพื่อให้เห็นความสำคัญของการทำงาน การรู้จักใช้เงินอย่างเห็นคุณค่า การดำรงชีวิตอย่างมีแบบแผน รู้จักการรับและการให้ มีทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการหาเงิน การออมเงิน และการลงทุน เพื่อช่วยให้สามารถดำรงตนอย่างมีความสุข ตามแนวพระราชดำริในเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

"พ.ศ.พอเพียง" วิถีแห่งความอยู่เย็นเป็นสุข

ศิวพร อ่องศรี (31/1/50)

"เศรษฐกิจพอเพียง" เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดกว่า 30 ปีมาแล้ว จนมาถึงเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจเมื่อปี 2540 พระองค์ทรงได้เน้นย้ำให้มีการนำ "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" เพื่อเป็นแนวทางในรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ เพื่อให้คนไทยและสังคมไทยสามารถดำรงอยู่ และมีความก้าวหน้าอย่างสมดุล มั่นคง และยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

ในปี 2542 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต นำบทความพระราชดำรัสเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงไปเผยแพร่ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของ สศช. ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และประชาชนทั่วไป ซึ่งต่อมาทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เผยแพร่ได้ เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2542

หลังจากนั้น สศช. ได้น้อมนำ "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" มาเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (2545-2549) และต่อเนื่องมาถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (2550-2554) โดย สศช. ได้แต่งตั้ง "คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง" ขึ้นในปี 2546 เพื่อเป็นแกนกลางในการดำเนินการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับหน้าที่และบทบาทของแต่ละบุคคลได้อย่างเหมาะสม

ดังนั้น เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และให้เห็นตัวอย่างการน้อมนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น และเป็นการเทิดพระเกียรติในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษา 80 พรรษา ในวันที่ 5 ธันวาคม 2550 นี้

ทางคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับบริษัท เจ เอส แอล จำกัด จัดทำโครงการ "พ.ศ.พอเพียง" (Be Porpiang Generation) ขึ้น เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักและแนวทาง "ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง" แก่ประชาชน เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เกิดจิตสำนึก และน้อมนำแนวทางไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ดร.จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา ประธานคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เล่าถึงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง และอธิบายโครงการ "พ.ศ.พอเพียง" ว่า

"*ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์หลักเพื่อสร้างเครือข่ายเรียนรู้ให้มีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นกรอบความคิด เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ตลอดจนเป็นส่วนหนึ่งของ

วิถีชีวิตคนไทยในทุกภาคส่วน ซึ่งแผนการดำเนินการที่สำคัญที่สุด คือ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และนำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับชีวิตของแต่ละบุคคล*

“คนส่วนใหญ่มีความเข้าใจคำว่า *เศรษฐกิจพอเพียง* เป็นเรื่องของความประหยัด มัธยัสถ์ในการใช้ชีวิตประจำวัน หรือมองว่าเป็นการนำมาประยุกต์ใช้ในภาคเกษตรกรรมเท่านั้น ซึ่งอันที่จริงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ในทุกภาคส่วน”

โครงการ “พ.ศ.พอเพียง” จึงเป็นการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้ง่ายในการทำความเข้าใจ

“ขณะที่ต่างชาติมักเข้าใจผิดคิดว่า “พอเพียง” แปลว่าไม่ก้าวหน้า ซึ่งไม่เป็นความจริงอย่างที่สุด ในยุคโลกาภิวัตน์ย่อมมีทั้งด้านดี และด้านลบ สิ่งที่ดีก็นำมาประยุกต์ใช้ให้ประเทศก้าวหน้า แต่ความก้าวหน้าต้องสมดุลกับประเทศด้วย”

โครงการ “พ.ศ.พอเพียง” เป็นโครงการประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อโทรทัศน์ สื่อออนไลน์ และการใช้กิจกรรมสัญจร เพื่อเผยแพร่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ประชาชนทั่วประเทศ ตลอดปี 2550

ถือได้ว่าเป็นการทำงานแบบบูรณาการสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์อย่างครบวงจรและเป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง โดยมีระยะเวลาดำเนินการระหว่างเดือนมกราคม 2550-มกราคม 2551 โดยจัดให้มีกิจกรรมเพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นรูปธรรม ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ 1.รายการวาไรตี้ทางโทรทัศน์ “พ.ศ.พอเพียง” ออกอากาศทุกวันอาทิตย์ เวลา 18.05-19.00 น. ทาง ททบ.5

2.รายการสารคดีสั้นทางโทรทัศน์ “แผ่นดิน...พอเพียง” ความยาว 2 นาที กำหนดออกอากาศในเดือนมีนาคม 2550-มกราคม 2551 จำนวน 334 ตอน 3.กิจกรรม “พอเพียงสัญจร” เป็นกิจกรรมเพื่อเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง โดยจัดกิจกรรมใน 3 จังหวัดหัวเมืองสำคัญ คือ จังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น และกรุงเทพมหานคร อีกทั้งมีการแสดงมหานาฏกรรมเฉลิมพระเกียรติ “พระมหาชนก” โดยเปิดให้ประชาชนเข้าชมโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น

4.เว็บไซต์ <http://www.ppgen.com> เป็นช่องทางการสื่อสารและเผยแพร่ความรู้โดยมุ่งเน้นให้เกิดชุมชน “คนพ.ศ.พอเพียง” ซึ่งจะใช้เว็บบอร์ดในเว็บไซต์เป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดพอเพียงของแต่ละคน สุดท้ายเป็น *สายรัดข้อมือ* (Wrist band) และหนังสือ “คู่มือพอเพียง” เพื่อจำหน่ายแก่ประชาชนทั่วไปที่สนใจ

“อำพน กิตติอำพน” รองประธานอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง และเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กล่าวถึงการน้อมนำปรัชญาพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศ ว่า นับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 และต่อเนื่องมาถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 โดยมุ่งเน้นเสริมสร้างให้สังคมไทย “อยู่เย็นเป็นสุข”

"การอยู่ด้วยความสุขสูงสุด คือ การที่ได้ทำอะไรแล้วทำให้เกิดความสุข และประโยชน์สูงสุด อาทิ การที่เราประดิษฐ์ตุ๊กตาจากวัสดุเหลือใช้ (เปเปอร์มาร์เช่) แล้วนำตุ๊กตาไปตั้งโชว์ไว้ในห้องนั่งเล่นแล้วคนอื่นมาพบเห็นแล้วได้รับคำชมจากผู้พบเห็น แค่นี้ผู้ประดิษฐ์ก็เกิดความสุขและภูมิใจแล้ว อีกทั้งการนำวัสดุเหลือใช้นำมาสร้างผลงาน หรือของใช้ก็ทำให้เกิดประโยชน์ได้เช่นกัน นับว่าเป็นการรักษาสิ่งแวดล้อมได้อีกทางหนึ่ง ถึงแม้ว่าการสร้างความสุขเช่นนี้จะเป็นการสร้างความสุขเล็กๆ น้อยๆ ก็ตาม แค่นี้ก็ถือว่ามีความสุขสูงสุดแล้ว"

ส่วนทิศทางการพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 นั้น จะเน้น *การสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ* โดยการพัฒนาแบบองค์รวมที่ยึด *คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา* และวิธีการพัฒนาอยู่บนพื้นฐานของความสมดุลที่เชื่อมโยงทุกมิติอย่างบูรณาการ ทั้งมิติตัวคน สังคม และวัฒนธรรม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการเมือง ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างระบบและวัฒนธรรมของ *ธรรมาภิบาล* และ*ประชาธิปไตย* ในทุกภาคส่วนทุกระดับ

อีกทั้งจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดี

ส่วนการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 จะบรรลุผลตามที่มุ่งหวังไว้หรือไม่นั้น ดร.อำพนบอกว่า อยู่ที่ความร่วมมือร่วมใจจากทุกกลุ่มในสังคมนำแผนฯ ไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งหัวใจของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 คือ "เศรษฐกิจพอเพียง"

ดังนั้น การเผยแพร่เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในรูปแบบครบวงจร ดังที่กล่าว จะช่วยปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนชาวไทยเกิดความตื่นตัว สนใจ เห็นคุณค่า และเห็นประโยชน์ของเศรษฐกิจพอเพียง และนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งผลที่สุดแล้วก็นำสังคมไปสู่ความเป็น "สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน"

ข้อมูลข่าวโดยหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน วันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2550 ปีที่ 30 ฉบับที่ 10553 หน้า 5

“พ.ศ. พอเพียง”

พ.ศ. พอเพียง
 BE PORPIANG GENERATION
 มารวมเป็นคน พ.ศ. พอเพียง
ขอนแก่น 5-6 ก.ย.
ณ ศูนย์ประชุมอเนกประสงค์ฯ มข.

พ.ศ. พอเพียงเพื่อเทิดพระเกียรติในหลวง

จังหวัดขอนแก่นขอเชิญชวนทุกท่านร่วมงาน พ.ศ. พอเพียงเพื่อเทิดพระเกียรติในหลวง 5 - 9 กันยายน 2550 ณ ศูนย์ประชุมกาญจนาภิเษกมหาวิทยาลัยขอนแก่น ชมกิจกรรม นิทรรศการ การขับเคลื่อนเศรษฐกิจตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง การแสดงวิจิตรนาฏกรรมเทิดพระเกียรติพระมหากษัตริย์พร้อมพบปะดาราดังมากมาย และมีตลาดนัดพอเพียงด้วย

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พอเพียงแบบทูตฯ พ.ศ.พอเพียง

โครงการ “พ.ศ.พอเพียง” เพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในปีมหามงคลทรงเจริญพระชนมพรรษา 80 พรรษา โดยคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) คัดเลือก “ทูตกิตติมศักดิ์ พ.ศ.พอเพียง” จำนวน 12 คน ได้แก่ น.ส.ณพากรณ์ ไพธิรัตน์นังกูร, น.ส.ปวีรศา เพ็ญชาติ, น.ส.วิชชุดา สีนุตพงษ์, น.ส. วิมลภัทร์ ตุงคนาค, น.ส.คล้ายเดือน สุชะหุด, น.ส.รติวัลค์ อธิษฏามงคล, น.ส.เขาวนีย์ ไสภณพานิช, น.ส.ศีกัญญา ศักดิ์เดช, นายพลพัฒน์ อัสวะประภา, นายธีรภัทร สูตะบุตร, นายศรัณยู ประชากฤษ และ นายอานันท์ทวีป ชยวงกูร เพื่อเผยแพร่ความรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่คนรุ่นใหม่ น.ส.วิมลภัทร์ ตุงคนาค เจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ กล่าวว่า ตอนนี้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีคนเริ่มเข้าใจ สนใจและนำไปปฏิบัติมากขึ้นจากปีที่แล้ว ซึ่งมักคิดว่าเกษตรกรเท่านั้นใช้ นำเศรษฐกิจพอเพียง ตอนนี้ทุกคนซึมซับไม่ว่าใครสามารถนำไปใช้ได้และทำให้ตัวเองมีความสุขโดยไม่เบียดเบียนใครและมีความสุขเกิดขึ้น ความพอเพียงไม่ได้จำกัดแค่คนแก่ ทุกคนนำไปใช้ได้ ส่วนตัวยอมรับว่าแรก ๆ ไม่เข้าใจ กระทั่งทำงานซึมซับโดยเฉพาะเรื่องความไม่พุ่มพวย บางครั้งโกรธตัวเองในอดีตอยากซื้ออะไรก็ซื้อ แต่ไม่ได้ใช้ เดี่ยวนี้รอบคอบขึ้น นำคำว่าพอประมาณมาใช้ เช่นในการทำงานธุรกิจร้านอาหารจะเก็บเงินส่วนหนึ่งในธนาคาร เมื่อครบ 3 ปี ถ้าคิดปรับปรุงร้านใหม่ จะดูงบประมาณตามความจำเป็น และเก็บเงินฉุกเฉิน ซึ่งแต่ละคนนำหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใช้ไม่เหมือนกัน ต้องนำไปใช้ตามแบบฉบับของตัวเอง

น.ส.ณพภรณ์ โพธิ์รัตนังกูร ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการบริษัท โรงแรมปาร์คนายเลิศ จำกัด กล่าวว่า พอเพียงง่าย ๆ โดยไม่คิดอะไรเลยคือ ความพอดี เป็นปรัชญายิ่งใหญ่ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ใช้ได้กับทุกคน ทุกชาติ ส่วนตัวอาจมีคนที่แต่งตัวเก่ง ดูเหมือนใช้เงินเยอะ ฟุ่มเฟือย แต่ไม่ได้เบียดเบียนใคร ไม่ได้กู้เงินธนาคารซื้อ บางครั้งยอมรับว่า เวลาไปเมืองนอกซื้อของเยอะ ใช้เงินไม่ค่อยคิด สลิปบัตรเครดิตออกมาถึงขั้นสะดุ้ง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นเสียงเตือนให้หยุดคิดมากขึ้น แต่ไม่ได้ทำให้เปลี่ยนแบบหน้ามือเป็นหลังมือ เพราะยังมีความสุขกับการใช้ชีวิตแบบนี้ ส่วนความสุขถาวรที่หาเจอ คือ การมีเพื่อนดี 2-3 คน

หนุ่มทูตภักติมศักดิ์ พ.ศ.พอเพียง นายพลพัฒน์ อัศวะประภา กรรมการผู้จัดการบริษัทโตโยต้า พี.เอส. เอนเตอร์ไพรส์ กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียงหรือความพอประมาณคือ การประมาณตัวเองทั้งเรื่อง เศรษฐกิจ การใช้ชีวิตส่วนตัวและมีเหตุผลควรไม่ควร อะไรคือ กิเลส ทุกวันนี้ทำงานหาเลี้ยงชีพจริงจัง ต้องรู้จักประหยัด แบ่งเงินเก็บ หากเกิดอะไรขึ้นจะได้ไม่ลำบาก การซื้อของต้องคิดว่าใช้มากใช้นานแค่ไหน ไม่คิดซื้อแบบเดิม อยากรู้ก็ซื้อสุดท้ายไม่ได้ใช้ ความสำคัญในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีคำว่า “ภูมิคุ้มกัน” เป็นสิ่งสำคัญที่นำมาใช้ในชีวิตได้ ความสำคัญคือ การไม่ประมาทและทำทุกอย่างด้วยความพอเพียง รอบคอบจะเป็นภูมิคุ้มกันอย่างดีให้ชีวิต

ที่มา เว็บไซต์หนังสือพิมพ์เดลินิวส์
วันที่ 11 มิถุนายน 2550

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อ.ยอดหทัยกับการทำวิจัย ใน พ.ศ. พอเพียง

**“ลักษณะการทำงานวิจัยของผม คือ เมื่อมีใครส่งลูกบอลมาให้เรา
เราจะไม่ยอมให้ลูกบอลค้างอยู่ในเขตเรา เราจะต้องเตะกลับไปทันที”**

ศ.ดร. ยอดหทัย : วันหนึ่งผมไปพูดที่เวียดนาม คนต่างชาติไปกันเยอะ ช่วงที่ผมนั่งทานข้าวอยู่ ผมสังเกตเห็นว่ามีผู้หญิงคนหนึ่งเขาพยายามที่จะเข้ามาคุยกับผม แต่ผมไม่รู้ว่าเขาคือใคร ในที่สุด ก็ทราบว่าเป็นศาสตราจารย์ Joan Valentine ซึ่งเป็นบรรณาธิการของ Accounts of Chemical Research ซึ่งเป็นเจอร์นัล (journal – วารสาร) ที่มีอิมแพค แฟกเตอร์ (impact factor) สูง สูงมาก เขาก็บอกว่า เขารู้จักผมดี เพราะว่าเมื่อ 20 ปีที่แล้ว งานวิจัยของผมเคยได้รับการตีพิมพ์ในวารสารนี้ เขามาที่เวียดนามนี้ เขามาดูว่าใครมีเรื่องอะไรดี เขาจะเชิญให้เขียน review paper เขาก็เลยเชิญให้ผมเขียนเรื่องราแมลง (insect fungi) พอผมกลับมาเมืองไทย ผมก็ถามที่ไบโอเทคว่า จะเอาไหม ผมนะ ไม่อยากได้ paper แล้ว แต่คิดว่ามันดีกับไบโอเทค ก็โอเค เขาก็เอานะ เสร็จแล้วก็เขียน เขียนแล้วก็ลงพิมพ์ในเดือนตุลาคม 2548 เห็นไหม แล้วเขาก็เอารูปชื่อของเราเป็นหน้าปก และก็เป็นหนึ่งใน most-accessed articles (บทความที่มีผู้เข้าชมสูงสุด) หลังจากนั้น เขาก็เรียกผมไปเป็น editorial board (กองบรรณาธิการ) แล้วทางญี่ปุ่นก็เชิญผมไปพูดเรื่องนี้ใน IUPAC international conference (การประชุมวิชาการนานาชาติ) ในเร็ว ๆ นี้

เมื่อเช้านี้ (4 พ.ค. 2549) ผมพูดให้เด็ก JSTP (Junior Science Talent Project - โครงการพัฒนาอัจฉริยภาพทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กและเยาวชน) ฟัง ผมพยายามสอนเขาว่า ในชีวิตผมเนี่ย ผมไม่เคยไปเมืองนอกเพื่อเสนอผลงาน โดยที่เจ้าของงานไม่จ่ายเงินให้ผมกว่าครึ่ง ไม่เคยไปเลยในชีวิต เพราะผมคิดว่า งานวิจัยที่ทำอยู่ก็ด้วยภาษีของชาวนา แล้วพอเราทำได้ผล ดันเอาไปบอกฝรั่ง โดยออกเงินไปเองด้วย เอาเงินของชาวนาไปให้ความรู้เขา ถ้าเกิดเขาอยากให้เราไป เขาต้องออกสตางค์ให้ส่วนหนึ่ง ในขณะที่เดียวกัน หากเรา

ตีพิมพ์งานวิจัยที่ดี คนก็อยากจะรู้ใช่ไหมว่า ใครทำอะไร พออยากรู้ก็เชิญมา เชิญมาแล้วก็ออกสตางค์ให้ ถูกต้องไหม

🔗 ในการทำงานเกี่ยวกับการสังเคราะห์สารเคมีจากทรัพยากรธรรมชาติ ประสบกับ ความยากลำบากอะไรบ้าง

ศ.ดร. ยอดหทัย: ไม่นะ ไม่ยาก ผมคิดว่ามันเป็นกิฟท์ (gift – พรสวรรค์) ผมโชคดีที่ผมมีสิ่งนี้ติดตัวมาตั้งแต่เด็กๆ ที่ผมรู้ว่าอีกสิบปีข้างหน้าเขาต้องทำอะไร หากเป็นเมื่อก่อน ถามว่าทำไมถึงรู้ ผมคงตอบว่าไม่รู้ แต่ตอนหลังพยายามมองกลับไป พยายามนั่งคิด วันหนึ่งคิดอะไรไม่ออก อาบน้ำร้อนๆ แล้วพยายามนั่งคิดถึงอาจารย์สตางค์ (ศาสตราจารย์สตางค์ มงคลสุข) ท่านเสียไปตั้งนานแล้ว ท่านมาบอกผมว่าต้องอะไร ผมพยายามมาพิจารณาว่าจริงๆ มันคืออะไร มันคือซบคอนเชียส (subconscious - จิตใต้สำนึก) ที่มาบอกเรา ไม่ใช่ที่ไหน **ผมจะบอกให้ นะ เราจะมี subconscious อย่างนี้ได้ เราต้องอ่านหนังสือเยอะ มีดาต้า (data - ข้อมูล) เยอะ** subconscious จะเป็นตัวนำความรู้ที่นั่น มาประมวลและบอกเรา เข้าใจไหม ที่ผมบอกว่าผมรู้ว่าต่อไปต้องทำอะไร เพราะผมอ่านหนังสือเยอะ พอเรารู้ว่าต่อไปต้องทำอะไร เราก็ทำดักไว้ เราก็สู้กับฝรั่งได้

ผมมีนิสัยอย่างหนึ่งคือ **ไม่ยอมให้บอลอยู่ในเขตเรา เราจะต้องเตะกลับไปทันที** เพราะฉะนั้นอย่างเวลาผมทำงานร่วมกับใคร หรือทำงานกับลูกศิษย์ ผมจะบอกลูกศิษย์ที่ผมรับผิดชอบว่า ห้ามไม่ให้บอลอยู่ในเขตเรา พอทางด้านนั้นเขาเตะมาปั๊บ เขาส่งผลมาให้เรา เราต้องรีบ ...รีบส่งกลับไปเลย ประเทศไทยที่ซ้ามากนี้ เพราะพอส่งบอลกลับมาแล้ว มันหายไปสามเดือน แล้วอีกฝั่งหนึ่งก็รอลูกบอลซะจนเหี่ยวไปแล้ว งานที่ผมทำอยู่จึงเป็นเช่นที่เห็นในปัจจุบัน

ในเรื่องของการรับส่งลูกบอลนี้ โบอิเทคเป็นหน่วยงานภายใต้สวทช. ที่สนับสนุนการทำวิจัย ผมจะบอกกับทุกคนที่นั่นตลอดเลยว่า เราห้ามแข่งกับมหาวิทยาลัย ผมจะย้ำเสมอๆ ตรงนี้ ถ้าเกิดโปรเจกต์ (project - โครงการวิจัย) ไปชนกับมหาวิทยาลัย เราต้องเลิกทำ เพราะมันเป็น unfair competition (การแข่งขันที่ไม่ยุติธรรม) คือ เราได้เงินเดือนละกว่าห้าสิบล้านในมหาวิทยาลัย และมีเวลาทำวิจัยเต็มเวลา ในขณะที่เดียวกัน เราก็ห้ามแข่งกับเอกชนด้วย หากเปรียบกับการเล่นฟุตบอล เอกชนเปรียบได้กับกองหน้า โบอิเทค สวทช. เป็นกองกลาง ส่วนมหาวิทยาลัยเป็นกองหลัง มองเห็นรีเปลา มันคนละหน้าที่ เราจะไปแย่งเล่นกับกองหน้าหรือกองหลัง มันยอมไม่ได้ หากเล่นบอลเป็น ก็ต้องรับส่งลูกเป็น

? อาจารย์มีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับนักวิจัยที่เพิ่งจบมาจากต่างประเทศใหม่ๆ อาจารย์มีคำแนะนำอย่างไรบ้าง เพราะเห็นนักวิจัยบางคนที่เพิ่งจบกลับมาใหม่ๆ มักบ่นว่า suffer (ทนทุกข์) มาก

ศ.ดร. ยอดหทัย: suffer มาก เพราะว่าหลักที่เขายึดถืออยู่ มันผิด เขาไม่ได้ตั้งอยู่บนหลักที่ว่า **หนึ่ง ประเทศไทยจน** ประเทศไทยอุตสาหกรรมจากชาวนาส่งให้คุณไปเรียน เพื่อที่จะได้กลับมาช่วยชาวนา เพราะฉะนั้น คุณต้องมีความตั้งใจอันนี้ก่อน แล้วกลับมา แล้วก็ให้ตระหนักอยู่เสมอว่า ประเทศไทยจนอย่างนี้ จะทำอะไรได้จากความจนของประเทศ ถ้าเกิดเขายึดหลักอย่างนี้ เขาก็สบาย แต่ปรากฏว่ามันไม่ใช่อย่างนั้น มันเป็น... เขาเรียกว่า **ยังโงะ Ph.D. Syndrome (โรคปริญญาเอก)** คือคนที่จบ Ph.D. หรือปริญญาเอกมาใหม่ๆ นี้ จะเป็นอย่างนี้ทุกคน บางคนเป็นแค่เดือนหนึ่งก็หาย บางคนเป็นสามปียังไม่หาย ผมชอบคำของโน้ต (อุดม แต่พานิช) นะ เขาพูดดี ดีมากเลย ที่เขาพูด talk show ว่า **ไปเมืองนอกปีเดียว ภาษาไทยลืมหืมด ภาษาอังกฤษไม่ได้เลย** คือ เป็นคนไทย อยู่เมืองไทยมาตลอดชีวิต ไปอยู่เมืองนอก 3-4 ปี พูดไทยไม่ชัดเสียแล้ว แล้วก็ เออะอะอะไรก็ **ข้อหนึ่ง** ฉันจะทำวิจัยเหมือนสมัยที่ตัวเองทำ Ph.D. ตลอดเวลา โดยที่ไม่รู้เลยว่า ถ้าคุณไม่หลุดออกมาจากได้รึไม่มัน คุณจะไม่มีความได้ **ข้อสอง** เออะอะอะไรคุณก็ใช้คำพูดว่า สมัยที่เรียนอยู่อเมริกา สมัยที่เรียนอยู่ที่อังกฤษ อยู่ตลอดเวลา ใ้เปิดตึกที่เมืองนอกนี้ใช้แล้วก็ทิ้ง ก็แน่นอน บัดโธเอ๋ย ประเทศไทยพุ่มเฟือยอย่างนั้นไม่ได้ เพราะฉะนั้น ถ้าเกิดเขาคิดใหม่นิดเดียว คิดใหม่เสียว่า ประเทศไทยเรามีอย่างนี้ แล้วหน้าที่เรา คนอื่นเขาอยากเรียนมาทำนุบำรุงประเทศไทย แต่เขาเรียนไม่ได้ ก็เลยให้เขาเป็นตัวแทน เพราะฉะนั้นหากเขาให้เราเป็นตัวแทน เราจะต้องคิดตลอดเวลาว่า ประเทศไทยของเราจนอย่างนี้ เราจะทำอะไรให้ประเทศไทยได้บ้างจากสถานภาพแบบนี้ ถ้าเกิดคิดแค่นี้ได้ มันก็สนุกทุกอย่าง ก็ happy แล้ว ที่มันไม่ happy เพราะไปเอาตัวเองไปตั้งอยู่บนความเป็นเศรษฐกิจ มองเห็นรีเปลา มองกลับข้างนิดเดียว แทนที่จะมองว่าประเทศไทยไม่มีอะไร เราทำอะไรไม่ได้ ให้มองกลับว่า ประเทศไทยจนมีแค่นี้ เราทำอะไรได้บ้างจากตรงนี้ แค่นี้จบ สมัยผมจบปริญญาเอกกลับมา ใ้โหเงินเดือนผมก็น้อย ผมต้องมานั่งคิดอยู่ตลอดเวลาเลยว่า standard หรือ มาตรฐาน ทางวิทยาศาสตร์ มันมี standard เดียว คือเราต้องแข่งกับนานาชาติ แล้วปัจจัยเราก็ไม่มี เงินก็ไม่มี อะไรก็ไม่มี เพราะฉะนั้น ต้องทำอะไร ผมมักยกตัวอย่างให้ลูกศิษย์ฟังว่า หากเราต้องการที่จะแข่งรถ มันก็ต้องแข่งกับซูมาร์คเกอร์ (มิชาเอล ซูมาร์คเกอร์ นักแข่งรถชาวเยอรมัน) มือหนึ่งของโลก เข้าใจไหม แต่ถ้าคุณไปแข่งกรังด์ปรีซ์ จะสู้ได้อย่างไร มันก็ต้องทำซูมาร์คเกอร์ มาแข่งรถอีแต่นกับเราที่ประเทศไทย แล้วให้เขาเอาเฟอร์รารีมา ส่วนเราก็ขับอีแต่นสู้กับซูมาร์คเกอร์ในท้องนา เขาจะสู้เราได้อย่างไร ผมเทียบอย่างนี้เข้าใจไหม คือ เราต้องหาโครงการที่เจ๋งมาก ขณะเขาได้ ขณะเดียวกัน เขาจะสู้เราไม่ได้ เราต้องรู้ว่าเรามี expertise (ความเชี่ยวชาญ) ตรงไหนที่จะทำได้

สำหรับข้อสอง ถ้าเกิดคุณต้องการต้นไม้ต้นหนึ่งที่ออกลูกออกผลเยอะๆ นักวิจัยที่จบปริญญาเอกมาใหม่ๆ มักจะตั้งโครงการขึ้นมาโครงการเดียว แล้วบอก ผมจะทำโครงการนี้ ผมก็ถามว่า ถ้าโครงการนี้ไม่ได้ คุณจะทำอย่างไร หากคุณต้องการต้นไม้ต้นหนึ่งที่ออกลูกออกดอกดีดี คุณต้องปลูกสิบต้น เข้าใจที่พูดไหม เพราะฉะนั้นคุณต้องมีโครงการหลายโครงการ แล้วก็นั่งพิจารณาว่า อันไหนเหมาะสมกับสถานภาพที่สุด แล้วก็เลือกทำงานวิจัยอันนี้

พ.ศ. พอเพียง สัญจรเชียงใหม่

จากหนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ ฉบับที่ 2222 31 พ.ค. - 2 มิ.ย. 2550

"...การจะเป็นเช่นนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้นหมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตัวเอง ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่า ทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอ จะต้องมีความพอเพียงพอสมควร บางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มากกว่าความต้องการ ก็ขายได้ แต่ขายในที่ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก..."

เป็นพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2540 ที่พระราชทานให้กับพสกนิกรชาวไทยทั่วประเทศ กลับมีผลทำให้ชีวิตของ เล็ก ฌักทร จาตุรัส เกิดใหม่ เพราะ เชื่อฟัง ปฏิบัติ ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตจนประสบความสำเร็จ ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ เธอจึงได้นำเรื่องราวมาเปิดเผยในภาพยนตร์สั้นความยาว 9 นาที เรื่อง "เกิด 5 ธันวาคม" นำแสดงโดย ทนาย เจริญปุระ รับบทเป็นเล็ก ฌักทร เต๋ ปิติศักดิ์ เยาวนานนท์ รับบทเป็นสงบ สามีของ ฌักทร

โดยเรื่องราวเริ่มต้น ฌักทร เป็นคนซุ่มพรว มีสามีชื่อสงบ เป็นคนอัมพา เป็นชาวสวน ครอบครัวทำสวนมะพร้าว แต่อยากรวยมากๆ จึงเปิดธุรกิจขายมะพร้าว สั่งมะพร้าวจากภาคใต้ทีละจำนวนมาก นำมาแปรรูปส่งเนื้อมะพร้าวขายตามตลาดและโรงผลิตกะทิกระป๋อง ด้วยความโลภหวังได้กำไรมากๆ โดยไม่ศึกษาหาข้อมูลก่อนตัดสินใจ เธอเชื่อคนขายส่งลูกมะพร้าว และสั่งมะพร้าวมาสต็อกไว้เป็นจำนวนมาก แต่ทุกอย่างไม่เป็นไปตามที่คาดหวังเงินทองกลับร่อยหรอลงไปทุกที เพราะมะพร้าวที่สต็อกไว้ขายออกไม่ทัน ในขณะที่ราคาตลาดก็ตกลงต่ำลงยิ่งกว่าต้นทุน จนเวลาผ่านไปเกือบ 2 ปี

จนกระทั่งปี 2540 ยุคฟองสบู่แตก เธอถึงกับทะเลาะกับสามี เพราะต้องการให้สงบขายที่ดิน ขายบ้านที่เป็นมรดกจากพ่อแม่ เพื่อนำเงินมาทำธุรกิจมะพร้าวต่อ แต่สงบไม่ยอม ในที่สุด เธอก็ต้องไปกู้หนี้ยืมสินเพื่อนำให้นำเงินมาใช้จ่ายในบ้าน และแล้วในคืนวันที่ 4 ธันวาคม เธอได้คิดหลังจากได้ฟังกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง จึงทำให้เช้าวันที่ 5 ธันวาคม เช้านี้ไม่เหมือนทุกเช้า เป็นเช้าที่เธอมีพลังและความหวัง เหมือนกับเกิดใหม่

แม้ว่าทุกอย่างตามเส้นทางอาจดูเหมือน แต่ชีวิตไม่เหมือนเดิมอีกต่อไปแล้ว เธอและสามีทำสวนแบบใหม่ ปลูกพืชที่รับประทานได้ ขายได้ คำนวณระยะเวลากีบกิน กีบขายให้ต่อเนื่องกัน และลดการสั่งมะพร้าวลงเหลือแค่ครั้งละคันรถ ลดคนทำงานลง

นอกจากนั้นเธอก็ยังเริ่มทำบัญชีรายรับรายจ่ายของครอบครัว และพยายามหาความรู้จากทุกแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับพระราชดำริสของพระเจ้าอยู่หัวฯ เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ถึงกับนั่งรถเข้ามาในกรุงเทพฯ แทบทุกอาทิตย์ ก็ยังไม่ใครเขียนถึง และให้ความกระจ่าง

จนกระทั่งวันที่รอคอยก็มาถึงเมื่อกำนันมาขอให้เธอเป็นตัวแทนตำบลเหมืองใหม่ไปฟังบรรยายจากคนในโครงการพระราชดำริ "เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง" เธอรู้สึกดีใจมาก จดทุกอย่างลงในสมุดและเข้าใจว่าความล้มเหลวในอดีตที่ผ่านมา เป็นเพราะอย่างแรก เธอขาดความพอประมาณ เป็นชาวสวนมะพร้าวที่พออยู่พอกินคืออยู่แล้ว ก็มาทำธุรกิจขายมะพร้าวทั้งที่ตัวเองไม่ถนัด ไม่ประมาณตน

อย่างที่สอง ขาดเหตุผล เชื่อคนง่ายไปตามกระแสเห็นคนอื่นนิยม ก็จะทำบ้างไม่คิดหาเหตุผลว่าอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ และอะไรที่เหมาะสมกับตัวเอง

อย่างที่สาม ขาดภูมิคุ้มกัน ในแง่มีเงินที่แสนที่ลงทุน ก็ไม่น่าที่จะลงทุนจนหมด ควรเก็บเงินไว้บ้างเพื่อเหลือเผื่อขาด ไม่นุ่มบ่ามลงทุน ก็จะมีเงินเหลือเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันครอบครัว

อย่างที่สี่ เธอขาดความรู้ ทำธุรกิจขายมะพร้าวทั้งๆ ที่ไม่รู้จักรงธุรกิจนี้ดีพอ สั่งมะพร้าวครั้งละหลายๆ มากกว่าความต้องการของคนซื้อ คนขายหลอกส่งมะพร้าว ก็เชื่อมะพร้าวมาลงเท่าไร ไม่เคยนับ ลูกเล็กปนมาก็ไม่สนใจ และไม่รู้ว่าจะต้องทำบัญชี ต้องตรวจสอบการทำงานของพนักงาน

นอกจากนั้นยังไม่รู้จักรงธุรกิจขายมะพร้าวก่อนจะทำ สนใจแต่ว่าได้กำไรเท่าไร แต่ไม่เคยถามว่าขาดทุนเท่าไร อย่างสุดท้ายเธอขาดคุณธรรม เพราะนึกถึงแต่ตัวเอง จนถึงขนาดจะเอาที่ดินมรดกตกทอดของสามีไปขายเพื่อทำธุรกิจ เธอ โลก และขาดสติ

และนี่เองจึงเป็นที่มาของภาพยนตร์สารคดีนี้ เพื่อเป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถนำไปประยุกต์ได้ ให้สอดคล้องกับหน้าที่และบทบาทของแต่ละบุคคลได้อย่างเหมาะสม ซึ่งภาพยนตร์เรื่องนี้ได้ฉายเป็นครั้งแรกที่จังหวัดเชียงใหม่ ในงาน **"รวมพลังคน พ.ศ.พอเพียงสัญจร"** ณ กาดเธียร์เตอร์ โรงแรมโลตัสปางสวนแก้ว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักและแนวทาง **"ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง"** แก่ประชาชนให้เกิดความรู้และความเข้าใจเพื่อถวายเป็นความจงรักภักดีแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษาอีกด้วย

ภายในงานจะมีทั้งสาระและความบันเทิง อาทิ นิทรรศการ , สัมมนา , การแสดงเทิดพระเกียรติ "พระมหาชนก" ,ละครเวที "แม่บ้านพอเพียง" ,ศิลปินคารา มาร่วมพูดคุยเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่างๆ รวมทั้งมีออกร้าน **"ตลาดพอเพียง "** ที่ยึดตามแนวทางพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาจำหน่ายสินค้าราคาพิเศษ

ส่วนใครที่พลาดงานนี้ไม่ต้องเสียใจ เพราะ เหลืออีก 2 แห่งโดยรูปแบบงานจะเหมือนกัน นั่นคือ จังหวัดขอนแก่น ระหว่างวันที่ 5-9 กันยายน ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และสุดท้ายกรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 14-18 พฤศจิกายน นี้ ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

สำหรับกิจกรรม "พ.ศ.พอเพียงสัญจร" นั้นเป็นหนึ่งในกิจกรรมของโครงการ พ.ศ.พอเพียง ที่ต้องการให้ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นรูปธรรม ผสมผสานกับรายการวาไรตี้ทางโทรทัศน์ "พ.ศ.พอเพียง", รายการสารคดีสั้นทางโทรทัศน์ "แผ่นดิน...พอเพียง", เว็บไซต์ www.pp-gen.com อีกทั้ง สายรัดข้อมือ "พ.ศ.พอเพียง" สีเหลืองวันจันทร์ มีหลายเลขรหัสประจำทุกเส้น ราคาเส้นละ 80 บาท หาซื้อได้ที่ธนาคารไทยพาณิชย์ และธนาคารออมสิน โดยรายได้หลังหักค่าใช้จ่ายสมทบมูลนิธิชัยพัฒนา และหนังสือคู่มือพอเพียง โดยกิจกรรมดังกล่าวนี้จะเกิดขึ้นระหว่างเดือนมกราคม-ธันวาคม 2550

เพื่อให้สมปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เราคนไทยทุกคนควรพร้อมใจปฏิบัติตามแนวทางนี้ แล้วจะรู้ว่าความสุขแท้จริงนั้นอยู่รอบๆ ตัว ดังกระแสพระราชดำรัสปี 2541 ตอนหนึ่งว่า **"ทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่าพอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข."**

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ.พอเพียง ศิลปินดารารวมทีมบุกจตุจักรร่วมกิจกรรม

"พอเพียงเพื่อพ่อ ทำดีเพื่อแม่" เทิดพระเกียรติ เนื่องในปีมหามงคล 2550 ลุยปฏิบัติการกิจจำหน่าย "สายรัดข้อมือพอเพียง และดอกมะลิวันแม่" 1 ซม. 1,000 ชุด...

โครงการ พ.ศ.พอเพียง โดยคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ร่วมกับสภาสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์และกรุงเทพมหานคร จัดกิจกรรม "พอเพียงเพื่อพ่อ ทำดีเพื่อแม่" โดยนำศิลปินดารามากมายมาร่วมกันจำหน่าย "สายรัดข้อมือ พ.ศ.พอเพียง" และดอกมะลิวันแม่" เพื่อเชิญชวนประชาชนร่วมกันเทิดพระเกียรติและถวายเป็นความรักภักดี ณ ตลาดนัดสวนจตุจักร โดยรายได้จากการจำหน่ายทั้งหมดเข้าการกุศล

“พอเพียง” เจนพ.ศ.เนอเรชั่นใหม่ของคนไทย

“...เศรษฐกิจพอเพียง ที่ก้าวหน้าไม่ใช่เพียงแต่ปลูกพอกินอย่างนั้น มันต้องมีพอที่จะตั้งโรงเรียน แม้แต่ ศิลปะเกิดขึ้น ประเทศชาติ ถือว่าประเทศไทยเจริญในทุกทาง ไม่หิว มีกิน มีอาหารใจหรืออะไรอื่น ๆ ให้มาก ๆ ความสะดวกจะสามารถสร้างอะไรได้มาก นี่คือเศรษฐกิจพอเพียง สำคัญว่าต้องรู้จักขั้นตอน ถ้ามันจะทำอะไรให้เร็วเกินไปไม่พอเพียง ถ้าไม่เร็ว ช้าไปก็ไม่พอเพียง ต้องให้รู้จักก้าวหน้าโดยไม่ทำให้ คนอื่นเดือดร้อน...” **เริ่มต้น พ.ศ.พอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนิน ชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปีแล้ว จนหลังเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจเมื่อปี 2540 พระองค์ทรงเน้นย้ำให้มีการนำ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลง ทั้ง จากภายในและภายนอกประเทศ เพื่อให้คนไทยและสังคมไทยสามารถดำรงอยู่ และมีความก้าวหน้าอย่างสมดุล มั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

ดังนั้น เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์หลักและแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แก่ประชาชนเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ จิตสำนึกและน้อมนำแนวทางไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างแท้จริง คณะอนุกรรมการ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงจึงร่วมกับบริษัท เจ เอส แอล จัดทำ โครงการ “พ.ศ.พอเพียง” หรือ Be Porpiang Generation เรียกว่า ไม่ว่าใครจะเกิดหรืออยู่ในช่วง พ.ศ.ใด ก็สามารถเป็นคนใน พ.ศ.พอเพียงได้

ดร.จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา ประธานอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง กล่าวว่า การขับเคลื่อน เศรษฐกิจพอเพียงนั้น มีเป้าหมายหลักเพื่อสร้างเครือข่ายเรียนรู้ ให้มีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็น กรอบความคิด เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ตลอดจนเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตคนไทยในทุกภาคส่วน ซึ่งตลอด ระยะเวลา 3 ปี ที่ขับเคลื่อนกันมานั้น ได้มีการสำรวจความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง โดยส่วนใหญ่เคยได้ยิน แต่เมื่อถามลึกลงในรายละเอียด หลายคนจะคิดว่าเป็นเรื่องของความประหยัด มัธยัสถ์และเข้าใจว่าใช้ในภาคเกษตรกรรมที่ยากจน ดังนั้น สิ่งที่คณะกรรมการฯ หวังเป็นอย่างยิ่งคือ การนำหลัก เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับทุกคนและทุกภาคส่วน

“คนเริ่มเข้าใจและปฏิบัติมากขึ้นเรื่อยๆ เราคงต้องเริ่มต้นจากจุดเล็กๆ แล้วกระจายไปให้มากที่สุด เมื่อแต่ละคน นำไปใช้ก็จะเกิดประโยชน์กับตนเอง ก็จะช่วยให้เกิดความสุข และเมื่อทุกคนเกิดความสุขสังคมรวมถึง ประเทศชาติก็จะมีความสุขด้วย” ดร.จิรายุ กล่าวด้วยรอยยิ้ม

****เริ่มจากจิตสำนึก****

ไม่เพียงแต่การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจ และเข้าถึงหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง สิ่งที่ต้องเร่งดำเนินการ คือ การปลูกจิตสำนึก ซึ่งหมายความว่า จะทำอะไรให้มีจิตสำนึกแบบพอเพียงโดยอัตโนมัติ “ต่อไปนี่ ผมจะทำอะไรก็มีจิตสำนึกความพอเพียงอยู่ในใจ เรามีความคาดหวังว่า ชีวิตของเขาจะดีขึ้น ไม่ได้บอกว่า จะแก้ปัญหาให้เขาได้ทั้งหมด เมื่อตัวเองดีขึ้นก็สามารถช่วยเหลือคนอื่นให้ดีขึ้นได้” ดร.จิรายุ กล่าวต่อว่า ส่วนตัวแล้วได้นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการทำงานอย่างมาก “ยกตัวอย่างนโยบายค่าเช่าพื้นที่ ก่อนคิดนโยบาย ผมรู้ว่าในใจหรือสมองผมจะมีจิตสำนึกอันนี้อยู่ ดังนั้นก็จะทำให้การตัดสินใจดีขึ้น สำหรับผมแล้วปรัชญาคือ ปรัชญาต้องอยู่ในจิตสำนึก เปรียบเสมือนเป็นเข็มทิศและนำไปสู่การตัดสินใจที่ถูกต้อง นอกจากนี้คือเรื่องของความพยายาม และอารมณ์ที่เป็นกลางไม่สุดโต่ง”

****เท่าไรถึง “พอ”**

หลักของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอดี มีเหตุมีผล และมีภูมิคุ้มกัน ซึ่งจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของความมั่งคั่งและคุณธรรม หากถามว่าอะไรสำคัญกว่ากัน ดร.จิรายุ ย้ำชัดเจนว่า ทุกอย่างจะต้องผนึกรวมกันและจะขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่ได้ ขณะเดียวกันเท่าไรจึงจะเรียกว่า “พอ” คำตอบคือ เมื่อชีวิตดีขึ้น ถ้าเงินเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ชีวิตดีขึ้น โดยไม่ได้เบียดเบียนใคร ก็ไม่ใช่เรื่องเสียหาย เนื่องจากเงินไม่ใช่เป้าหมาย แต่ถือว่าเป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิต

นอกจากนี้ หลายคนยังเข้าใจผิด โดยเฉพาะชาวต่างประเทศ ที่มักคิดว่า พอเพียง หมายถึง ไม่ก้าวหน้า แต่จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์ แต่ทั้งนี้จะต้องอยู่ในความสมดุล

“คนรู้จักค่านี้น่ามากขึ้นแต่ยังไม่พอ ถ้าไม่มีใครทำอะไร ผู้คนก็จะกันไปตามกระแส และมุ่งไปบริโภคนิยม สำหรับเมืองไทย ซึ่งเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา ไม่ใช่เราไม่ก้าวหน้า แต่ต้องถามว่าเราอยู่ได้แค่ไหน ต้องหาจุดที่พอดีพอประมาณและก้าวหน้า ในเมื่อประชากรเราเพิ่มขึ้น รสนิยมก็มากขึ้น เราต้องการเจริญไปให้เท่ากับคนในโลก เราก็ต้องก้าวหน้าแต่ให้เป็นไปในแบบยั่งยืน”

****ข้อจำกัดการขับเคลื่อน****

ภายใต้เงื่อนไขและปัจจัยรอบด้าน อาจเป็นข้อจำกัดที่ทำให้เศรษฐกิจพอเพียงไม่ถูกนำไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม แต่ประเด็นสำคัญคือ เรื่องของจิตสำนึก ซึ่งจะต้องลบจิตสำนึกเก่าให้หมดไปเสียก่อน อะไรที่ตรงกันข้ามกับเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ว่าจะเป็น ความฟุ้งเฟ้อ การเบียดเบียนซึ่งกันและกัน เหล่านี้จะต้องขจัดออกไปจากจิตใจของทุกคน

อย่างไรก็ดี ประธานคณะอนุกรรมการฯ ได้ัญเชิญพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อปี 2541 ในช่วงประเทศไทยประสบกับวิกฤตเศรษฐกิจว่า “เห็นใจว่าใจร้อนเพราะเดือดร้อน” พระราชดำรัสนี้ถือเป็นเครื่องเตือนสติในการทำงานได้เป็นอย่างดี เพราะหากถามว่า เขาพอใจกับผลงานการขับเคลื่อนใหม่ คำตอบคือ “ไม่พอใจ แต่ความไม่พอใจเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากความใจร้อน จึงคิดว่าพอใจพอสมควร”

****แผนพัฒนาฯ 10 เน้นอยู่เย็นเป็นสุข****

ด้าน ดร.อำพน กิตติอำพน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และรองประธานอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง กล่าวถึงทิศทางการพัฒนาประเทศในช่วงแผนฯ 10 ซึ่งเน้นการเสริมสร้างให้ “สังคมไทยอยู่เย็นเป็นสุข” ว่าเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ โดยการพัฒนาแบบองค์รวมที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา และวิถีการพัฒนายุ่บนพื้นฐานของความสมดุลที่เชื่อมโยงทุกมิติอย่างบูรณาการ ทั้งมิติตัวคน สังคม และวัฒนธรรม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการเมือง ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างระบบ และวัฒนธรรมแบบ “ธรรมาภิบาล” และ “ประชาธิปไตย” ในทุกภาคส่วน ทุกระดับ

นอกจากนี้ จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมรองรับกับการเปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดี

“เมื่อเร็วๆ นี้ โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ หรือ ยูเอ็นดีพี (United Nations Development Programme) ได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปเผยแพร่ยัง 160 กว่าประเทศ ซึ่งแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้ปฏิเสธการอยู่ในสังคม แต่สอนให้เราอยู่ในโลกโลกาภิวัตน์ได้อย่างมีความสุข ด้วยความสมดุลต่างๆ โดยมีหลักจริยธรรม และความเพียรเป็นพื้นฐาน” ดร.อำพน กล่าวทิ้งท้าย

ระดับความพอเพียงของแต่ละคนอาจจะไม่เท่ากัน หรือความพอเพียงของคนคนเดียวก็อาจเปลี่ยนไปได้แล้ว แต่เงื่อนไขภายในและภายนอก ตลอดจนสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา...

รายการ พ.ศ.พอเพียง

“เกรซ” กับ ภารกิจครูบนดอยที่ทำให้เสียน้ำตา และการเรียนรู้ชีวิตแบบพอเพียง

เกรซ มหาดำรงกุล สาวไฮโซมากความสามารถพิธีกรคนเก่งที่ต้องมาปฏิบัติภารกิจเป็นครูบนดอย สอนน้องๆ กันถึงบนดอยโรงเรียนเพื่อชีวิต อ.ดอยสะเก็ด ที่จังหวัดเชียงใหม่ ภารกิจนี้ใช้เวลา 2 วัน 3 คืน กับภาพสาวไฮโซรักความสวยความงาม แล้วจะต้องไปใช้ชีวิตบนดอยที่กันดารและกินอยู่ก็ลำบากเกรซต้องปรับตัวเพื่อเรียนรู้ชีวิตพอเพียง ซึ่งเกรซบอกว่าชอบมากเพราะครูเป็นอาชีพในฝันของเกรซอยู่แล้ว

“ ภารกิจนี้ถือเป็นภารกิจในความฝันของเกรซเพราะตอนเด็กๆก็เคยเล่นสมมุติเป็นครูกับพี่ๆน้องๆแต่พอโตก็ไม่มีโอกาสที่จะเป็นครูครั้งนี้ถือว่ามีโอกาสที่น่าจะลองดู บังเอิญได้ทราบว่ามีโรงเรียนเพื่อชีวิต ที่นี่เขามีวิธีคิดวิธีสอนที่ไม่เหมือนใครรวมไปถึงเงื่อนไขในการรับเด็กนักเรียนด้วย ซึ่งน่าสนใจมากแล้วโรงเรียนยังอยู่บนดอยก็ยังเข้าลึกตามที่ได้คิดไว้เพราะเกรซเองก็ชอบใช้ชีวิตแบบลุยๆอยู่แล้ว วันแรกที่ไปถึงโรงเรียนก็โอเคเลยนะคะเพราะบรรยากาศดีแหวล้อมไปด้วยป่าเขาลำเนาไพรแต่ ภารกิจของเกรซคือมาเป็นครูซึ่งครูที่ไม่เหมือนครูทั่วไปคือต้องเป็นเหมือนพ่อแม่ของเด็กด้วยด้วยความที่เด็กที่นี่ส่วนใหญ่จะเป็นเด็กชาวเขาที่พ่อแม่ติดเชื้อ HIV เด็กกำพร้า และก็มีเด็กจากสื่อนามที่ครูจอยเจ้าของโรงเรียนไปช่วยมาด้วย ที่นี่เขาจะสอนเด็กผ่านกิจกรรมต่างๆไม่ว่าจะเป็นการจัด “กาดมั่ว” สอนให้เด็กรู้จักการค้าขายและแลกเปลี่ยนกันแบบไม่เอาर्डเอาเปรียบกัน ให้มีภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิต หรือสอนให้เด็กๆไปหาดอกไม้มาทำอาหารเป็นกุศโลบายที่ทำให้เด็กๆรู้จักรักและเห็นคุณค่าของธรรมชาติ ให้ทำธรรมชาติให้เกิดประโยชน์ทางบวกแล้วยังสอนให้เด็กได้รู้จักโลกภายนอกโดยการพาน้องไปในเมืองสัปดาห์ละครั้งละแบ่งกลุ่มกันไปเด็กก็จะได้ไปซื้อหนังสือที่ตัวเองชอบมีงบให้เด็กๆคนละ 100 บาท เพื่อเด็กๆจะได้เรียนรู้ว่าโลกภายนอกเขาเป็นอย่างไรเพราะวันหนึ่งเด็กก็ต้องเขามาอยู่ในสังคมเมืองเช่นกันกับเวลา 3 ที่ไปอยู่กับเด็กๆที่โรงเรียนเพื่อชีวิตเป็นความผูกพันที่ดีมากทุกวันกลับมีน้องคนหนึ่งเกรซไม่ได้ดูแลเขาแต่เขาก็รู้สึกดีกับเกรซเขาเขียนจดหมายให้เกรซในวันกลับและบอกเกรซว่าให้ไปอ่านที่บ้านนะซึ่งเขาเขียนขอบคุณเราและก็อยากให้เรากลับไปหาเขาอีกซึ่งเป็นความรู้สึกที่ดีมากๆและก็ทำให้เรารู้ว่าจริงๆ แล้วเด็กๆ เขาต้องการให้

เราไปเยี่ยมให้ความรักความรู้อันดีเท่านี้ น้องก็มีความสุขแล้วนอกจากนี้เกรซยังได้เห็นความเสียสละเห็นวิถีจัดการบริหารงานอย่างมีระบบและมีเหตุผล การเลี้ยงดูคนในปกครองด้วยความเมตตาที่เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องและเกรซก็สามารถนำเรื่องเหล่านี้มาปรับใช้กับการทำงานและชีวิตส่วนตัวของเกรซได้เป็นอย่างดีค่ะ ”

ติดตามชมภารกิจ “โรงเรียนเพื่อชีวิต...พลิกฟื้นชีวิตใหม่ ” กับ เกรซ มหาตำรวจกุล ได้ในรายการ “ พ.ศ. พอเพียง ” วันอาทิตย์ที่ 30 กันยายน เวลา 18.05 น. ทางช่อง 5

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จ.ขอนแก่นร่วมจัดโครงการ “พ.ศ.พอเพียง”สัญจร

นายปานชัย บวรรัตนปราชญ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น เป็นประธานในงานแถลงข่าวการจัดงาน “พ.ศ.พอเพียงสัญจร จังหวัดขอนแก่น” ต่อจากจังหวัดเชียงใหม่ พร้อมกับเปิดเผยว่า รู้สึกภาคภูมิใจที่โครงการ “พ.ศ.พอเพียง”เลือกจังหวัดขอนแก่นเป็นที่จัดกิจกรรมสัญจร เพื่อร่วมถวายพระพร ในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่จะเผยแพร่หลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”สู่ประชาชน ในนามชาวจังหวัดขอนแก่น รู้สึกยินดี ที่โครงการ พ.ศ.พอเพียง ได้เลือกจังหวัดขอนแก่นเป็นสถานที่จัดกิจกรรม โดยกิจกรรมที่จัดขึ้น เพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา ในปี 2550อีกทั้งยังเพื่อเผยแพร่หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่พระองค์พระราชทานแก่ปวงชนชาวไทย ให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และกิจกรรมต่างๆ ของแต่ละคนอย่างเหมาะสมด้าน นางผุสชา โทณะวณิกสุชาวัฒน์ รองกรรมการผู้จัดการบริษัท เจ เอส แอล จำกัด ผู้สร้างสรรค์และดำเนินการ กล่าว ว่า ในโครงการ พ.ศ.พอเพียง เป็นการดำเนินงานโดย คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยการสนับสนุนจากภาคเอกชน เพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา ในวันที่ 5 ธันวาคม 2550 และเพื่อเป็นการเผยแพร่หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ว่าด้วย 3 ห่วง 2 เงื่อนไข “รู้จักพอประมาณ การมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี รวมทั้งการมีคุณธรรมและการมีความรู้ ซึ่งเป็นหลักที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม”นางผุสชา กล่าวสำหรับกิจกรรมในงาน จะมีการจัดแสดงนิทรรศการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

นิทรรศการต้นแบบที่ใช้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต เวทีพอเพียง การเดี่ยวไมโครโฟนของนักพูดชื่อดัง กิจกรรม สันทนาการของเยาวชน เกมตอบปัญหา การประกวดแฟนซีโชว์ การแชร์วาที ประกวดภาพวาด ภาพถ่าย ฯลฯภายในงานยังมีการฉายภาพยนตร์ เรื่องเกิด 5 ธันวาคม ที่สร้างจากชีวิต และยังมีศิลปินดารามาสร้างความบันเทิงเป็นจำนวนมาก รวมทั้งยังมีการแสดงเทิดพระเกียรติ เรื่อง พระมหาชนก ที่ใช้เงินลงทุนกว่า 160 ล้านบาทงาน พ.ศ.พอเพียง จะจัดขึ้นที่ศูนย์ประชุมอเนกประสงค์กาญจนาภิเษก มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในวันที่ 5 -9 กันยายน 2550 โดยการแสดงละครเวทีเรื่องพระมหาชนกจะจัดวันละ 2 รอบ โดยวันที่ 5-7 กันยายน รอบ 11.00 น.และรอบ 16.00 น. ส่วนวันที่ 8-9 รอบ 13.00 น.และรอบ 19.00 น.ชมฟรีโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

ชาวขอนแก่นแห่ชม “พระมหาชนก” รอบพิเศษ

วันที่ 5 กันยายน 2550 ป้ายวันนี้ (5 ก.ย.) เวลา 15.30-16.00 น.ที่ศูนย์ประชุมเอนกประสงค์กาญจนาภิเษก มหาวิทยาลัยขอนแก่น (มข.) จะมีพิธีเปิดงาน “พ.ศ.พอเพียง สัจจกร จังหวัดขอนแก่น” โดยมีนายกิตติศักดิ์ สีนธุนิช รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นประธานเปิดงานและมีนายปานชัย บวรรัตน์ปราด ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น รับธง “พ.ศ.พอเพียง” ประกาศเจตนานำ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นวาระของพื้นที่และกล่าวนำชาวขอนแก่นแสดงปณิธานเป็น “คน พ.ศ.พอเพียง” ซึ่งกิจกรรม พ.ศ.พอเพียงสัจจกร จังหวัดขอนแก่นจะจัดขึ้นนับแต่วันนี้ไปจนถึงวันที่ 9 ก.ย.50 สำหรับโครงการ “พ.ศ.พอเพียง” เป็นการร่วมกันดำเนินงานโครงการระหว่าง คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) บริษัท เจ เอส แอล และอีกหลายหน่วยงานภาคเอกชนที่ให้การสนับสนุน ทั้งนี้ เพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษาในปี 2550 และเพื่อเป็นการเผยแพร่แนวทาง “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” สู่ประชาชน โดยมีการบูรณาการสื่อและกิจกรรมอย่างครบวงจร เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจต่อประชาชนอย่างต่อเนื่องตลอด ปี 2550 ซึ่งหนึ่งในกิจกรรมของโครงการ คือ การจัดกิจกรรมสัจจกรไปยังหัวเมืองหลักของประเทศ คือ เชียงใหม่ ขอนแก่น และกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ เมื่อเวลา 16.00 น.วานนี้ (4 ก.ย.) ทางคณะผู้จัดงานได้เปิดการแสดงละครเวที “พระมหาชนก” รอบสื่อมวลชนขึ้นที่ศูนย์ประชุมเอนกประสงค์กาญจนาภิเษก มข. เพื่อให้สื่อมวลชนทุกแขนงในพื้นที่ได้รับชมเป็นการพิเศษ ซึ่งได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนเป็นจำนวนมาก การแสดง “พระมหาชนก” เป็นหนึ่งในกิจกรรมโครงการ “พ.ศ.พอเพียงสัจจกร จังหวัดขอนแก่น” ที่คาดว่าจะได้รับความสนใจจากประชาชนทุกสาขาอาชีพในพื้นที่ขอนแก่น และจังหวัดใกล้เคียง นางยุสชา โทณะวณิกสุขวัฒน์ รองกรรมการผู้จัดการบริษัท เจ เอส แอล จำกัด ผู้สร้างสรรค์และดำเนินการ กล่าวว่า การดำเนินโครงการ พ.ศ.

พอเพียง ก็เพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา ในวันที่ 5 ธันวาคม 2550 และเพื่อเป็นการเผยแพร่หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ว่าด้วย 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ให้ประชาชน รู้จักพอประมาณ การมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี รวมทั้งการมีคุณธรรมและการมีความรู้ ซึ่งเป็นหลักที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม สำหรับกิจกรรมในงานจะมีการ จัดแสดงนิทรรศการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นิทรรศการต้นแบบที่ใช้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนิน ชีวิต เวทีพอเพียง การเดี่ยวไมโครโฟนของนักพูดชื่อดัง กิจกรรม สันทนาการของเยาวชน เกมตอบปัญหา การ ประกวดแฟนซีโชว์ การแชร์วาที ประกวดภาพวาด ภาพถ่าย ฯลฯ ภายในงานยังมีการฉายภาพยนตร์ เรื่องเกิด 5 ธันวาคมที่สร้างจากชีวิตและยังมีศิลปินดารามาสร้างความบันเทิงเป็นจำนวนมาก รวมทั้งยังมีการแสดง เทิดพระเกียรติ เรื่อง พระมหาชนก ที่ใช้เงินลงทุนกว่า 160 ล้านบาท งาน พ.ศ.พอเพียง จะจัดขึ้นที่ศูนย์ประชุม อเนกประสงค์กาญจนาภิเษก มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในวันที่ 5-9 กันยายน 2550 โดยการแสดงละครเวทีเรื่อง พระมหาชนกจะจัดวันละ 2 รอบ โดยวันที่ 5-7 กันยายน รอบ 11.00 น. และรอบ 16.00 น. ส่วนวันที่ 8-9 รอบ 13.00 น.และรอบ 19.00 น.ชมฟรีโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

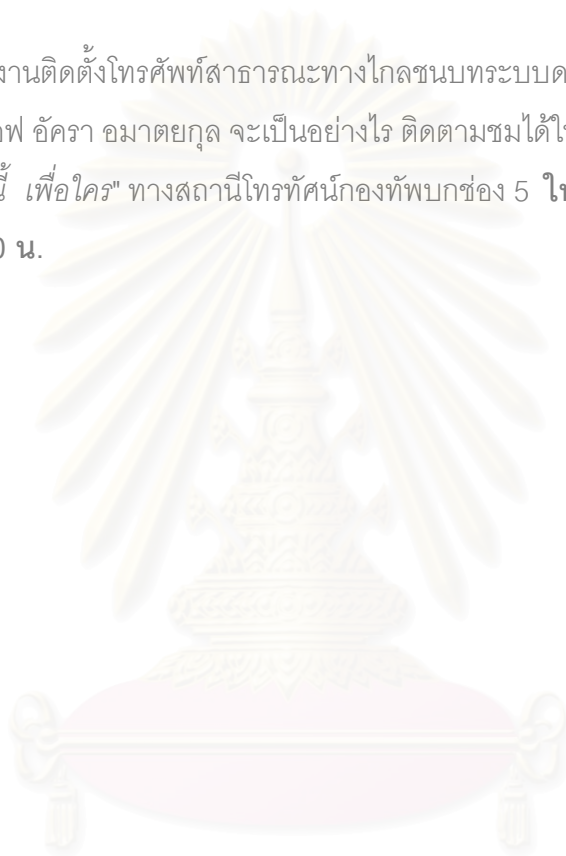

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชม กอล์ฟ อัครา อมาตยกุล ติดตั้ง TOT Satellite ในรายการ “ พ.ศ. พอเพียง ”

“พ.ศ. พอเพียง” วันอาทิตย์นี้ มี พระเอกสุดหล่อ "กอล์ฟ" อัครา อมาตยกุล เป็นตัวแทนพนักงาน ทีโอที ในการติดตั้งโทรศัพท์สาธารณะทางไกลชนบท และติดตั้งโทรศัพท์ระบบดาวเทียม TOT Satellite เพื่อให้บริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึง และบริการเพื่อสังคม (USO) ณ หมู่บ้านแม่ระเมิง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

ชีวิตพนักงานติดตั้งโทรศัพท์สาธารณะทางไกลชนบทระบบดาวเทียม (TOT Satellite) ของ กอล์ฟ อัครา อมาตยกุล จะเป็นอย่างไร ติดตามชมได้ใน ในรายการ “พ.ศ. พอเพียง” ตอน "หยาดเหงื่อนี้ เพื่อใคร" ทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 ในวันอาทิตย์ที่ 7 ตุลาคม 2550 เวลา 18.00 น.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภารกิจพอเพียงกับศิลปินหนุ่มวง “ บูดาบเลส ”

การต่อสู้กับจิตใจที่เล่นเอาเล็ดรอด ใน “ พ.ศ.พอเพียง ”

วันที่ 27 พฤษภาคม 2550 / 14:41

“พ.ศ.พอเพียง ” อาทิตย์นี้ซมกันต่อกับภารกิจของหนุ่มๆ วงบูดาเบลส อู๋ เอ็ม และโต้ง ไปปฏิบัติภารกิจเป็นเด็กวัดแบบพอเพียง ที่วัดป่าเหล่ากนุง ของ พระอาจารย์หลวงพ่อบุญศรี ชาครโร กับภารกิจ ที่เหลืออีก 2 วันจากความเดิมตอนที่แล้วที่ทั้ง 3 หนุ่มต้องทำภารกิจการเป็นเด็กวัดที่ต้องตื่นแต่เช้าไปบิณฑบาตรกลับมาควาดลานวัด ไปเรียนรู้วิถีชุมชนความพอเพียง ไปบรูณะพระพุทธรูปแล้วยังต้องมาฝึกสมาธิกันต่อแต่ภารกิจของเรายังไม่จบเท่านั้นกับอีก 2 วันที่เหลือ

ภารกิจวันที่ 3 ปลูกต้นไม้คืนสมดุลให้ธรรมชาติ แคปลูกต้นไม้ คงไม่ยากเกินไปสำหรับ 3 หนุ่มแต่ก็ไม่ง่ายนักเพราะดินที่ไปปลูกต้นไม้ที่นั่นทั้งแข็งขูดยากมาก เล่นเอาเหงื่อชุ่มกันทุกคนและความใจดีของอู๋ ที่ขุดดินให้ชาวบ้านได้ปลูกกันแต่ต้นไม้ได้ปลูกของตัวเองไว้ซักต้น หลวงพ่อเลยสั่งให้ไปปลูกใหม่เป็นของตัวเองอีก 1 ต้น เสร็จจากภารกิจนี้แล้วที่ทั้งเหนื่อยและร้อนก็มาสบายๆกันกับภารกิจนั่งสมาธิ แต่งานนี้ก็นายอู๋ อีกนั่นแหละที่ทำเอาทุกคนช็อก เพราะนั่งสมาธิอยู่ดีๆก็เลือดกำเดาพุ่งซะอย่างนั้น แต่ยังโชคดีที่มีคุณหมอที่มาปฏิบัติธรรมช่วยรักษาให้ สุดท้ายภารกิจนี้ก็ผ่านไป ในวันที่ 3

ภารกิจวันที่ 4 วันสุดท้าย เรียนรู้เรื่องของการแบ่งปัน วันนี้เป็นวันสุดท้ายของภารกิจที่บรรดาหนุ่มทั้ง 3 คนจะได้ใช้ชีวิตอยู่ที่วัดป่าแห่งนี้ทั้ง 3 เลยอยากตอบแทนพี่แม่ครัวที่มาทำอาหารให้รับประทานกันทุกวันโดยการเปิดมินิคอนเสิร์ตเล็กๆ กัน ในวัดป่ากับแนวเพลงแบบบูดาเบลส พี่แม่ครัวจะฟังรู้เรื่องไหม ชอบหรือเปล่า แล้วเหตุการณ์จะเป็นอย่างไรอย่าพลาดชมและข่าวคราวความเคลื่อนไหวของโครงการพ.ศ.พอเพียงที่เราจะส่งไปกันที่ 4. เชียงใหม่ พร้อมกับนำการแสดงวิจิตรนาฏกรรมแห่งความพอเพียงเทิดพระเกียรติ เรื่อง พระมหาชนกและกิจกรรมดีๆไปฝากพี่น้องชาวเชียงใหม่ในวันที่ 23-27 พฤษภาคมนี้ กับ พ.ศ.พอเพียง สัญจร

ติดตามชม ภารกิจเป็นเด็กวัดอย่างพอเพียงตอนจบกับ 3 หนุ่มบูดาเบลส อู๋ เอ็ม โต้ง ได้ในรายการ พ.ศ.

พอเพียง วันอาทิตย์ที่ 20 พฤษภาคม 2550 เวลา 18.05 น.ทางททบ. 5

สถานีวิทยุบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวอัมภา มิตรภูษาภรณ์ เกิดเมื่อวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2523 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยรังสิต เมื่อปีการศึกษา 2546 อดีตเคยทำงานตำแหน่งเลขานุการ ภาควิชาวิศวกรรมขนส่ง คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (A.I.T) ก่อนเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2549

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย